Krajsovszky Gábor
Erdős Mátyás atya
elmélkedései, beszédei, előadásai – II.

mű a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár (PPEK)
– a magyarnyelvű keresztény irodalom tárháza – állományában.

Bővebb felvilágosításért és a könyvtárral kapcsolatos legfrissebb hírekért
látogassa meg a http://www.ppek.hu internetes címet.

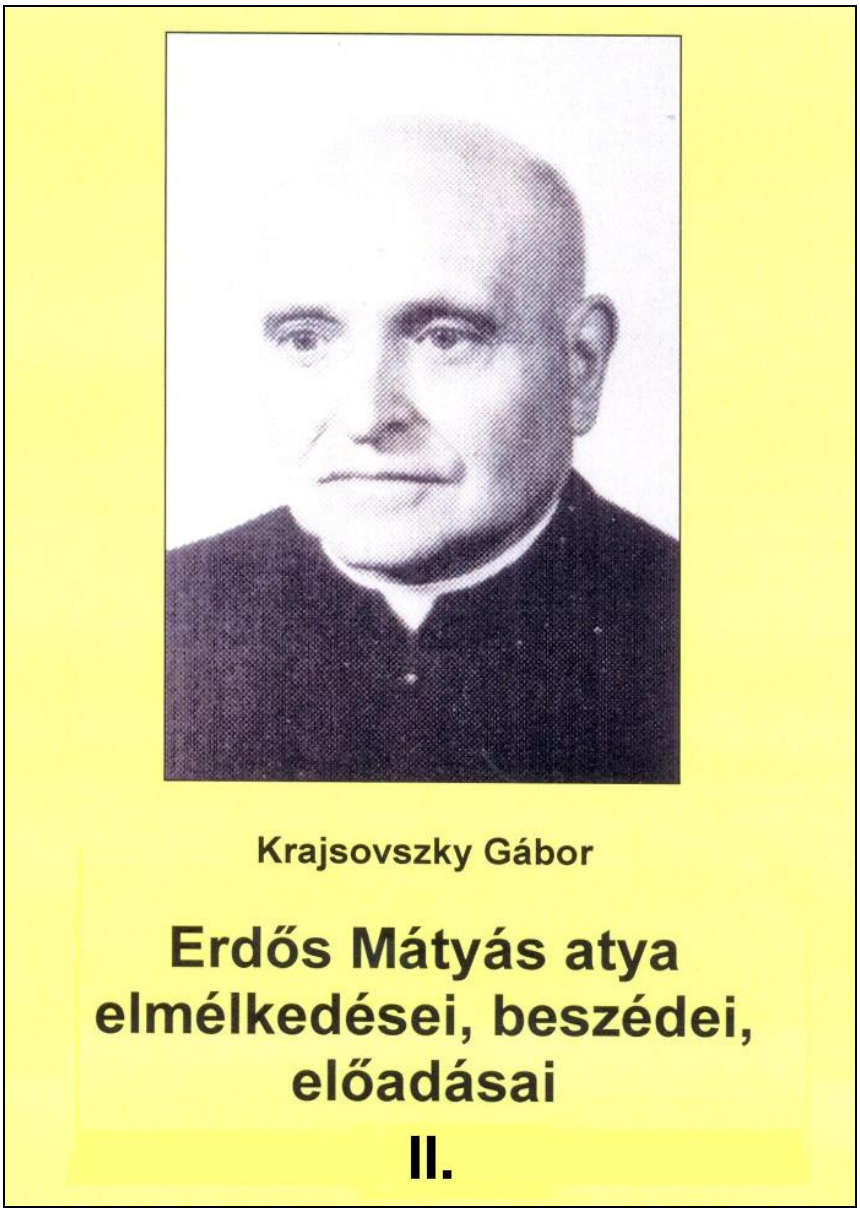

Impresszum

Krajsovszky Gábor
Erdős Mátyás atya elmélkedései, beszédei, előadásai – II.

Válogatott fejezetek a dogmatika, az erkölcstan és a hitvédelem témaköréből

Felelős kiadó: Krajsovszky Gábor

© Krajsovszky Gábor

A könyv elektronikus változata

Ez a publikáció az azonos című könyv elektronikus változata. A könyv 2014-ben jelent meg az ISBN 978-963-08-5729-1 azonosítóval. Az elektronikus kiadás a szerző, Krajsovszky Gábor engedélyével készült. A programot lelkipásztori célokra a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár szabályai szerint lehet használni. Minden más jog a szerzőé.

Tartalomjegyzék

Impresszum 2
Tartalomjegyzék 3
Köszönetnyilvánítás 4
Bevezető 5
Erdős Mátyás életrajza 7
Erdős Mátyás előadásai 17
Ádvent 2000 17
Mária ragyogó tisztasága 18
Mária boldogító hite 21
Mária anyai szeretete 23
Maria, Rosa Mystica I. 26
Maria, Rosa Mystica II. 29
Maria, Rosa Mystica III. 31
Rosa Mystica ájtatosság 32
Idők jelei 34
Cooblatio 36
Erdős Mátyás közleményei 39
Papi Lelkiség 39
A pap egészen Krisztusból van 39
Az oltárelhagyás örvénye 44
Mária Kora 49
Erdős Mátyás elmélkedései és egyéb megnyilatkozásai 71
Különfélék 71
Hit 78
Ima 79
Az angyalok 80
Végső dolgok I. – halál 83
Végső dolgok II. – ítélet 85
Végső dolgok III. – mennyország 88
Végső dolgok IV. – feltámadás 90
Megemlékezések Erdős Mátyásról és az Ősrégi Szemináriumról 94
Krajsovszky Gábor: Erdős Mátyás állambiztonsági megfigyelése 113
Levelezéseim Erdős Mátyással (1985-2003) 142
Közlemények Erdős Mátyásról 153

Köszönetnyilvánítás

Hálás köszönetemet fejezem ki dr. Adriányi Gábornak, a Bonni Egyetem egyháztörténész professzorának a kézirat teológiai és könyvkiadási szempontból történt lektorálásáért.

Bevezető

„Imitatores mei estote, sicut et ego Christi – Azért kérlek titeket, legyetek követőim.” (1Kor 4,16)

2013-ban volt a 10. évfordulója annak, hogy *Erdős Mátyás* atyát 95 esztendős korában az Isten magához szólította. Egy papnak legfőbb hagyatéka egy plébánia, egyházközség életében az ott elmondott prédikációi és hittanórái. Erdős Mátyás atya – a Rómában megszerzett teológiai és filozófiai doktorátus letételét követően – papi működését hittan és filozófiatanárként kezdte Esztergomban. Ezt követően ugyancsak Esztergomban, a Hittudományi Főiskolán lelki igazgató volt, ahol bölcseletet és dogmatikát is tanított. Ezt követően kommunista nyomásra elhelyezték a szemináriumból, papi pályafutását kicsiny falvak lelkészeként, töretlen hittel folytatta. Ebben az időben fokozott állambiztonsági megfigyelés alatt tartották (a jelen kötetben található szerkesztett előadás erről részletesen beszámol). A nyolcvanas évek elején az akkori esztergomi érsek, többek között egyházmegyés papok szorgalmazására, visszahívta őt Esztergomba, ahol a Főszékesegyházi Könyvtár igazgatójaként működött.

Az 1985–2003 közötti időszakban elhangzott megnyilatkozásaiból készült kiadvány[1] folytatásaként jelenik meg a mostani összeállítás. Erdős Mátyás atya „Szűz Mária Szeplőtelen Szívének győzelme” című munkájában többek között a következőket írja: „Korunkban több látnoknál olvasunk az Úr Jézusnak egy harmadik eljöveteléről. Hogyan kell ezt értenünk? Idézek egy elfogadhatót közülük. Jézus azt mondta neki: »Az egyház feladata változatlan az emberré levés titkában való első földre jövetelem és a második között, amikor az idők végén eljövök ítélni élőket és holtakat. E kettő között, az első – az Isten irgalmában történt között – és a második, az isteni igazságból és az én igazságomból történő között, amikor mint valóságos Istenként és valóságos emberként, mint Pap, Király és legfőbb bíró jövök, van egy *harmadik* eljövetelem is. Ez ellentétben az elsővel és a másodikkal, amelyek láthatók, láthatatlan lesz. Ez a harmadik eljövetelem az én országom a lelkekben, a béke és igazság országa, amely a megtisztulás után teljes, ragyogó fényét fogja megmutatni.« (Ottavio Michelini, a Carpi egyházmegye papja: Die Menschheit an der Schwelle ihrer Befreiung. Offenbarungen Jesu an Priester und Gläubige. Parvis Verlag 1992; Nicht ich, meine Söhne, habe diese Stunde gewollt. Werk der Barmherzigen Liebe. http://kath-zdw.ch/maria/Ottavio.nicht.ich.habe.diese.stunde.gewollt.html Mindkettőben 125. szám alatt.)”[2] Jelen kiadvány az Isten országának a lelkekbe történő mielőbbi eljövetelét hivatott elősegíteni, a *doctrina sana*, a hitbeli dolgok egészséges ismerete által.

Köszönet mondok *dr. Beran Ferenc* plébános atyának, pápai káplánnak, valamint a *Szent István Társulatnak* és az *Új Ember Kiadónak* Erdős Mátyás atya életrajza közlésének lehetőségéért, a *Mária Kora* folyóirat szerkesztőségének az Erdős Mátyás atyával kapcsolatos írások közlésének engedélyezéséért, továbbá *Jákliné dr. Fodor Adriennek* a Máriás Papi Mozgalom irattárából rendelkezésre bocsátott eredeti kéziratokért. Az állambiztonsági megfigyelésről szóló fejezet megírásával kapcsolatos értékes szakmai konzultációkért, valamint a dokumentumok előkészítéséért és rendelkezésre bocsátásáért köszönetet mondok

[1] Krajsovszky Gábor: Erdős Mátyás atya elmélkedései, beszédei, előadásai. Budapest, 2006. ISBN 978-963-06-1931-8 www.ppek.hu/k528.htm

[2] Mária Kora 1999/1. szám 10. oldal (az ott nem közölt rész)

Vörös Gézának, az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára levéltárosának. Hálával tartozom *Feleségemnek* jelen összeállítás legépelésében nyújtott segítségéért.

KRAJSOVSZKY GÁBOR

Erdős Mátyás életrajza[3]

Erdős Mátyás (1908–2003), apostoli protonotárius kanonok

A PAPI ÉLET ÖRÖMEI ÉS KÜZDELMEI

A születési anyakönyvi kivonat szerint 1908. okt. 28-án születtem. Apám foglalkozása "bányagép fűtő és asztalos", 1909. április 1-jén halt meg tüdőgyulladásban. Anyám először, mint szakácsnő tartotta fenn magát és engem, majd újra férjhez ment egy bányászhoz. Ebből a házasságból héthónaposan született öcsém, aki ma is él. Anyám a szülés után védőszentje, Szent Borbála napján "vízi betegségben" (szívbajban) meghalt. Édesanyámtól csak egy Szent Borbálához, a jó halál kegyelméért szóló imacédulát és szívgyengeséget örököltem. Apámtól csak egy szerszámos ládát, és a fúrás-faragás hajlama maradt meg. Nem emlékszem anyám egyetlen szavára sem. Mondják, alacsony termetű, ügyes, szép asszony volt, apám pedig magasabb termetű, egyenes lelkű, szorgalmas férfi.

A humor fontossága

A hat elemi osztály után az Esztergom-tábori Fiúnevelő Intézetbe kerültem. Innen jártam be Esztergomba vonaton a Bencés Gimnáziumba. Igazgatóm és cserkészparancsnokom Mattyasovszky Kasszián, "Matyi bácsi" volt, akivel kapcsolatban egy kedves emléket őrzök. Az egyik osztálytársammal írásbeli "szerződést" kötöttünk: ő latin puskát szállít nekem, én viszont számtannal lövök vissza neki. Én a szerződést, mint "dr." írtam alá. De azért komolyan vettük a megállapodást. Éppen ezért buktunk le. Elkaptak, az osztályfőnök fegyelmit akart, de az igazgató az aláírás miatt tréfának vette a dolgot és ezután már, csak mint "doktoromat" szólított. Talán ez az eset indított arra, hogy a humort az életem egyik fontos alkotóelemének tekintsem, amely az Istentől kapott szabadság egyik legszebb megnyilvánulása.

Szemináriumi évek

Az elemi iskola negyedik osztályának elvégzése után felvételre jelentkeztem az esztergomi kisszemináriumba. Az orvosi vizsgálaton azonban elbuktam. Dr. Berényi Zsigmond – akiről később utcát neveztek el – gyenge alkatom miatt nem ajánlott a papi életre. Ez akkor nagyon fájt nekem, mert két osztálytársamat, földimet, Bartl Lencit és a szomszédos tokodi Miklósi Lacit felvették. A következő évben ajánlólevelekkel jól ellátva újra konkuráltam, és felvettek. Szívem nem volt jobb, de a dorogi orvos azt mondta: pap leszel, nem levélhordó, akinek naponta emeleteket kell járnia. Örültem, hogy magamra ölthettem a kék reverendát. Pap akartam lenni. Hogyan indult el papi hivatásom?

Papi hivatásom kialakulásában kétségtelenül a Szűzanyának is nagy szerepe volt. Már kis elemista koromban, ha az utcán rongylabdával fociztunk és megszólalt az esti harangszó, leültem, ölembe vettem a labdát, és elmondtam a három Üdvözlégy Máriát. Naponta jártam ministrálni, gyakran gyóntam és áldoztam. Megragadott a káplán úr egy prédikációja: "Mit ér az embernek, hogy megszerzi az egész világot, ha a lélek kárát vallja" (Mk 10,30). Akkor tudatosult bennem kifejezetten az elhatározás, hogy pap akarok lenni. Már alsós gimnazista koromban tagja voltam a Mária kongregációnak. Akkor a neves ifjúsági lelkipásztor, Tóth

[3] Papi Lelkiség – Új Ember 2009. n.s. IV. évfolyam 2009. 33-44.
Beran Ferenc: Előttünk jártak. Vallomások a lelkipásztori élet küzdelmeiről és szépségeiről. Szent István Társulat 2000. 41-58.

Tihamér tartotta a lelkigyakorlatokat. Nála gyóntam. Azt kérdezte, mi akarok lenni, mondtam: pap szeretnék lenni. Miért? – kérdezte. Azt válaszoltam, hogy a lelkemet akarom megmenteni. Erre azt mondta, hogy a papnak a másik ember lelkét kell megmentenie. Persze – mondtam –, a magamét és a másét is, mert a lélek üdve a legfontosabb. Felsős gimnazista koromban, mikor már kispap voltam, elkezdtem naponta elimádkozni a rózsafüzért. Ez bizony többször is elmaradt, de utólag mindig pótoltam.

A római évek

Érettségim után főpásztorom, Serédi Jusztinián bíboros úr az Örök Városba küldött papi tanulmányokra. A római Collegium Germanicum et Hungaricum növendéke és a pápai Gergely Egyetem hallgatója lettem. Piros reverendában jártunk, "gamberi cotti"-nak – vörös rákoknak – becéztek minket a rómaiak. Az Örök Város színes képéhez tartoztunk. Három év után doktorátussal fejeztem be filozófiai tanulmányaimat. A vizsgák után annyira legyengültem, hogy az egész nyári vakációt San Pastoreban, a kollégium nyaralóhelyén a betegszobában töltöttem. Betegtársam volt egy osztrák teológus, aki a gyomrára panaszkodott. Mondtam neki: szebb dolog Rómában szívbajt kapni, mint gyomorbetegséget. A betegszobában egy egyszerű, de bizalomkeltő Mária-kép volt. A Szűzanyára bíztam betegségemet. A betegszobából az ablakon keresztül le lehet látni a kápolnába, innen a kis misszáléval kísérhettem végig a napi szentmisét.

Akkor még a Pünkösd utáni 23. és 24. vasárnap közé iktatták be a vízkereszt után elmaradt vasárnapokat, mindig a 24. vasárnap volt az egyházi év utolsó vasárnapja. Ezeknek a beiktatott vasárnapoknak offertoriuma, felajánlási zsoltára mindig ugyanaz volt, a 117. zsoltár, ennek 17. verse "non moriar, sed vivam et narrabo opera Domini". Tehát vasárnapról vasárnapra ugyanazt olvastam: "nem fogok meghalni, hanem élni fogok, és az Úr tetteit fogom hirdetni". Ezt biztató jelként fogtam fel, és a Domini helyett váltogatva "Dominae"-t mondtam, az "Úrnő" tetteit fogom hirdetni. Szívem a nyári vakáció alatt sem javult, de októberben kezdődött a tanév, a teológiát kellett megkezdenem. Taxival vittek néhányszor az előadásokra, így mondhattam, hogy elkezdtem a tanévet.

Utána orvosi tanácsra haza, Dorogra küldtek pihenni, erősödni, s csak a félévi vizsgák idejére – kissé megreparálva – utaztam vissza Rómába. Reggel mise után érkeztem a kollégiumba. Megkértem a prefektust, hogy áldoztasson meg. A misenaptár február 11-ét, Szűz Mária lourdes-i megjelenése napját mutatta. Új jel: a Szűzanya vezet. Rövid volt az idő, fel kellett készülnöm az esedékes vizsgára. Ha nagyon izgultam és erősebben dobogott a szívem, letettem a könyvet, és a szoba közepére ültem. "Ha izgulsz, tétlenül így fogod eltölteni az időt". Így fohásszal és fegyelemmel sikerült a tananyagot legalább átfutni és a vizsgát letenni. Még öt évig maradtam Rómában, és teológiából is ledoktoráltam. A gyenge szívem miatt kénytelenül lassabbnak, megfontoltabbnak kellett lennem. Kértem is valamikor a Jóistent, adjon "deklit" a fejemre, hogy kapkodva szamárságot ne csináljak.

1935. okt. 27-én, Krisztus király napján pappá szentelt a Pápa vikáriusa. A szentelés után kissé fáradtan elmentem a szobámba, lepihentem az ágyra, és ütöttem a homlokomat: nem álmodom? Ébren vagyok? Valóban pap vagyok? Valóban az vagyok. "Az Úr kegyelméről énekelek örökkön örökké" (89. zsoltár). "Deo gratias et Mariae". Az újmisét Kosztka Szent Szaniszló sírjánál a S. Andrea Sul Quirinale templomban celebráltam. Kézvezetőm Páter Fábry volt, ministránsom Gál Ferenc germanikus kispap (a későbbi neves professzor).

Mit jelentett nekem Róma? Amit minden hívő katolikusnak: Vallásunk központját, a pápát, vértanúk és szentek városát. Nekem személyesen: a szent helyekre jártam misézni, mint alacsony kispap Pacelli államtitkárnak többször voltam uszályhordozója, amikor az Al

Gesú templomban, mint germanikusok asszisztáltunk neki. Többször voltam pápai kihallgatáson, személyesen beszéltem XI. Pius pápával. Az egyetemet és a kollégiumot a jezsuiták vezették. Az egyetemen a tanulmányi nívó igen magas volt. A rend idehozta legképzettebb tanárait. Az egyetemen elmélyedtünk egyházunk tanításában a "doctrina sana"-ban, és elemeztük az egyháztörténet főbb eseményeit. A Rómába látogató és a kollégiumot felkereső püspökök, papok az ebéd utáni rekreációban beszámoltak országunkról, működésükről. Ez igen tágította látószögünket, alakította ítélőképességünket. A kollégium elöljárói a józan aszkézisre, szolgálatra, áldozatos szeretetre, az Egyház iránt érzett hűségre neveltek bennünket. Amikor spirituálisom az orvosi vizsgálatból megtudta, hogy a szívemnek szervi baja van, azt mondta nekem: "Herr Erdős, Sie werden niemehr ganz gesund, Sie müssen sich damit abfinden." (Maga soha sem lesz teljesen egészséges, ezzel meg kell barátkoznia.) Akkor építettem bele lelki életembe még jobban a Jézus Szíve tiszteletet. Józan aszkézisre, áldozatos szeretetre, az Egyház iránti hűségre neveltek bennünket.

A kollégium növendékei a volt Német Birodalom és a néhai Osztrák-Magyar Monarchia területéről jöttek: Németországból, Hollandiából, Dániából, Litvániából, Ausztriából, Szlovéniából, Dél-Tirolból, Magyarországról, Erdélyből, Szlovákiából, Horvátországból, Szlavóniából. A kollégium ékköve az őszinte, meleg testvéri szeretet volt. Prohászka is, mint a kollégium növendéke, itt érezte át, "hogy van egy szent, lelkes, félreérthetetlen testvériség" (vö. a Germanico-Hungaricumban, Összegyűjtött munkái XVI. köt., 166. old.). A társalgás nyelve a német volt, a déli adoráció után latinul, az esti után olaszul kellett beszélni. Pénteken bármilyen más nyelven lehetett beszélni, csak az anyanyelven nem.

Az én időmben kb. 20-an voltunk magyarok. Fölöttem járt Lékai László, alattam a megyésem, Vajda József. A boldoggá avatott Stepinac Alajos lelkigyakorlatos duktorom volt. A görög katolikus Romzsa Teodor, a későbbi kárpátaljai vértanú püspök is a kollégium növendéke volt. Az első napon, amikor az ebéd utáni adorációból mellettem jött ki a templomból, én közelebb lévén a szenteltvíztartóhoz, bemártottam a kezemet és odanyújtottam neki. Erre ő megfogta a kezemet, és azt mondta "Romzsa vagyok". (A görög katolikusok ugyanis a templomba való belépéskor és kilépéskor nem használják a szenteltvizet.)

Papnevelőként Esztergomban

Egyévi hittanárságom után Főpásztorom kinevezett az Esztergomi Hittudományi Főiskola filozófia tanárának és a Papnevelő Intézet prefektusának. Ez a megbízatásom két évig tartott, akkor lettem spirituális és dogma tanár. Papi életemben akkor kértem először és utoljára magamnak diszpozíciót: kértem, hogy adják meg a spirituális beosztás mellé a filozófia tanárság helyett a dogmatika tanszéket, mert ez jobban beleillik a lelki igazgató munkakörébe. A száraz filozófiával ugyanis nem riasztom el a növendékeket. Mint prefektus nem akartam fegyelmi csősz lenni, hanem inkább rendre, szorgalomra, kitartásra nevelni. Mint a filozófia tanára a megértésre, a probléma felfogására, világos fogalmazásra, logikus gondolkodásra, helyes disztingválásra igyekeztem rávenni hallgatóimat. Mondják, hogy mint dogma tanár szigorú voltam. Nem szigorú voltam, hanem arra törekedtem, hogy a teológusok vegyék komolyan a fontos tantárgyat, hiszen ez tárgyalja hitünk alapelveit. Fontosnak tartottam a tételek szabatos megnevezését, az egyes fogalmak tisztázását, a meggyőző érvelést. Arra törekedtem, hogy a dogmatika tanítása adja meg a szilárd hit megnyugvását és örömét. Latinul ment a tanítás. A növendékek kezdetben többször csak egymás mellé rakták a szavakat, a ragozást rám bízták. A jegybe ez nem számított bele, tudtam, értik a dolgot. Ezek a papnövendékek, papok még tudtak latinul.

Mint spirituális nem egy elképzelt sémára igyekeztem nevelni a növendékeket, hanem kitapasztalni, mit akar Jézus kihozni belőlük, és ezt beléjük adni. Formás téglákból könnyű falat rakni, terméskövekből nehezebb, de a fal így tartósabb és értékesebb lesz. A kőből csak a kiálló, bántó éles csúcsokat kell lefaragni, és keresni azt az oldalt, ahol szépen egymáshoz illenek. Az Úr Jézussal való személyes kapcsolatot, az ezzel összefüggő Jézus Szíve tiszteletet, gyakori adorációt, rendszeres imaéletet, az egyenességet, őszinteséget, hűséget, a kis dolgokban is alázatos szolgáló szeretetet, a szolid aszkézist iparkodtam lelkükre kötni.

Milyen volt az elöljárói tanári kar? A kikerült növendékek tanúsítják: színes, értékes. Ahány ember, annyi típus, akik egymást kiegészítették, és összefogtak a közös cél érdekében. Brückner József volt a rektor, és praktikusan a pasztorális tanár, akit a városban "tipegő szent"-nek neveztek. Senkiről nem tudott rosszat mondani, alázatos, figyelmes szeretetével megnyerte az embereket. Béres István szép énekre és szép misézésre tanította a teológusokat. Háborús katonatiszt volt, a rendet és fegyelmet szerette, de keblében aranyos szív dobogott. A jó Budai János bácsira ki ne emlékezne szeretettel. Szájából nem csak a cigarettafüst, hanem a jog és történelem bölcs tanulságai is áradtak. Az eredeti, szellemes mondású költő és műfordító Városi István állandóan küszködött a morális nagy tananyagával. Azt mondták róla a rossz nyelvek, hogy az első órát is azzal kezdte: "Uraim, el vagyunk maradva". A prefektusi tisztet Sima János látta el. Nevéhez híven másokat is szóval, példával jó modorra iparkodott nevelni. Szerette volna, ha a jelöltek a papi reverenda felvételével mindjárt magukra öltötték volna a növendék papok viselkedését. Én mondtam neki tréfásan: "János, fokozatosan emeld a lécet, mert ezek kint a világban "érettek". A melankolikus, teherbíró, melegszívű Vajda József filozófus létére igen praktikus ember volt. A háború alatt hónapokig a pincében laktunk. Itt Vajda a daráló molnár és a böllér tisztét is ellátta. A pincében folyt a tanítás, lelkigyakorlat, sőt papszentelés is volt. Utóbbi érdekessége, hogy a szentelés alatt vonultak be az oroszok a városba, így vita támadt: náci vagy vörös uralom alatt szentelődtek-e papjaink (1945. jan. 1.).

A papi mozgalmak

1938-ban az Esztergomban és közvetlen környékén működő fiatal papok megalakították "IPSO"-t, az "Ifjú Papok Szakosztályát". Havonként tartottunk IPSO napot. Elmentünk a ferencesekhez, ott az egyik atya elmélkedési pontokat adott, lehetett gyónni. Utána az egyik soros IPSO tagnál a papi élettel összefüggő megbeszélés volt, melyet barátságos uzsonna követett. Voltunk vagy húszan. A tagok naponta felajánlottuk egymásért a 94. zsoltárt: "Hodie si vocem audieritis, nolite obdurare corda vestra" (Ne keményítsétek meg szíveteket…). Azon kívül havonta elmélkedtünk a következő gondolaton: "Ipso die pro seipso ipsisque confratribus offert sacrum seu preces et recolligit animum. Ipso vespere prospicit ut Bonum et iucundum sit habitare fratres in unum." Ez a szöveg egy szentkép hátán figyelmeztette a tagokat ígéretükre. Az IPSO-nak olyan jó híre volt, hogy Meszlényi segédpüspök úr is meghívott minket egy IPSO napra. Utána PIPSO-nak neveztük az IPSO-t: "Püspökök és Ifjú Papok Szakosztálya". Ezen kívül bekapcsolódtunk egy, az egész világon elterjedt papi egyesületbe is. Ez volt az "Unio Apostolica Sacerdotum Saecularium Sacratissimi Cordis Jesu", Jézus Szentséges Szívének világi papok apostoli egyesülete.

Az Unio Apostolica Cleri

A múlt század közepén a papság újra felfedezte, a Holzhauzer Bertalan által 1640-ban alapított papi közösség fontosságát. 1903-ban Szent X. Pius az egész világ számára jóváhagyta és ajánlotta. Brévéjében ezt írta:

"Egykor mi magunk is tagja voltunk az Unio Apostolicanak, s megtapasztaltuk annak hasznosságát és előnyeit. Ez az intézmény biztosítja a papság egységét, és összekapcsolja a

különben annyira szétszakadt testvéreket a szeretet kötelékével. Az Unio Apostolica lelki eszközei magukkal hozzák azt, hogy a tagok között csodás egység és kölcsönös épülés áll fönn, ami hatékonyan őrzi meg a hivatás szellemét. Jól tudjuk, mily hasznos és üdvös ez az intézmény, főképpen a jelen nehéz időkben, s hasonlóképpen tudatában vagyunk annak is, hogy tagjai a papság színe-javát alkotják. Ezért magunkat valljuk ezen intézmény főpártfogójának. Ezzel akarjuk érzületünket a fentnevezett Unio Apostolica-val szemben mindenki számára kinyilvánítani, s egyszersmind atyai szeretetünknek jelét adni. Továbbá azt is akarjuk, hogy az Unio Apostolica tagjait értékes kegyelmi segítségek erősítsék meg hűségükben, s rendkívüli búcsú kedvezményekkel a többieket ösztönözni akarjuk, hogy az életszentségnek és hatásos apostoli működésnek ezen intézménybe belépjenek."

Ennél szebb dicséret nem kell egy papi intézmény számára. A "jelen nehéz idők" kifejezés nemcsak a XIX. századra volt jellemző, hanem jellemző a mára és valószínű a jövőre is. Az Unio Apostolica alapvető célja az volt, hogy a paptestvéri szeretetet és a lelkipásztori buzgóságot előmozdítsa. Az egyesület tagjai határozott napirendet tartottak, és erről a Ratio mensis-ben havonta írásban beszámolnak az egyházmegyei felelősnek.

Az Esztergomi főegyházmegyében Hanzlik János tornóci esperes plébános volt az igazgató. Lemondása után engem választott meg igazgatónak a tagság, és erősített meg az érseki főhatóság (1946. II. 28.). Először a "Ratio mensis" hivatalos latin formuláját használtuk. Hogy rávegyem a növendékpapokat az Unio tagságára, a nyári vakáció hónapjaira külön magyar nyelvű formulát készítettem, hogy azzal "Mindennap számot adok magamnak vakációi sáfárkodásomról" (Redde rationem vacationis tuae). Később közös latin szövegű rációs cédulát készítettem, feltüntetve benne a kispapok és papok közös és eltérő teendőit. A háború előtt több mint 100 tagja volt az Unio-nak egyházmegyénkben. Az ávósok is felfigyeltek a havi levelezésre, több tagot megkérdeztek, mit jelentenek a titkos jelek. Végül hozzám is eljöttek, és én is ugyanazt mondtam, többet engem nem zaklattak. Az "X" jelezte – elvégeztem, "O" – saját hibámból mulasztottam el, "+" – nem saját hibámból maradt el.

A Mindszenty-per

A bíboros úr szemefénye volt a szeminárium. Az ünnepségekre, vizsgákra mindig eljött, de váratlan látogatásokat is tett a szemináriumban, és így tartotta a kapcsolatot a tanulókkal. Naponta két kispap járt le a prímási palotába ministrálni a főpásztornak. A bíboros úr velem is – mint a szeminárium spirituálisával – jó kapcsolatot tartott. 1948. december elején történt, hogy a bíboros úr egy vastag borítékot küldött hozzám azzal a kéréssel, hogy rejtsem el. Abban az esetben pedig, ha vele valami baj történne, bontsam fel a borítékot, írjam rá a benne található levelek fedelére a dátumot, és küldjem el a címzetteknek. December 27-én reggel is két kispap, szokás szerint lement a prímási palotába, hogy a bíboros úrnak ministráljon. A palota portáján azonban a karhatalom emberei feltartóztatták őket, és azt mondták nekik, hogy menjenek haza, mert "Mindszenty már nincs a házban". Amikor a visszatérő növendék papok ezt nekem jelentették, tudtam: itt az idő a nagy boríték felbontására. Lementem vele Vajda gondnokhoz, és mondtam neki: "Józsi, ide a nagyollót!" Felvágtuk a borítékot, amelyből öt levél hullott ki. Boríték felzetén ez állt: "Esztergom, 1948. dec. ", alatta a címzett neve. Nekem csak a "26"-ot kellett ráírnom. Ennyire biztos volt a prímás úr a közeli letartóztatásában. Vajda új borítékba tette a leveleket, más címet írt rá, és a kispapokkal személyesen juttatta el a címzettekhez. Erre az óvatosságra szükség is volt. A Kalocsára tartó kispapot ugyanis útközben igazoltatták, és kérdezték tőle, hogy kinek szól a levél. Az egyik barátomnak viszem – mondta. Elengedték. Az ötödik levelet jól elrejtve magamnál, személyesen vittem le a palotába Drahos általános helynök úrhoz. Felbontotta, elolvasta és megkérdezte, hogy tudom-e, mi van benne. Mondtam, nem tudom. Erre felolvasta nekem a

levél tartalmát, és arra kért, vigyem haza a lakására, és ott adjam vissza neki. A levelekről Mindszenty Emlékirataim című könyvében ezt írja: "Intézkedtem arról is, hogy bebörtönzésem után milyen sorrendben kövessék egymást az általános helynöki tisztségben a főkáptalan tagjai. Nyilatkozatomban megírtam, hogy nem mondok le érseki tisztemről, és hogy semmiféle úgynevezett "vallomást" nem fogok tenni. Ha ellenkezőleg cselekednék, az csak a kínzásoknak és egyéniségem erőszakos megtörésének volna a következménye. Nyilatkozatommal, amelyet már novemberben megírtam, a kommunisták által oly sokszor rendezett új kirakatperről akartam előre lerántani a leplet, s ezért úgy rendelkeztem, hogy azt őrizetbe vételem után adják át a püspöki karnak és a főszékesegyházi káptalannak." (228. o.) Ezt megtettem a nagy boríték felbontása után. December 27-től kezdve a Szabad Európa Rádió ismételten beolvasta a nyilatkozatot. Hogyan került oda, azt ma sem tudom.

Ez a híradás a kommunistákat nagyon felbosszantotta. Megindult a hajsza a nyilatkozat, vagy ahogy az ávósok mondták, "a Mindszenty végrendelete" felkutatására. Keresték a palotában, a Bazilika páncélszekrényeiben. Újra faggatták a már letartóztatott aulistákat. Így tudták meg azt, hogy hozzám került egy lezárt boríték. Szerencsém volt, hogy amikor az aulistákat egy házkutatáson elhozták Esztergomba, egyikük egy óvatlan pillanatban odasúgta Drahos úrnak: mindent bevallottunk, maguk is elmondhatják. Drahos úr ezt elmondta nekem. 1949. január 7-én megjelentek nálam az ávósok, felmutatták a parancsot, ha nem vallok, akkor letartóztatnak. Én Drahos úr felmentésével élve vallottam. A Reform Kiadónál (Debrecen) 1989-ben megjelent "Mindszenty-per" (467-468. oldal) rögzíti a nyilatkozatomat.

Szemináriumon kívül, a lelkipásztori életben

Mindszenty elítélése után megkezdte a rendszer a békepapi mozgalom szervezését, amely lojális, értsd: a kommunista-ateista államot támogató papokat akart. Aki nem értett ezzel egyet, azt fokozatosan elmozdították a helyéről. Az Esztergomi Szeminárium, a Hittudományi Főiskola elöljárói és tanárai papképző intézetben dolgoztak, Krisztus képmására papokat akartak képezni, nem kommunista szemináriumban a rendszert támogató papokat nevelni. Ezért váltotta le a rendszer 1952-ben először az elöljárókat: Brückner József rektort, Sima János prefektust és engem, a spirituálist.

Nekem Dr. Hamvas Endre csanádi püspök, esztergomi adminisztrátor 1952. aug. 10-én (2357/1952.sz) ezt írta: "Az esztergomi szemináriumban a kispapnevelés terén 13 esztendőn keresztül kifejtett tanári és buzgó spirituálisi munkájáért főpásztori köszönetet mondva, szeptember 1-i hatállyal felmentem teológiai tanári és lelkiigazgatói tiszte alól, és kinevezem Sóshartyánba plébánosnak." Közben erdőgyújtás vádjával Deák József epöli lelkészt becsukták. Ide sürgősen "ideiglenes" vezető kellett, ezért engem az apostoli adminisztrátor úr aug. 21-én (fenti sz. alatt) Epölre disponált. "Folyó évi szeptember hó 1-i hatállyal megbízom nagyon tisztelendőségedet az epöli lelkészség ideiglenes vezetésével, s ezzel egy időben a Sóshartyánba történt kinevezését hatálytalanítom. A lelkészséget szabályszerűen vegye át elődjétől, Bednárik Dénestől, a kerületi esperes közreműködése mellett." A kinevezésemnek megfelelően következetesen "ideiglenes lelkész"-ként írtam alá a hivatalos iratokat, míg Beresztóczy vikárius generális rám nem írt, hogy nem vagyok " ideiglenes lelkész".

Valóban nem voltam ideiglenesen Epölön. Deák József a börtönbüntetése letöltése után Budapestre került káplánnak. Engem Epölön hagytak. Epölön derék, szorgalmas emberek éltek, akik a kommunizmus alatt is vallásosak maradtak. Ezek az ötvenes évek voltak a legnehezebbek népünk, híveink számára. A kötelező terménybeadás, a tsz-be kényszerítés, a kulákok zaklatása, az iskolák államosítása, a békemozgalom szervezése, a szerzetesrendek feloszlatása, az 56-os forradalom utáni megtorlások, állandó megfigyelések, ellenőrzések. Nálam is volt házkutatás, ismételten berendeltek a Gyorskocsi utcába kihallgatásra. Az első évben, 1952–53-ban nem kaptam hitoktatási engedélyt, a helyi tanácselnök nem javasolta. A

szomszéd Szomorról Csermely Endre járt át hittant tanítani. A következő évtől kezdve mindig megkaptam az engedélyt. A tanácselnök most sem javasolta, a megye viszont megadta az engedélyt. Utána mondta nekem az iskolaigazgató, aki a tanácsgyűlés jegyzője volt, hogy csak azért kaptam meg az engedélyt, mert ő írta meg a felterjesztést, és a szövegből "véletlenül" kifelejtette a "nem"-et. Így a tanácselnök elvtárs többé már nem mert ellenkezni. Ilyen "tévedéseket" az igazgató máskor is elkövetett, a hittanra 61 helyett csak 16-an iratkoztak be, de az órán mindig mindenki ott lehetett.

Később egy másik iskolaigazgató jött. Ahhoz okos volt, hogy ne legyen vérbeli kommunista, de bátortalan volt ahhoz, hogy a hitét megvallja. Amikor meghalt, a községi párttitkár a búcsúbeszédet titokban velem íratta meg. Körülbelül ezeket mondattam vele: "Ha idős, korhadt fa dől ki, azt nem sajnáljuk, de ha a vihar fiatalabb fát dönt ki, sajnáljuk, mert még sok gyümölcsöt hozhatott volna…" Az üzemi párttitkár is hívem volt. Családjával rendszeresen járt a templomba. Amikor ezért felelősségre vonták, azt mondta "Maguk mondták, hogy a nép közé kell mennem". Le is váltották. Ilyen volt a helyzet a helybéliekkel.

Nem ilyen "békés" volt a helyzet a feletteseimmel. Nem jártam békegyűlésekre. Az esperesnek kéthavonta jelentést kellett volna tennem, hogy milyen békemunkát végzek. Egyszer és mindenkorra küldtem neki ezt a jelentést:

"Főtisztelendő Esperes, Kedves Oltártestvér!

46/1953.sz. alatt kelt köriratodra a következőkben válaszolok. Gyakran hallja és olvassa az ember az ilyen vagy ehhez hasonló elveket: "Jó tanulással a békéért!", "Több termeléssel a békéért", vagyis mindenki azzal szolgálja legjobban a béke ügyét, ha a maga munkahelyén 100%-osan, vagy azon felül dolgozik. Lelkipásztor vagyok, tehát a lelkipásztori munka fokozásával, az Isten háza iránti buzgósággal szolgálom – éppen a fenti elvek szerint is – a legalapvetőbben a békét. Már lelkipásztori működésem elején feltettem magamban, hogy jó lelkipásztor akarok lenni – és erről az elhatározásról, minden emberi gyöngeségem, napi gyarlóságaim és sikertelenségeim ellenére sem akarok letenni. Dolgozni akarok a lelkekért, "többet termelni" az Úr szántóföldjén, szőlőjében, azon akarok lenni, hogy legyen több imádkozó és kevesebb káromló, több áldozó és kevesebb tisztátalan, több misehallgató (ezért a hétköznapi miséket már reggel 6-ra tettem, sőt aratási idő alatt ötkor lesznek, a litániák hétköznapon pedig a nyári időszakban este 9-kor vannak), és kevesebb rendezetlen házasság, minél több beteget látogassak, és minél kevesebb ember éljen békétlenségben Istennel, vagyis halálos bűnben, ezért mindig alkalmat adok a szentgyónás elvégzésére. Mert vallom, hogy az Istennel való kibékültség minden igazi béke aranyfedezete és hogy a béke "csak a keresztény elveken és parancsolatokon, melyeket becsületesen és hívő lélekkel megtartunk, épülhet" (XII. Pius Summi maeroris). Legnagyobb lelkipásztori szomorúságom az volna, ha valaki az én hibáim miatt élne békétlenségben felebarátjával, vagy pláne az Istennel – és ilyen békétlen lélekkel kerülne a békétlenség örök hazájába, a kárhozatba. De mivel tudom, hogy a lelkekért való munka csak az egyik oldala a lelkipásztori teendőknek, kell hozzá a lényeg, az Isten kegyelme, miként a szentségek matériájához kell a forma, az ima, hogy a kegyelem eszközzé váljon, azért azt is elhatároztam, hogy "plus orare et mortificare". Ha így végezzük lelkipásztori munkánkat, akkor szóval is és tettel is a leghatásosabban kiáltjuk az Úr Jézus, a Princeps pacis felé: "parce Domine, parce populo tuo… da pacem, Domine, sustinentibus te… illam, quam mundus non potest dare pacem."

Ezek mellett természetesen – éppen az Úr Jézus intelméhez hűen – megadom a császárnak, ami a császáré. Adómat már szeptemberig kifizettem, és a beszolgáltatásban sem vagyok elmaradva.

Mivel a jelzett teendők egyúttal havonként, sőt gyakrabban erősítendők lelki elhatározásaimat is képezik, azért őket ezen túl is – in quantum pro mea tenuitate licuerit – egyrészt minden esperesi buzdítástól függetlenül is meg akarom tartani, másrészt

feleslegesnek tartom velük kéthavonta írásban kérkedni. Ezeket az elveket meditando et cogitando megfontoltam és követem. Deus providebit!

Oltártestvéri üdvözlettel!

Oremus pro invicem Frater in Smis Cordibus

Epöl, 1953. június 9-én,

Szent Primus és Feliciténus vértanúk ünnepén.

Azután jöttek a püspöki, püspökkari körlevek, buzdították a híveket szántásra, vetésre, aratásra, begyűjtésre… Tudtuk, hogy ezek az írások kinek a sugallatára készültek. Nem lehetett nem felolvasni. Ez feltűnt volna, mert az újságok is írtak róluk. A papnak, a híveknek is kellemetlenek voltak ezek a munka-kampányra való buzdítások, éppen a templomban. Mit csináltak az egyes papok? "Circumcidálták" a körlevelet, vagyis a nem kívánt részt kihagyták. Eleinte én is azt csináltam. Majd módszert változtattam. Így kezdtem a szószéken: "A Magyar Püspöki Kar püspöki körlevelet adott ki". Itt megálltam, majd felolvastam saját prédikációmat. A végén megálltam, majd így szóltam: "A Magyar Püspöki Kar (püspök) körlevelét így fejezi be: Kelt…" A moralista Városi Istvánnak is elmondtam ezt. Mondtam neki: minden szavam igaz volt, azt nem mondtam, hogy prédikációmat olvastam fel.

Kapcsolat a környékbeli papokkal

Környékbeli papok nem jártunk békegyűlésre. Ha tőlem kértek tanácsot, azt mondtam nekik: Ez a Te ügyed, döntsd el magad! Én ezért nem megyek, és felsoroltam okaimat. – Ez elég volt nekik. Epölön igazi oltártestvéri közösségbe kerültem. Únyon Nagy Miklós volt a plébános, aki a Mindszenty-perben szerepelt, és mint a Katolikus Akció titkára több évig volt börtönben. Sárisápon, a "Kis Moszkvában" Rédei József lelkipásztorkodott, Nagysápon és Péliföld-Szentkereszten Kurucz Károly szalézi atya plébánoskodott, akit szívbajos lévén éppen egy indokolatlan áthelyezés vitt a sírba. A szomszédos plébániákon volt Szuchy Béla, Körös József, László József. Itt Sárisáp környékén folytattuk, ápoltuk a papi egységet, cím nélkül a föld alatt. Átlagosan havonta jöttünk össze valamilyen ürüggyel, névnap, születésnap, gyóntatás, búcsú stb. ürügyén. A legtöbbször a jó öreg Miklós bácsinál, aki természetfeletti bölcsességében, élettapasztalatával mindig gazdagított minket.

Rédei Jóskánál, az öreg "Daninál" vendégszeretőbb nem volt. Az ilyen összejöveteleken megtárgyaltuk problémáinkat, magatartásunkat. Külföldi források alapján tájékozódtunk az Egyház helyzetéről a világban és Magyarországon. Az összejövetelekre gyakran meghívtuk a kormányzó urat, Schwartz Eggenhofer Arturt is, aki többször el is jött hozzánk, és együtt érzett velünk. Nem volt köztünk főnök, aki ráerőszakolta volna a másikra felfogását, mindenki szabadon döntött álláspontjáról. Az összejöveteleken örültünk egymásnak, és erősített minket az a tudat, hogy a másik is hasonló módon gondolkodik, és imádkoztunk egymásért.

A békemozgalomtól való elzárkózás, a gyűlésre nem járás nem maradt ismeretlen az egyházügyi megbízott előtt. Bűnbak kellett. Nyomoztak utánam is. A helybéliek hiába mondták, Erdőssel nincs bajuk. Az egyházi megbízott azonban azt mondta, hogy ő jobban tudja, hogy Erdős mit csinál. Így az, kinek névrokonának mondatott vala: "Jöjj ki!" (Lázárnak hívták az egyházügyi megbízottat), engem kiemelt a Dorog-bányavidéki papok és hívek közösségéből, és jó messzire tétetett.

A Szigetközben

Dunasziget három község: Cikolasziget, Sérfenyősziget és Doborgazsziget összecsatolásából alakult. A Jézus Szíve templom Cikolasziget és Sérfenyősziget csatlakozásánál épült. Doborgazszigeten az iskolában miséztem vasár- és ünnepnapokon.

Valentiny Géza volt kedves növedékemtől kapott motoron jártam oda misézni és hitoktatni. A hitoktatással csak Sérfenyőszigeten voltak nehézségeim, az ottani igazgató mindenféle fondorlattal 3 tanulóra csökkentette a hittanosokat.

Erre otthagytam az iskolát, és a templomban tanítottam, ahová mindenki szabadon jöhetett. A kis doborgazszigeti hívek voltak a leghálásabbak és legbuzgóbbak. 1975-ben Kristóf István, a "felebarát" halálával megüresedett a lipóti Lelkészség. Az esperes javaslatára Főpásztorom a háromközséges Dunaszigetről a 700 lelkes Lipótra helyezett. 30 éves lelkészi működésem alatt itt találtam a legbuzgóbb lelkeket, megannyi készséget, és öntudatos hívőt. Lipóton nemcsak a kályha hevítette a templomot, hanem a hívek buzgósága, lelkes éneke is.

Újra Esztergomban, a Máriás Papi Mozgalom

1983-ban Lékai bíboros úr visszahozott Esztergomba, és megtett a Főszékesegyházi Könyvtár igazgatójának. Értesülve tervéről, hiába írtam neki: Filozófiában azt tanultuk, "Melius est esse quam non esse, mihi melius est hic esse quam ott esse." – mégis kinevezett. Obedivi ivi.

Mint a Főszékesegyházi Könyvtár igazgatója, Lékai bíboros úr ajánlásával Németországban meglátogattam a nevezetesebb egyházi könyvtárakat. Ezen az úton Altöttingben részt vettem egy lelkigyakorlaton, amelyet Don Stefano Gobbi, a Máriás Papi Mozgalom alapítója tartott a német papoknak. Mint első magyar papot lelkesen üdvözöltek, én pedig azt mondtam nekik, amit ti itt tesztek, azt én privátim már régen megtettem, ti. a Szűz Mária Szeplőtelen szívének való felajánlást. Gobbi mindjárt megkért, tartsak egy elmélkedést. Arról beszéltem, ne féljünk attól, ha egészen Szűz Máriának szenteljük magunkat. Ő Fia képmására nevel minket. Utána Gobbi megbízott azzal, hogy legyek a Máriás Papi Mozgalom magyar felelőse. Három dolgot mondott akkor nekem:

1. közel van felszabadulástok,
2. a kommunizmus alatt "testközelben", vagyis személyes kapcsolattal terjesszük a Mozgalmat,
3. ajánljuk magunkat Szűz Mária Szeplőtelen Szívének, tartsunk cenakulumot, ima-összejöveteleket.

A kommunizmus bukása után 1990 augusztusában és 1991 szeptemberében Gobbi Magyarországon járt. Leányfalun 40 pap részvételével lelkigyakorlatot adott, majd az országban több helyen cenakulumot tartott.

A Máriás Papi Mozgalom célja: ajánljuk fel magunkat Szűz Mária Szeplőtelen Szívének, maradjunk egységben a pápával, imádkozzunk érte, vezessük a híveket Szűz Máriához, tartsunk rendszeres ima-összejöveteleket, cenakulumokat.

A cenakulum az utolsó vacsora termére emlékeztet, ahol a Szűzanya köré gyűlt apostolok imádkozva várták a Szentlelket. A cenakulum rendje: elimádkozzuk a rózsafüzért, imádkozunk a Szentatyáért, (ha van mise, annak keretében) felajánljuk magunkat Szűz Mária Szeplőtelen Szívének, elmélkedünk. Olvasunk Gobbinak "A papokhoz, Szűzanyánk szeretett fiaihoz" intézett üzeneteiből. A végén "fraternitást" tartunk, megbeszéljük problémáinkat, terveinket, teendőinket, bízunk Szűz Mária Szeplőtelen Szívének győzelmében.

Ha a papok csak baráti beszélgetésre, szórakozásra jönnek össze, annak is lehet haszna. Aki a papi társaságot kerüli, a tapasztalat szerint előbb-utóbb nem kívánatos társaságba, kapcsolatba kerülhet. Jók a baráti találkozások, de ne maradjon el ilyenkor sem a közös ima, adoráció. Ez a papi egység ereje, lelke. Krisztus egyetlen papságában ontológiailag valamennyien egyek vagyunk, de ennek az egységnek a lelkületben, a papi szeretetben is meg kell mutatkoznia. X. Szent Pius 90 évvel ezelőtt írta: "főképpen a jelen nehéz időkben" fontos

a papság összefogása. Mi most még nehezebb időben élünk, ezért még nagyobb szükség van az összefogásra.

Ma a sátán minden erővel és eszközzel Krisztus ügye, az Egyház ellen harcol. A sátán görög neve diabolus, a "diaballo" szóból származik, ami szétdobást jelent. A sátán elve a szembeállás, a kettősség, a hazugság, a pusztítás, a gyilkosság, harc, háború. Ezzel szemben Krisztus a Synbolum, ami a "synballo"-ból származik, ami "összehozni"-t, "egyesíteni"-t jelent. Elsősorban nekünk, papoknak kell Krisztusban, Krisztus ügyéért egyesülnünk, hogy a diabolus rombolását megfékezzük, és Krisztus országát terjesszük.

Utószó

Amikor a hivatásomról gondolkodom, az evangélium szavai jutnak eszembe: "Nem ti választottatok engem, hanem Én választottalak benneteket" (Ján 15,16). Többször gondoltam arra, talán azért vette el tőlem a Jóisten apámat, mert ha tovább élt volna, bizonyára saját mesterségére nevelt volna. Anyámat pedig talán azért szólította el mellőlem, hogy édesanyám ezen túl a Szűzanya legyen. Otthonom a diszpozíciós hely lett, családom pedig a munkatársaim és híveim. A természetes családi kört pótolta a tágabb, a természetfeletti család. "Bizony mondom nektek, mindenki, aki értem és az evangéliumért elhagyja otthonát, testvéreit, anyját, apját, száz-annyit kap most ezen a világon, az eljövendő másvilágban pedig örök életet" (Mk 10, 29-30).

Erdős Mátyás előadásai

Ádvent 2000[4]

Ádvent – eljövet, Úrjövet, készülődés. Készülünk az Úr Jézus születésének évfordulójára. Az idén egy nagyobb Ádventre, egy kerekebb születési évfordulóra hívja fel a pápa figyelmünket: az Úr Jézus születésének 2000. évfordulójára. A harmadik évezred felé való fordulás már önmagában is képes elgondolkoztatni az embert. Az emberiség a XX. század végén úgy látja, hogy életkörülményeiben sok változás történt. Asztronautáink kirepültek az űrbe, repülőgépeink áttörték a hangsebességet, de az emberek áttörték az erkölcsi törvények szabta korlátokat is. A tömegkommunikációs eszközök túlságosan befolyásolják az emberek szabadságát. A dúsgazdagokkal és élvezethajhászókkal szemben sokmillió a nyomorgó és éhező. A génoperációkkal manipulálják az emberi természetet, a felhalmozott atomfegyverekkel pedig többszörösen el lehet pusztítani az egész emberiséget. Ezek az apokaliptikus jelenségek, ha sokan szemüket behunyva csak az élvezethajhászásba menekülnek is, mégis jelei egy alapvető fordulatnak. Ez a gondolkodó embert aggodalommal, de egy jobb jövő utáni vággyal is tölti el. Fritz Baade professzor, a Kieli Világgazdasági Intézet igazgatója könyvet adott ki. A címe: Versenyfutás a 2000. évig. Alcíme: Paradicsom, vagy az emberiség önmegsemmisítése. A könyvnek óriási sikere van, egy tucat idegen nyelvre fordították le, mindenki kíváncsi a jövőt illetően.

Megdöbbentő, mit mond Baade: Három tényező arra viheti az emberiséget – mondja – hogy az őrület győzzön a józan ész felett. 1. Az atomfegyverek szörnyű hatása. 2. Az emberek fejében és szívében felhalmozódó szellemi és lelki szemét szörnyű rakása. 3. A politikusok képtelensége arra, hogy a legegyszerűbb problémákra ésszerű megoldást találjanak.

Az ember békés, boldog jövőjének problémája – Baade szerint – végeredményben erkölcsi probléma. Ezért adja könyve utolsó fejezetének ezt a címet: A kereszténység nagy korszaka. Elégségesek – kérdi – az értelem erői, hogy a helyes utat válasszuk? Az értelem erői egymagukban erre nem elégségesek. Minden erőt meg kell mozgatnunk, nem csak az értelem erőit, hanem különösen a szív és a hit erőit is – mondja a kereszténységről. A kereszténység az az igazság – folytatja – hogy még sohasem volt olyan aktuális, sohasem olyan életfontosságú minden ember számára, mint ma. Ha egyáltalán van reményünk arra, hogy a mostani és a legközelebbi generáció meg fogja oldani az előtte álló roppant nagy feladatot, akkor ezt a reményt gyakorlatilag csak abból meríthetjük, hogy a kereszténység igazi világmissziójának éppen csak a kezdetén van – eddig Fritz Baade.

Ennek a kétséggel és reménységgel teli szituációnak a hátterében hirdette meg II. János Pál pápánk a Mária évet, Szűz Mária születésének 2000. évfordulójára. „Valóban nem tudjuk pontosan meghatározni Mária születésének dátumát” – írja a pápa – „Az Egyház tudatában van annak, hogy Mária előbb jelent meg az üdvtörténet horizontján, mint Krisztus.” Valójában: az idők teljességének közeledtekor, vagyis az Üdvözítő eljövetelekor már létezett a földön az, aki öröktől fogva Isten anyjául rendeltetett. Ezt, a Krisztus eljövetelét megelőző

[4] 1987. november 28. Advent 1. vasárnapja, Budapest, Jó Pásztor Kápolna – Kálvária tér (akkor Kulich Gyula tér)

jelenlétet évről évre kifejezi az adventi liturgia. Ha a második évezred utolsó éveit nézzük, amelyekben egyre közelebb kerül hozzánk a harmadik évezred kezdetének ígérete, és ezt párhuzamba állítjuk a Megváltóra való várakozás ősi történetével, akkor világos, hogy nekünk ebben az időszakban különös módon kell ahhoz fordulnunk, aki az adventi várakozás „éjszakájában" valódi hajnalcsillagként /Stella matutina – mondja a pápa/ kezdett tündökölni. Köztudomású – folytatja a pápa – hogy ez a csillag hajnalhasadáskor megelőzi a Nap felkeltét. Így előzte meg Mária az Üdvözítő megjelenését, az „igazság napjának" felkeltét az emberi nem történetében.

Mi keresztények – mondja tovább a pápa – tudjuk, hogy a Szentháromság gondviselő terve a kinyilatkoztatás és a hit valósága, megérezzük, hogy a második évezred végén jogosan és szükségszerűen ki kell emelnünk Krisztus Anyjának egyedülálló jelenlétét a történelemben, különösen ezekben az években, amelyek a 2000. esztendőt megelőzik. Ezekkel a szavakkal vezeti be a pápa a Mária évre kiadott körlevelét.

Ebben a Mária évben tehát valamennyien többet foglalkozunk a Szűzanya személyével, üdvtörténeti szerepével, főképp pedig töltekezni akarunk lelkületével, követve az ő példáját.

Ádventi gyertyagyújtásaink ezen a téren akarnak irányítást mutatni és buzdítást adni.

A pápa, körlevele befejezéseként, idézi az ádventi Mária antifónát, az „Alma redemptoris Mater" – t. Ezt fogjuk most az elmélkedés után elénekelni, de közben a pápa latin szöveghez fűződő néhány gondolatával fogom az elmélkedést befejezni. A latin szöveg magyarul így szól: Siess segítségére elesett népednek, amely iparkodik felkelni. Erre a pápa azt mondja: Az Egyház az egész emberiséggel együtt közeledik ahhoz a küszöbhöz, amelynél két évezred kapcsolódik egymásba, s elfogadja a maga részéről a hívők egész közösségével és minden jóakaratú emberrel együtt azt a kihívást, amelyet a Mária antifóna fejez ki: Az elesett nép iparkodik felkelni. Egyúttal a Megváltóhoz és Anyjához fordulunk ezzel a kéréssel: Siess segítségére. Hiszen az Egyház – amint ezt a liturgikus ima is mondja – Krisztus üdvözítő misztériumában tekint Isten boldogságos Anyjára. Fölnéz rá, aki anyai módon, résztvevően jelen van a sokféle és szerteágazó gondokban, amelyek egyesek életére, a családra, a nemzetekre nehezednek ebben az időben. Az állandóan jó és rossz között vergődő keresztény nép saját védőjét látja Máriában, aki segíti őt, hogy el ne essen, vagy ha elesett, fel tudjon kelni. Így fejezi be a pápa körlevelét.

Mária ragyogó tisztasága[5]

Sok helyen Ádvent második vasárnapján ünneplik a Szűzanya Szeplőtelen Fogantatását, általában véve december 8-án ünnepeljük. Mi most ezzel az ünneppel kapcsolatban elmélkedjünk a szeplőtelen, a bűntelen szűzről.

Isten, ősszüleinket megteremtve, nemcsak természetüknek megfelelően testet és lelket adott nekik, hanem természetfeletti ajándékokkal is elhalmozta: megadta nekik a megszentelő kegyelmet, vagyis gyermekeivé fogadta őket. De testüket is kitüntette, felmentette a meghalás törvénye alól, testi halhatatlanságot is adva nekik. Ezeket a természetfeletti ajándékokat ősszüleink utódai is örökölték volna. De ősszüleink nem állták meg a próbát: elvesztették maguk és utódaik számára ezeket a kiváltságokat.

[5] 1987. december 5. Advent 2. vasárnapja, Budapest, Jó Pásztor Kápolna

Ádám és Éva bűne tudatában megszégyenülve és bánkódva állt a Teremtő előtt. Az ősi magyar ádventi ének ezt a sóhajt adja ajkukra: Ó, bezárult Édenünk, rosszra fordult kezdetünk! Megtaláltuk a halált, üdvünk kincse zárra zárt. Elhagyottság éjjelén annyi volt csak a remény, hogy eljön, ki győzni fog, és leszünk még boldogok! És a végtelenül irgalmas Isten egy új párt állított ősszüleink elé, akiktől az emberiség üdve származik.

Isten így szólt a kísértő kígyóhoz: „Ellenkezést vetek közéd és az asszony közé, a te ivadékod és az ő ivadéka közé. Ő széttiporja fejedet, te meg sarkát veszed célba /Ter 3,15/.

Az asszony, akit Isten az ördöggel szembeállít, már az új Éva, Szűz Mária, ő a sátántipró asszony, az ő ivadéka az új Ádám, Jézus. Ő teljes győzelmet arat a sátán felett és megváltja a világot bűneitől. A sátán és Mária között fennáll a teljes ellentét, amely minden közösséget, minden bűnt kizár, az eredeti bűnt is, hiszen Isten szava éppen az eredeti bűnnel kapcsolatban hangzott el. A bűntelenség, az életszentség negatív oldala, pozitív oldala a kegyelem birtoklása. Mária bűntelen volt és kegyelemmel teljes. Ezért köszöntötte őt így Gábor főangyal: „Üdvözlégy, kegyelemmel teljes, az Úr van teveled.” Közösséget tart veled, szemben Éva esetével. Áldott, egyedül áldott vagy Te az asszonyok között. Mária állandóan az Úr kegyelmében volt. Időbeli és tartalmi korlátozás nélkül – ő kegyelemmel teljes. Ha csak rövid időre is érte volna a bűn szennye, már nem volna ellenkezés közte és a sátán között, már nem volna kegyelemmel teljes. Jézus a legtisztább anyától, szűzi földből akart születni. Ő, a bűn legyőzője nem akart a bűn talaján állni. Szeplőtelen, bűntelen anyát keresett, készített magának.

Isten megváltói műve olyan általános és olyan túláradó, hogy már történelmi befejezése előtt is alkalmazta egy emberre – Máriára, a Megváltó leendő édesanyjára. Mária velünk együtt Ádám gyermeke, és mint ilyenre, rá is kellett volna szállnia őse bűne árnyékának, az áteredő bűnnek. Mi az ősbűn árnyékába kerültünk, ahonnan Megváltónk hozott ki minket. Máriát megóvta, hogy rá ne szálljon az árnyék. Mi elestünk és felemelt, őt megfogta, hogy el ne essék. Tehát Máriának is Jézus a Megváltója. Mária az, „Kit Fiának nagy kegyelme kezdet óta őrizett, akihez a legparányibb bűnhomály sem férkezett.” /Hozsanna, 161. 1./ Mária tehát már létezésének első pillanatától kezdve, fogantatásakor szeplőtelen, bűntelen volt. Lourdesben nem azt mondta a Szűzanya: én szeplőtelenül fogantatott vagyok, hanem „Én vagyok a szeplőtelen fogantatás”, vagyis én kimerítem ezt a fogalmat, csak én vagyok szeplőtelenül fogantatott. Valóban, Isten csak vele tett kivételt, csak neki adta meg fia érdemeiből ezt a kiváltságot.

A szeplőtelen fogantatás Mária bűntelenségének kezdete és gyökere. Szabad volt az áteredő bűntől és annak következményeitől, a rendetlen kívánságoktól. Ment volt a vétkezés forrásaitól és így Isten különös kiváltsága folytán egész élete folyamán ment volt minden súlyos és bocsánatos személyes bűntől. De nem volt ment a szenvedéstől, mert Fiához hasonlóan neki is járnia kellett a szenvedés útját, Simeon jövendölése szerint lelkét a tőrnek kellett átjárnia. Mária olyan volt, amilyennek Isten a teremtés reggelén az embert elgondolta: szépnek, bűntelennek, Isten gyermekének. Mi föltámadásunk, megdicsőülésünk után leszünk ilyenek. Mária ebben is megelőzött minket: őt Isten testestől – lelkestől már felvette a mennyei dicsőségbe.

Mária előképe és példaképe az egyháznak és minden egyes tagjának. Krisztus azt akarja, hogy olyanok legyünk, mint Mária. Ezért, amint az apostol mondja: Feláldozta magát értünk és a keresztségben megtisztított, megszentelt minket, ragyogóvá akar tenni, és azt akarja, hogy sem szeplő, sem ránc, sem egyéb efféle ne legyen rajtunk, hanem egészen szeplőtelenek legyünk /Ef 5,26-28/. Ezért, ha elesünk, újra és újra fel kell kelnünk és a bűnbánatban megtisztulva őt követni. Követni a keresztúton és majdan a dicsőségben. Mennybe való

felvétele után sem hagyott el minket Szűz Mária. Sőt! Ott Istenben, mint tükörben látja mindnyájunk baját, és segíteni akar és tud is rajtunk most már. Két kezével nyúlhat a mennyei kegyelem kincsestárába. Fia ezzel hálálja meg anyja földi érdemeit. De Mária nem csak föntről segít, hanem személyesen is megjelenik itt a földön, hogy segítsen rajtunk.

Megbízható feljegyzések szerint a kereszténység első évezredéből csak 23 Mária-jelenésről tudunk. A második évezredben 595 volt. Annyi helyen, nem annyiszor jelent meg a Szűzanya. Tudjuk, Lourdesben, Fatimában is többször jelent meg, Medjugorjéban pedig már több, mint ezerszer. Az 1986. évben Saragosában megrendezett nemzetközi Mária kongresszuson, melynek témája volt: „Mária jelenések az Egyház életében”, azt mondták, hogy a második évezredben Szűz Mária összesen 11 ezerszer jelent meg.

A XX. században 292 helyen. 1945-ig 86 helyen, 1945-től 1983-ig 207 helyen. 1945-ig három helyen, 1945-től 42 helyen sírt a Szűzanya, többször véres könnyeket. A XX. században az Egyház körülbelül fél tucat jelenést hagyott jóvá, 30-at elutasított, illetve kijelentette, hogy a jelenések természetfeletti jellege nem bizonyítható. Az Egyháznak nem feladata, hogy minden Mária jelenést megvizsgáljon. Ezt nehezen is győzné. A jelenések nem azáltal lesznek valódiakká, hogy az Egyház jóváhagyja őket, hanem az Egyház a valódiakat hagyja jóvá. Tehát lehet valódi olyan Mária jelenés is, amit az Egyház még nem hagyott jóvá. VI. Pál pápa P. Eskolának a garabandali jelenésekkel kapcsolatban azt mondta: „Ez a legszentebb Szűz második földi élete.”

„Szilárdan és világosan áll előttünk, ami napjainkban újra és újra ismételt megállapítást nyert: korunkat Mária korszakának lehet nevezni.” A német egyházi irodalomban beszélnek „Marianisches Zeitalter” – ről, az olaszok „Epoca Mariana” – ról, a franciák „Apocalipse Mariale” – ról.

Nem csoda, hogy protestáns körökben is felfigyelnek a Mária jelenésekre: „Isten megsemmisítő módon válaszol általuk a modern hitetlenségre” – írja a protestáns szerző. „Hogyan maradhatna hitetlenségben jóhiszeműen az, aki megismerkedett ezekkel a tényekkel? És mi, evangélikus keresztények, előítélettel és elfogultan mehetnénk el ezek mellett a dolgok mellett anélkül, hogy megállnánk, és komolyan megvizsgálnánk őket? Nem volna számunkra veszélyes ilyen magatartás? Nem vennénk magunkra ezáltal rettenetes felelősséget? Ha egyszer Mária megjelenik és szól a világhoz, az kizárólag Isten akaratából történhetik. Nem volna végzetes tévedés, ha elzárkóznánk előle?” Teszi fel a kérdést a protestáns szerző.

Tehát mit akar Isten ezekkel a Mária jelenésekkel? Az első évezredben gyógyításról, megsegítésről, templom vagy kápolna építéséről szólnak a jelenések. A második évezred derekán ezekhez jön az imára, vezeklésre, rendbe való belépésre, rendalapításra való buzdítás. A XXI. és XX: században, főképp a második világháború után a megtérés sürgetése és büntetés kilátásba helyezése a tárgyuk. Közös nevezője ezeknek a fenyegetésekről szóló jövendöléseknek: a világ bűnökbe merült, a hitetlenség, erkölcstelenség, káromkodás, kapzsiság és élvezethajhászás egyre terjed, ezért sok lélek elkárhozik. Isten súlyos csapásokkal akarja büntetni és így észre téríteni a világot. Az idő sürget, tehát térjünk meg: bűnbánattal, engeszteléssel, a vasárnap megszentelésével, a szentségekhez való járulással, a Rózsafüzér imádkozásával és Szűz Mária Szeplőtelen szívének tiszteletével elháríthatjuk, vagy legalábbis csökkenthetjük a ránk váró büntetést. Isten a sötétségbe, bűnbe merült emberiség megmentésére fel akarja használni a szeplőtelen Szűzanya segítségét. Mária, a bűntelen és kegyelemmel teljes tudja a legjobban, mit rombol le a bűn az emberben. Segíteni

akar rajtunk, mert Krisztus reá bízott minket: Íme, a te fiad! Mária a mi lelki édesanyánk, az irgalmasság anyja, a bűnösök szószólója.

II. János Pál pápa a rendkívüli szentévet Máriának szentelte, hogy Máriára nézzünk fel, őt hallgassuk, őt tiszteljük, őt kövessük, reá bízzuk magunkat – valamennyiünk nevében – így imádkozott: „Szűzanyánk, Szeplőtelen anyai szívednek oltalmába helyezzük magunkat. Segíts, hogy meg tudjunk felelni minden kötelezettségünknek, amelyet a keresztségben vállaltunk. Megígérjük, bensőleg megváltozunk és felhagyunk minden rendetlen ragaszkodással, ami magunkhoz, vagy a világgal való könnyű megalkuváshoz köt. Hozzád hasonlóan mindig készek akarunk lenni, mindenben megtenni a Mennyei Atya akaratát. Reád, irgalmas Édesanyánk, Szeplőtelen anyai Szívedre bízzuk keresztény életünket és hivatásunkat. Rendelkezzél velünk üdvös terveid szerint e döntő órában, amely a világra nehezedik.” Mária Szeplőtelen Szíve, légy az én menedékem!

Mária boldogító hite[6]

Lukács evangélista az angyali üzenet elmondása után közvetlenül elkísér minket a názáreti Szűzanyával Júda városába, a hegyek közé. Mária belép Erzsébethez és köszönti. Lukács evangélista így folytatja: „Amikor Erzsébet meghallotta Mária köszöntését, örömében megmozdult méhében a gyermek. Erzsébet pedig eltelve a Szentlélekkel, hangosan felkiáltott: Áldott vagy te az asszonyok között és áldott méhednek gyümölcse! Hogy lehet az, hogy Uram anyja látogat el hozzám? Boldog vagy, hogy hittél annak beteljesedésében, amit az Úr mondott neked.” /Lk 1,40–45./

Mária tehát azért lett a Megváltó anyja, mert hittel fogadta az angyal szavát, és igent mondott rá: „Íme az Úr szolgáló leánya, legyen nekem a te igéd szerint.”

Mária hitével egészen átadja magát Istennek és mint az Úr szolgáló leánya teljesen a Megváltó személyének és művének szenteli életét.

Mária hite hasonlítható Ábrahám hitéhez, akit az apostol „hitünk atyjának” nevez /Róm 4,12/. Isten így szólt Ábrahámhoz: „Hagyd el szülőföldedet és jöjj arra a földre, amelyet neked mutatok.” Ábrahám hitt Istennek és eljött Kánaán földjére. Isten azt is megígérte Ábrahámnak, hogy megsokasítja utódait és közülük fog származni a Megváltó. Ábrahám hite az Ószövetség kezdete. Mária az angyali üdvözletkor megnyitja az Újszövetséget. Ahogyan Ábrahám – akitől Isten egyetlen fiát követelte áldozatul – amint a Szentírás mondja: A remény ellenére is reménykedve hitte, hogy sok nép atyja lesz /Róm 4,18/, ugyanúgy Mária is, szüzességét megtartva, hitte, hogy Isten Fiának anyja lesz. Erzsébet szavai: Boldog, aki hittél – nem csupán a hírüladás idejére vonatkoznak, hanem érvényesek a Szűzanya egész földi életére.

Mária hitte, hogy a kis Jézus, aki viselkedésében nem különbözött a többi tehetetlen csecsemőtől, mégis Isten Fia, a világ Megváltója.

Hitte, hogy uralkodni fog Dávid trónján, jóllehet éppen Dávid városában, Betlehemben be se fogadják és király létére istállóban kellett megszületnie.

Mária hitte, hogy Jézus a Messiás, akit az Ószövetség várt és övéi mégsem fogadtak be, és így lett sokak romlására. Mária, kit Erzsébet boldognak mondott és maga is vallotta, hogy boldognak hirdeti őt majd minden nemzedék, hitte, amit Simeon mondott, hogy szívét a fájdalom tőre fogja átjárni.

[6] 1987. december 12. Advent 3. vasárnapja, Budapest, Jó Pásztor Kápolna

Mária hitte, hogy Fia a zsidók királya lesz, akkor is, ha éppen a zsidók királya akarja megölni őt, és kénytelen a pogány Egyiptomba menekülni.

Hitt Jézusnak akkor, amikor nem is értette szavait, de elfogadta és – amint a Szentírás mondja – szívébe véste őket. Éveken át együtt él az ácsinassal, de hiszi, hogy ez a világ megváltója.

Fia misztériumával való szoros egybetartozásával élt Mária éveken át „hitének zarándok útját járva", haladva a hit útján, mint a zsinat mondja, miközben Jézus gyarapodott bölcsességben, Isten és emberek előtti kedvességben.

Anya és fiú közötti hívő–szerető kapcsolat Krisztus szenvedésének óráiban fűződik össze a legszorosabban. Akkor járja át lelkét a tőr, amelyet Simeon megjövendölt. Nagy, hősies volt Mária hitének engedelmessége, amellyel minden fenntartás nélkül, értelmével és akaratával teljesen meghódolt a Mennyei Atya előtt, kinek útjai kifürkészhetetlenek.

Nagyszombaton Krisztus teste sírban pihen. Tanítványai hitét is betemette a nagy csalódás: a Mester meghalt – gondolták – mindennek vége. Csak Mária szívében élt tovább a feltámadás hite. A szombati mécses-gyújtás erre emlékeztet minket.

Mária hite, hűsége, szolgálata megkapta jutalmát: Fiát követve testestől-lelkestől felvétetett az égbe, az örök boldogságba. De ott is anya maradt. Aggódik fiai boldogulása, boldogsága miatt. Azért nekünk is azt sugallja és ad erőt arra, hogy tegyük azt, amit a Fia mond. S mit mondott Jézus működése kezdetén? „Beteljesedett az idő és már közel van az Isten országa. Tartsatok bűnbánatot és higgyetek az Evangéliumban." /Mk 1,15./

Ez a felszólítás korunknak is szól, sőt nagyon is! Korunknak épp az a nagy baja, hogy megfogyatkozott hite, nem teszi azt, amit Jézus parancsol. Ezért süllyedtünk az anyagiasságba, élvezethajhászásba, erkölcstelenségbe. Ne gondoljuk, hogy Szűz Mária élete tele volt látomásokkal. Hogy ő mindent előre tudott Fia és saját életéről. Mária is a hit nehéz, de érdemszerző útját járta. És ebben a zarándokútját járó Egyháznak a mintaképe. Mária hite hozta nekünk a Megváltót. Mária hitével mutatkozott Krisztus legjobb tanítványának. Követnünk kell őt! Mária a zarándokútját járó Egyház mintaképe. Kérjük, erősítsen minket hitével, példájával, imájával.

Mi magyarok, kis nemzet vagyunk, de sportteljesítményeinkben ott vagyunk a nagy nemzetek legjobbjai között. Erre joggal büszkék vagyunk. De nem lehetünk büszkék arra, sőt szégyennel és bűnbánattal kell, hogy eltöltsön az a tudat, hogy a bűn öttusájában: a válásban, abortuszban, öngyilkosságban, italozásban, és nemzetfogyatkozásban is a pódiumon vagyunk a nemzetek gyászos versenyében.

Sok szülő, nagyszülő fájdalmasan panaszkodik, hogy gyermeke, unokája nem hisz, nem jár hittanra, misére, szentségekhez, nem gyakorolja, sőt szégyelli vallását.

Mit tegyünk? Az első. Mi továbbra is kitartunk hitünk, meggyőződésünk mellett, nemcsak szóban, hanem főképp tettekben, jótettekben teszünk tanúságot hitünk mellett.

Azután: ne szidjuk őket, ne veszekedjünk velük. Érezzék, hogy fáj hitetlenségük, de sose érezzék azt, hogy megvontuk tőlük szeretetünket. Ha alkalom kínálkozik, türelmes, okos szóval mondjuk el felfogásunkat. De főképp Istennek mondjuk el panaszunkat, vagyis sok csendes imával, rejtett áldozattal dolgozzunk megtérésükön.

Szent Ágoston és Mónika példájából tudjuk, hogy az imádság gyermeke nem veszhet el, a rá pazarolt szeretet, a jó példa elhintett magja meghozza gyümölcsét.

És végül ajánljuk eltévedt, útkereső testvéreinket a Szűzanya Szeplőtelen Szívébe. Ő az irgalmasság anyja, a bűnösök menedéke. Ő mondta: végül is Szeplőtelen Szívem fog győzedelmeskedni. Higgyünk ebben és bízzunk benne. A rossz elburjánzása talán megbotránkoztat, vagy kishitűvé tesz, életünk keresztjei sokszor elviselhetetlennek tűnnek. A

szenvedés és a halál titkait mi sem ismerjük, Isten útjai számunkra is kifürkészhetetlenek, de mégis hinnünk kell! Hinni akarunk, rendületlen hittel, mert tudjuk: Megváltónk él! Tudjuk, kinek hiszünk! Jézus a fény, az értelem, a szeretet. Ahol nem értem – ott Ő az értelem. Ahol nem látom – ott Ő a kinyilatkoztatás. Ahol kiúttalan a helyzet – ott Ő a megoldás. Ahol szenvedek – velem szenved és Ő a jutalom. Hitem megfontolt választás, ésszerű hódolat, alázatos odaadás. Máriához hasonlóan én is egész énemmel odafordulok Istenhez, igent mondok hívására, és fenntartás nélkül rábízom magamat. Megfogom égi Édesanyám kezét és vezettetem magamat és másokat is Máriához. Per Mariam ad Jesum – Mária által Jézushoz.

Most folytatjuk az ősi Mária éneket, köszöntjük Szűzanyánkat, s ebben az énekben hallunk Mária hitéről. Elmélkedjünk erről és kérjük őt, hogy mi is tudjunk hitünk szerint élni, nem csak szóban megvallani, hanem életünkkel, ahogy mondottam. Jócselekedettel, áldozatos szeretettel tanúságot tenni hitünkről. Nem azzal térítem meg a másikat, hogy vitatkozom vele, hitvitákat tartok, hanem azzal, hogy élem a hitemet és szeretetemmel, áldozatommal, csendes imádsággal megtérítem, Krisztushoz vezetem őket. Erre kérjük Mária közbenjárását, segítségét.

Mária anyai szeretete[7]

Mária évi elmélkedéseink, ádventi elmélkedéseink végére értünk. Az elmélkedés tárgya az volt, hogy Ádvent 2000. A pápa sokszor emlegeti ezt az Ádventet. Pápasága elején beszélt az Ádventről, a nagy Ádventről. Úgy látszik, hogy ő nagy fordulatot vár és lát az Egyházban. Erről elmélkedtünk, hogyan készül az Egyház az Ádventre, Krisztus 2000 éves születésének a megünneplésére; és hogy a világban mik a kilátások, azt láttuk Fritz Baadénak az előadása alapján. A Megváltó el akart jönni, leszállni az égből, de Ő egy nagyon tiszta leszállóhelyet keresett magának. Azért elmélkedünk a második elmélkedésünkben a Szűzanya szeplőtelen fogantatásáról, tisztaságáról. Az Úr Jézus nem akart erőltetve emberré lenni, azt akarta: az emberiség egyezzen bele és kikérte a Szűzanyának az igenjét. Szűz Mária hittel elfogadta, amit az angyal mondott, így a harmadik elmélkedésünk a Szűzanya hitéről szólt. Az utolsó elmélkedésünk: Szűz Mária, mint édesanya. Íme az Úr szolgáló leánya – mondotta – legyen nekem a Te igéd szerint. Ma Szűz Máriáról, az anyáról, anyai szeretetéről, gondoskodásáról elmélkedünk. Szűz Mária az Isten anyja és a mi édesanyánk is. Ezeket, mint mondottam, elmélkedésnek, előadásnak szántam, nem prédikációnak és azért összesűrítettem a gondolataimat. Az egyik mondat a másikból következik; ha néha kicsit nehezek, ezek arra valók, hogy felbontsuk és elmélkedjünk róla. A mai elmélkedésünk tárgya tehát: Szűz Mária a mi édesanyánk. A Szűzanya anyai szeretetéről.

A végtelenül bölcs és emberszerető Istennek már kezdettől fogva nagy terve volt az emberrel. Az emberiség legyen egy család: Ádám és Éva legyenek az ősszülők. Tőlük ne csak a testi élet eredjen, hanem a lelki életet, az Istengyermekség életét is adják tovább.

De ősszüleink nem állották meg a próbát, s így Éva nem az élők anyja lett, mint a neve mutatja, hanem a holtak anyja. De az irgalmas Isten ősszüleink bűnbeesése után egy másik emberpárt adott a világnak: Jézust és Máriát. Ez az új pár a Szentírás tanúsága szerint ellensége lesz a sátánnak, megtapodja a sátán fejét és megtöri hatalmát. A Szentírás utolsó könyve szerint pedig ez a „Sátán haragra lobban az asszony ellen és harcba száll többi gyermekével, aki megtartja Isten parancsait és kitart Jézus tanúsága mellett.” /Jel 12,17./ Tehát Máriának testi gyermekén túl más gyermekei is vannak, ezek a Krisztushívők. Tehát: „Mária Isten anyja, énnekem is jó anyám.”

[7] 1987. december 19. Advent 4. vasárnapja, Budapest, Jó Pásztor Kápolna

Mária Isten anyja, Jézus anyja – mint anya megadta Fiának mindazt, amit földi édesanya gyermekének megadhat: életet és az élet szolgálatát. Amikor Mária az angyal szavára igent mondott és anya lett: ezzel egész élete a legszorosabban összefonódott Fia életével, annak életművével.

Mária, mint az Úrnak alázatos szolgálóleánya, szolgálta Jézust kezének, szívének, lelkének egész odaadásával, anyai szeretetének minden melegével. Ez a szerető, áldozatos anyai szolgálat akkor kezdődött, amikor Mária méhébe fogadta Szentlélektől Szent Fiát. Amikor boldogan hordozta méhében, Betlehemben világra hozta, pólyába takarta, ölében ringatta, s tejével táplálta. Anyai szolgálata befejeződik, amikor elkíséri Fiát a keresztúton, együtt szenved Vele a kereszt alatt, majd ölébe véve meghalt Fiát, mosogatja, csókolgatja és bekötözi sebeit.

E két ölben tartás között van Mária anyai szolgálata Fia iránt. Hogy mit tett Mária 33 éven át Fiának, azt egy szerető földi édesanya tudná a legjobban megmondani. A Szentírás Jézus názáreti életéről csak azt mondja: „Növekedett korban, bölcsességben és kedvességben Isten és az emberek előtt.” Ebben a kedvességben bent van Jézus hálája édesanyja iránt is. „Mária Isten anyja, énnekem is jó anyám”, Mária mindnyájunk lelki édesanyja.

Ezt az anyai szolgálatot, gondoskodást Mária már földi életében gyakorolta – amint az Erzsébetnél való látogatása, ottani segítsége, s a kánai menyegzőn való közbenjárása bizonyítja. De folytatódik, s a mennyországban kiterjed minden lelki gyermekére. Itt látja mindnyájunk baját és Fia jóvoltából, hálájából két kézzel nyúlhat a kegyelem kincstárába, hogy lelki gyermekein segítsen.

De hogy lehet, hogy Mária valóságos értelemben lelki édesanyánk? Az anya gyermeket fogan, szül, táplál, nevel, gondoz. Ilyen értelemben Máriának csak egy gyermeke van: Jézus. Akkor mi csak fogadott gyermekei lennénk: úgy szeret minket, mintha gyermekei volnánk, gondoskodik rólunk, mintha igazi édesanyánk lenne, de valójában nem az? A természetes anyaság sok, a fogadott anyaság pedig kevés számunkra. A lelki édesanyaság a kettő között van: Mária valóban hordott, szült minket, de lelki, kegyelmi értelemben. Mivel Mária Krisztus anyja, énnekem is jó anyám.

X. szent Pius pápa Szűz Mária Szeplőtelen Fogantatásának hittételként való kihirdetésének 50. évfordulóján, vagyis 1904-ben ezeket írta: „Az angyal így szólt a pásztorokhoz: ma megszületett Megváltótok, Krisztus, az Úr, Dávid városában.” /Lk 2,4./ Tehát a legtisztább anya – így ír a pápa – egy és ugyanazon méhében vett fel hús testet /carnem/ és szellemi testet /corpus spirituale/, tehát Szűz Mária hús testet és lelki testet is vett fel, amely azokból áll, akik majd hinni fognak benne. Úgyhogy azt mondhatjuk, hogy Mária a Megváltót hordva méhében mindazokat hordta, akiknek életét a Megváltó élete foglalja magába. Valamennyien tehát, akik Krisztushoz kapcsolódtunk, akik az apostol szavai szerint testének tagjai, húsából és csontjából vagyunk /Ef 5,3; Róm 12,15./ Mária méhéből születtünk, ahogy a test, amely a Főhöz tartozik. Tehát lelki és titokzatos értelemben Mária fiainak hívnak és ő valamennyiünk édesanyja.” Így ír szóról szóra a pápa. A pápa mély értelmű érvelését egy egyszerű hasonlattal lehetne megvilágítani: Amikor megszülettem, 4 kilogramm voltam. Azóta ennek többszörösével gyarapodtam. Ez az új anyag később került a testembe, s mégis egy testté vált az anyámtól született testtel. Tehát joggal mondhatom, magamra mutatva, hogy ezt a testet anyámtól kaptam, ő hordta méhében, ő szülte, hiszen ennek a testnek az élete az anyámtól kapott test életével azonos.

Amikor minket megkereszteltek, akkor lettünk keresztények. Sokan azt hiszik, hogy ez a keresztény, vagy keresztyén szó, ez a keresztből származik. Ez tévedés! Nem a keresztből származik a keresztény, hanem Antiochiában nevezték először Jézus híveit Christiani-nak, krisztusiaknak. Ez a Christ – ebből lett a kereszt, keresztény – minden más nyelvben, amelyik itt Nyugaton ismert, azon mind Christianust jelent. A német azt mondja: Ich bin ein Christ –

én Krisztus vagyok. Az olaszban: Solo Christiano, a francia hasonlóképpen. Tehát a keresztény szóban végeredményben a krisztianusz, Krisztus neve van benn, nem a keresztnek a neve, bár az is szép, ha a kereszttel hozza összefüggésbe, mert Krisztust a keresztjétől nem lehet elválasztani! Tehát ez a keresztény szó a Krisztusból származik, a keresztségben leszek krisztusivá, leszek Krisztus testvére, s míg a Krisztus testvére leszek, Krisztus élete, lelki élete kerül belém, így Szűz Mária a lelki édesanyám. Amikor tehát a keresztségben Krisztus testvére lettem, akkor lettem a Szűzanya gyermeke, s így kerültem be abba a testbe, amelyet Mária hordott, így lett Mária az én lelki édesanyám Ez egy mély értelmű misztikus gondolat, de valós gondolat. Krisztus már a Szűzanya méhében a Megváltó volt, s hordta mindazoknak az életét, akik később ebből az életből táplálkoztak. Hús az ő húsából, csont az ő csontjából, amint szent Pál mondja. Tehát nem akkor lett Szűz Mária lelki édesanyánk, amikor az Úr Jézus a kereszt alatt azt mondta Jánosnak: „Íme a te anyád”; azzal a szavak közvetlen értelme szerint Jánosra bízta édesanyját, de Szentatyánk tanúsága szerint azt is jelezte az Úr Jézus ezzel, hogy Szűz Mária valamennyi hívő édesanyja. Mária – amint a pápa szavaiban hallottuk – már Jézus fogantatásakor lett a Jézus hívők édesanyja, de anyai hivatásába való ünnepélyes beiktatása itt történt a kereszt alatt. Ő, aki Krisztust fájdalom nélkül szülte, lelki gyermekeit – minket – Krisztussal együtt szenvedve most fájdalommal szült.

Mária évi körlevelében II. János Pál ezeket írja: „A zsinat idején VI. Pál ünnepélyesen kijelentette, hogy Mária az Egyház anyja. Ez azt jelenti, hogy anyja az egész keresztény népnek, mind a híveknek, mind a pásztoroknak. Később – folytatja a pápa – 1968-ban még nyomatékosabban megerősítette és megismételte a hitvallásban, amely, mint Isten népének hitvallása ismeretes: »Hisszük, hogy a legszentebb Istenanya, az új Éva, az Egyház anyja, folytatja anyai feladatát Krisztus tagjaiért a mennyben, amely a megváltott lelkekben az isteni élet megszületésére és nevelésére irányul.«” Így mondja a pápa.

Tehát Mária édesanya és az ő közvetítő szerepe anyai szerep, nem szerzői, hanem édesanyai. A régi családban az apa kereste a kenyeret, az anya meg szelte a kenyeret. Minden kegyelem Istentől, Krisztustól jön hozzánk. Mária mindenben Krisztustól függ. Mária kegyelemteljessége, kegyelemosztó kiváltsága Fiától van, akit szabadon fogant, gondosan nevelt, és áldozatos szeretettel odaadott értünk és így előkészítette az Úr Jézust keresztáldozatára. Ezért Jézus hálából megtette őt a mennyország kincstárnokává, közbenjáró kegyelemosztóvá. Mária tehát Krisztussal egyetértésben, s Tőle függően gyakorolja hatalmát. Szűz Mária kegyelemközvetítő, Szűz Mária nem szerzi a kegyelmet, ő kiosztja a kegyelmet! Egyetlen közvetítőnk van: Krisztus. Szűz Mária Krisztus és köztünk közvetít. Távolról közreműködött Szűz Mária a kegyelem szerzésében, amelyikben az Úr Jézust szülte, nevelte, a Bárányt előkészítette az áldozatra, de magát az áldozatot az Úr Jézus mutatta be és az Úr Jézus szerezte a kegyelmeket, Ő az egyetlen közvetítő. Mivel Szűz Mária így közreműködött, segített, ezért azt a kegyelmet adta neki, hogy mint édesanya, ossza ki. Ezt nem értik a protestánsok, nem tudják fölfogni, azt hiszik: mi Máriát az Isten és közénk állítjuk – nem! A kegyelemnek az útja mindig: az Atya – Krisztus – Mária – és én. Fordítva pedig a kegyelemkiosztásnak az útja: hozzám jön Mária keze által Jézustól és az Atyától végeredményben. Tehát Szűz Mária teljesen függ az Úr Jézustól, minden, ami szépség és jóság és irgalom benne van, az Úr Jézustól van. Ő olyan, mint a Hold. A Holdnak minden fénye és melege a Naptól van. Azt mondta az egyik gyerek, hogy a Hold fontosabb, mint a Nap, mert nappal úgyis világos van. Sokan úgy gondolják, így értik félre Mária szerepét is: fontosabb, mint az Úr Jézus, mert hát nappal úgyis világos van. Pedig a Hold is a Naptól kapja fényét. Tehát nincs szeretet és irgalom, melynek végső forrása nem az Istenben volna, ahol végtelen értékben megvan. Tehát nem lehet az igazságot és a szeretetet úgy szétosztani, hogy az igazság Krisztusé, az irgalom Máriáé.

Mária Krisztussal egyetértésben, Tőle függően gyakorolja hatalmát. Tehát ne úgy gondoljuk el a dolgot, hogy Krisztus a szigorú bíró, Mária pedig a jóságos anya, aki lecsillapítja Fia haragját. Ha Mária irgalmas, Fia még inkább. Mária olyan, mint a Hold, Krisztus pedig a Nap. A Hold a Naptól kapja fényét, melegét. Mária könyörgése, közbenjárása a legfőbb mértékben teljesíti a jó ima feltételeit, amelyek Istent kegyelemosztásra indítják. Amikor azt mondjuk, hogy Szűz Mária feltartóztatja, vagy enyhíti Isten büntető ítéletét, ez azt jelenti, hogy imája, érdemei érnek a legtöbbet Istennél, amikor Ő velünk együtt Isten irgalmáért esdekel. Ábrahám is könyörgésével képes lett volna elhárítani a Szodomára és Gomorrára kimért büntetést, ha a két városban legalább tíz igaz ember lett volna. Az isteni igazság kiengesztelésénél nekünk is oda kell tenni a mi kis jócselekedeteinket a mértékre, aztán Szűz Mária ráhelyezi érdemeinek nagy súlyát. Nekünk is oda kell tenni dekáinkat a Szűzanya kilói mellé. De amikor imáinkkal, bűnbánatunkkal, engesztelésünkkel Máriához fordulunk, Ő imáit, érdemeit teszi hozzá, mintegy feltranszformálja, és így kedvessé teszi az Isten előtt. Jézus elé viszi, aki továbbterjeszti a Mennyei Atyához. A kegyelemosztás útja: A Mennyei Atya – Krisztus – Mária – mi. A kegyelemkérés útja: mi – Krisztus – Mennyei Atya.

A Mária-év indítson minket arra, hogy jobban tiszteljük Szűzanyánkat, nagyobb bizalommal forduljunk hozzá, segítségét kérve, példáját követve és Szeplőtelen Szívének, anyai szívének szentelve magunkat.

Nézd Anyánk, mennyi kísértés vesz körül, hogy keresztségünkben kapott ajándékainkat elvegyék – Mária, segíts!

Védd gyermekeinket, jövőnk virágát a bűn égető forróságától, hogy el ne hervadjanak – Mária, segíts!

Szánd meg az édesanyákat, hogy hivatásukhoz hűek maradjanak, elfogadják és Neked tetszően neveljék gyermekeiket – Mária, segíts!

Segítsd családjainkat, hogy a Szentcsalád példájára imádságban, áldozatos szeretetben éljenek – Mária, segíts!

Mária, szomorúak vigasztalója, betegek gyógyítója, bűnösök menedéke, béke királynője, Egyházunk Édesanyja, könyörülj mindnyájunkon – Mária, segíts!

Most segíts meg Mária, ó irgalmas Szűzanya. Keservét a bűnak, bajnak eloszlatni van hatalmad. Hol már ember nem segíthet, a Te erőd nem törik meg. Hő imáit gyermekidnek, nem, Te soha nem veted meg. Hol a szükség kínja nagy, mutasd meg, hogy Anya vagy. Most segíts meg Mária, ó irgalmas Szűzanya! Ámen.

Maria, Rosa Mystica I.[8]

Kedves Testvérek! Korunkat „Mária korszakának” lehet nevezni. A németek „Marianisches Zeitalter” – ről, az olaszok „Epoca Mariale” – ról, a franciák „Apocalipse Mariale” – ról írnak. Ez azt jelenti: Mária végső idői. Grignon Szent Alajos beszél arról – aki nagy Mária tisztelő, Szentatyánk is nagyon tiszteli ezt a szentet – amikor az Úr Jézus eljött a Földre, Szűz Mária rejtekben, háttérben maradt. Mikor majd másodszor eljön, a Szűzanyának sokkal nagyobb szerepe lesz. Ezek a végső idők következnek most, mondják. Azért beszélnek a franciák „Apocalipse Mariale” – ról.

Mi annak a fő oka, hogy most ilyen Máriás-korszakról beszélünk? Legfőbb oka talán az, hogy Szűz Mária a mi korszakunkban jelent meg a leggyakrabban és a legtöbb helyen.

[8] 1988. március 13. Budapest, Assisi Szent Ferenc Plébániatemplom – Bakáts tér

Az első keresztény évezredben ezer év alatt – a rendelkezésre álló adatok alapján – 23 Mária-jelenésről tudunk. A második évezredben már 595 jelenésről tudunk /1986-os adatok/. Ebből csaknem 300 a XX. századra esik, sőt a XX. század második felére, tehát 1945-től kezdve, a világháború után még sűrűbben voltak jelenések, a 300 jelenés nagy része ide esik. 1945-től 1986-ig Szűz Mária 42 különböző helyen könnyeket sírt, s ezekből a könnyekből több helyen véres könnyek voltak.

Mikor azt mondom, hogy ebben a században 300-szor jelent meg Mária, nem azt jelenti, hogy 300 alkalommal, hanem, hogy 300 helyen. Tudjuk, hogy Lourdesban, Fatimában is többször jelent meg, Medjugorjéban pedig már több, mint ezerszer. Tehát több, mint 300 helyen jelent meg a XX. században. Századunk legismertebb Mária-jelenése a fatimai, 1917-ben.

Pont 30 évvel az első fatimai jelenés után kezdődnek az észak-olaszországi Montechiariban a Mária-jelenések. Itt a Szűzanya folytatja, kiegészíti fatimai üzeneteit, kéréseit. Montechiariban a Szűzanya ismételten a két, már meghalt fatimai látnok gyermekkel, Jacintával és Franciscoval jelent meg. Ezeknek a gyerekeknek a boldoggá avatása már megindult. Ennek a két gyermeknek a kíséretében ismételten jelent meg Szűz Mária, pont a fatimai évfordulón, Montechiariban. Montechiariban és Fatimában is hasonló üzenetet mondott Szűz Mária. Ennek rövid tartalma: súlyos idők következnek az Egyházra, nagy megpróbáltatások a világra, de végül is Szeplőtelen Szívem győzedelmeskedni fog.

Békés, boldog korszak következik. Montechiariban a Szűzanya már részletezi is, miben fog állni ez a dicsőséges győzelem.

Három nagy csoda lesz:

1. Magában az Egyházban pace, concordia, amore /béke, egyetértés, szeretet/ lesz. Nagy bűnösök térnek meg. Papok, szerzetesek buzgóbbak lesznek. A hivatások megnövekednek.
2. Az elszakadt testvérek visszatérnek az Egyházba. Egy hit, egy keresztény Egyház lesz.
3. Békesség lesz az egész Földön.

Mik ennek a hármas csodának a feltételei?

Szenteljük magunkat Szűz Mária Szeplőtelen Szívének. Imádkozzunk, különösen a Rózsafüzért, hozzunk áldozatot, vezekeljünk. Ugyanezt kérte Szűz Mária Fatimában is.

Most lássuk, mi történt Montechiariban? 1947-től – kisebb megszakításokkal – napjainkig ismételten megjelent Szűz Mária az 1911-ben született Piernia Gilli világi betegápolónőnek. Az első alkalommal lila ruhában, keble három tőrrel volt átszúrva. Mária sűrű könnyeket hullatott, imát, áldozatot, engesztelést kért. Július 13-án – ez megint egy fatimai jelenési nap – Pierina újra látja a Szűzanyát. Ez pont a harmadik fatimai jelenésnek a 30. évfordulója, amikor a Szűzanya Fatimában három titkot közölt a látnokokkal.

1. Megmutatta a gyermekeknek a poklot. Érdekes, több pokol-vízióról tudunk, és gyermekeknek, ártatlan embereknek jelent meg Szűz Mária. Megmutatta: ide kerülnek azok az emberek, akik nem javulnak meg. Bemutatta, hogyan járnak a bűnben élők, a megátalkodottak. Példamutató pedagógia! Tehát: imádkozzatok, engeszteljetek! Nem azért mutatta meg a gyermekeknek, hogy ők oda fognak kerülni, hanem döbbenjenek rá: engeszteljenek. Sokan ide kerülnek, akik nem imádkoznak, nem engesztelnek. Tehát mese az, hogy nem szabad az embereket megijeszteni a pokollal! Szűz Mária ismételten gyermekeknek jelent meg, de nem azért, hogy megijessze őket, hanem rádöbbentse őket az ima, az engesztelés fontosságára, hogy az ártatlan szív engesztelése sokat ér.

2. Szűz Mária kérte Szeplőtelen Szívének a tiszteletét.
3. Ebben vannak megjövendölve azok a csapások, amelyek az emberiséget érik, ha nem javulnak meg.

Ha közös nevezőt akarunk húzni a sok jelenésből, kitűnik az, hogy az emberiség bűnös, Isten büntetni akarja a világot, Szűz Mária segíteni akar rajtunk, imádkozzunk, engeszteljünk. Ez a közös nevezője valamennyinek. Azután vannak egészen megdöbbentő részletek. Ez a harmadik titok még mindig nem került nyilvánosságra. Vannak ugyan közlések, amelyről azt állítják egyesek, hogy ezek hitelesek – de nem! Két évvel ezelőtt a fatimai püspök titkára határozottan cáfolta a hitelességet: semmiféle hivatalos közlés nem történt még. Amik eddig megjelentek, ezek mind tákolmányok, kitalálások. Egyvalaki, aki látta a harmadik fatimai titkot, Ottaviani bíboros, csak annyit mondott: Sanzioni terribili – félelmetes szankciók vannak benne. Mindenki arra kíváncsi, hogy mi van a titokban. Ezt csak a pápa tudja, és nem hozza nyilvánosságra. Inkább azt csináljuk, ami biztos eddig: imádkozzunk és engeszteljünk. Mindenki kíváncsi a titokra, de amit tudunk és biztos, azt meg kell csinálni: imádkozni és engesztelni. II. János Pál pápa nyugat-németországi útja során, amikor bizalmas körben egy papi csoporttal beszélgetett, feltették neki a kérdést: mi van a fatimai harmadik titokkal, miért nem közlik azt. A pápa válasza ez volt: egyrészt elődei sem tették közzé, ő követi példájukat. Másrészt nem kívánják az emberek tömegeit megrémíteni azzal, hogy milliónyian elpusztulnak. Végül az ateista kormányok kezébe nem kívánnak az Egyház ellen eszközt adni, az ateista világnak csemegéül szolgálni. Akkor egy mondatot mondott: ha megtudná a világ, hogy egy pillanat alatt milliók fognak elpusztulni, mi volna akkor? Imádkozzatok, imádkozzatok, többet ne kérdezzetek! Aztán mi lesz az Egyházzal, kérdezték. Erre azt mondta a pápa: az Egyház, mint eddig is, vérben fog megtisztulni! Többet nem mondok. Imádkozzatok! Felemelte a saját Rózsafüzérét és azt mondta: imádkozzatok! Ez biztos. Megjelent több mint húsz nyelven, Róma sose cáfolta, sőt volt olyan püspöki kar is, amely egyenesen körlevélben lehozta. Róma sose cáfolta, hogy ezt a pápa valamikor mondta.

Pierinának ezen a napon Mária fehér ruhában jelent meg, a három tőr helyett három rózsa volt a mellén: fehér, piros és aranysárga.

Mit jelent ez a három rózsa? Elsősorban azt, amit később /1966. május 13-án/ önmagáról mondott: „Én vagyok a rosa mystica, a titkos értelmű rózsa”.

Pierina megkérdezte a három rózsa jelentését. A fehér az imádság szellemét, a piros az áldozatkészség és a másokért való engesztelés szellemét, a sárga a magunk bűneiért való vezeklést jelenti – mondotta a Szűzanya.

XXIII. János pápa /1962. május 6./ körlevelében felhívja a híveket, különösen a papokat, szerzeteseket, imádkozzanak a kezdődő zsinat sikeréért, kérjék Máriát, a „Rosa mystica” közbenjárását a rózsafüzér imával.

VI. Pál pápa 1969. május 5-én kéri a híveket, szenteljék május hónapját Szűz Máriának és kérjék a rózsafüzér imával a Rosa mystica segítségét. A zsinaton pedig ugyanez a pápa Szűz Máriát ünnepélyesen az Egyház anyjának nyilvánítja és kéri, hogy a jövőben a Boldogságos Szűz Máriát ezen a kedves címen hívják segítségül. Azóta be is került ez a felszólítás, „Mária, az Egyház édesanyja”, a lorettói litániába. A „titkos értelmű rózsa” megszólítás már kezdettől fogva benn volt a litániában.

Amikor 1947. július 13-án Szűz Mária azt kérte Montechiariban, hogy ezt a napot évente a „Rosa mystica” – nak szenteljék, azt mondta: ”Én vagyok az Egyháznak, Krisztus titokzatos testének az anyja.” Az általa ajánlott érmen – amelyet már igen sokan hordanak – egyik oldalán a római Szent Péter templom kupolája látható, körülötte felírással: ”Mater Ecclesiale” /az Egyház anyja/. Az érem másik oldalán Szűz Mária képe, a három rózsával és a „Rosa mystica” szöveggel.

A montechiari Madonnának a kezén lóg egy Rózsafüzér. A Rózsafüzér végén nincs kereszt, hanem ez az érem van rajta, Mater Ecclesiale és Rosa mystica felírással.

A Rosa mystica tisztelete visszanyúlik az első keresztény századokra. A keleti egyház híres Mária-himnuszában, az Akathistos Paraklisisben ezt énekli: Mária a Rosa mystica, „akiből Krisztus, mint csodálatos illat, árad ki". A titkos értelmű rózsából, Krisztus Urunk édesanyjából a legszebb erények virágillata árad. A fehér rózsából a Szeplőtelen Szűz tisztasága, szűzvirág anyasága, a pirosból a vértanúk királynőjének, a szenvedő anyának fájdalmas sóhaja, az arany rózsából a mennyország megdicsőült királynőjének boldog öröme.

A fatimai csodás események és gyógyulások hírére sokan zarándokoltak el a kegyhelyre, de még többen szerettek volna elmenni és a Szűzanya előtt hódolni és segítségét kérni. Ezek számára indították el zarándokútjára a fatimai Madonna szobrát. Bejárta az egész világot és a Szűzanya helyeselte is ezeket a zarándokutakat. Ezt igazolja a zarándokúttal kapcsolatban történt számos csoda és feltűnő megtérés.

Hasonló elgondolásból indították el a montechiari Madonna zarándokútját is. Eddig a Rosa mystica kegyszobor több ezer hű mása járja a világot. Néhány év óta Magyarországon is elviszik oda, ahol szívesen fogadják. Ezek a szobrok bejárják az egész világot, mind az öt világrészt, sok helyen magánházakban vannak. Vannak nagyobb méretűek is, amelyeket a templomban elhelyeznek. A Szűzanya elzarándokol hozzánk, mert mi nem tudunk elmenni. És hogy a montechiari Szűzanya is mennyire helyesli, hogy az ő szobrait visszük, ez abból tűnik ki, amit mondott: ő személyesen is áldja meg ezeket a szobrokat. Elkészítik, odateszik, és akkor megjelenik és megáldja a zarándoklók kegytárgyait és a szobrok felé is áldást ad.

A Rosa mystica zarándokútjait is csodálatos gyógyulások, imameghallgatások kísérik. A Szűzanya kifejezetten helyeselte ezeket a zarándokutakat. Azt mondja a Szűzanya egy helyen, Pierina feljegyzése szerint: „Áldást adok ezekre a szobrokra, amelyek az én hasonmásaim. Ahová csak elviszik, mint zarándok Madonnát, oda örömöt, békét, kegyelmet akarok vinni. Angyalaimmal és szentjeimmel együtt elmegyek oda, megáldom házaitokat. A halál óráján Isten különös kegyelmével és anyai szeretetemmel mellettetek leszek."

Kedves Testvérek! Ma hozzánk jött el, közénk! Fogadjuk tisztelettel, szeretettel. Tegyük meg kéréseit! Érdemeljük ki magunk és hazánk számára áldását!

Maria, Rosa Mystica II.[9]

Kedves Testvérek! Másodszor jöttünk össze, hogy a Montechiari Rosa mystica üzeneteiről elmélkedjünk. Fatima és Montechiari közös üzenete: a közömbösség, hitetlenség és erkölcstelenség bűnei miatt a világra nagy büntetés vár. Térjünk meg és akkor boldogabb, békés korszak következik. A fatimai Lucia és II: János Pál pápa is úgy véli, hogy imával, engeszteléssel a megpróbáltatások megrövidülhetnek, de már nem kerülhetők el. Lucia ezt egy levélben a lelkiatyjának írta, a pápa pedig 1980-ban Fuldában, egy papi kisközösségben mondta ezt. Tehát a megpróbáltatások szerintük megrövidülhetnek, de már nem kerülhetők el.

Montechiariban mintha kedvezőbben szólna az üzenet. Most felolvasom összeállítva ezeket az üzeneteket, amelyeket a Szűzanya a csapásokra, engesztelésekre vonatkozóan mondott.

Isteni Fiam csupa szeretet, mondja Mária 1966-ban. A világ pusztulásba rohan. Én még egyszer irgalmat érdemeltem ki, ezért küldött engem. Fiam újabban Montechiariba küldött, hogy szeretetének kegyelmét hozzam. Ahhoz, hogy az emberiség megmeneküljön, imára, áldozatra, engesztelésre van szükség. Nagy veszedelem fenyegeti a világot. Az Egyház is

[9] 1988. április 13. Budapest, Assisi Szent Ferenc Plébániatemplom – Bakáts tér

veszélyben forog. Odáig fognak jutni a dolgok, hogy már azt fogják hinni, hogy minden elvesztett. De én anya vagyok, szerető szívű anya, aki szeretné megmenteni gyermekeit. Itt jut eszembe egy másik jövendölés Szűz Máriáról, amit Amsterdamban adott. Szóról-szóra ezt mondja ott: Alles verloren, alles gewonnen. Úgy látszik, mintha minden elveszett volna, és akkor minden jóra fordul. Szóról-szóra ugyanazt mondja itt a Szűzanya: úgy látszik, hogy minden elveszett, de ő anya és meg akar minket menteni.

A világot a bűnben való megátalkodottsága miatt nagy büntető ítélettel kellett volna sújtani, de az Úr nagy és végtelen irgalma még egyszer győzedelmeskedett. Édes jó gyermekeim, imádkozzatok és hozzatok áldozatot mindenkiért. Ezáltal megmenekülnek a lelkek, ezt 1975-ben mondta. Oly sok nemes lélek imája és áldozata miatt – mondja később 1978-ban –, amelyeket a bűnösökért felajánlanak, én, aki anyátok és a kegyelem közvetítője vagyok, isteni Fiamtól egészen nagy kegyelmet eszközölhettem ki az egész emberiség számára. A borzalmas büntető ítéletek elmaradtak, amelyeket a világnak el kellett volna szenvednie a bűnben való megátalkodottsága miatt.

Súlyosan bántja a bűn az Urat. Pedig Ő csupa szeretet. Már szinte könyörög, amikor így folytatja Szűz Mária: gyermekeim, imádkozzatok, engeszteljetek tovább, még sokkal inkább szeressétek az Urat. Pierrina egy látomás alkalmával megkérdezte Szűz Máriát: Kedves Madonna! Más megjelenési helyeken mindig azt hallottam, hogy Ön eljövendő nagy büntetésekről beszél. Miért nem szól itt büntetésekről? Erre a Madonna jóságos mosollyal így válaszolt: Isteni Fiam, Jézus Krisztus azért küldött Montechiariba, hogy ide mindenekelőtt az Ő szeretetét hozzam 1975 júliusában. Hogyan egyeztethető össze Lucia és II. János Pál véleménye a Montechiari kijelentésekkel? Előbbiek szerint a megpróbáltatások megrövidülhetnek, de már nem kerülhetők el. Pierrina szerint pedig a borzalmas büntető ítéletek elmaradnak. Talán a következő üzenetben van a megoldás: 1975. április 8-án ezt mondta a Szűzanya: Ó, ha tudnád, mily sok gyermekem jár a pusztulás útján. Aztán kis idő múlva örömteli bizonysággal így folytatta: azonban oly sok lélek imája, áldozata és engesztelése megakadályozza /olaszul impedisconto/, hogy Isten valódi büntetése az emberekre jöjjön. Tehát a valódi, nagy büntető ítéletet, talán a Fatimában mondott több nemzet elpusztulását, az atomháborút sikerült megakadályozni. Nem tudjuk, mert a fatimai harmadik titkot még nem ismerjük. Az biztos, hogy a megtérés, ima, engesztelés mindenképpen segít rajtunk. A büntetésről jövendölő kijelentések mindig feltételesek. Akkor is, ha feltétel nélkül hangzanak el. Ha a bűnös közben megtér, bűnbánatot tart, vagy más valaki jár közben érte, Isten a büntetést elengedheti, vagy mérsékelheti. Erre több példa van a Szentírásban. Ábrahám, Mózes és Dávid esete.

Keresztény népünk bajban, veszedelemben mindig nagy közbenjárójához, Máriához menekült, mert tudta: keservét a bűnak, bajnak eloszlatni van hatalma, hol már ember nem segített, az Ő ereje nem törik meg. A fatimai Szűz nagy tisztelője, XII. Pius pápa: Ad coeli Reginam – A mennyország Királynője – című körlevelében ezt mondja: Szűz Mária Szeplőtelen Szívében nagy reményünk van, hogy boldog korszak következik, a vallás fellendül és keresztény béke lesz. VI. Pál az 1975-ös szentévben így reménykedik: a keresztény élet megújítása, a társadalom megújhodása az Istenanya által nyújtott segítségtől függ. A megváltó anyjától, az Egyház anyjától, az alázatos, s egyben dicsőséges Királynőtől reméljük. Ő a mi reménységünk garanciája.

Most mit kér Szűz Mária Fatimában és Montechiariban, hogy ez a reménység megvalósuljon? Az általános kérdés: megtérés, a szentségek vétele, engesztelés, ima, különösen a rózsafüzér imája és Szűz Mária Szeplőtelen Szívének tisztelete. Ezek az általános kérdések. Most Montechiariban példát hoz ezekre a Szűzanya, hogy ezeket az általános szándékokat miként váltsuk aprópénzre. Először: minden hónap 13-án legyen különös Mária nap. Engesztelő imával, rózsafüzérrel, misehallgatással, áldozással. Az előtte

lévő tizenkét napon készüljünk erre, legalább napi egy tudatos Üdvözlégy Máriával. A második: minden év július 13. legyen a Rosa mystica napja. Ezt is szentmisével, áldozással, rózsafüzér imával üljük meg. Harmadszor: minden év december 8-án déli 12-től 13 óráig a kegyelem órája legyen az egész világért! A templomban, otthon imádkozzunk! Negyedik: minden év október 13. legyen az engesztelő szentáldozás világnapja. Ad a Szűzanya még kéréseket a zarándokok számára, hogy hordjuk a Rosa mystica érmét. De a fő, amint említettem, ez a négy pont, ezt mind meg lehet valósítani.

A templomokban megrendezendő Rosa Mystica napok segíteni akarnak minket a Szűzanya kérésének teljesítésében, hogy vállalva az imát, engesztelést, áldozatos szeretetet, erőnk legyen a megpróbáltatások elviselésére és megélhessük a boldogabb, békés új korszakot. Ámen.

Maria, Rosa Mystica III.[10]

Kedves Testvérek! Harmadszor találkozunk most itt, a hónap 13. napján. Május 13. különösen emlékezetes nap, ekkor jelent meg a Szűzanya először Fatimában. Május 13-án követték el a pápa elleni merényletet, s egy évre rá a teljesen meggyógyult pápa május 13-án elment Fatimába hálát adni a Szűzanya segítségéért.

Május 13-án most, a Mária évben, Bécsben nagy ünnepséget rendeznek. Szűz Mária Lourdesban, Fatimában, Montechiariban és sok más helyen megtérést, vezeklést, engesztelést kért, hogy a megérdemelt csapásokat elhárítsuk, vagy legalább csökkentsük. A legnagyobb engesztelő az Isten Fia. Aki érettünk, emberekért, a mi üdvösségünkért leszállott a mennyből, emberré lett és értünk keresztre feszítették. Ő tehát a legnagyobb engesztelő. Menjünk fel tehát a Kálváriára, és tanuljuk meg ott, hogy mi a vezeklés, az engesztelés!

Hiszen a Szűzanya is vezeklést, engesztelést kér tőlünk. A Kálvárián három kereszt állt. A bal latoré, a jobb latoré és középen a Megváltó Jézusé. A bal lator gyilkos, rablógyilkos volt. Akasztásra, kereszthalálra ítélték. Megérdemelte. Kínlódik, szenved a bitófán, de ez nem töri meg, nem indítja önvizsgálatra, bűnbánatra, megtérésre. A szenvedés csak elkeseríti, megkeményíti szívét. Nem a bűntől akar elszakadni, hanem a szenvedéstől megszabadulni. Gúnyolja, káromolja Jézust is. Nem Te vagy a Krisztus? Szabadítsd hát meg magad és minket is. A bal lator kínlódik, beismerés, megbánás nélkül. Szenvedése kilátástalan bűnhődés. Társa, a jobb lator is rablógyilkos volt, ő is szenvedi a keresztre feszítés kínjait, de beismeri bűnösségét. Elfogadja a szenvedést, mint megérdemelt büntetést. Elítéli elkövetett bűnét, bánja, közben fel-feltekint a kereszten függő Jézusra. Látja Jézus türelmét, hallja, hogy ellenségeinek is megbocsát. Atyám, bocsáss meg nekik, hisz nem tudják, mit cselekszenek. Ez nem lehet gonosztevő – gondolja – ez a Jézus ártatlan. Részvéttel, bizalommal néz fel Rá. Megsejti Jézus messiási küldetését, ezért rászól a gúnyolódó bal latorra: nem félsz az Istentől? Hiszen te is ugyanazt a büntetést szenveded! Mi legalább tetteink méltó jutalmát kapjuk, de ez nem vétett semmit. Aztán Jézushoz fordul: Jézus, emlékezzél meg rólam, amikor eljön uralmad. Jézus azt feleli: bizony mondom neked, még ma velem leszel a paradicsomban. A bal lator szenvedése kilátástalan bűnhődés. A jobb lator szenvedése már bűntörlő vezeklés.

A harmadik kereszt Jézus keresztje. Izajás próféta így ír a Messiás szenvedéséről: a mi bűneinkért szúrták át, a mi gonoszságainkért törték össze, a mi betegségünkért érte utol Őt a büntetés. Az Ő sebei szereztek nekünk gyógyulást. Az Úr az Ő vállára rakta mindnyájunk

[10] 1988. május 13. Budapest, Assisi Szent Ferenc Plébániatemplom – Bakáts tér

gonoszságát, bűneink halálra sújtották. Odaadta életét engesztelő áldozatul. Így szóról-szóra a próféta, mintha ott állt volna a kereszt alatt. Azért mondják őt ötödik evangélistának is.

Igen, az ártatlan isteni Bárány magára vette a világ bűneit, szenvedésével, halálával kiengesztelte az Istent. A bal latort szenvedése nem törte meg, nem szakadt el a bűntől, ezért végigkíséri a büntetés: szenvedése reménytelen bűnhődés. A jobb lator elítélte bűnét, vállalta az érte járó büntetést. Jézushoz fordul irgalomért. Jézus megbocsát neki, s rövid szenvedés után az örök boldogságba viszi.

Az engesztelés alapfoka tehát: amikor saját bűneimet elítélem, jóvá akarom tenni, levezekelni. Megtérek, vagyis megfordulok, s a jó úton járok. Nyelvhibáimat buzgó imával, misemulasztásaimat a szentmise áldozatban való rendszeres részvételemmel, a legjobb részvételével, a szentáldozással igyekszem jóvátenni. Vagyis: bűneimet az ellenkezőkkel, jócselekedetekkel letörlesztem. Azon kívül elfogadom az életemmel, hivatásommal járó munkát, fáradtságot. Nem zúgolódom. Elfogadom a betegséget, a szenvedést, az öregséget is és felajánlom jóvátételül. Így részesülök a jobb, a megjobbult lator boldogságában.

Néha talán úgy érzem, nagyobb keresztet rakott a vállamra az Isten, mint amilyet megérdemeltem. Tekintsem ezt megtiszteltetésnek! Isten Fiához hasonlóvá akar tenni, aki ártatlanul szenvedett mások bűneiért. Aki szeretetből vállalta a keresztet a bűnük engesztelésére. Ha Isten nagyobb keresztet ad, ad hozzá erősebb vállakat is. A buzgók, akikben nagyobb az Isten és emberek iránti szeretet, még tovább mentek: önként vállalnak engesztelő áldozatokat a bűnösök megtéréséért. Így lesznek igazán hasonlók szenvedő Megváltójukhoz a szenvedésben, de a dicsőségben is.

A Szűzanya Fatimában azt mondta három látnok gyermeknek: áldozzátok fel magatokat a bűnösökért, s mondjátok gyakran, különösen, ha áldozatot hoztok: ó, Jézus, Irántad való szeretetből s a bűnösök megtéréséért, elégtételül a sértésekért, amelyek Mária Szeplőtelen Szívét illetik. Aztán megmutatta nekik a poklot, ahová a meg nem tért bűnösök kerülnek. A gyermekeket annyira megrémítette a pokol látása, hogy mindenféle engesztelés, önmegtagadás semmiségnek tűnt számukra, ha ezáltal csak néhány lelket is megmenthettek a pokoltól.

Montechiariban azt mondta a Szűzanya: a mi Urunknak, isteni Fiamnak, Jézusnak elege van már az emberek súlyos megbántásából, főleg a szent tisztaság elleni bűnökből. Ezért szűz Mária imát, engesztelést, bűnbánatot kért. A keblén lévő három rózsa is erre emlékeztet minket. A fehér az imára, az arany a vezeklésre, a piros az engesztelésre, az áldozatkészségre.

Tekintsünk fel a Rosa mysticára, nézzük ezt a három rózsát és vigyük ezeket haza emlékül és figyelmeztetésül.

Rosa Mystica ájtatosság

Fogadjátok örömmel és szeretettel a hozzátok elzarándokoló Madonnát, aki segítségkérően jön hozzátok. „Imádkozzatok – szól – hozzatok áldozatot, tartsatok engesztelést, bűnbánatot a bűnösökért, magatokért, akik Jézus szívét és a Rosa mystica szívét oly sokszor megbántottátok.”

Ének: /65, 1-2./ Áll a gyötrött Istenanyja.

Elmélkedjünk most a Szűzanya hét fájdalmáról, elimádkozva 7 Üdvözlégy Máriát.

A Szűzanya 1. fájdalma: amikor Simeon megjövendölte, hogy Jézusnak ellene mondanak és anyjának lelkét is tőr fogja átjárni.

Üdvözlégy Mária…

A Szűzanya 2. fájdalma: Heródes Jézus életére tör, a Szentcsalád kénytelen Egyiptomba menekülni.
Üdvözlégy Mária…

A Szűzanya 3. fájdalma: a 12 éves Jézus elvesztése, Mária szomorúan panaszkodik Jézusnak: „Lásd apád és én bánkódva kerestünk.”/
Üdvözlégy Mária…

A Szűzanya 4. fájdalma: találkozik keresztet vivő Fiával. Mit érezhetett akkor Mária anyai szíve?
Üdvözlégy Mária…

A Szűzanya 5, fájdalma: Fia a kereszten szenved, gúnyolják, káromolják. Anyja együtt érez Vele.
Üdvözlégy Mária…

A Szűzanya 6. fájdalma: Átdöfik Jézus Szívét. Neki már nem fáj, de anyja lelkét a fájdalom tőre járja át.
Üdvözlégy Mária…

A Szűzanya 7. fájdalma: a Pieta – Mária ölében tartja halott Fiát, majd eltemeti.

Most a Szűzanya hét öröméről elmélkedünk.

Ének: /168, 1-2./ Örülj, vigadj.

A Szűzanya 1. öröme: Az Úr angyala köszönté a Boldogságos Szűz Máriát és ez méhébe fogadja Szentlélektől Szent Fiát.
Üdvözlégy Mária…

A Szűzanya 2. öröme: Mária kilenc hónapon át szíve alatt hordja Isten Fiát /ez az igazi áldozás=communio/.
Üdvözlégy Mária…

A Szűzanya 3. öröme: a karácsony boldogsága, megszületik a kis Jézus.
Üdvözlégy Mária…

A Szűzanya 4. öröme: a három király hódol Jézus előtt, Mária örül Fia megtiszteltetésének.
Üdvözlégy Mária…

A Szűzanya 5. öröme: Mária megtalálja elveszett Fiát.
Üdvözlégy Mária…

A Szűzanya 6. öröme: a Húsvét allelujás öröme: Feltámadt Jézus!
Üdvözlégy Mária…

A Szűzanya 7. öröme: Máriát Jézus testestől-lelkestől felveszi a mennyei boldogságba, és ott megkoronázza.
Üdvözlégy Mária…

Ének: /190, 1-2./ Ó áldott Szűzanya.
Áldás, elbocsátás.

Idők jelei[11]

II. János Pál pápa felhívására az egész Egyház készül a nagy jubileumra, Jézus születése 2000. évfordulójának megünneplésére. Mit hoz ez az új évezred, ez az új Advent az Egyház számára? A XXI. század a XX. századból fog kinőni. XIII. Leó pápa a XIX. és a XX. század fordulóján éjféli misét mondott és felajánlotta a XX. századot Jézus szentséges Szívének. Ezt a felajánlást pápasága legfontosabb cselekedetének mondotta, 1889-ben megjelent „Annum sacrum" enciklikájában ezt írta: „Az őskeresztények pogányság elleni harcában az ifjú Konstantin császárnak megjelent a kereszt jele, ezzel a felírással: *in hoc signo vinces*, e jelben fogsz győzni. Most a keresztényeknek új bíztató jel tűnt fel: nagy fénytől lángok között tündöklő Jézus szentséges Szíve. Beléje kell helyeznünk minden reményünket, tőle kell várnunk az emberek üdvét; hogy tehát erős gátat vessünk az Isten- és Egyházgyűlölők gonosz mesterkedéseinek, hogy a családi és állami közösséget újra visszavezessük az isteni és felebaráti szeretetre, nem habozunk kijelenteni, azt állítani, hogy Jézus szentséges Szívének tisztelete az isteni szeretet leghatékonyabb gyakorlótere."

XI. Pius a „Miserentissimus Redemptor" és XII. Pius „Haurietis aquas" kezdetű enciklikájában idézve XIII. Leót, ugyanazt mondja: „Jézus Szíve nagy reményt nyújtó isteni jel. XII. Pius külön kiemeli, hogy a szentséges Szív tiszteletéhez fűzzük szorosan hozzá az Isten Anyja Szeplőtelen Szívének kultuszát is. A Boldogságos Szűz Mária ugyanis Isten akaratából elválaszthatatlanul egybekapcsolódott Krisztussal az emberi megváltás művének végrehajtásában. A gondviselő Istennek e mélységesen bölcs és számunkra olyan kedves elgondolásával teljesen összhangban áll az az emlékezetes felajánló szertartás, amelyben mi az Anyaszentegyházat, valamint az egész földkerekséget Szűz Mária Szeplőtelen Szívének átadtuk, szenteltük." /Haurietis aquam 73/ XII. Pius az „Ad caeli Reginam" enciklikában /1954. október 11./ május 31-re a „Maria Regina" ünnepet rendelte el /ezt az ünnepet a II. Vatikáni Zsinat után augusztus 22-re, az Assumptio egykori oktávájára tették át/ és meghagyta, hogy ezen a napon minden évben újítsák meg az emberiség felajánlását Szűz Mária Szeplőtelen Szívének. Ebben a körlevélben a pápa ezt írja: „In hoc enim /immaculatio corde/ magna spes nititur, fore ut felix oriatur aevum, religionis triumfo et christiana pace serenum."

VI. Pál felkérésére Karol Vojtila, krakkói bíboros érsek, a későbbi II. János Pál pápa tartotta a Vatikánban szokásos nagyböjti lelkigyakorlatot. A lelkigyakorlat témája „Segno di contradizione" /Vita e Fensiero 1977/. A lelkigyakorlat utolsó mondataiból idézek: „Belépünk a Krisztus utáni második évezred utolsó negyedébe, az Egyház és az emberiség új Adventjébe. Ez a várakozás és a döntő kísértésnek is az ideje, ahogy azt a Genezis 3. fejezetéből ismerjük. Nagy megpróbáltatásnak, de nagy reménységnek is az ideje. Ezért adatott nekünk erre az időre egy jel: Krisztus, „a Jel", melynek ellene mondanak /Lk 2,34/ és a „napba öltözött Asszony, a nagy jel az égen" /Apoc 12,1/. II. János Pál címere: kereszt, alatta M /Maria/ totus tuus. Mint pápa, különböző alkalmakkor beszélt „új Adventről" /Redemptor hominis 1979.; Dominum et vivificantem 1986; Redemptoris Mater 1987/, Krisztus első, második és végső eljöveteléről, Adventjéről. II. János Pál 1984. február 18-án kelt körlevelében „kifejezte meggyőződését, hogy az 1982. május 13-án Fatimában mondott felajánlás szentévi megismétlődése megfelel sok emberi szív várakozásának, akik azt meg

[11] Hely- és időmegjelölés nélkül, személyesen a szerző rendelkezésére bocsátva.

akarják újítani a Szűzanya iránti áhítatukkal és iránta való bizalmukkal a jelen sok szorongatása, a békéért való aggodalom idején." Ezért elrendeli, hogy az egész világon újítsák meg a felajánlást a közölt ima alapján.

A pápa szerint /Fatima 1982. május 13./ „a világot a Szűzanya szeplőtelen Szívének szentelni azt jelenti, hogy újra Fia keresztje alá állunk és ezt a világot az Üdvözítő átszúrt Szívének szenteljük, ezt a világot újra a megváltás forrásához vezetjük." A Szűzanya Fatimában nemcsak a világ felajánlását kérte, hanem kifejezetten Oroszország felajánlását is. 1936. Május 18-án Lucia lelkiatyjának, P. Consalvesnek ezeket írta: *„Nemrégen kérdeztem /Jézust/, miért nem téríti meg Oroszországot anélkül, hogy őszentsége ezt a felajánlást megtenné. Mert azt akarom, hogy egész Egyházam ezt a felajánlást Mária Szeplőtelen Szíve győzelmének ismerje el, hogy utána tisztelete elterjedjen és isteni Szívem tisztelete mellé ennek a Szeplőtelen Szívnek a tiszteletét állítsam."* /Herzmarienlicht, Marianisches Jahr 4./ Oroszország felajánlása, minden feltételével együtt – azaz a pápa a világ püspökeivel együtt, kifejezetten Oroszország megemlítésével – eddig még nem történt meg. 1952. Július 7-én XII. Pius Szent Cyrill és Method ünnepén felajánlotta – a világ püspökei nélkül – Szűz Mária Szeplőtelen Szívének Oroszországot. 1964. November 21-én VI. Pál pápa a római Szent Péter templomban, a II. Vatikáni Zsinat keretében, a püspökök jelenlétében megújította a felajánlást Szűz Mária Szeplőtelen Szívének, de Oroszországot külön nem említette benne. /Herzmarienlicht 6./ 1982. Május 13-án II. János Pál pápa Fatimában megújította a világ felajánlását Szűz Mária Szeplőtelen Szívének: „Mindenekelőtt rád bízzuk és felajánljuk neked azokat az embereket és nemzeteket, akik erre a rábízásra és felajánlásra a legjobban rászorulnak." – mondotta. Ez világos célzás volt Oroszországra, de Oroszország megnevezése nélkül. /Herzmarienlicht 7./ 1984. Március 25-én a pápa a római Szent Péter téren a Fatimából idehozott szobor előtt megújította az 1982-ben tett felajánlást. Előzőleg írt a világ minden püspökének és kérte őket, hogy egyházmegyéjükben ezen a napon ők is tegyék meg a felajánlást. Több püspök nem a pápa által kiküldött formulát használta, amelyben, mint láttuk, elég világos célzás volt Oroszországra.

A pápa 1984. október 20-án Paul Cordes püspöknek azt mondta: a felajánló imában azért nem említette név szerint Oroszországot, mert nem akarta a kommunista rezsim politikai provokációját reszkírozni /Herzmarienlicht 8./ Tanácsadói óvatosságból mindig lebeszélték erről. A Fatimai jelenések 70. évfordulóján, 1987. május 13-án Don Gobbi Milánóból ezt az üzenetet kapta: „Non o stata ancora la mia domanda di consecrare la Russia." 1994. június 24-30-ig San Marinoban Don Gobbi vezetésével a Máriás Papi Mozgalom felelősei az egész világból lelkigyakorlatot tartottak. Ezen én is részt vettem. Jelen volt a jeles francia mariológus, P. Laurentin is. Gobbi és Laurentin szerint is a pápa megtett mindent, amit a jelen körülmények között megtehetett. Bár nem történt meg a tökéletes felajánlás – itt Luciát idézve – mondták: a Szűzanya részben elfogadta a felajánlást, vagyis Oroszországban a kommunista rezsim megszűnt, de Oroszország megtérése majd csak a tökéletes felajánlás után következik be.

Érdekes, hogy pont 72 évvel a Fatimai utolsó jelenés napja után, 1989. október 13-án lehetett újra a Kreml főtemplomában szentmisét bemutatni!

II. János Pál a harmadik évezred előkészítéséről szóló körlevelében /37. szám/ ezt írja: „Az első évezred Egyháza a vértanúk véréből született – a vértanúk vére a keresztények magvetése. (Tertullián Apológia 90, 13.) Nagy Konstantin császár intézkedései nem biztosíthatták volna az Egyháznak azt a kibontakoztatását, ha nem lett volna a vértanúk magvetése és az első keresztény nemzedékek szent öröksége. A második évezred végén az Egyház újra vértanúk egyháza lett. A papokat, szerzeteseket és laikusokat ért üldözések a világ legkülönbözőbb részein vértanúk vérének magvetését végezték." A mi korunkban „ezekben az években sok boldoggá- és szentté avatás történt és ez a helyi egyházak elevenségét fejezi ki, melyek száma sokkal nagyobb, mint az első századokban vagy az első

évezredben." /Csak II. János Pál pápa 730 boldogot 200 szentet avatott./ Ebből az is következik – folytathatjuk a pápa érvelését –, hogy az Egyház most is dicső kornak néz elébe. A pápa „új tavasz előkészítéséről" beszél, mely a nagy jubileumban fog megnyilvánulni, feltéve, hogy „a keresztények tanulékonyak a Szentlélek működése iránt." /Herzmarienlicht 18./ A pápa az előkészület nagy feladatát Szűz Mária közbenjárására bízza: „ő legyen a harmadik évezred nagy jubileuma felé zarándokoló keresztények vezércsillaga, aki biztos utat mutat az Úr felé." /Herzmarienlicht 59./

1994. December 5-én Guadalupeban Don Gobbi ezt az üzenetet kapta: „Ti confermo che per il grande giubileo del duemila avverra il trionfo del mio Coure Immaculato, che vi ho predetto a Fatima ed esso si realizzera con il trionfo di Gesu nella gloria per instaurare il si suo Regno nel mondo."

Cooblatio[12]

A II. Vatikáni Zsinat első rendelkezését így kezdi: „A szent zsinat azt a célt tűzte ki maga elé, hogy a krisztusi életet a hívek között napról napra elmélyítse. Ezért kiemelt módon feladatának tartja, hogy gondoskodjék a liturgia megújításáról és ápolásáról." (Lit 1) „A liturgiából – elsősorban és legfőképpen az Eucharisztiából, mint forrásból – árad belénk a kegyelem és általa valósul meg a legnagyobb hatóerővel Krisztusban a emberek szentté levése és isten dicsőítése." (Lit 10)

A liturgikus reform megtörtént. Honi nyelven misézünk, a hívek értik a szöveget, alkalom adtán külön is magyarázzák nekik, a szembemiséző oltárral közvetlen kommunikációba kerültek a hívek a pappal, imájukkal, énekükkel, különböző szolgálatukkal tevékenyen bekapcsolódnak a szentmisébe.

És kérdezzük: a megújhodott liturgia nyomán megújhodott az Egyház? Buzgóbbá, áldozatosabbá, a zsinat szavával élve szentebbé lettünk? VI. Pál pápa 1972. június 29-én rögtönzött beszédében ezeket mondta: „Mi a zsinat után derűs napot vártunk – ehelyett új viharokat élünk át – néhány hasadékon keresztül a sátán behatolt az Isten templomába." A legjobb liturgikus reform sem fogja meghozni a zsinat által óhajtott megújhodást, ha csak a szentmise köntöse újul meg, ha nem közelítjük meg a szentmise *lényegét* is. El kell jutnunk Krisztus áldozatos lelkületéig is. Ő áldozatul adta testét-vérét az emberek üdvéért; nekünk is áldozattá kell válnunk.

A szentmise Jézus keresztáldozatának megjelenítése. Krisztus egykor, egyszer és mindenkorra feláldozta magát a Mennyei Atyának az emberek bűneiért. A szentmisében szerte a világon, a világ végéig a hívek közösségében megjeleníti, mosttá teszi ezt az egyetlen áldozatot. Ezzel Egyházának is adott áldozatot, most már mi is tudunk Istennek kedves dolgot ajándékozni, sőt a legnagyobbat tudjuk neki adni, szeretett Fiát. Ezért mondhatjuk a szentmisében: „Őáltala,Ővele és Őbenne a Tiéd, Mindenható Atyaisten, minden tisztelet és dicsőség."

A szentmisében nem csak Krisztust ajánljuk fel, hanem vele együtt önmagunkat is. Amikor Saul üldözte az Egyházat, Jézus maga mondta neki: „Saul, miért üldözöl engem?" Krisztus elválaszthatatlan Egyházától, az Egyház – éppen ennek a Saulnak-Pálnak tanítása

[12] *Cooblatio*: együtt-felajánlás. Az írás bővített formája a Mária Kora 2014/1. számának 13-15. oldalán jelent meg.

szerint – Krisztus titokzatos teste. A szentmisében Krisztussal együtt az ő titokzatos testét is felajánljuk a Mennyei Atyának.

Az Egyház nem élettelen tárgy vagy értelem nélküli áldozati állat, hanem értelemmel és szabad akarattal rendelkező személyek testülete. Emberek felajánlásának csak akkor van értelme és értéke, ha ők maguk is megértették, mit tesznek és önkéntes odaadással ajánlják fel magukat Istennek.

Amikor Krisztust felajánljuk, felajánljuk azt, aki Szűz Máriától született, aki értünk fáradt, szenvedett és meghalt, aki feltámadt és dicsőségesen uralkodik az Atya jobbján. Vagyis felajánljuk Krisztus egész életét. Ugyanígy, amikor magunkat felajánljuk a szentmisében, nem egy filmkockát ajánlunk fel életünkből, hanem egész eddig lepergett életünket, jövőnket is, egész magunkat, örömünket, bánatunkat, mindenünket.

A szentmisében tehát az egész Krisztus áldozza fel az egész Krisztust. A megtestesült Krisztus és az ő titokzatos teste áldozza fel Krisztust és az ő titokzatos testét. Így lesz az Egyház áldozat bemutató és áldozat is, *Ecclesia offerens et oblata*.

Amikor tehát a szentmisében a kenyeret és a bort az oltárhoz hozzák és felajánlják, én is felajánlom magam. A kenyér és bor az ember életét, örömét és fáradtságát jelképezi. Én is odaadom örömömet, bánatomat, mindenemet. Isten elfogadja felajánlásomat és az átváltoztatáskor válaszol az én önátadásomra, jelenné, mosttá teszi a keresztáldozatot és bekapcsolja ebbe az én felajánlásomat is. Sőt a szentáldozásban egész valóm bensőségesen egyesül Krisztussal, szent *communio*ba kerülök vele.

A II. Vatikáni Zsinat meghagyja a papoknak, hogy „tanítsák a híveket, hogy az isteni áldozatot ajánlják fel az Atyának és azzal a saját életüket is.” (Papi 5) A híveknek „meg kell tanulniuk – mondja a zsinat –, hogy a tiszta áldozati adományt, nem csak a pap keze által, hanem vele egyesülten magukat is felajánlani és ezáltal magukat is áldozati adományul odaadni.” (Lit 48) A zsinat szellemében megújhodott liturgia ismételten emlékeztet minket arra, hogy Krisztussal együtt magunkat is adjuk oda a Mennyei Atyának. A könyörgésekben gyakran kérjük Istent, „tegyen minket neki szentelt áldozattá”, a III. és IV. kánonban pedig arra kérjük a Szentlelket, tegyen minket „örök, élő áldozattá”.

Nem a zsinat hozta az együtt-felajánlás gondolatát. Ez a szentmise és az Egyház lényegéből következik. Már Szent Ágoston tanította, hogy az Egyház Krisztus példájából tanulta meg „se ipsam per ipsum discit offere”, hogy Krisztussal együtt önmagát is felajánlja. (Civ. Dei 10,20. Rouet de Journel, Enchiridion 1745) Az Őseghyház pünkösdkor a szentmisében ezt a felajánló imádságot mondta: „nosmet ipsos tibi perfice munus aeternum”, a felajánlott adományokkal együtt „tégy minket is neked szentelt örök áldozattá”. Ez az ima később más miseszövegekbe is bekerült, például a Szentháromság és Krisztus főpapi miséjébe.

XII. Pius Krisztus misztikus testéről szóló körlevelében tanít, hogy Krisztus „önmagában misztikus testének tagjait felajánlja”, Mediator Dei kezdetű enciklikájában pedig arra figyelmeztet minket, hogy „a szentmise teljes hatását csak akkor érheti el, ha minél jobban hasonlítunk a szenvedő Krisztushoz és önmagunkat, és mint áldozatot felajánljuk.”

A rómaiak megszokták a Szent Péter templom művészi vonalait, már nem tesznek rájuk különösebb benyomást. De ha ünnepélyes alkalmakkor kivilágítják a bazilikát, csodálkozó örömmel döbbennek rá a templom művészi formájára. Így vagyunk hitünk egyes igazságaival

is. IX. Pius pápa 1854-ben hittételként mondta ki, amit az Egyház addig is vallott: Szűz Mária létének első pillanatától kezdve ment volt minden áteredő bűntől. Mégis a Szeplőtelen fogantatás ismeretét és tiszteletét egy magánkinyilatkoztatás terjesztette el a legjobban. 1858-ban Lourdesben megjelent Szűz Mária és kijelentette a kis Bernadettnek: „Én vagyok a szeplőtelen fogantatás."

A magánkinyilatkoztatás nem mond és nem is mondhat semmi újat az Egyház tanításához, de rádöbbentheti az embereket egy elhanyagolt igazságra. Így vagyunk a Krisztussal való együtt-felajánlás igazságával is. Az ősegyház példája, a szentatyák és pápák tanítása, a zsinati buzdítás, úgy látszik, még nem elég indíték. Isten ezért más oldalról világítja meg és hívja fel a figyelmünket erre az igazságra.

1952-ben halt meg Rómában a stájerországi származású és világban élő leány, Sieler Mária. Az Úr Jézustól kapott kinyilatkoztatás alapján még Alacoque Szent Margitnál is mélyebben hatolt bele Jézus Szívének titkaiba. Sok szenvedéssel, megaláztatással és főként áldozatos szeretettel teli életének egyetlen célja volt: a papság – és rajta keresztül az Egyház – megújítása. Naplójában ezeket írja: „Az Egyház elkövetkező korában a vallási élet legbensőbb magva és középpontja a mélységes behatolás és valóságos részvétel oltáráldozatával. Áldozattá kell lenni vele a mennyei Atya előtt. Ez új kegyelemforrás, ellenszer és gyógyszer korunk önzésére, az Egyház jövendő korszakának ragyogó jele és sajátos vonása."

Mivel a pap a szentmiseáldozat bemutatásánál kiemelkedő szerepet tölt be, elsősorban neki kell áldozattá válnia. Az „önmagáért" című misében a pap arra kéri a Mennyei Atyát, tekintsen Krisztusára, aki pap is meg áldozat is, és akinek papságában a miséző is részesül, adja meg a papnak, hogy mindig Istennek tetsző áldozat legyen.

A zsinat emlékezteti a papot, hogy „lelkipásztori szeretetének a legfőbb forrása az eucharisztikus áldozat, amely éppen ezért középpontja és gyökere az egész papi életnek. Igyekezzék tehát a pap saját magában megvalósítani azt, ami az oltáron végbemegy." (Papi 14)

A magunk teljes önátadásával, a Krisztussal egyesült felajánlással hatolunk be a szentmiseáldozat mélyére és merítünk igazán a Megváltó forrásaiból. Ezzel újulunk meg keresztény létünkben és újítjuk meg Egyházunkat is. Nem csoda, ha Sieler Mária, az Úr Jézustól kapott kinyilatkoztatás alapján az oltáron áldozattá vált Megváltóval való benső egyesülésben látja az Egyház eljövendő jobb korszakának zálogát.

Erdős Mátyás közleményei

Papi Lelkiség

A pap egészen Krisztusból van[13]

A Credo-ban valljuk: „Qui propter nos homines et propter nostram salutem descendit de caelis et incarnatus est." Az Úr Jézus értünk emberekért, a mi üdvösségünkért emberré lett. Megváltani, üdvözíteni az embereket, ez istenemberi hivatásának célja. Mint Isten és ember a legtökéletesebb közvetítő Isten és ember között. Pontifex, hídverő, az eget és földet összekötő aranyhíd megépítője. Pontifex, főpap, aki keresztáldozatával kiengesztelte a mennyei Atyát és megnyitotta a kegyelem forrásait.

A megváltó kereszthalál csak egyszer, csak egy helyen, csak kevés ember jelenlétében történt. Isten azonban azt akarta, hogy a megváltás kegyelméből ne csak egy kor, egy nép merítsen, hanem minden ember. Azt akarta, hogy a megváltás hatóereje törje át az idő és tér korlátait, a Megváltó legyen „lux vera quae illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum" /Jo. 1,9/. Krisztus megváltó művét tehát állandósítani kellett. Ezért alapította meg az Úr Jézus az újszövetség papságát. Helyesebben az újszövetség egyetlen papi hatalmába, az Ő papi tisztjébe belevonta, mint segítőket, eszközöket, az embereket is. Jézus az örök és egyetlen főpap, a „Summus et aeternus sacerdos", a papok csak „ministri et dispensatores mysteriorum suorum", ahogy Krisztus főpapi miséjében imádkozzuk. A pap csak eszköz,"causa instrumentalis", a"principalis agens" Krisztus, azért mondja Szent Ágoston /In Joann. 6. n. 7. ML. 35. 1428/: „Ha Péter keresztel, Ő /Krisztus/ keresztel, ha Pál keresztel, Ő keresztel, ha Júdás keresztel, Ő keresztel." Minden papi ténykedésünket úgy kezdhetnénk, mint az absolutio szavait: Dominus noster Jesus Christus te absolvat et ego auctoritate ipsius te absolvo. Krisztussal oldozunk, keresztelünk. Vele misézünk. Minden kegyelmi ténykedésünkre áll a „Per Ipsum et cum Ipso et in Ipso". E szoros létrendi kapcsolat miatt mondjuk, hogy a pap „alter Christus".

Bizonyos értelemben véve minden hívő alter Christus, mert a keresztség jegyével, de különösen a megszentelő kegyelem révén természetfölötti életközösségbe kerül Krisztussal. Ezt a krisztusi kapcsolatot krisztusi Élettel kell kiépíteni. Minden hívőre áll az: induere Christum, idem sentire ac Christus, crescere in plenitudinem aetatis Christi. De a pap sokkal mélyebb kapcsolatba kerül Krisztussal. A pap létjogosultsága, hivatása, papi kegyelme és ereje Krisztusban gyökerezik, krisztusi. A pap Krisztus nélkül nemcsak nem létezhetik, hanem Krisztus nélkül a papot nem is lehet megérteni. A pap küldetése, áldozata, kegyelemközvetítése: Krisztus küldetése, Krisztus áldozata, Krisztus kegyelemközvetítése.

Az alter Christus tétel adja meg a legmélyebb feleletet ezekre a kérdésekre: Mi a katolikus pap? Mi a katolikus pap feladata? Mi a katolikus pap kötelessége saját megszentelését illetőleg? Honnan merítse munkájához az erőt? Kit kövessen? Az alter Christus méltóságából következik a pap minden más méltósága és címe. A mariológiában az istenanyaság az aranyos háttér, amelyre minden Mária-képet rá lehet festeni, amely minden Mária-kép alapja. Mária Mater Dei, azért: gratia plena, immaculate concepta, semper virgo, in caelum assumpta, mediatrix omnium gratiarum. Hasonlóképpen vagyunk a pap „alter

[13] Papi Lelkiség 1942/43. 4. szám 6-12.

Christus” méltóságával. Ebből levezethetjük a papnak minden hatalmát és címét. A pap alter Christus ezért: habet potestatem in corpus Christi reale et corpus Christi mysticum, est mediator Dei et hominum, legatus et minister Christi et dispensator mysteriorum Dei, bonus miles Christi, homo Dei, sal terrae, lux mundi et pastor animarum. Tekintsük röviden egyenként papi mivoltunk e nagy jellemzőit.

1. *A papnak hatalma van Krisztus teste fölött.* Az Úr Jézus mondotta, hogy hatalma van életét odaadni és újra visszavenni azt. /Ján. 10, 18/ Hasonló hatalmat kap a pap a szentelésben. A szentmisében megjeleníti Krisztust az oltáron és titokzatos módon, de valósággal feláldozza Krisztust a mennyei Atyának. A „Hoc est corpus meum”-ot a szentatyák a teremtő Isten „Fiat”-jával hasonlítják össze. A pap átváltoztató szavaira mintegy újra teremtődik Krisztus teste és vére. Összehasonlítják Szűz Mária „Fiat”-jával. „O veneranda sacerdotum dignitas – mondja Szent Ágoston – in quorum manibus Dei Filius velut in utreo virginis incarnatur”. A pap szava bizonyos értelemben még hatalmasabb, mint Szűz Mária szava. Szűz Mária csak egyszer mondotta: „Fiat mihi secundum verbum tuum”, a pap mindennap ismétli a „Hoc est corpus meum”-ot, Szűz Mária „Fiat”-ja csak passzív volt: „Virtus Altissimi obumbrabit tibi”, a pap szava aktív: ő isteni hatalommal felruházva hívja le Krisztust az égből és jeleníti meg az oltáron. De nemcsak Krisztus valóságos teste fölött van hatalma a papnak, hanem Krisztus titokzatos teste felett is. Krisztus a „caput corporis mystici”, ebben a hatalomban is részesíti másodénjét, a papot. Amikor a pap keresztel, gyóntat, áldoztat, a természetfölötti életet adja, növeli a hívekben, beépíti őket Krisztus titokzatos testébe és bekapcsolja őket e titokzatos test vérkeringésébe. A papnak e kettős, Krisztus teste fölötti hatalmáról mondja a Római Katekizmus /p. 2. c. 7. q. 2./, hogy emberi értelmünket felülmúlja. Megértjük tehát a szentatyákat, amikor szinte versengenek egymással a papi méltóság dicséretében és egy Szent Efrém és Aranyszájú Szent János alig talál szavakat a „summa dignitas” kifejezésére. Assziszi Szent Ferenc mondotta: Ha angyallal és pappal találkoznék egyszerre, a papnak köszönnék előre, a szentelésben kapott nagy hatalma miatt.
2. *A pap közvetítő Isten és emberek között.* Csak egy Istenember van, csak egy személyben fonódik össze az isteni és emberi természet: Jézus Krisztusban. Ezért van csak „egy közvetítő az Isten és az emberek között, az ember Krisztus Jézus, ki mindenkiért odaadta magát váltságul”. /I Tim. 2, 5-6./ Miként az újszövetségnek csak egy főpapja van, úgy van csak egy közvetítője is. Ha tehát a papot is „mediator Dei et hominum”-nak mondjuk, ez csak azért lehetséges, mert a pap alter Christus. Amikor tehát a protestantizmus elvet minden emberi közvetítést, minden emberi papságot és a lelket közvetlenül akarja Istenhez kötni, félreismeri az újszövetségi közvetítés lényegét, és logikusan el kellene vetnie Krisztus közvetítését, Krisztus papságát is. A katolikus pap nem ék Isten és ember között, hanem Istennek és embernek Istentől rendelt összekötője. Pontifex, hídépítő, pap, aki az emberek kérését tolmácsolja Istennek, aki az emberek nevében bemutatja Istennek a legfőbb imádó, hálaadó, dicsőítő és engesztelő áldozatot, aki sacerdos, vagyis sacra dans, Istennek ajándékát, kegyelmét az emberek között kiosztja. A pap „in tempore iracundiae factus est reconciliato”, és mint Jeremiás próféta, ő is „sokat imádkozik a népért és az egész szent városért”. /II. Makk. 15, 14./ Jaj tehát annak a papnak, aki nem él „papi” életet, kinek működése nem összekötés, hanem szétválasztás, aki durvaságával, büszkeségével, zsugoriságával, erkölcstelenségével elriasztja a híveket Istentől. Igaz marad ugyan Prohászka mondása: korhadt villanypózna, rozsdás drót is közvetít éltető áramot, a bűnös pap is érvényesen szolgáltatja ki a szentségeket, szent küldetéssel hirdeti az Isten igéjét, de igaz a Szentírás mondása is, amely Héli fiairól azt állítja: „Nescientes Deum neque officium sacerdotum ad populum”, nem ismerik az Istent, és nem tudják, mi

a pap kötelessége a néppel szemben. Az ilyen papnak bűne, mint Héli fiainak bűne: „peccatum grande nimis coram Domino” /I Reg. 2, 12. 17./.

3. *A pap Krisztus követe.* Az Úr Jézus mondotta: „Amint engem küldött az Atya, úgy küldelek én is titeket” /Ján. 20, 21./. Az apostoli munka tehát nem más, mint Krisztus küldetésének folytatása, befejezése. A pap itt, mint alter Christus lép fel, Krisztus itt is azonosítja magát apostolaival: „Aki titeket hallgat, engem hallgat, és aki titeket megvet, engem vet meg” /Lk. 10, 16./. Szent Pál tehát joggal vonja le a következtetést: „Pro Christo ergo legatione fungimur, tamquam Deo exhortante per nos” /II Cor. 5, 20./. Ennek az isteni küldetésnek szent örömmel, de egyúttal szent felelősséggel kell eltöltenie a papot. Krisztus életfeladatának tekintette az Őt küldő Atya akaratának teljesítését. A pap életfeladata Krisztus akaratát teljesíteni, mert a pap „legatus Christi”, Krisztus küldötte, Krisztus apostola. Krisztus az ő akaratát nem adja személyesen, rendkívüli úton tudtul követének, hanem a megyés főpásztor által, a rendes úton. Ebből tehát az következik, hogy ha valakit püspöke bizonyos munkakörrel megbíz, azt az illetőnek olyan készséggel kell vállalnia, mintha Krisztus személyesen parancsolná. A szentpáli figyelmeztetés itt a maga teljes erejével hat: „Aki ellenszegül a felsőbbségnek, az Isten akaratával száll szembe” /Róm. 13, 2./. A pap isteni küldetéséből az is következik, hogy Krisztus a papot felruházza minden hatalommal és kegyelemmel, amely e követség ellátásához szükséges, és kötelezi az embereket arra, hogy a pap munkáját és tanítását megértéssel és készséggel fogadják. A követ annak az országnak az érdekeit tartozik szolgálni, amelynek ügyét képviseli. Nem jó követ, nem jó pap, aki nem tudja, mit jelent „sentire cum Ecclesia”, de teljesen félreismeri követi, papi hivatását az, akit minden más jobban érdekel, mint a reábízott lelket örök üdvössége. A jó papnak megmarad a vigasztaló igazság, hogy aki hűséggel jár el követi megbízásában, aki „ministerium suum implet”, annak „reposita est corona iustitiae, quam reddet illi Deus, iustus iudex” /II Tim. 4, 8./.

4. *A pap Krisztus szolgája és Isten titkainak sáfára.* Az alter Christus tételéből következik a pap más két szép címe, melyre a népek apostola szent önérzettel hivatkozik: „Sic nos existimet homo ut ministros Christi et dispensatores mysteriorum Dei” /I Cor. 4, 1./. A „minister Christi” nem más, mint a „legatus Christi”-nek más tartalmas megfogalmazása, a „dispensator mysteriorum Dei” pedig bentfoglaltatik a „mediator Dei et hominum” méltóságban. A pap Isten szolgája, így nevezi őt a nép is. „Senki két úrnak nem szolgálhat – mondja a Megváltó –, mert vagy az egyiket gyűlöli, és a másikat szereti, vagy az egyiket eltűri, és a másikat megveti” /Mt. 6, 24./. Ennek a figyelmeztetésnek szomorú igazságát látjuk nemcsak az Egyháznak, hanem az egyes papoknak történetében is. A túlzott anyagiasság és evilági beállítottság mindig fordított arányban állott az igazi papi lelkiséggel. A földi dolgokkal úgy kell sáfárkodnunk, hogy barátokat szerezzünk az égben, akik befogadnak majd minket, ha meghalunk /Lk. 16, 9./, az isteni dolgokkal pedig úgy kell sáfárkodnunk, hogy magunkat és másokat is befogadjanak az égbe. Ezért hű sáfároknak kell lennünk. „Hic iam quaeritur inter dispensatores, ut fidelis quis inveniatur” /I Cor. 4, 2./. A szentségek kiszolgáltatásában maradjon meg a „prima charitas”, az a buzgóság és lelkiismeretesség, amellyel papi életünket kezdtük, és vigyázzunk arra, hogy a „quotidiana vilescunt” elve ne vonja be legszentebb ténykedéseinket is a felületesség, a közömbösség és léleknélküliség fekete patinájával.

5. *A pap Krisztus jó katonája.* Az Úr Jézus mondotta: „Nem azért jöttem, hogy a békét hozzam, hanem a kardot” /Mt. 11, 34./. Az Úr Jézus a kardot hozta, de nem a háborúk véres kardját, nem a földi érdekharcok kardját, ezt a kardot az apostoli férfiúnak, mint Szent Péternek is, vissza kell tennie a hüvelybe /Mt. 26, 51./. Az Úr a lélek kardját hozta, „amely kérlelhetetlenül tesz különbséget igazság és hazugság között, jó és rossz között, Isten és világ között” /Stockums: Das Priestertum. Herder 1934. 79. old./. Mint alter Christus-nak, a papnak is kézbe kell vennie ennek a Krisztusi harcnak a kardját és

küzdenie kell, hogy „Jesum Christum Sacerdotem aeternum et universorum Regem” mindenhol elismerjék és egyre szélesebb körben terjedjen el a „regnum veritatis et vitae, regnum sancitatis et gratiae, regnum iustitiae, amoris et pacis”. /Praefatio in festo Christi Regis/. Ezért inti Szent Pál Timoteust: „Labora sicut bonus miles Christi. Nemo militans Deo implicat se negotiis saecularibus, ui ei placeat cui se probavit” /II Tim. 2, 3-4./.

6. *A pap Isten embere.* Krisztus és a pap között létanalógia van. „Miként Krisztus istenségből és emberségből áll, úgy tevődik össze a pap is saját emberségéből és isteni hatalomból. Ezt az isteni hatalmat nem kapja a pap, mint második természetet emberi természetéhez, de mégis Istenhez hasonló tulajdonság, amely emberi természetével elválaszthatatlanul össze van kötve. Ebből az ontológiai szemszögből nézve, a pap a látható jelenségek világában valósággal úgy szerepel, mint alter Christus, mint második istenember, mint lény, mely isteniből és emberiből tevődik össze, lényegében és létében, mint Isten embere” /Stockums, 40-41. old./. A pap tehát homo Dei, kinek hivatása és hatalma Istentől van, kinek munkája és sikere Istenért van, kinek létértéke és létcélja Istenre utal. Az újszövetség papjára tehát még jobban ráillik a „Sanctum Domino” mondás, melyet az ószövetségi főpap homlokán viselt /Ex. 28, 36./. Ebből az következik, hogy semmi sem mállasztja jobban a papi lelkületet, mint a „conformari huic saeculo” /Róm. 12, 2./, vagyis az a papi élet, mely gondolkozásmódjában, vágyaiban, törekvéseiben és szórakozásaiban a világ fiaihoz alkalmazkodik. „Tu autem o homo Dei haec fuge, sectare vero iustitiam” /I Tim. 6, 10-11./.
7. *A pap a föld sója és a világ világossága.* „Ti vagytok a föld sója – mondotta az Úr apostolainak. – Ha a só ízét veszti, mivel fogják megsózni? Semmire sem való többé, mint hogy kivessék és eltapodják az emberek. Ti vagytok a világ világossága… úgy világoskodjék a ti világosságtok az emberek előtt, hogy lássák jótetteiteket és dicsérjék Atyátokat, ki a mennyekben vagyon” /Mt. 5, 13-16./. Az Úr nem ad itt dogmatikusan kicsiszolt meghatározást, hanem egyszerű, a hétköznapi életből vett tartalmas hasonlattal mondja meg, minek kell lennie a papnak. Jézus a „Salvator et Servator”, ezért a papnak is bűntől kell megmentenie és az örök életre megőriznie a híveket, miként a só is a romlástól óvja az ételt és ízt ad neki. Vigyáznia kell a papnak arra, hogy tévedésbe ne essék és az erkölcs útjáról le ne térjen, mert ha hamisat tanít, és rosszat tesz, ki fogja őt kijavítani, megjavítani? Az Úr a „lux vera, quae illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum” /Jo. 1, 9./ A pap alter Christus, tehát ő is „lux mundi”. Világosság nélkül sorvad és kialszik az élet. A papnak az igazi életet, a lélek életét kell ápolnia, megmentenie. De vigyáznia kell arra is, hogy ugyanakkor, amikor kezében a világosságot hordozza, ne álljon a sötétség szolgálatában, és ne adja másoknak a hűtlenség példáját. Erre figyelmeztette őt a püspök már akolitussá szentelésében, és a papszentelésben hozzáfűzte, hogy legyenek „spirituali conversatione praefulgentes… praedicatione atque exemplo aedificentis domum id est familiam Dei… ut se et alios et Dei Ecclesiam illuminent”.
8. *A pap lelkipásztor.* Gábor főangyal a születendő Istenembert Jézusnak nevezte, „mert ő szabadítja meg népét bűneitől” /Mt. 1, 21./. Ez az Úr legszebb címe: lélekmentő, üdvözítő. Később Ő maga jópásztornak mondotta magát, aki életét adja juhaiért, aki megkeresi az elveszett századik bárányt. Az Úr Jézus úgy keresi a bűnös lelket, mint a szegény asszony az elveszett drachmát, mint a kereskedő drágagyöngyöt, úgy bánik a bűnössel, mint az irgalmas szamaritánus a kifosztott, megsebesített emberrel, megmenti, meggyógyítja. A pap alter Christus, tehát az ő legszentebb feladata is a lélekmentés, a lelkipásztorkodás. „A presbitereket, kik köztetek vannak – írja Szent Péter –, kérem, mint elöljárótársuk és Krisztus szenvedésének tanúja és az ő dicsőségének is részese, mely a jövőben ki fog nyilváníttatni: legeltessétek Isten nyáját, mely rátok bízatott, gondját viselvén nem kényszerűségből, hanem szabadakaratból Isten szerint, sem nem rút

nyerészkedésből, hanem buzgóságból, sem nem, mint uralkodók a választottak felett, hanem szívből, mint a nyájnak példaképei. S ha majd megjelenik a pásztorok fejedelme, elnyeritek a dicsőség hervadhatatlan koronáját." /I Pét. 1-4./ Az Úr Jézus a jó pásztor, aki életét adta juhaiért, a papnak, az alter Christus-nak is késznek kell lennie vérét és verejtékét adni híveiért, mint a népek apostola mondja a thesszalonikaiaknak: „Akként ragaszkodtunk hozzátok és szívesen akartuk nektek adni nemcsak az Isten evangéliumát, hanem életünket is, mert annyira megkedveltünk titeket" /I Thessz. 2, 8./. A lelkipásztor legnagyobb öröme és legszebb dicsősége az, ha minél több lelket vezethet a pásztorok pásztorához, az Úr Jézushoz. „Ki a mi reménységünk, örömünk vagy dicsőségünk koszorúja? – folytatja Szent Pál. – Nemde ti, a mi Urunk Jézus Krisztus előtt az ő eljövetelekor? Igenis ti vagytok a mi dicsőségünk és örömünk". /19-20./

Láttuk, hogy a pap legszebb címe az „alter Christus". Ebből vezettük le a pap főbb címeit és főbb feladatait, de ebből vezethetjük le a pap legfőbb kötelességét is saját megszentelését illetőleg. „Ad vitae sanctimoniam quod attinet – írja a szemináriumok szent kongregációja /"vixdum haec Sacra Congregatio" kezdetű levélben a német püspöki karhoz, 1921./ –, quam a sacris ministris Deus exigit, hoc tenendum est eam non in bonis tantum et honestis moribus consistere, sed ex cunctis his constare virtutibus, quibus sacerdos divinam in se referat imaginem Jesu Christi, summi et aeterni Sacerdotis, ita vitam ipsam Christi Domini vivat ac sit *alter Christus*, non modo potestatis participatione, sed etiam imitatione factorum". Ez az alter Christus méltóság a legmélyebb megokolása az egyházi törvénykönyv 124. kánonjának: „Clerici debent sanctiorem prae laicis vitam interiorem et exteriorem ducere eisque virtute er recte factis in exemplum excellere."

Nagy a pap méltósága. „Grandis sacerdotum dignitas, sed grandis eorum ruina si peccent" mondja Szent Jeromos. Corruptio optimi pessima. Az Egyház ezért Jeremiás fájdalmával kesereg a „Filii dilectissimi" bukásain. Az Úr Jézus fájdalmát, melyet neki másodénje, papja, barátja okoz, a zsoltáros szavai fejezik ki legjobban: „Si inimicus meus maledixisset mihi, sustinuissem utique, tu vero, homo unanimis, qui mecum dulces capiebas cibos, in domo Dei ambulavimus cum consensu…" /Ps. 54, 13-15./.

Agnosce dignitatem tuam – mondja Szent Leo, gondoljunk többször papi hivatásunk fenségére, az ebből származó kötelességre és felelősségre. De ugyanakkor gondoljunk azokra a kegyelmi erőkre, isteni segítségekre, amelyeknek gondos felhasználása által Krisztusban gyökerező papi mivoltunk erőteljes papi életté bontakozik. A gondolatot pedig kövesse a tett, a legnagyobb papi tett: a kifejlett papi élet! „Noli negligere gratiam, quae in te est, quae data est tibi per prophetiam cum impositione manuum presbyterii" /I Tim. 4, 14./. Az Egyháznak Szent Pál pasztorális leveleitől kezdve XI. Pius pápa papságról szóló körleveléig egy legnagyobb szívügye van: szent papság. Azt akarja az Egyház, hogy papja „sit alter Christus, non modo protestatis participatione, sed etiam imitatione factorum", hogy minden pap mondhassa a népek apostolával: „Imitatores mei estote, sicut et ego Christi" /I Cor. 4, 16./.

Az oltárelhagyás örvénye[14]

[14] Papi Lelkiség 1943. 2. szám 3-5.

ESZTERGOM ŐSRÉGI SZEMINÁRIUMA

Felelős szerkesztő és kiadó: *Dr. Boér Miklós.*

Szerkeszti és kiadja: Esztergomi Növendékpapság Magyar Egyházirodalmi Iskolája

Kézirat gyanánt.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Esztergom, Szeminárium, Prohászka-tér 1.

Megjelenik minden tanévben kétszer: *decemberben és júniusban.*

Évi előfizetési díj: 3 pengő. — M. kir. Postatakarék-csekkszámla száma és címe: „Az esztergomi növ. papság Magyar Egyházirod. Isk." Esztergom. 30.623.

SIGILLUM BIBLIOTHECAE SEMINARII

Tartalom:

Vinculum fraternitatis: *Dr. Drahos János* érseki ált. helytartó, protonotarius, kanonok 1
Az oltárelhagyás örvénye: *Dr. Erdős Mátyás* spirituális ... 3
Visszavágyódásom: *Kovács Pál* tb. kanonok, plébános ... 6
Levél egy káplánhoz: *Julius* ... 7
Kápolnánk történetéből: *Danis Endre* V. é. teológus, fősekrestyés ... 9
„Örökimádás": *Christ György* I. é. teológus ... 10
Lelkiéletünk: *Szuchy Béla* IV. é. teológus ... 11
Öt év után... (Búcsúzó újmisések gondolataiból.) ... 14
Immaculata-kép az Infirmáriában: *Balinski Csepecz Boleszláv* V. é. teológus, főinfirmárius 16
Sebesült katonák ágyánál: *n. Lelovics Endre* V. é. h. h. M. E. I. elnöke ... 18
Az év krónikájából ... 19
Musica Sacra ... 22
Cserkészet ... 24
Foto-kör ... 24
Missziós bolt ... 25
Füst-tér ... 26
„Isten akarja": *Farkas Jenő* II. é. teológus ... 28
Ha visszagondolok Rád, kicsi Marianum!: *Szitás Béla* III. é. teológus ... 29
Ballag már a vén diák: *vitéz Hernádfői Márton* VIII. o. gimn. np. ... 31
Az esztergomi ásatásoknál: *Székelyfi Pál* I. é. teológus ... 32
Mit tettünk a kispapegységért?: *Szentei Ferenc* V. é. teológus ... 35
Gondolatok a címlaphoz: *Kalamaznik Nándor* V. é. teológus, föduktor ... 36
Visszhang ... 38
A szeminárium rektorainak és spirituálisainak névsora ... 39
Jótevőink ... 41

Az esztergomi főegyházmegyei hatóság 10,114/1942. sz. engedélyével.

18·615. — „Élet" Irod. és Nyomda Rt. Budapest, XI., Horthy M.-út 15.

Az oltárelhagyás örvénye.

Egy hivatást sem magasztaltak fel annyira, mint a papi hivatást — és joggal, a papi hivatás a „summa dignitas". „Grandis sacerdotum dignitas, sed grandis eorum ruina si peccent" mondja Szent Jeromos. A pap a legmélyebbre akkor süllyed, amikor hűtlen lesz hivatásához, elárulja Krisztust, otthagyja az oltárt, aposztatál. Minden súlyos bűnben van valami a „mysterium iniquitatis"-ból, a legtöbb a pap aposztáziájában van. Kérdve-kesereg miatta az egyház: „Quomodo obscuratum aurum est, mutatus est color optimus... qui nutriebantur in croceis amplexati sunt stercora" (Lament. Jer. IV. 1, 5.).

Próbáljuk meg, vessünk néhány halvány fénysugarat a papaposztázia sötét örvényébe. Egy idősebb páter papi lelkigyakorlatokon azt mondotta: a papaposztáziáknak 95 százalékban az érzékiség az oka, ha nem is vallja be a fele. Ha százalékban nem is lehet ennyire pontosan kifejezni, tény, hogy a paposztáziáknak jó része erre a forrásra vezethető vissza. Az egyik szemináriumban az volt a szokás, hogy ha egy növendékpap eltávozott, társai a tanulóterem szekrényének belső falára felírták az eltávozás okát, pl. „X. Y. discessit anno... ratio est debilitas ingenii — ratio est aegritudo", az egyiknél azt írták „ratio est Clara". Sok oltárelhagyásnak is a „Clara", a nő az oka. A pap szíve is emberi szív, amely szeretetre, melegségre vágyik. Ha a pap törekvéseit nem a hivatása irányítja, ha szívét nem a Krisztus és a lelkek iránt való szeretet tölti ki, ha környezetétől csak hidegséget, megnemértést tapasztal, akkor könnyen előfordul, hogy másnak nyitja meg szívét, annak akitől melegséget kap. Ez a „más" pedig könnyen lehet a „másnemű". A nő természetadta érzelmi beállítottságával öntudatlanul is meleget sugároz. Az a pap, aki ezeknek a sugaraknak nyitja meg szívét, aki nem tud érzelmeinek parancsolni, aki itt hamis érvekkel áltatja magát, az elindult a lejtőncsúszás törvényei szerint a papi tragédia felé: „post visum ad risum, post risum ad usum, post usum, ad tactum, post tactum ad actum".

„A nő rejtett bájából buja lasszót
dobott rá, húzta csődbe és kudarcba
és Judásarc lett napraforgó arca
s otthagyta nyáját holdkóros-sután
Sátán honába ment a nő után."

(Mécs László: Aposztata.)

A Sátán honából, ahol a nő buja lasszója tartja fogva a papaposztatát, nehéz kiszabadulni. Egy fiatal papaposztata mindent megpróbált, hogy ügyét rendezze, „csak" bűntársát nem tudta, nem akarta elhagyni. Nem lehetett rajta segíteni. „Nem lehet semmit sem csinálni — írja fájdalmas szomorúsággal —, ez a végső és utolsó. Nagy kő esett a szívemre, amely nyomni fog addig, amíg élek. Sajnos, nincs menekülés. Nincs lelkierőm elhagyni azokat, akiket olyan nagyon szeretek, aki vér az én véremből, aki hús az én húsomból, akikért olyan sokat szenvedtem, kinlódtam, dolgoztam, verejtékeztem. Ne haragudj rám! Tudom az Isten erősen fog verni, de még sem tudok más lenni. Ha látnád lelkem gyötrődéseit, fájdalmát, mikor ezt írom, talán jobban megértenéd."

Az aposztázia másik oka a büszkeség, az engedetlenség. Vannak emberek, akiknek az engedetlenség szinte második természetük. „Ezeknél a vérükben levő kritizáló hajlam és a spontán elégedetlenség minden rendelkezéssel szemben, melyben folyton csak a szabadság jogtalan megkötését látják, fékezetlen önfejűséggel és pathológiával határos ellentmondási szellemmel egye-

sül. Ilyen egyének minden sarokba beleütköznek, mindenhol találnak gáncsolni és kifogásolni valót, mindig mindent jobban tudnak, mint előljáróik, kiknek rendelkezéseit és parancsait már eleve bizalmatlansággal és belső ellenkezéssel fogadják. A köteles felügyelet és körültekintés, melyet előljáróik gyakorolnak, szemükben csak leskelődés és kémkedés... A tapasztalat eléggé igazolja, hogy az ilyen természetű papok sem önmagukkal, sem környezetükkel nem jönnek ki. Nem találják meg a helyes viszonyt egyházi előljáróikkal, különösen püspökükkel, sem pedig községükkel. Azt hiszik, hogy előbbiek mindig félreismerik, vagy legalább is nem ismerik és ezért mellőzik őket, a községben viszont alattvalóikkal szemben nagyon is észrevehetően kíméletlen uralkodni-vágyást és zsarnokoskodást árulnak el. (Stockums: Der Beruf zum Priestertum. 1934. 191—192. o.) Ha ilyen természetű pap ügyesebb, tehetségesebb mint társa, vagy legalább is annak hiszi magát, az elnemismerés, félreismerés, vagy mellőzés gondolata könnyen aposztáziába viheti.

Vannak, akik hivatás nélkül, kényszerből vették magukra az „onus presbyterii"-t, vagy nincs akaraterejük, bátorságuk annak viselésére, azért, amikor alkalom kínálkozott, vagy nehézség adódott: „iugum Domini excusserunt". A papaposztázia leggyakoribb fajtája mégiscsak az említett kettő. Az ember két tényezőből tevődik össze, testből és lélekből, azért minden igénye és bűnös törekvése is erre a bipoláris tengelyekre vezethető vissza. A puhaság, kényelemszeretet, anyagiasság, érzékiség a test pólusában, az engedetlenség, makacsság, büszkeség a lélek pólusában fut össze. Igy végeredményben minden bűnnek és így minden aposztáziának két főforrása van: a test lázadása, a „concupiscentia carnis", a lélek lázadása, a luciferi „non serviam". Mivel a test és lélek egy emberi természetet alkot, a két forrás az egyén életében sokszor egymásba olvad, egyénileg színeződik. Igy a pusztán „szellemi" okok miatt aposztatáló pap is gyakran az érzékiségnél köt ki. Aki eltávolodott az atyai háztól és eljátszotta drága hivatását, az tékozló fiúként a sertések ledelével táplálkozik. Isten a kevélyeknek ellenáll, „tradidit illos Deus in desideria cordis eorum, in inmunditiam" (Rom. 1, 24.).

Isten útjai kifürkészhetetlenek, de titokzatosak a sötétség útjai is, amikor a pap „világosság hordozója" eltávolodik a fénytől és a sötétség birodalmába megy. Minden papaposztáziában van valami a „Judás misztériumá"-ból. Sokszor csodálkozunk, ha paptársak aposztáziájáról hallunk. „Ez aposztatált? Hogy lehetséges?" Mi csak a kór eredményét láttuk, de nem vettük észre azt a csendes bomlasztó folyamatot, amely előidézte. A kór nem akkor kezdődik, amikor áldozatát ledönti, hanem akkor, amikor a mérges bacillus a szervezetbe kerül és ez nem védekezik ellene. A jó megfigyelő talán már régen észrevett bizonyos tüneteket, de ezeknek magyarázatát és jelentőségét csak most látja, amikor a kór kifejlődött és mérgét kiadta. „Nemo fit repente malus." Aposztáziák sem történnek máról-holnapra. Aki ma még elmélkedik, buzgón misézik és adorál, aki ma még szépen végzi breviáriumát és este megvizsgálja lelkiismeretét, az holnap nem aposztatál. Az Úr szavai szerint: aki kicsiben hűséges, nagyban is hűséges lesz (Lk. 16. 10.), aki nagyban hűtlen volt, előbb kis dolgokban volt hűtelen. Az aposztázia hajszálgyökerei az apró hűtlenségek, apró Krisztus-tagadások és ezeknek semmibevétele. Nem az aposztatál, aki gyengeségből elesik, a bűnt bűnnek tartja és Szent Péterrel sírva bánja, felkel és újra követi Krisztust, hanem az, aki nem látja „unde excideris", akit esése nem üt meg, aki áltatja magát, aki a bűnben jól érzi magát, aki sajnálja, hogy gátlásai vannak és akinek fáj, hogy Krisztushoz kötötte életét. Az aposztata pap nagyon mélyre zuhan, a sötétség örvényébe, azért olyan nehéz őt onnan kiemelni.

Dr. Pakocs Károly, aki „Judás misztériuma" címen megrázó könyvet írt a papaposztatákról a „Papi Lelkiségben". (1942—43. 3. sz. 18—19. o.) azt írja, hogy „a papi apostázia a sötétség szülötte: a lelki életi téboly. Valahányszor apostatával beszéltem eddig — mondja —, mind ezzel a keserű kifakadással indokolta végzetes tettét: — Elvesztettem az eszemet. Elborult az elmém. Vak voltam. A lelki sötétség szavai mind... Innen indul el igazában minden apostázia. A tudatlanság vagy túlhajtott tudományhajhászás, a kísértések vagy az érzékiség bennünk levő ereje elősegítheti az apostáziát: de az oltár-elhagyás szülője a sötétség, mellyel nem vettük fel vagy nem folytattuk végig a harcot." Hogyan sötétül el a papi lélek? Hogyan kerül a pap a „Sátán honába"? „A papok lelkivezetésében tapasztalt lelkipásztor mondotta, hogy senkinél sem oly nagy a hitetlenségben való megátalkodottság veszélye, mint éppen a papnál. A legszentebb dolgoknak hétköznapivá való válása, az őt elárasztó kegyelmi bőség, a megtérésre való gyakoribb indítás valóban igazolja: excusationem non habent. Jo. 15, 22." (Schulte: Seelsorge am Seelsorger. 1937. 102—103. o.). A kegyelemmel való sok apró nemélés és visszaélés érzéketlenné tette az oltárhagyót a természetfeletti iránt. Értelme kioltott sok helyes meglátást, akarata elszalasztott sok jóra való buzdítást. Elzárkózott az „illuminatio intellectus és inspiratio voluntatis" elől, elzárkózott a Szentlélek elől — és ezzel megkezdődött a „conformari huic saeculo" (Rom. 12, 2.), a hivatásból hivatal lett, az istenszolgálatból kenyérkereset. A fény, mely benne volt sötétséggé lett (Lk. 11, 35.).

Ha az apostázia szülője a lelki sötétség, akkor legyőzője a lelkiélet (elmélkedés, adoráció, lelkiismeretvizsgálás, gyakori gyónás, rekollekció, Jézus Szíve tisztelete, Szűzanya tisztelete). Ha az apostázia pestisének bacillusa a kis dolgok semmibevétele, akkor orvossága a kis dolgokban való hűség. Ha az apostázia elősegítője az érzékiség és hiúság, akkor ellenmérge az önmegtagadás és engedelmesség. Ha az apostázia Krisztus-elhagyás, akkor ellenszere a Krisztus-barátság. Az a Krisztus-barátság, amely minden áldozatra képesít és minden lemondásért kárpótol. Ebbe a Krisztus-barátságba akarjuk visszaimádkozni Krisztust elhagyó oltártestvéreinket is: „Concede nobis ad Tuum complexum eos reducere, aut certe ipsorum expiare delicta, resarcire damna, et dolorem quo Te afficiunt, amoris nostri consolatione minuere!"

Dr. Erdős Mátyás, spirituális.

Mária Kora[15]

eltöltve: „Boldog vagy, mert hitted, hogy beteljesedik mindaz, amit az Úr mondott neked." (Lk 1,45) Simeon közvetítésével aztán az ő szenvedésében való részvételt is fölajánlja Máriának az Isten. Egy anyának aligha tudunk elképzelni nagyobb szenvedést, mint a fia keresztje alatt állni. Igazán tökéletes előkép: Éva nemcsak rábeszélte Ádámot, de evett is vele. Mária nemcsak világra hozta Krisztust, de vele együtt szenvedett is.

De Pál apostol, az írás kiváló ismerője, miért hallgat ennyire Évától? – Azért, hogy rejtve maradjon Mária, mivel még nem jött el az ő órája. Jézus sem mutatkozott mindaddig, míg el nem jött az ő órája. Munkálkodása során gyakran megtiltotta, hogy olyan dolgokról beszéljenek, amelyekre még nem érett meg az idő. Hasonlóképpen a Szentlélek is, aki a Szentírás ihletője, rejtve hagyja Máriát, míg el nem jön az ő ideje.

A megváltás művében, az áteredő bűn jóvátételében kiveszi a maga részét az új Éva – Mária. Úgy, ahogy Jézusnak megvolt a maga ideje és órája, megvan Máriának is. Ő készítette elő Krisztus első eljövetelét, és az Úr második eljövetelének az előkészítése is rá hárul. Szent Grignion Lajos írja: „Mária által kezdődött a világ megváltása, és a megváltás időszaka ugyanúgy Mária által fogja elérni csúcspontját." Másutt: „Mária szinte láthatatlan volt Krisztus első eljövetelekor, nehogy a Fiát még kevéssé ismerő emberek eltávolodjanak tőle azáltal, hogy erősebben ragaszkodnának hozzá. De Jézus Krisztus második eljövetelekor a Szentlélek megismerteti, kinyilatkoztatja Máriát. Azok az okok már nem léteznek, amelyek miatt a Szentlélek az ő jegyesét földi életében rejtegette, és az evangéliumban csak kevésszer nyilatkoztatta ki."

Először az volt a legfontosabb, hogy az emberek lássák Isten szeretetét, aki nekünk adja a Fiát. A mi Isteni Megváltónk szeretetét semmi sem árnyékolhatta be, még Mária hűsége sem. Mária hűsége abban is megnyilvánul, hogy mindig Jézus közelében volt fontos személyként, de képes volt a hallgatásra, a háttérben maradt; az evangélisták majdhogynem észre sem vették őt. Hallgatása viszont szükséges volt, a saját szava kedvéért, ha majd a jövőben eljön a megnyilatkozás órája.

„Úgy van az Isten országával, mint azzal az emberrel, aki magot vet földjébe. Akár alszik, akár virraszt, s éjszaka van vagy nappal, a mag kicsírázik és szárba szökken, maga sem tudja hogyan". (Mk 4,26-27) Isten királysága az emberi szívekben növekszik, és Jézus az ő második eljövetelére vár. Vár, hogy dicsőségben eljöhessen és visszaadja a világot Istennek, Teremtőjének. Mária olyan, mint a Hajnalcsillag, amely a Nap felkeltét előzi meg: készíti Krisztus második eljövetelét. Jelenéseikor imát és vezeklést kér. Egészen egyszerűt, de nagyon fontosat! Hiszen aki rá hallgat, az Jézushoz tartozik. De mikor fognak annyian Jézushoz tartozni, hogy dicsőségben eljöhessen? A világot állandóan Isten ellenfele uralja. Ha körülnézünk a munkahelyen, az iskolában, utcán, autóbuszon, még elképzelni is nehéz, hogy ez a Krisztustól elszakadt sokaság megváltoztassa az életét, hogy csak hozzá tartozzon. Hogyan történik meg mindez? Ez a kérdés az Ő első eljövetele előtt is elhangzott, amikor az egek kinyilatkoztatták Máriának a hihetetlennek tűnőt. Akkor ő is megkérdezte: „Hogyan történik meg ez?" Válaszul ezt kapta: „A Szentlélek száll rád… Istennél semmi sem lehetetlen." (Lk 1,35-37) Mária hitt, s mindez valóra is vált. Az ő hite erősítette később az apostolokat, amikor a cönákulumon megszületett az Egyház – Krisztus misztikus teste. Az Egyház is a Szentlélek hatására született. A Szentlélek hatott azokra, akik bár különböző nyelveken beszéltek, egyszerre csak megértették egymást, jöttek és megkeresztelkedtek. Csakis így, a Szentlélek erejével történhet meg, ami nekünk oly hihetetlennek tűnik, hogy szomszédaink, kollégáink, utitársaink egyszercsak világosan látnak, megértik, és befogadják Krisztust saját életükbe. Csak a Szentlélek erejéből történhet mindez. Mária azért hívja újból a cönákulumba az egész Egyházat, hogy vele együtt, Szeplőtelen Szíve által vezettetve kérjük az új Pünkösd ajándékát.

A.V.

Beszélgetés Matyi bácsival

(ThDr. Erdős Mátyással)

- **Tisztelendő atya fő felelőse az MPM-nek Magyarországon. Szűkebb körben köztudott, hogy már betöltötte a kilencvenedik életévét. Mi vonzza magát ehhez a munkához?**

Hát ez valahogy úgy van, hogy apró koromtól fogva betegeskedem a szívemre. Földi anyám őrzött is, sokat aggódott, mi lesz velem, egy ilyen páragyönge élettel. Idő múltán a szívem egyre gyakrabban a Mennyei Anyámmal együtt kezdett dobogni. Mintha beleültette volna az ő Szeplőtelen Szíve ritmusát az enyémbe – és látod, még mindig élteti azt a kilencvenéves masinát. Nyilván szükségünk van egymásra. Dobogjon érte tovább is, ha úgy akarja.

- **Hogyan és hol jött létre a Mozgalom?**

A Mozgalom belső sugallatból kelt életre. Egy egyszerű olasz pap, Don Stefano Gobbi, 1972. május 8-án Fatimába zarándokolt, hogy az Egyház tekintélye ellen lázadó paptestvéreiért imádkozzon. A Jelenések kápolnájában imádkozott, ahol erős ösztönzést érzett, hogy neki kell összegyűjteni a Szentatyához hű papokat. Gobbi atya a Szűzanyától egy kis jelet kért igazolásul, amelyet meg is kapott. Ezt követően hazájában két paptársával további útmutatásért imádkozott. Egy évvel később, minden gondolkodás és szellemi megerőltetés nélkül, írni kezdte a szívében hallott üzeneteket, amelyeket a Szűzanyától kapott. Így született meg „A papokhoz, Szűzanyánk szeretett fiaihoz" című könyv. 1974-től kezdődnek az első ima- és testvéri összejövetelek cönákulumai a papok és a hívek részvételével. A Mozgalom rendkívül gyorsan elterjedt az egész világon.

- **Tudjuk, hogy a Mozgalom magyarországi terjesztésével Gobbi atya önt bízta meg, és idős kora ellenére még most is tevékenyen részt vesz benne. Szeretnénk megtudni, hogyan lehet a Mozgalom tagjává válni?**

Először is el kell mondanom, hogy a Máriás Papi Mozgalom nem szerzet

[15] A Máriás Papi Mozgalom és a Máriás Mozgalom folyóiratában megjelent közlemények.

vagy társulat, hanem LELKÜLET, ahogy azt II. János Pál pápa mondotta. Életmód: megújulni a Szentlélekben Szűz Mária Szeplőtelen Szívének vezetésével. Tehát aki gyermeki egyszerűséggel, bizalommal, fenntartás nélkül Szűz Mária Szeplőtelen Szívének szenteli magát, igyekszik ezt következetesen megélni, engedelmességben az Egyház jobbátevésén dolgozik és segít a hívőknek is a Szűzanya iránti bizalomban élni, az nyugodtan mondhatja magáról, hogy tagja a Mozgalomnak. Nem kell neki sehová sem beiratkozni.

- **Miért van az MPM-nek laikus ága is?**

Szűz Mária a „Kék könyvben" gyakran kéri a papokat, hogy vezessék el a hívőket is az Ő seregébe. Tudjuk, hogy a jeruzsálemi teremben a Szentlélek eljövetelekor az apostolokkal ott volt Szűz Mária és sok hívő is. Nem nehéz elképzelni, hogy a hívőknek is lehet apostoli lelke. Hisz ott Jeruzsálemben ugyanazt a Lelket kapták lángok formájában mindnyájan. Szűz Mária üzeneteiben mind a papokhoz, mind az apostoli lelkű hívőkhöz szól. Lehetnek ők bármely mozgalom, rend tagjai, teológusok, katekéták, karitász-dolgozók és hasonlók, akik az emberekben a lelkiséget élesztgetik. A mai cönákulumban – éppúgy mint akkor – semmi más feladatuk nincs, csak összetett kézzel, Szűz Mária példája szerint, amikor kimondta az „igent", ajánlják fel magukat Istennek. Tehát Szűz Márián keresztül legyenek készek a Szentlélek eljövetelére. Itt szívesen említem meg II. János Pál pápa esetét. Az új pápáról azt mondja a Szűzanya (1979. 1. 1-én): „Elnyertem Istentől az Egyház számára azt a papot, akit Én készítettem fel, és neveltem. Ő felajánlotta magát Szeplőtelen Szívemnek és ünnepélyesen rám bízta az Egyházat, amelynek Anyja és Királynője vagyok.

A Szentatyában, II. János Pál személyében és munkásságában én tükrözöm vissza fényemet, amely annál ragyogóbbá válik, minél jobban elborít mindent a sötétség. (Gondoljunk a pápa jelszavára: Totus tuus = egészen a tied vagyok).

- **Azt mondta, hogy a hívőknek is lehet apostoli lelke. Mit jelent az, vagy hogyan magyarázható, észlelhető az apostoli lélek az emberben?**

Röviden úgy mondhatnám, hogy lelkiséget élesztő személyek ezek. De úgy is magyarázhatnánk, hogy apostoli lelkük azoknak van, akik nem a saját terveiknek és vágyaiknak, nem a maguk szűk kis világának élnek, hanem az Isten vágyait fogadták el saját vágyaiknak, az Isten világot megmentő terveit tették saját terveikké.

Nemcsak idejüket, erejüket, hanem egészségüket és életüket is készek feláldozni az Isten nagy műve érdekében, és örülnek, ha látják, hogyan gyarapszik Isten gondviselő műve. Ilyen emberekre van szüksége a Szűzanyának a saját munkája végrehajtásához, hozzájuk szól, mint korunk apostolaihoz.

- **Miért kell olvasni a cönákulumi összejöveteleken a „Kék könyvből?"**

Aki gyermeki lelkülettel olvassa, az hamarosan maga is megtapasztalja, hogy valóban a Szűzanya szól hozzá. Nagy segítségére lehet mindenkinek a helyes út megtalálásához korunk labirintusában. Felfedi előttünk Isten ellenségének (a sátánnak) titkos, alattomos cselvetéseit. Ez a könyv a Mozgalom terjesztésének fő eszköze.Ha olvassuk, biztosak lehetünk abban, hogy nem térünk el a Szűzanya által meghatározott lelkülettől.

- **A fatimai első szombatok imája mennyire esik egybe a cönákulumi imával?**

A fatimai első szombatok a lelki élet megújítását szolgálják leginkább. Arra buzdítanak minket, hogy havonta legalább egyszer felidézzük a Fatimában kapott ígéreteket. A Máriás cönákulumok pedig azt célozzák, hogy Fatimából kiindulva a jeruzsálemi terem áhitatos légkörét elevenítsük fel, apostolokként bekapcsolódjunk Isten művének megvalósításába, állandóan szem előtt tartva a megígért győzelmet. Ehhez is segít a „Kék könyv" olvasása...

- **Volna valami frissebb hír a Mozgalom életéből?**

Gobbi atyát az MPM-ért kifejtett fáradozásai úgy megviselték, hogy új szívér-beültetést kellett rajta elvégezni. A Mozgalom országos felelősei a világ minden részéből évente összejönnek San Marinoban, ahol Gobbi atya vezeti az egyhetes cönákulumi lelkigyakorlatot. Ez az összejövetel tavaly június 21. és 27. között volt, s rajta 30 püspök, 1 bíboros és 360 pap vett részt. Magyarországot két társfelelősöm: Katona Farkas hidegségi és Gyulai Oszkár budapesti plébános képviselte. Velük volt Jugoszlávia felelőse is, Sóti János jezsuita atya, akit a Mozgalom tagjai jól ismernek. Többször tartott lelkigyakorlatot, cönákulumokat Magyarországon. Sokat segített az új „Kék könyv" kiadásánál, sőt kiadott egy 56 oldalas füzetet „Máriával az ezredforduló küszöbén" címmel. „A Máriás Papi Mozgalom ismertetése" megkapható Gyulai Oszkár plébánosnál. Már az 1998-as év végén megjelent egy magyar nyelvű videokazetta az MPM-ről, melyet szlovák testvéreink készítettek. Megrendelhető az esztergomi címen.

- **Don Gobbi hangsúlyozta a tavalyi év fontosságát: A Szentlélek éve az Istenanya Szívében.**

Közel vagyunk a 2000-hez, a testvérek várakozása nagy: várjuk az igazság eljegyzését az irgalommal... Sokan elvesznének, de Máriában nem fogunk csalódni. Ő megmentésünket akarja. Győzelme rövidesen eljön. (Vö. 97. XII. 31.) *Beszélgetett* ***Albert István***

A MPM világi hívei számára imatalálkozó lesz Leányfalun 1999. május 17-től 21-ig.

Aki részt kíván venni, jelentkezhet ezen a címen:

Lelkigyakorlatos ház 2010 Leányfalu, Móricz Zs. utca 141, Magyarország

Szűz Mária Szeplőtelen Szívének győzelme

Szt. János apostol a Jelenések Könyvében ezt írja: „Láttam, hogy egy angyal szállt alá a mennyből, a mélység kulcsa volt nála, és nagy láncot tartott a kezében. Megragadta a sárkányt, az ős kígyót, vagyis az ördögöt, a sátánt és ezer évre láncra verte. Letaszította a mélységbe, bezárta és lepecsételte, hogy ne vezesse félre többé a népeket, míg le nem jár az ezer esztendő. Akkor rövid időre szabadon engedik." (Jel 20,1-3).

Ezt az idézetet egyesek, főként szektások, úgy magyarázzák, hogy Krisztus még a végítélet előtt láthatóan eljön a földre és itt szentjeivel, a mennyei boldogság előízeként egy ezeréves békés, boldog országot szervez (chiliasmus, millenarismus).

Szt. Ágoston szerint ez az ezer év Krisztus feltámadásával kezdődik és egészen második eljöveteléig tart. Tehát jelképesen értelmezi az időt: Krisztus, a Megváltó megtörte a sátán hatalmát és lehetővé tette, hogy kegyelméből győzzünk és üdvözüljünk.

Mások szerint ez az ezer év egy a végitélet előtti boldogabb időt jelent, amelyben az egyház virágkorát éli majd.

Az egyház hitvallásában csak két Úrjövetelt ismer, az elsőt, amikor Jézus a földre született és a másodikat, amikor majd a világ végén eljön ítélni élőket és holtakat. (Vö.A Kat. egyház katekizmusa 524, 1021, 2612. S. Officium 1944. júl. 21.)

Hogyan kell ezt értenünk? Erre vonatkozólag kérdést intéztek a Hittani Kongregációhoz. A Kongregáció azt válaszolta, hogy az egyház ebben a kérdésben még soha nem foglalt hivatalosan állást. Tehát az egyik vagy a másik magyarázatot el lehet fogadni. (Vö. Don Gobbi 1994. május 15-19. Bécsben, Salzburgban, ill. 1996. június 24. San Marinóban tartott előadásait.)

Szűz Mária Fatimában azt jövendölte, hogy a sok megpróbáltatás után „legvégül Szeplőtelen Szívem diadalmaskodik...A világra pedig egy békés kor virrad." (P. Kondor Lajos: Fatimáról beszél Lucia nővér. Fatima 1979. 10.10.)

Szűz Mária Don Gobbi által „A papokhoz, Szűzanyánk szeretett fiaihoz" küldött üzeneteiben többször beszél Szeplőtelen Szívének győzelméről (2. kiadás, Máriás Papi Mozgalom 1996). Ez a győzelem, diadal Jézus dicsőséges uralmát jelzi: „Szeplőtelen Szívem diadala ugyanis egybeesik Fiam, Jézus diadalával, a szentség és kegyelem, a szeretet és az igazságosság, az irgalmasság és a béke dicsőséges országában, amelyet Ő az egész világon megalapít" (Krisztus király ünnepén 1986. 588-o. Vö. még az 1127-1128 oldalakon felsorolt dátumokat).

Mexikóban, a gaudalupei kegyhelyen 1994. dec. 5-én Don Gobbin keresztül még diadala idejét is megüzente a Szűzanya: „Megerősítlek téged, hogy a kétezer éves nagy jubileumra megtörténik Szeplőtelen Szívem diadala, amelyet megjövendöltem Fatimában, és amely valóra fog válni Jézus dicsőséges visszatérésében, hogy megalapítsa országát a világban."

Mi jellemzi Szűz Mária Szeplőtelen Szívének diadalát, Krisztus dicsőségének korát?

Don Gobbi 1996. június 24-én San Marinoban a Máriás Papi Mozgalom nemzeti felelőseinek lelkigyakorlatán 300 pap, 25 püspök és Echevveria bíboros (Ecuador) jelenlétében erről a kérdésről külön előadást tartott. Ebből idézek részleteket. Gobbi négy „reményteljes elemről" beszél.

1. „Végre tökéletesen beteljesül az ima, amire Jézus minket a Miatyánkban tanított: „Legyen meg a Te akaratod, amint a mennyben, úgy a földön is." Minden teremtmény tökéletes módon teljesíti az isteni akaratot. Azért jön el erre a világra az isteni akaratnak az országa... A sátán hatalma szétrombolódik, ha az elesett emberi természet gyöngesége meg is marad... de nagyon meg lesz támogatva, hogy a jót megtegye; ez pontosan annak az ellentéte lesz, ami ma történik, ellentéte minden rosszra való kísértésnek."

2. „Egybeesik a második pünkösddel... Az egész világ tűzben, tüzes nyelvekben, lelki nyelvekben részesül – ezt nem Don Stefano Gobbi találta ki, hanem erről beszélt prófétai módon XXIII. János, VI. Pál és jelenlegi pápánk. Ők erről a második pünkösdről beszéltek. Miért a másodikról? Azért, mert az első már megvolt: a jeruzsálemi Cönákulum, amely annyira átalakította a tanítványokat, hogy az emberek azt mondták: Ezek már reggel kilenc órakor ittasak?..."

Az üzenetekben azt olvasom (pünkösd 1995. 6. 4): „Tüzes nyelvek szállnak le, megvilágítják és megszentelik az Egyházat, mely a Kálvária sötét óráját éli, és amelyet lesújtanak pásztoraiban, megsebesítenek a nyájban, elhagyják és megtagadják az övéi, tévedések viharos szelének van kitéve, hitvesztés és hittagadás árasztja el."

„A Szentlélek isteni tüze meggyógyítja az Egyházat minden betegségéből, megtisztítja minden folttól és minden hűtlenségtől, újra szépségbe öltözteti és befedi ragyogásával, úgyhogy újra visszatalál teljes egységére és szentségére; és ettől kezdve kinyilvánítja a világ előtt teljes, általános és tökéletes tanúságtételét Jézusról."

3. „A második pünkösd egybeesik Jézus Szíve irgalmas szeretetének dialával is, az isteni irgalmassággal, amely hozzánk jön. Akkor a Szentlélek mindenki szívében az általános átalakulás csodáját fogja művelni, bűnösök megtérnek, a gyengék támaszt, a betegek gyógyulást nyernek, a távollevők visszatérnek az atyai házba, az elszakadtak és meghasonlottak a teljes egységre találnak. Ilyen renden és módon történik majd a második pünkösd, Szeplőtelen Szíve diadalával jön el a világra."

4. „Szűz Mária Szeplőtelen Szívének diadala Krisztus dicsőségének eljövetele által egybeesik Jézus eucharisztikus országának eljövetelével... Jézus az Eucharisztiában egész hatalmát megmutatja. Szívünket, lelkünket, családjainkat, nemzetünket át fogja alakítani, általános béke lesz."

Eddig Gobbi atya előadása Krisztus dicsőséges koráról.

Mi a teendőnk? Imával, engesztelésel készülni az ezredvégi megpróbáltatásokra, hogy minél több ember lelki hasznára váljanak és minél többen részt vehessenek a Szűzanya Szeplőtelen Szívének eljövendő diadalában.

Esztergom 1998. május 1. szombatján
Dr. Erdős Mátyás

...Mária hatalma a sátán hívei felett főleg az utolsó időkben nyilvánul meg, amikor a sátán ártani igyekszik majd „az asszony sarkának", vagyis Mária **alázatos és szegény gyermekeinek, akiket ő harcra buzdít.** Jelentéktelenek, szorongatottak lesznek, mint az ember sarka a többi testrészhez képest, de Isten kegyelmei gazdagítják majd őket, amelyeket Mária bőségesen áraszt rájuk. Isten előtt szentségükkel nagyok és fenségesek lesznek, lángoló buzgóságukkal minden teremtmény fölé emelkednek, s oly erősen támaszkodnak Isten segítségére, hogy lábsarkuk alázatosságával, Máriával egységben összeforrva, szétzúzzák a pokolbeli kígyó fejét, s meghozzák Jézus Krisztus diadalát...

...De milyenek lesznek Mária e szolgái, alattvalói és fiai? – Isten szolgáinak hevítő lángjai lesznek, mindenütt meggyújtják az Isteni szeretet tüzét, a hatalmas Mária kezében hegyes nyilak lesznek, amelyek megölik ellenségeiket, Lévi fiai lesznek (vagyis papok, mivel Lévi törzse papokból állt – a szerző megj.), akiket megtisztít a nagy viszályok tüze... szívükben a szeretet aranyát, lelkükben az imádság tömjénét, testükben a vezeklés mirháját fogják hordozni...semmihez sem kötődve, semmin sem csodálkozva, anélkül, hogy gondokon töprengnének. Az Isten szavának és az örök életnek áldásos esőjével öntözik a világot. Az utolsó idők igazi apostolai lesznek ők, akiknek az Úr megadja a szólás képességét és az erőt... arany és ezüst nélkül fognak aludni, mi több, gondoktól mentesen a többi pap és klerikus között, „inter medios cleros", mégis a galamb ezüstös szárnyai ékesítik őket, hogy tiszta szívvel repülhessenek az Isten dicsőségének és a lelkek üdvözítésének pályáján...az Isten szűk útjára fognak tanítani a tiszta igazság, a szent evangélium szellemében, nem pedig a világ szempontjai szerint... Mária pedig jelen lesz a Legfelsőbb parancsa alapján, hogy érvényesítse hatalmát az istentelenek hatalma felett..."

E fejtegetések után szentünk végül felsóhajt: „Mikor és hogyan történik meg mindez? Csak az Isten tudja, nekünk az a feladatunk, hogy hallgassuk szavát, imádkozzunk, fohászkodjunk és várjunk." Ezt három évszázaddal ezelőtt írta. A mi feladatunk ma talán már más, nem csak várni – figyelnünk kell, megértenünk, csatlakoznunk.

Fatima az a hely földünkön, amely jelképezi azt, amit Grignion szent Lajos megjövendölt. Itt jelent meg „az asszony, akinek öltözete olyan mint a nap" – a nap-csoda asszonya, aki ellen földünk más részén a hitetlenség forradalmának vörös sárkánya harcba szállt. Ez a hely Isten régvárt diadalának jelképe, amely diadalt az alázatos Mária vívja ki. Innen indul el útjára Don Stefano Gobbi is, hogy egybegyűjtse Lévi fiait, a magukat Máriának szentelt papokat, akik hűek Péter kősziklájához, a Szentatyához. Itt, a jelenések helyén, Coba da Iria oszlopsorában áll annak a Grignion szt.Lajosnak a szobra, aki a sürgetés hangja volt:

„Készítsétek elő az utat Máriának!" Őt bízta meg a Magasságbeli azzal, hogy megjövendölje Istennek korunkra vonatkozó terveit, hogy felismerjük őket, ha eljön az idejük.

D. Mária

Mária – Társmegváltó

Krisztus keresztáldozatával kiengesztelte a Mennyei Atyát, Ádám és utódai bűneire megszerezte a megbocsátást, a megváltói kegyelmet. De ez nem jelenti azt, hogy az üdvösség kegyelmében most már mindenki automatikusan részesül.

A kegyelmet az emberek között ki kell osztani.

A megváltásnak tehát két mozzanata van:

1. a kegyelem megszerzése (objektív megváltás)
2. a kegyelem kiosztása (szubjektív megváltás)

Tény „Nincs senki, aki Istennek az emberekkel való kiengesztelésére annyit tett vagy tehetett volna, mint Ő, (Mária)" (XIII. Leo, Fidemque piumque 1896)

Ezért nevezzük Máriát társmegváltónak, kegyelemközvetítőnek, közbenjárónak.

Nézzük, hogy az emberiség megváltásában hol, milyen szerepe volt Szűz Máriának:

Hogy Mária a kegyelem megszerzésében fizikailag távolról közreműködött, ez: hittétel, hiszen Ő foganta, szülte, nevelte Jézust.

Hogy fizikailag közelről közreműködött volna a keresztáldozat bemutatásán, azt sem a Szentírás, sem a hagyomány nem állítja: akkor Mária papi funkciót végzett volna, pap lett volna. Az Egyház a „papi Szűz" címet félreértések elkerülésére megtiltotta.

Hogy Mária erkölcsileg távolról közreműködött, biztosan állíthatjuk, mert ha már az Ószövetség igazai is imájukkal, jócselekedeteikkel a Megváltó eljövetelét siettetni tudják, mennyivel inkább tudta ezt Szűz Mária imáival, érdemeivel elérni.

Hogy erkölcsileg közelről hatott-e Jézusra a keresztáldozat meghozatalára, nem állítható.

Mária Fiát sem kéréssel, sem tanáccsal vagy paranccsal nem vette rá a keresztáldozatra. A Szentírás szerint Krisztus Mennyei Atyja iránti dolgokban kizárólag a küldő Atyja akaratát teljesíti. (Luk. 2, 49: „Nem tudtátok, hogy Atyám dolgaiban kell fáradoznom?", János 4,34, 5,30, 6,38, annak akaratát teljesíti, aki Őt küldte). Mária kétségtelenül egyetértett Fia keresztáldozatával, de ez az egyetértés egyáltalán nem volt elengedhetetlen feltétel, hanem inkább az Úr szolgáló leányának alázatos egyetértése az Atya és Fia akaratával. „Egyesülve Fiával, mint egy új Éva ajánlotta fel a Golgotán Fiát Ádám minden bűnnel szennyezett fiáért anyai jogainak, anyai szeretetének áldozatával" (XII Pius: Krisztus misztikus testéről, befejezés). Mária együtt szenvedett kereszten függő Fiával, de erre az együttszenvedésre nem volt szükség.

Az objektív megváltásban Krisztus Máriát nem váltotta meg külön, hanem egyetlen keresztáldozatával, valamennyi emberrel együtt. Mária megváltása tehát már feltételezi a megváltás megtörténtjét. Mária és Krisztus áldozatának érdeméből, annak előre való betudással menekült meg az áteredő bűntől, így lett szeplőtelenül fogantatott. Tehát nem lehet, hogy Mária Krisztus áldozatától függetlenül, a magáéból járult volna hozzá az emberiség megváltásához. Mária közreműködési szerepe csak függő, másodlagos lehet, amit az együtt szenvedő anyának juttatott.

Mária, aki Krisztus társa volt, „az emberi nem megváltásának titkában kiosztója lett a kegyelemnek, amely ebből a titokból minden időre áramlik, erre kapott szinte mérhetetlen hatalmat" (XIII Leo: Adintricem populi 1895. n. 100). Így lett Mária az isteni kegyelem anyja, Szószólónk, Segítőnk – Oltalmazónk, Közvetítőnk.

„Már nem kell külön kihangsúlyoznunk, hogy mi a természetfeletti kegyelemszerzés erejét nem az Isten anyjának tulajdonítjuk, mert az egyedül Istent illeti. De mivel Mária szentségben és a Krisztusban való benső egyesülésben mindenkit meghalad és a megváltás művének véghezviteléhez Ő maga vonta be őt, azzal a szándékkal, hogy illendő módon kiérdemelje számunkra azt, amit Ő jogosan kiérdemelt, így Mária a kegyelem kiosztásának legkiválóbb közreműködője."

„Krisztus szenvedésében és akaratában való részvételével Mária kiérdemelte, hogy ő is joggal az elveszett emberiség helyreállítója lett és ezért minden kegyelemkincs kiosztására is hivatott, amelyet Krisztus halálával megszerzett. Ezzel nem azt akartuk mondani, hogy e kegyelmek kiosztása tulajdonképpen és jogosan nem Krisztust illeti, halálával kizárólag Ő szerezte meg nekünk a kegyelmet és hivatalból Ő a közvetítő Isten és az emberek között.

De az édesanya Fia szenvedésben és szorongattatásában való ezen részvétele miatt megkapta a dicső Szűz előjogát, hogy Fiánál az egész világ leghatalmasabb közvetítője és kiengesztelője legyen." (Adiem illum uo. 143)

A kegyelmek kiosztásában Máriának egyedülálló szerepe van: hittétel, hogy Szűz Mária az égben imádkozik értünk, és kegyelmet közvetít.

Hogy minden kegyelem Szűz Mária közbenjárása által jön, vagyis, hogy ő minden kegyelem közvetítője: igaz és biztos tanítás, csak helyesen kell értelmezni. Az emberek között Mária tett a legtöbbet a megváltás kegyelmének megszerzésében fizikailag távolról közreműködve: ő foganta, szülte, nevelte a Megváltót. Erkölcsileg pedig azáltal, hogy imáival siettette a Megváltó eljövetelét.

Néhány megjegyzés a Szűzanya kegyelemközvetítő szerepéhez:

1. Szűz Mária kegyelemközvetítő szerepe csak másodlagos és teljesen Krisztustól függő. Krisztus tehát az egyetlen és abszolút közvetítő Isten és emberek között. Krisztus közvetítői ereje és méltósága azonban éppen abban mutatkozik, hogy édesanyját, mint közbenső elosztó állomást iktatja be.

2. A Szűzanya közvetítő szerepe nem a dolgok természetéből adódik, hanem Krisztus szabad elhatározásából. Krisztus édesanyja érdemeit azzal akarta honorálni, hogy a megváltás kegyelmét csak az ő közbenjárására akarja kiosztani. Ezért tette édesanyját a megváltott emberiség anyjává, hogy anyai gondoskodásával minden gyermekének kiesdje a neki szükséges kegyelmet.

3. Szűz Mária minden krisztusi kegyelmet közvetít, de nem minden kegyelmet egyforma módon. Közvetlenül kieszközöl mindent, ami imával elérhető: így a természetes segítséget és a természetfeletti segítő kegyelmet is. A megszentelő kegyelmet csak indirekte szerzi meg nekünk azáltal, hogy a papokat a szentség kiszolgáltatására indítja, a szentség felvevőjének pedig megszerzi a gyümölcsöző szentség felvételéhez szükséges diszpozíciót. A megszentelő kegyelem növelését pedig, amennyiben az a szentségeken kívül történik, úgy eszközli, hogy alkalmat és segítő kegyelmet szerez az érdemszerző jócselekedetekhez, amellyel azután a megszentelő kegyelem lelkünkben növekszik. A Mediátrix szerepe közbenjárás jellegű, tehát nem a szentségek okozati vonalán történik. Szűz Mária a szentségeket nem pótolja, nem is teszi feleslegessé, hanem összhangban működik velük, meghagyva azoknak sajátos hatékonyságát.

4. A Szűz Mária közbenjárása nem zárja ki a többi szent kérését sem. Ha a szentek közbenjárására valami kegyelmet kapunk, akkor ezekért a kegyelmekért Szűz Mária is közbenjárt.

5. Nem szükséges, hogy minden kegyelmet kifejezetten Szűz Máriától kérjünk. Vagyis nem áll, hogy aki őt nem kéri, nem kap kegyelmet, mert Mária, mint az irgalmasság anyja, a nem kérő gyermeknek, sőt a durcás rakoncátlan gyermeknek is ad kegyelmet. – Igaz viszont, hogy az többet kap, aki őt buzgón tiszteli, és nehezebben üdvözül, aki kegyelemosztó szerepét ismerve Szűz Mária közbenjárásának kérését rendszeresen elhanyagolja.

Dr. Erdős Mátyás
(Leányfalu 1999. május 18.)

Ha azt mondjuk, hogy „majd", lehet az „soha" is.
Ha őszinték vagyunk magunkhoz, be kell ismernünk, hogy így igaz.
Ha így „soha" imádkoznánk a világ megmentéséért, a bűnösök megtéréséért, vesztünkbe zuhannánk.
A jó Mennyei Anyánk jól tudja, hogy is állunk. Azért kérte minden hónap első szombatját, hogy gondoljunk az Ő kérésére, hívására. Ha a hónap első szombatján imádkozom a bűnösök megtéréséért, a világ megmentéséért, akkor tudom, hogy imában összekapcsolódtam az egész földkerekség sok más emberével.

„...Ha ketten közülötek valamiben egyetértenek a földön, és így kérik, megkapják mennyei Atyámtól..." (Mt 18,19)

Az országos cönákulum után

Lapunk szlovák szerkesztősége levelet kapott, melyet itt magyar fordításban közlünk:

A rozsnyói országos cönákulumra nagy örömmel és lélekben megerősödve emlékezünk vissza. Községünkből (Bošany) csak ketten voltunk jelen – Mária K. és én. Szállást előre nem rendeltünk meg, mert az utolsó pillanatig haboztunk a nagy távolság és a kedvezőtlen vasúti összeköttetés miatt. Végül azonban reggel hatkor a rozsnyói vasútállomásra érkeztünk. Meglepett, hogy az állomás 3 km-nyire van a várostól, s az is, hogy csak ketten szálltunk le a vonatról – azt hittük, népesebb csoportok lesznek. A vasutasok elmagyarázták, hogyan jutunk a városba, a székesegyházhoz.

Az esti gyertyás körmenet után, amely betetőzte a gazdag lelki találkozást Égi Anyánkkal, késő este visszaindultunk az állomásra, hogy a váróteremben töltsük az éjszakát. Valahogy eltévesztettük az irányt, s akaratlanul ismét a főtérre tévedtünk vissza – de ez már Szűz Mária rendelkezése volt, bár csak később jöttünk rá.

Korunk Szűz Mária Szeplőtelen Szívének diadalát várja. Mi pedig akaratlanul is olyan valamivel számolunk, ami azon a Nagypénteken történt.

A Katolikus Egyház Katekizmusa szerint: „Krisztus eljövetele előtt az Egyháznak át kell mennie egy utolsó próbatételen, amikor nagyszámú hívő hite megvizsgálásra kerül." Majd: „Az Egyház Isten országának dicsőségébe nem léphet be másképpen, mint az utolsó húsvétján keresztül, amellyel követi Urát a halálban és a feltámadásban. Isten országa tehát nem az Egyház történelmi győzelme révén fog beteljesülni úgy, hogy állandó fejlődése során egyre feljebb jut, hanem Istennek azon győzelmével, melyet a rossz utolsó elszabadulása fölött arat..." Tehát ez nem a szüntelen fejlődés eredményeként következik be, olyan értelemben, hogy az Egyház történelmi fejlődése során egyre kedvezőbb helyzetbe kerülne, hogy végül tökéletes győzelmet érjen el. Nem: a gonosz utolsó támadása előzi meg, amelynek során nagy hitszakadásokkal kell számolnunk, ahogy Sz.Pál is megjövendölte. Az Egyház ekkor legyőzött, Krisztushoz hasonlóan keresztre feszített lesz. „Az Egyház Isten országának dicsőségébe csak ezen az utolsó Húsvéton át jut be, amely húsvétban követni fogja Urát halálában és feltámadásában." Ez lesz a pillanat, amikor hűségben ki kell tartania. Nem szabad hallgatnia a kísértésre: Szállj le a keresztről, s mi hinni fogunk! Nem szabad megalkudnia, hanem ki kell tartania, ha ez látszólag a végét jelentené is. Ha az Egyházat ilyen helyzetben fogjuk látni, tudhatjuk: Ez a Szeplőtelen Szűz diadala. Az Egyház feltámadása és az új Pünkösd, amikor valamenynyi nemzet köréje gyűlik – ez már Isten erejéből következik be, hogy a diadal látható váljék.

„A gonosz e végső nagy támadását" jövendölte meg nekünk Mária Fatimában, de megígérte Isten végső győzelmét is, amelyet Szeplőtelen Szívének diadala tesz lehetővé.

Ám Isten nagy győzelme miért lesz a Szeplőtelen Szív diadala? Azért, mert Mária Szívének szeretetével és hatalmával nevel bennünket, vezet minket, hogy ama döntő időkben felismerjük és teljesítsük feladatunkat úgy, ahogy Jézus teljesítette. Mária kísér el bennünket az Egyház Kálváriájára, ő fogja meg kezünket, ahogy Jánossal tette a kereszt mellett, hogy ne fussunk szét, mint mások, hanem kitartsunk, mint János. Így – mint Jézus halálakor – megtartja a kereszt mellett azokat a keveseket, akik a nagy hitszakadás idején hűek maradnak. Hogy aztán visszatérjen hozzá minden megtévesztett lélek. Hogy ama kor cönákulumában kikönyörögje számunkra az új Pünkösdöt. Ekkor látjuk meg, hogy minden úgy történt, ahogy Isten már a paradicsomban megjövendölte: az Asszony és ivadéka végérvényesen legyőzik az őskígyót.

„Most mélyen megrendült a lelkem. Mit is mondjak? Hogy szabadíts meg attól az órától, Atyám? De hiszen éppen ezért az óráért jöttem", mondta Jézus. Aki szolgálni kíván neki, követnie kell őt. Aki korunkban, az Egyház Kálváriájának korában született, annak éppen a Kálváriára vezető úton kell követnie Jézust. Ki kell mondania Máriának az igent, fel kell ajánlania magát Szeplőtelen Szívének, mert ez a Szív Krisztus áldozatához való csatlakozásával különleges hatalmat nyert korunk számára: a mi igenünket valóságos áldozattá alakíthatja át. E hatalmát Jézus áldozatából meríti, amelyet egyszer s mindenkorra beteljesített mindannyiunkért, akik a keresztségben Vele együtt meghaltunk.

Eliz Adalbert

Beszélgetés Matyi bácsival

(ThDr. Erdős Mátyással)

*** Tisztelendő atya – vagy inkább kedves jó Matyi bácsi, ahogy bizonyára gyakrabban hallja – elmúlt egy év, egy évvel öregebb lett a Mária Kora folyóirat, ugyanannyival az Ön egészségi problémái is. De a vitalitása, még ha a látszat csalna is, a régi. Hogy bírja a MPM körül ezt az áldozatos munkát végezni?**

* Sejtem, hogy krónikus betegségeim közül a makacsul rámkacsingató humorra mint olyasféle vidámságra is gondolsz, de igazából még mindig a Szűzanya vigasza tudja a legjobban megvillantani bennem a reményt, így a benső mosolyomat is. Hisz tudod, ő mondta, hogy aki az övé lesz, az olyan lesz mint ő. Át tud alakítani.

Ami pedig ebben a korban az egészségi állapotomat vagy inkább a keresztem súlyát illeti, azóta annyival nehezebb, mint az elfogyasztott gyógyszereim súlya, plusz még valami több. Nem csoda. Magas koromban (90 éven fölül) az orvosságok hatását rontják az eltelt évek.

De nem is ez az, ami szóra érdemes. Keresztem súlyát nehezíti az, hogy kevesen vagyunk olyan a papok, akik már feleltek a Szűzanya hívására a Máriás Papi Mozgalom felé. Belátom ezt, de vigasztal a gondolat, hogy bizonyára több paptestvér reagált már, mint ahányról én éppenséggel tudok.

*** Mit lehetne biztatóul mondani a MPM-ről?**

* A Máriás Papi Mozgalomról csupán biztatóan lehet beszélni. Épp a napokban olvastam róla, ezért majdnem idézetként mondom, hogy ez a Mozgalom benne van a Gondviselés tervében. Érdekes kifejezés, hogy mintegy rohamcsapat vagyunk a Szűzanya oldalán a nagy harcban, amely most a Sátán és a pokol szövetségesei ellen folyik.

Az ég azokra az áldott papokra tekint, akiknek szívében visszhangra talált a Szűzanya hívása és csatlakoztak a Mozgalomhoz. Sokan talán nem is sejtik, milyen fontosak ebben a hadseregben, amelyet a Győzelmek Királynője vezet Krisztus Egyháza védelmére. Ugyanez szerintem érvényes a papok mellett álló, Máriás Mozgalomhoz tartozó szerzetesekre és világi hívőkre is.

A pokol különösképpen gyűlöl minket, és harcol ellenünk, mivel lélekmentők lettünk szenvedésünk által és a Szentlélek segítségével. Ő képes a sötétséget áthatni és fénnyé változtatni, s ezzel a fénnyel megvilágítani sokak lelkét, akik ennek hiányában kárhozatra jutnának.

*** Lehet ilyen szépet mondani a MPM folyóiratáról, a Mária Kora folyóiratról is? Mit tagadjuk, szívesen vesszük a hozzászólásokat, kívánságokat, nem kevésbé a felénk tóduló hála és köszönet megnyilvánulásait is olvasóinktól.**

* Igen. Az utóbbi időben szinte csodálatos intenzitással szaporodnak az én postaládámban is a hála, a tetszés és a köszönet megnyilvánulásai egész Magyarország területéről. Én ezeket lélekben a Szűzanyának mutogatom és ajánlom, miközben csodálom és hálálkodom az ő művéért. Többek közt azért, hogy van ilyen folyóirat és hogy ily gyönyörűen érinti meg az emberi szíveket.

Az, hogy a hála és a köszönet üzenetei esetleg nem jutottak el a Mária Kora szerkesztőségébe, az két okból történhetett. Az egyik az, hogy az olvasók nem a szerkesztőség vagy valamelyik szerkesztő címére küldték, a másik az, hogy én sem továbbítottam arra felé – mint ahogy már megjegyeztem. Mostantól kezdve ezen igyekszem változtatni és eljuttatom a leveleket a szerkesztőségbe.

*** Átléptük a 2000. év küszöbét. Mire a folyóirat megjelenik, március lesz. Milyenek a kilátásaink az idei év első negyedéből kitekintve?**

* A Szűzanya több helyen megjelenve vagy üzenve ismételten azt kérte: imádkozzunk, engesztelünk korunk bűnei miatt. A végtelenül szent és igazságos Isten különböző csapásokkal, megpróbáltatásokkal akarja észretéríteni, megtéríteni, megmenteni az embereket. A megjövendölt megpróbáltatások mindig feltételesek: ha nem javultok meg. Buzgó hívek imája, engesztelése ezeket a megpróbáltatásokat megrövidítette, enyhítette, de meg nem szüntette.

Szűz Mária 1994. december 5-én a guadalupei kegyhelyen ezt közölte Don Gobbival: „Megerősítelek téged, hogy a 2000 éves nagy jubileumra megtörténik Szeplőtelen Szívem diadala, amelyet megjövendöltem Fatimában..." 1999. szeptember 7-én részt vettem egy Don Gobbi által tartott cönákulumon. Ott az atya ezeket mondta: „A jubileumi év január 1-től december 31-ig tart." Tehát Szűz Mária Szeplőtelen Szívének győzelme a harmadik évezredben valósul meg.

Eszerint ajánljuk fel magunkat a Szűzanya Szeplőtelen Szivének és kitartóan imádkozzunk, hogy a megpróbáltatás idején helytálljunk és minél több ember megtérjen.

Esztergomban beszélgetett
Albert István

Csüggedtség, fásultság, rezignáltság, depresszió uralkodik el rajtuk. Sok fiatal lelkét olyan negatív tapasztalatok terhelik, mint egykor a sorstól hányatott öregeket. Elutasítják a vallást, de vágyódnak egy olyasfajta életre, amilyet ötéves korukig éltek. Ez jól mutatja, hogy ami leginkább hiányzik az életükből, az a vallás. A fiatal nyugtalan, mert a vallás, az Isten után vágyódik, de nem ismeri a feléje vezető utat. Hogy vágyódik, az nem csoda, mivel az emberi lélek természeténél fogva vallásos, a kereszténység felé vonzódik.

Aki nyitott szemmel jár, látja, hogy az emberiség mélységes szakadék felé tántorog, ha nem tér vissza Ahhoz, Akitől a megváltás jön, Ahhoz, aki egyedül hivatott a föld népét megmenteni. Mert a megtérés a fő célunk az egész földkerekségen – ehhez segít a keresztény vallás.

Albert István

„Az ember arra van teremtve, hogy Istent, a mi Urunkat dicsérje, tisztelje és szolgáljon neki, és ezáltal lelkét üdvözítse."

(Loyolai Szent Ignác)

⌘⌘⌘

GONDOLATOK EGY PAPI CÖNÁKULUMBÓL

„Tudja meg mindenki, ahogy mi is, hogy rajtad kívül nincs más Isten, Uram!"

„Menjetek a világba és hirdessétek az evangéliumot!"

Nekünk is fölróhatja Jézus szívünk keménységét. Bennünket is küld, hirdessük az evangéliumot. Mi is olyan emberek között élünk, akik mit sem tudnak az evangéliumról...

A Szűzanya mondja, hogy tanúságot kell tennünk – és ez az idő elérkezett!

Azért jövünk össze a cönákulumban, mert teljesíteni akarjuk Jézus e kívánságát. Azt akarjuk, amit az apostolok, a cönákulumban – kikérni a Szentlélek erejét az evangélium hirdetésére.

A cönákulumban ott volt Mária is. Ő a Szentlélek által befogadta az Isten Igéjét. A jeruzsálemi cönákulumban Ő volt a reménység jele, hogy leszáll ránk a Szentlélek. Ma is Ő a mi reménységünk jele.

A harmadik évezredet nem kezdhetjük el jobban, mint ővele, mert a kereszténység vele vette kezdetét. Fel sem tudjuk mérni, mekkora feladatra választotta ki Isten Máriát.

Hogy mily nagy feladat vár rá korunkban, magunk is láthatjuk. – Korunk prófétája, az Isten népének vezére lett, Napba öltözött Asszonnyá, aki a sárkány ellen harcol.

„Kedves fiaim, éljetek a húsvét örömében!... Krisztus feltámadt és köztetek él! Ne féljetek! Ő irányítja a történelem eseményeit, hogy megvalósítsa a mennyei Atya akaratát és megszabadító nagy tervét... A föltámadt Krisztus újra eljön az ég felhőin dicsőségének teljes ragyogásában.

Éljetek dicsőséges eljövetelére várakozva! Ne csüggedjetek a gonoszság és a bűn pillanatnyi diadala miatt! Ne szomorítson el benneteket a gonosznak a világban aratott jelenlegi győzelme: Isten makacs visszautasítása, a szeretet törvénye elleni lázadás és a világméretű istentelenség. Ne fogjon el benneteket kétség vagy bizalmatlanság, látván, mennyi sérülés, bántalmazás, kísértés sújtja az Egyházat. Húsvéti örömötök legyen nagyobb minden emberi gondnál és szomorúságnál. A föltámadt Krisztus köztetek él... Éljetek mindenkor, dicsőséges eljövetelét várva, örömben és biztos reménységben." (1989. március 26.)

„Ha a jövő kereszténye nem lesz misztikus, akkor semmi sem lesz." (Ratzinger bíboros)

Aki nem lesz misztikus, képtelen lesz helyesen elfogadni a „kék könyv" mondanivalóját. Csak konkrét információkat fog benne keresni. A Szűzanya azonban valójában misztikusokká nevel... Az ezreket, sőt milliókat a világ kicsinyei közül, akik őt hallgatják, az ábrahámi hitre vezeti. Arra, amely képes meghozni azt, amiben hisz.

Ha Mária azt kéri, hogy örömteljes húsvéti életet éljünk, ez nem szentimentalitás: valójában azt kéri, higgyük, hogy a megsebzett Egyház a megkínzott Krisztushoz hasonlóan feltámad halottaiból. Ha Mária kicsinyeinek ezrei hinni fognak ebben, olyan erőt alkotnak, amely által mindez meg is történik. Így, a misztikum síkján, vezeti Mária a döntő küzdelmet.

„...Csak akkor fogják megérteni, mit tettem értetek ezekben az években..."

Szerénység nélkül nem értjük meg Mária tervét. Csak az alázatosoknak és a kicsinyeknek adatott meg, hogy megismerjék a mennyei ország titkait. Valójában csak az alázatosak és kicsinyek válhatnak misztikusokká.

A gonosz elleni hatalmas fegyvert – a rózsafüzér imáját – szintén csak a kicsinyek és az alázatosak tudják elfogadni.

Az elmúlt évek során már tapasztalatra tettünk szert, hogy a „kék könyv" üzenetei valóban a fatimai igéret beteljesítésének eszközei: „Szeplőtelen Szívem győzni fog!" A komunizmus váratlan bukása is ennek az igéretnek az egyik beteljesülése volt. De ez még nem minden. Ez csak „kezdete a Szeplőtelen Szívem diadala korszakának."

Szűz Mária Szeplőtelen Szíve

Szűz Mária Fatimában 1917. július 13.-án, harmadik megjelenésekor ezt mondta Luciának: „Isten meg akarja alapítani a földön Szeplőtelen Szívem tiszteletét." (Kondor Alajos: Fatimáról beszél Lucia nővér, 100. old.)

Szűz Mária Szeplőtelen Szívének tiszteletéről már a XII. századból vannak írásos emlékeink. Misztikus lelkek ápolták ezt a tiszteletet és kisebb közösségekben meg is honosult. Világméretű elterjedése a fatimai üzenetek nyomán indult el. Ebben korunkban nagy része van egy szintén Fatimában elindult mozgalomnak. Don Stefano Gobbi milánoi pap 1972. május 8-án Fatimában a jelenések kápolnájában a hivatásukat elhagyott papokért imádkozott. Azóta belső hang formájában üzeneteket kap. Mária őt mint alázatos és szegényes eszközt használja fel szeretetművének elterjesztésére az egész világon. Ez a mű a Máriás Papi Mozgalom. Mit üzen, mit kér tőlünk a Szűzanya, s mi egyúttal célja is a Mozgalomnak?

1. Gyermeki egyszerűséggel és bizalommal ajánljuk fel magunkat Szeplőtelen Szívének. Ez a mi biztos menedékünk a sátán támadásaival szemben.

2. Maradjunk szoros kapcsolatban a pápával, a vele egyesült püspökökkel és papokkal.

3. Vezessük a híveket Anyai Szívének oltalma alá, imádkozzuk naponta a rózsafüzért és tartsunk cönákulumot, vagyis testvéri imaösszejöveteleket.

Szeplőtelen Szívének ünnepén (1984. június 30-án) ezt üzente nekünk: „Tiszteljétek Szeplőtelen Szívemet, szeretett fiaim. Ma arra szólít fel benneteket az Egyház, hogy figyeljetek a Szeplőtelen Szívembe zárt szeretet és irgalmasság misztériumára.

Ha Szívemet tisztelitek, úgy a Szentháromságot dicséritek, aki e Szívben kapja meg legnagyobb dicsőségét, mivel ebből az égi kertemből készítette isteni tetszésének helyét.

Benne örömmel tükröződik az Atya. Mint drága bölcsőben, úgy helyezkedik el benne a Fiú, isteni Szeretete tiszta fényével lángol benne a Szentlélek.

Ha Szeplőtelen Szívemet tisztelitek, égi Édesanyátokat is dicséritek, mert e Szívben van elzárva szeretetem és kegyelmi kiváltságom misztériuma, amelyekkel Isten ékesített fel engem.

Így tisztelitek szeplőtelen fogantatásom, istenanyaságom, testben való mennybefelvételem, kegyelmekkel való teljességem és örök szűzességem egyedülálló kiváltságát.

Szívem útján kezditek megérteni az isteni mesterművet, aki a ti Édesanyátok, és Szívem útján kezdtek örülni neki."

E bevezető ajánlás, kérés után lássuk, mi Szűz Mária Szeplőtelen Szíve tiszteletének tárgya.

A „szív" szó általában úgy szerepel, mint a belső lelki élet *szimbóluma*: „jószívű", „kemény szívű", „tiszta szívű", „meleg szívű", „szívtelen". De kifejezője, *szeizmográfiája* a belső indulatoknak, érzelmeknek is; az öröm, a szeretet „megdobbantja a szívet", „meghasadt a szíve örömében", a félelemnek viszont „szívbénító" hatása van.

Szűz Mária Szeplőtelen Szíve tiszteletének tárgya elsősorban testi szíve, valóságos élő szíve, megdicsőült istenanyai szíve, a Jézus szívét tápláló szív. Aztán tárgya mindaz, amit ez a szív jelképez: Szűz Mária egész *belső lelki életét*, erényeit: szeplőtelen tisztaságát, alázatosságát, örömét, bánatát. A róla készült képek, a neki szentelt zászlók ezt akarják kifejezni: a dicsfénnyel övezett szív, a lángoló, tőr átjárta szív, a liliom, a rózsakoszorú.

A fénysugarak jelzik, hogy Mária testestől-lelkestől, megdicsőülten a mennyben, az örök boldogságban van.

A lángok az „égő szeretetről" tanúskodnak, amely áldozatul önmagát áldozza fel, amely sosem mondja, hogy már elég, amely mindig megmarad.

Sziénai Szent Katalin Mária szívét „Portatrix ignis"-nek, tűzhordozónak nevezi, mert hordozta az istenség napját, a világ világosságát, aki tüzet jött bocsátani a földre. Mária minket is nagyon szeret, Fiát látja bennünk. Látja bajainkat és segít rajtunk.

A liliom a tisztaság jelképe. Ragyogóan fehér szára zöld, de ezen is áttör a fehér, levelei felfelé törnek, porzói aranyosak. Az első Mária kép a paradicsomból való: a sátánt tipró asszony, az immaculata. Lelki sértetlenségéhez hozzájárul a testi is, ő a mindenkor szűz. A három női méltóság: anya, királynő, szűz csak nála egyesül:

szűzvirág, szentanya, királynő. „Tota pulchra es Maria", egészen szép vagy Mária!

Az ószövetségi szentírás eleje az Immaculata, a Szeplőtelen Mária képét vetíti elénk, az újszövetségi szentírás az addolorata, a fájdalmas anya képét mutatja meg, „lelkedet *tőr* fogja átjárni". Miért szenved Mária? Mert szereti Jézust, ami Jézusnak fáj, neki is fáj. Az anya együtt érez, együtt szenved Fiával. Amikor kimondta „Fiat"-ját, legyen nekem a te igéd szerint, vállalta a Megváltó Anyjának szerepét, vállalta a Megváltó sorsát is. Hétfájdalmú Szűzanyának nevezzük. A keresztény hagyomány a hetes számban foglalja össze Mária szenvedését: Simeon jövendölése a törről, az egyiptomi menekülés, a 12 éves Jézus elvesztése, a keresztút, a kereszt alatt, Jézusnak a kereszttől való levétele, eltemetése.

Szűz Mária egyszer így szólt Árpádházi Szent Erzsébethez: Azt hiszed, hogy fáradság és szenvedés nélkül megszereztem volna azt a sok kegyelmet és erényt, amelyet tényleg megszereztem? A legkisebb kegyelmet sem kaptam Istentől ingyen. Mindegyiknek kemény fáradság, állhatatos ima, sok könny és vezeklés volt az ára". (Spirago: A boldogságos Szűz, 123.o.)

A rózsakoszorú az örömet jelenti. Az öröm székhelye a szív, „repes a szíve az örömtől". Kincs, hír, gyönyör, legyen bár mint özön, nem elégíti ki a szívet. „Szívöröm" kell. A szívöröm a jótett, az áldozat gyümölcse. Szűz Mária hét törrel átdöfött szívébe az öröm hétszeres sugara árad be: „Örülj és örvendj Szűz Mária, mert valóban feltámadt az Úr, Alleluja!".

A „boldogságos" Szűzanya minket, lelki gyermekeit is boldogítani, az örök boldogságba elvezetni akar; ajánljuk fel magunkat egészen neki, tiszteljük, szeressük!

Nekünk magyaroknak ezt üzente Debrecenben 1996. szeptember 15-én: „Szeplőtelen Szívem a ti menedéketek, ahol megvigasztallak és megvédlek, oltalmazlak és felkészítelek benneteket, hogy megérjétek az isteni irgalmasság remélt és várt diadalát a világban."

Dr. Erdős Mátyás

Hétfájdalmú és Fatimai Szűz Mária

(Elhangzott a Šaštíni Országos Cönákulumon)

1. Anyánk hívott bennünket

Szeretett fiaim, mennyire örülök, hogy itt látlak benneteket, amikor szerető testvérként összegyűlve, velem imádkoztok abban a cönákulumban, amely a jeruzsálemi cönákulum csodálatos valóságát újítja meg... Mily sok kegyelmet hullatok e napokban az Egyházra és a világra! Mily sok kegyelmet fakasztok Szeplőtelen Szívemből értetek, az egész Mozgalomért, hazátokért...

Különös anyai gyöngédséggel szeretlek benneteket..." (1988. X. 27.)

Amit Égi Anyánk egy másik cönákulumon mondott, bizonyára elmondaná itt, a sasvári bazilikában is. Ő, mennyei védelmezőnk és Hétfájdalmú Anyánk, aki évszázadokon át oltalmazta népünket, hogy mindmáig éljen, Ő hívta ide gyermekeit. Ő, a napba öltözött Asszony, aki korunkban Istentől kapott nagy feladatát teljesíti, óhajtotta, hogy összegyűljünk ezen az imaáhítaton mint napjaink apostolai, akikkel küldetését teljesíteni akarja.

Naivul hangzana a kérdés: melyik Mária hívott ide bennünket – a Hétfájdalmú, akinek e kegyhelyet szemtelték, vagy a fatimai Szűz, aki az ima-cönákulumokat sürgeti? *Szűz Mária egyetlen személy.* Az egyetlen, élő Mária hívott ide bennünket. Mert Ábrahám, Izsák és Jákob Istene az élők Istene, benne élnek valamennyien, s ugyanígy él Mária is, az egyetlen az emberek közül, aki már mennybe vétetett, tehát az Istenben él. *Él és cselekszik.* Ezt tette a múltban, s ezt teszi ma is, egyetlen célt követve: elősegíteni Isten országának eljövetelét.

Szűz Máriának sok megnevezése van, mindegyik arra vonatkozik, amit gyermekei körében tett vagy tesz. Az egyes kegyképek és –szobrok révén maga is több arcát mutatja: az egyiken könnyezik, a másikon mosolyog – de ő mindig ugyanaz.

A Hétfájdalmú és a Fatimai azonban Szűz Máriának olyan megnevezései, amelyek szorosan összefüggnek. Ha Mária nem lenne Hétfájdalmú, nem lehetne Fatimai sem. Ha Szeplőtelen Szívét nem hagyta volna a fájdalomtól összetörni, holott bűntelensége révén nem kellett volna szenvednie, s ha szenvedésel révén Szíve nem nyerte volna el társmegváltói erejét, nem ismerhettük volna meg a fatimai Szűzet sem, aki Szeplőtelen Szívét menedékül kínálja mint természetfeletti

erő forrását Isten gyermekeinek a Gonosz elleni döntő harcában.

S ugyanígy: ha az Istenanya nem nyerte volna el feladatát, amelyet a fatimai „Napba öltözött Asszonyként" jött el teljesíteni, nem kellett volna Hétfájdalmúvá sem válnia, mert Isten senkit sem gyötör feleslegesen. Józsefhez hasonlóan őt is megkímélte volna a mérhetetlen szenvedéstől, amelyet már Simeon is megjövendölt neki – ebből látható, hogy mindez Isten terve szerint történt.

„Az Úr küld hozzátok, hogy végrehajtsam azt a feladatot, amelyet a legszentebb Háromság bízott rám ezekben az időkben. Felnyitom előttetek a lepecsételt könyvet, hogy kinyilvánuljanak a benne foglalt titkok. Mindenfelől egybegyűjtöttelek benneteket és neveltelek, hogy felkészüljetek a rátok váró nagy eseményekre. Csak így tölthetitek be fontos küldetésteket." (1988. X. 13.)

Mária fontos küldetésünkről beszél. Tehát a Hétfájdalmú Szűz erre a kegyhelyre sem csupán azért hívott, hogy megemlékezzünk a vele együtt megélt múltunkról, hanem hogy itt és most megtegyünk valamit, hogy e küldetés egy részét teljesítsük.

Ugyanaz az élő Mária, aki évszázadokon át oltalmazta népünket, most felszólít, hogy teljesítsük szerepünket, amelynek kedvéért mindmáig megtartott bennünket. Mert ő az Úr szolgálóleánya – így nevezte magát, amikor elfogadta szerepét, hogy a Megváltó Édesanyja legyen. S ahogy világra hozta Fiát, majd felkészítette küldetésére, úgy az egyes nemzeteket védelmezve is arra serkenti őket, hogy teljesítsék szerepüket az Isten terveiben.

Az Istenanya e programjának kinyilvánítása a fatimai üzenet. S a „kék könyv" tartalma is lényegében ennek az üzenetnek „apróra váltása", konkretizálása, „végrehajtási utasítása", amely nélkül a fatimai üzenetet nem valósíthatnánk meg.

A fatimai üzenet megismertet minket mindazzal, ami a mennyei terv szempontjából fontos, tehát Isten korunkra vonatkozó tervével. Mi több, szól a nemzetek szerepéről is. Már a jelenések előkészítése során az angyal úgy mutatkozott be, mint „Portugália őrangyala". Vagyis a fatimai üzenet szerint az egyes emberekhez hasonlóan minden nemzetnek is megvan az őrangyala. Ahogy az egyes ember nem teljesítheti küldetését mások segítsége nélkül, akikben Krisztust kell látnia, a nemzetek sem tehetnek eleget szerepűknek egymagukban, más nemzetek nélkül, akiket az Úr szomszédaiknak rendelt. Ez az oka annak, hogy a sátán a sötétség hatalmának órájában különösen igyekszik gyűlöletet szítani a nemzetek között. Mennyei Anyánk ellenkezőleg a kölcsönös szeretetre buzdít minket.

„Minden nép édesanyja vagyok. A népek szívét figyelem, hogy összegyűjtsem a jóság magvait, és Szeplőtelen Szívem kertjében kivirágoztassam őket..." (1980. X. 2.)

Utolsó fatimai jelenése során égi Anyánk más–más alakban mutatta magát – ezzel is közölni akarta: bármilyen alakban tiszteljük, mindig óróla van szó. Láthatták mint kármeli szűzet – Kármel az Egyházban a Mária-tisztelet bölcsője volt. Láthatták a Fájdalmas Szűz alakjában is – éppen ezért lett Fatimai Máriává. S megjelent Szent József és a kis Jézus társaságában is, megmutatta, hogy a szentcsalád olyan mindennapi életet élt, amilyet a mi anyáink s magunk is élünk – ezzel jelezte, hogy a mindennapi életben is csodálatosan teljesíthetjük Isten akaratát, s megvalósíthatjuk azt a hatalmas történelmi feladatot is, amelyre ma minket felszólít.

Fatima külön üzenetet jelent a szlovák nép számára is, amely a Hétfájdalmút védasszonyaként tiszteli: a fatimai Napba öltözött Asszony ugyanaz, aki népünket évszázadokon át oltalmazta, s ma külön hív bennünket műve végrehajtására. Segítsége nyilvánvaló: a Mária–tisztelet nálunk valóban él, a fatimai szombatok és az ország minden részén elterjedt cönákulumi áhítatok tanúsítják. Az Istenanya mentőterve, a Máriás Papi Mozgalom sehol a világon nem hódít annyira teret, mint nálunk. Kivételt talán Brazília képez – ám ez hatalmas ország, s egyes részeibe a mozgalom még nem jutott el.

Néha azt halljuk, hogy Szlovákiában a Hétfájdalmú Szűz tiszteletét kellene terjeszteni Fatima helyett. Nos, ez Isten akaratának olyan elárulása lenne, amilyet Izrael követett el. Egyetlenként hitt az igaz Istenben, de nem fogadta el Krisztust, mert „hű akart maradni atyái hitéhez". A legközelebb állt Istenhez, de amikor Isten tovább lépett, nem volt hajlandó követni. Ragaszkodtak az

A HARMADIK FATIMAI TITOK

II. János Pál pápa 2000. V. 13-án Fatimában boldoggá avatta Francisco és Jacinta pásztor gyermekeket, akik a még ma is élő 93 éves Lucia kármelita nővérrel együtt 1917-ben a Szűzanyától három titkot kaptak. A két első titok időközben már nyilvánosságra került. Az első titok a pokol megmutatása volt, a második titok Szűz Mária Szeplőtelen Szívének tisztelete. A harmadik titkot Lucia a leiriai püspök és a Szűzanya felszólítására 1944. jan. 3.-án írta le.

A püspök a titkot 1957. április 4-én Rómába küldte a Sz. Officiumnak megőrzésre. 1959-ben XXIII. János, 1965-ben VI. Pál, 1981-ben pedig II. János Pál pápának mutatták meg. Elolvasták, tartalmát nem közölték, visszaadták az Officiumnak megőrzésre. II. János Pál akkor határozta el, hogy felajánlja a világot Szűz Mária Szeplőtelen Szívének. Ez 1984. március 25-én meg is történt Rómában a fatimai Szűz Mária szobra előtt. Erről a felajánlásról mondta Lucia, hogy a felajánlás úgy történt, ahogy azt Szűz Mária kérte.

A látnok gyermekek boldoggáavatásánál Sodano bíboros államtitkár bejelentette, hogy Őszentsége elhatározta a harmadik titok közlését.

Valóban, június 26-án Ratzinger bíboros, a Hittani Kongregáció prefektusa sajtókonferencián ismertette a titkot, de hozzáfűzött egy 16-oldalas magyarázatot. Az egész anyag „A fatimai titok" címen megjelent néhány nyelven a Vatikáni Könyvkiadóban.

Abban a szerencsés helyzetben voltam, hogy harmadnapra személyes postával megkaptam a német nyelvű kiadást. Ennek alapján állítottam össze rövid ismertetésemet. Először közlöm a titok magyar fordítását, majd hozzáfűzöm a Ratzinger bíboros-féle magyarázat rövid összefoglalását.

A titok magyar szövege:

❧ ❧ ❧

„Istenem, Irántad való engedelmességből írok, melyet Őexcellenciáján, a leiriai püspökön, valamint a Te és az én Legszentebb Anyámon keresztül parancsoltál meg nekem. Az első két rész után, amelyet már elmondtam, a Miasszonyunk balján egy kicsit magasabban, Angyalt láttunk, bal kezében tüzes karddal: szikrázva lángra lobbant, és úgy tűnt, mintha fel akarná gyújtani a világot. De kialudt azzal a ragyogással érintkezve, amely Miasszonyunk feléje nyújtott jobb kezéből áradt. Az Angyal jobb kezével a földre mutatott, és erős hangon mondta: Bűnbánat, bűnbánat, bűnbánat! És hatalmas fényben, amely Isten volt, láttunk egy fehérbe öltözött Püspököt, valahogy úgy, mint amikor személyek láthatók tükörben, és az volt az előérzetünk, hogy ő a Szentatya. Láttunk több más püspököt, papot, szerzeteseket és szerzetesnőket, amint meredek hegyre felkapaszkodtak, melynek csúcsán egy nagy kereszt volt nyers fatörzsekből, mintha kéreggel borított parafából lenne. A Szentatya, mielőtt odaért volna, áthaladt egy félig lerombolt városon, és félig remegő, imbolygó léptekkel a fájdalom és a bánat súlya alatt, imádkozott az útja során látott holtak lelkéért. A hegy csúcsára feljutva térdre esett a nagy Kereszt tövében, ahol egy csapat katona megölte több fegyverlövéssel és nyilakkal. Ugyanúgy egyik a másik után, meghaltak a püspökök, papok, szerzetesek és szerzetesnők és különféle osztályhoz tartozó és helyzetű más világi személyek, férfiak és nők. A kereszt két karja alatt két Angyal állt, mindkettő kristály locsolókannát tartott kezében, amelyekbe összegyűjtötték a Vértanúk vérét és meglocsolták vele a lelkeket, amelyek Istenhez közeledtek."

❧ ❧ ❧

Ratzinger bíboros egy 16-oldalas magyarázatot fűzött a harmadik fatimai titokhoz. „Ahogy mi – írja – az első és második titok kulcsszavát ebben láttuk Salvare le anime (a lelkeket menteni), úgy ennek a titoknak a kulcsszava a háromszori felhívás Penitenza, penitenza, penitenza (bűnbánat, bűnbánat, bűnbánat). Ez az evangélium kezdetére emlékeztet minket: Tartsatok bűnbánatot és higgyetek az evangéliumnak (Mk 1.15). Az idők jeleit megérteni annyi, mint a bűnbánat-megtérés hit sürgősségét megérteni. Ez az igazi felelet a nagy veszélyekkel körülvett történelmi pillanatra, amelyek a következő képekben lerajzolódnak. Szabadjon itt egy személyes emléket felidéznem: egy a Luciával folytatott beszélgetésünkben azt mondta nekem: egyre világosabbá válik előtte, az egész jelenésnek célja az volt – jobban gyakorolni a hitet, reményt és szeretetet – minden más csak ennek útját jelenti.

Térjünk rá kissé közelebbről az egyes képekre. Az angyal a tüzes karddal a Szűzanya balján emlékeztet a Titkos Jelenések hasonló képeire. Megmutatja a fenyegetést, amely a világ felett lebeg. Hogy egy tűztenger elégethetne minket, ez ma egyáltalán már nem puszta fantázia. Az ember találmányaival maga helyezte készenlétbe a tüzes kardot. A vízió ezután rámutat a rombolás hatalmának ellenerejére – a Szűzanya dicsőségére, majd az ebből eredő felhívásra a bűnbánatra. A jövő egyáltalán nincs változtathatatlanul meghatározva, a kép, amit a gyermekek láttak, nem a jövő előre felvett filmje, amelyen már semmit sem lehetne változtatni. Az egész látomas csak azért van, hogy a fenyegetést pozitívumra fordítsa, a változás erőit a jóra mozgósítsa. Ezért a titok fatalista magyarázói teljesen eltérnek a tárgytól, pl. akik azt mondják, hogy az 1981. május 13-i merénylő egyszerűen az isteni tervnek a Gondviselés által irányított eszköze volt, ezért egyáltalán nem is cselekedhetett szabadon, vagy azok, akik hasonló ideákat terjesztenek. A látomás inkább a veszélyekről és a gyógyulás útjairól beszél." (39-40.0.)

A látomás leírása jelképes, közös háttérben eseményeket sűrít össze, amelyek pontosan meg nem határozott sorrendben történnek. A kép bemutatja a 20. századot mint a vértanúk, a szenvedés, az egyházüldözés, a világháborúk századát, amelyben a pápák személyének fontos szerepe van, együtt szenvednek a néppel. Ilyen értelemben látta II. János Pál pápa is saját sorsát, amikor 1981. május 13-án az ellene elkövetett merénylet után a harmadik titkot elolvasta.

A gyermekek úgy látták, hogy a pápa meghalt. Ez a természet rendje szerint be is következett volna. A pápa igen közel volt a halál küszöbéhez és ő a maga megmeneküléséit a következő szavakkal magyarázta: „... anyai kéz volt, amely a golyó röppályáját irányította és a pápának, aki a halállal vívódott, megengedte, hogy a halál küszöbén megálljon" (1994. május 13.). Az, hogy itt egy mano materna (anyai kéz) a halálos golyót mégis másképp irányította, mégiscsak újra azt mutatja, nincs változhatatlan sors, hogy a hit és imádság olyan hatalmak, amelyek belenyúlhatnak a történelembe és végül, hogy az ima erősebb a töltényeknél, a hit hatalmasabb a hadosztályoknál" (41.0.).

❧ ❧ ❧

Az események, amelyekre a harmadik tikok utal, – amennyiben egyes történésekről szól – ma már a múlthoz tartoznak. Aki a jövő megrendítő eseményeinek feltárását várta, csalódott. A titokban a jövő függőnye nem gördült fel.

A fatimai üzenetek az egyház által elismert magánkinyilatkoztatásokhoz tartoznak, de nem kötelező az elfogadásuk, mint a nyilvános kinyilatkoztatásé. A magánkinyilatkoztatás segíthet minket abban, hogy az idők jeleit felismerve jobban kövessük hitünk tanítását, parancsait.

Ratzinger bíboros magyarázatát így fejezi be: „A végén még szeretném a titok egy joggal híressé vált mondását idézni: „Szeplőtelen Szívem győzni fog!" – Ebben bízunk!

A Szűzanya a nyilvánosságra került második titokban beszél a jók szenvedéséről, több nemzet elpusztulásáról. A harmadik titok, amely most került nyilvánosságra, nem fenyeget, nem beszél katasztrófákról, büntetésekről. Ez igaz. De nem is zárja ki ezeket. Egyszerűen nem tárja fel a jövőt. Bekövetkeznek?

A Szűzanya több más helyen is megjelenve, üzeneteket adva, azt kérte: imádkozzunk, engesztelünk korunk bűnei miatt. A végtelenül szent és igazságos Isten különböző csapásokkal, megpróbáltatásokkal észre akarja téríteni, megmenteni az embereket. A megjövendölt megpróbáltatások mindig feltételesek: ha nem javultok meg. Buzgó hívek imái, engesztelései a megpróbáltatásokat megrövidíthetik, enyhíthetik, meg is szüntethetik. Megszűntek, mert a harmadik titok nem beszél róluk? Mindenesetre továbbra is érvényes a titok elgondolkoztató, erőteljes felhívása: Penitenza, penitenza, penitenza!!!

Dr. Erdős Mátyás

Szűz Mária győzelme Bécsnél – Patrónánk segített megmenteni az európai kereszténységet

A hivatalos történelem nálunk sok-sok éven át csak az osztályharc eseményeiről beszélt. Igazi történelmünket, amelyet elődeink éltek át s amelyben személyesen tapasztalhatták meg az eseményeket, csak kevéssé ismerjük. A nemzet emlékezetébe azonban mélyen belevésődött a négyszáz év előtti időszak, a török hódítás kora, az oszmán birodalom terjeszkedése Európában.

A történelmi Magyarország legtragikusabb napja 1526. augusztus 9-e volt, amikor I. Szulejmán hadai legyőzték II. Lajos magyar királyt. Seregének maradványait bekerítették és kegyetlenül lemészárolták, úgyhogy a magyar nemzetből akkor gyakorlatilag csak a nők, az öregek és a gyermekek maradtak életben. Odaveszett maga Lajos király is öt püspökével együtt. Az elesettek számát 24 000 emberre becsülik. Az akkori Magyarország aztán török uralom alá került. Ezek pedig tovább akarták terjeszteni birodalmukat. Három évvel később, 1529-ben már Bécset fenyegették, de sikerült visszaverni őket.

A közép-európai török támadások kivédésére felépítették az érsekújvári erődöt két kapuval és hat bástyával. A város tíz ostromot élt át, melyek során tízezer férfi vesztette életét. 1663-ban a törököknek mégis sikerült bevenniük, s 22 évig tartották kezükben.

E szüntelen szorongatás során a törökök 1663-ben megpróbálták bevenni Pozsonyt is, a város azonban a megerősített védőfalaknak és a bátor védőknek köszönhetően visszaverte a támadást. Rosszabb soruk volt a kisebb városoknak. A török előhadak, amelyeket tízezer tatár és ugyanannyi kozák lovaskatona támogatott, egyre feljebb vonultak a Nyitra és a Vág völgyében, elérték Brünn és Olmütz (Olomouc) városát, sőt Sziléziát is. A történészek becslése szerint e vidékekről a törökök kb. 100 000 embert hurcoltak el.

A török garázdálkodásnak nem akart vége szakadni. Húsz évvel az említett nagy hadjárat után, amikor Közép-Magyarország már másfél százada a félhold uralma alatt senyvedt, 1683. július 14-én Kara Musztafa nagyvezér vezetésével 280 000-es hadsereg közelítette meg Bécset és megkezdte a város ostromát.

Bécs helyzete siralmas volt, bár Rüdiger Stahremberg 13 ezer katonával és hétezer önkéntessel védte a fővárost. De mi volt ez az óriási túlerővel szemben! Az erők és az élelem megfogyatkoztak, a szüntelen készenlét meg a terjedő betegségek még inkább rontották a reménytelen helyzetet. Egy hónapi ostrom után a védők már megadásra gondoltak.

Akkoriban egész Európa tekintete Bécsre szegeződött. Mindenki tudta, hogy a törökök e hatalmas sereggel nem csak azért indítottak hadjáratot, hogy Bécs meghódításával betetőzzék terjeszkedésüket, hisz ez a város akkori birodalmuk határának közvetlen közelében volt. Nyilvánvaló volt, hogy Bécs eleste után a törököket semmi sem tartja vissza céljuktól, egész Európa meghódításától. A „keresztény kutyák" elleni fanatikus gyűlöletükben fő céljuknak a kereszténység központját, Rómát tekintették. Az európai kereszténységet halálos veszély fenyegette.

Elsősorban azt kellett megakadályozni, hogy a kimerült védők a reménytelen helyzetben ne tagadják meg az engedelmességet, ne adják meg magukat a török túlerőnek, hanem tartsanak ki a katonai segítség megérkezéséig. Az ostromlott Bécs hathatós segítséget kapott Szelepcsényi György nyitrai püspöktől, aki a védőknek 493 000 aranyat és 170 000 arany értékű élelmiszert juttatott.

Nagy erkölcsi segítséget nyújtott a kimerült védőknek két szlovák származású jezsuita is. Az egyik, a nagyszombati születésű Kiss Imre fáradhatatlanul járta a védőbástyákat, lelket öntött a katonákba, gyógyította a betegeket és sebesülteket, kitartásra buzdított mindenkit.

Fiatalabb szerzetes testvére a Trencsénmegyei Mikuláš Hrabovský volt. Mint tanár irodalmi tevékenységet is kifejtett, Kassán filozófiát tanított, onnan távozott a török fenyegetés miatt Bécsbe. Ahogy a régi feljegyzések elárulják, „valóságos angyalként" működött a katonák között, akik mármár teljesen elcsüggedtek. Buzdította őket, ápolta a sebesülteket és betegeket, vigasztalta a haldoklókat, élesztgette a védőseregben a reményt. Ezért Bécs védői erejük végső megfeszítésével újból és újból szembeszálltak a támadókkal. Az áldozatkész pap húsz nappal a város felszabadulása előtt végkimerültségben halt meg. Mindezen áldozatok árán Bécs kitartott, míg csak meg nem érkezett Sobieski János lengyel király és lotharingiai Károly felmentő serege.

Szelepcsényi nyitrai püpök a Hétfájdalmú Szűz képével díszített érmeket veretett, és a csata előtt szentmisét mondott a katonáknak. Ezek a Hétfájdalmú Szűz érmével és „Mária" feliratú zászlók alatt indultak harcba a török túlerő ellen, hogy megvédjék az európai kereszténységet a félhold uralmának fenyegető veszélyétől.

Egész Európa imádkozott, vezekló istentiszteleteket tartottak, imádkozott a Szentatya és egész Róma is. Mindenki tudta, hogy felsőbb segítség nélkül a keresztények nem győzhetik le a török túlerőt. Amikor a keresztény hadak végül mégis meghátrálásra kényszerítették a törököket, e diadalt mindenki Szűz Mária segítségének tulajdonította. Amikor a futár Rómába érkezett a győzelem hírével, ott már hálaadó istentiszteleteket tartottak. A Szentatya és egész Róma ugyanis előzőleg oly buzgón imádkozott, hogy rendíthetetlen hitükkel „meglátták" a diadalt, még mielőtt hírét vették. Ez 1683. szeptember 12-én történt. A pápa e győzelem emlékére szeptember 12-ét Szűz Mária nevének ünnepévé tette.

Hogy itt nem a hadsereg, hanem Szűz Mária győzelméről volt szó, bizonyítja az is, hogy nem egy elszigetelt csata sorsa dőlt el, hanem attól fogva a törökök fokozatosan visszahúzódtak Európából. Ez persze időbe telt. Érsekújvárt két évvel később adták fel, de még évtizedeknek kellett eltelniük, amíg pl. Belgrádot is elhagyták. Ám visszavonulásuk tartós volt, mert nem katonai erő, hanem a keresztények Királynéjának segítő keze űzte el őket.

A. V.

Beszélgetés Matyi bácsival

Th. Dr. Erdős Mátyással

Drága Matyi bácsi, engedd meg, hogy újból megszólíttassalak folyóiratunkban. Akarva-akaratlanul is így szoktam megszólítani a kilencven éven felülieket: hogyan szolgál egészsége?

Még élek. Azt mondják az orvosok, a körülményekhez képest megvagyok. Ez azt jelenti, 93 éves vagyok, három szívinfarktus után. A 2000-es jubileumi évben mondtam vasmisémet, (1935-ben szenteltek pappá.) Akkor idéztem a zsoltárt (90,10) „Éveink

száma legföljebb hetven, s ha erősek vagyunk, eljutunk nyolcvanig. Ebből is a legtöbb betegség, hiú fáradozás." Pláne, ha megérjük a 93-at örökölt szívbajjal, idült hörghuruttal és egyéb nyavalyákkal. Tehát van mit miért felajánlani és Isten irgalmát kérni mindannyiunk számára.

Ezek hallatára az ötlött eszembe, hogy ha a gondviselés mindnyájunkat jelként használ mások számára, rád ez különösen érvényes. Máris azon kezdek tűnődni, hogyan kerültél kapcsolatba a Máriás Papi Mozgalommal? Talán emögött is rejlik valami nem mindennapi esemény?

Esztergomban teológiai tanár és szemináriumi lelkiigazgató voltam. Nem a kommunista ideológia szerint neveltem a kispapokat. Ezért büntetésből kitettek vidékre „lelkésznek". Harminc évig voltam lelkipásztor, örömmel végeztem ezt a „büntetést".

1983-ban Lékai bíboros, akivel együtt tanultam Rómában, visszahozott Esztergomba és megtett a Főszékesegyházi könyvtár igazgatójának. E funkció alapján Németországban meglátogattam a nevezetesebb egyházi könyvtárakat. Altöttingben részt vettem egy lelkigyakorlaton, amelyet Don Stefano Gobbi, a Máriás Papi Mozgalom alapítója tartott a német papoknak. Mint első magyar papot lelkesen üdvözöltek, én pedig azt mondtam nekik: amit ti itt tesztek, azt én privátim már régen megtettem, ti. a Szűz Mária Szeplőtelen Szívének való felajánlást. Gobbi mindjárt megkért, tartsak egy elmélkedést. Arról beszéltem, ne féljünk egészen Szűz Máriának szentelni magunkat. Ő Fia képmására, férfinak, papnak nevel minket. Utána Gobbi megbízott azzal, hogy legyek a Máriás Papi Mozgalom magyar felelőse. Három dolgot mondott akkor nekem: „közel van felszabadulástok, a kommunizmus alatt személyes kapcsolattal terjesszük a Mozgalmat, ajánljuk magunkat Szűz Mária Szeplőtelen Szívének, tartsunk cönákulumot, ima-összejöveteleket."

A kommunizmus bukása után 1990 augusztusában és 1991 szeptemberében Gobbi Magyarországon járt. Leányfalun negyven pap részvételével lelkigyakorlatot, majd az országban több helyen cenákulumot tartott.

A Máriás Papi Mozgalom célja: ajánljuk fel magunkat Szűz Mária Szeplőtelen Szívének, maradjunk egységben a pápával, imádkozzunk érte, vezessük a híveket Szűz Máriához, tartsunk rendszeres ima-összejöveteleket, cönákulumokat.

A Máriás Papi Mozgalom valóságos vezetője, terjesztője maga Szűz Mária, mi, emberi felelősök éppen gyarlóságunkkal bizonyítjuk ezt. „Hogy a Máriás Papi Mozgalom egyedül az én művem legyen – mondja a Szűzanya Don Gobbinak – gyengeséged által nyilvánítom ki erőmet, semmiséged által hatalmamat."

Munkámban az országos felelősségi teendőkben a vén Erdőst két oldalról is erősen támogatták. Van két országos társfelelősöm: Katona Farkas ciszterci ta, hidegségi plébános és Gyulai Oszkár budapesti plébános. Véletlen? Én a Szűz Mária anyai kezének tulajdonítom. Éppen Gyulai társfelelősnél jártam a Mária Kora ügyében, amikor a harmadik szívinfarktust kaptam. Bevittek a közeli MÁV kórházba – aminek ő a lelkésze. Intenzív kezeléssel felhígították a koszorúérben vándorló vérrögöt. Majd egy háromhetes, soproni szívszanatóriumban töltött rehabilitálás után újra így hangzott az orvosi válasz: A körülményekhez képest jól vagyok.

Most „a körülményekhez képest" készenlétben, de nem félve, attól tartok, mivel három a magyar, a negyedik infarktusnál Gyulai Oszkár barátom már eredményesen bocsát a pápai áldással az örök boldogságba.

Ha már itt tartok, engedd meg, hogy beszélgetésünk kontójára üzeneteket osszak. Még élve, ezt üzenem neked: Gyulai, nagyot segítve rajtam és Szűz Mária ügyén, elvállalta a Mária Kora többezres példányának magyarországi postázását. A megrendelés módjánál nevem helyett tehát ezt írjátok: Gyulai Oszkár, Budapest, Bajza u. 56, H 1062

Mit üzenek minden kedves mozgalmi tagnak? A harmadik fatimai titok üzenetét: „Penitenza, Penitenza, Penitenza!" (Bűnbánat, bűnbánat, bűnbánat). Fatima nem lezárt esemény, nem tartozik a múlthoz. Don Gobbival (Collavalenza 2000, VI. 27), és Ivan Pojavnikkal, a szlovén MPM felelősével én is vallom: a fatimai események még nem zajlottak le (Mariazell, papi lelkigyakorlat 2000, X. 25-28).

Amit a titokban olvasunk: „…egyik a másik után meghaltak püspökök, papok, szerzetesek és szerzetesnők és különféle osztályhoz tartozó és helyzetű más világi személyek, férfiak és nők. Ez a pápa halála után történik." Ez világosan bent van a szövegben.

A Szűzanya Fatimában és más helyen is megjelenve azt kérte: imádkozzunk, engeszteljünk korunk bűnei miatt. A végtelenül szent és igazságos Isten különböző csapásokkal, megpróbáltatásokkal észhez akarja téríteni, megtéríteni az embereket. A megjövendölt megpróbáltatások mindig feltételesek: ha nem javultok meg. A jubileumi év imái bizonyára sokat törlesztettek a megérdemelt büntetésből. De eltörölték? Megjavult az emberiség? Megszűntek a csapások, mert a harmadik titok nem beszél róluk? Mindenesetre továbbra is áll a titok elgondolkoztató erőteljes felhívása. Hát ezt üzenem én is.

Kedves olvasók, nehéz szavakba öltení, mi történt ezután a beszélgetés után. Most csinálnék egy hosszabb gondolatjelet, pár szívdobbanás jelet, miközben átveszek egy papírt, melyre ez van írva versbe szedve II. János Pál pápától:

Szeressétek az öregeket!

Nagyon szépen kérlek titeket,
szeressétek az öregeket,
A reszkető kezű ősz apákat,
a hajlott hátú jó anyákat,
A ráncos, eres kezeket,
az elszűkült sápadt szemeket,
Én nagyon kérlek titeket,
szeressétek az öregeket!

Simogassátok meg a deres fejeket,
csókoljátok meg a ráncos kezeket,
Öleljétek meg az öregeket,
adjatok nekik szeretetet,
Szenvedtek ők már eleget,
vigasztalóik ti legyetek,
Én nagyon kérlek titeket,
szeressétek az öregeket!

Ne tegyétek őket szűk odúkba,
ne rakjátok őket otthonokba,
Hallgassátok meg panaszukat,
enyhítsétek meg bánatukat,
Legyen hozzájuk szép szavatok,
legyen számukra mosolyotok,
Én nagyon kérlek titeket,
szeressétek az öregeket!

Ők is sokat küzdöttek értetek,
amíg fölnevelkedtetek,
Fáradtak ők is eleget,
hogy ti módosabbak legyetek,
Ők is elfogadtak titeket,
mikor Isten közéjük ültetett,
Azért kérlek titeket, szeressétek az öregeket!

Ha majd az örök szeretet
elhívja őket közületek,
Ti foglaljátok el a helyüket,
mert ti lesztek majd öregek,
S mindazt, mit nekik tettetek,
azt adják nektek a gyerekek!
Azért előre intlek titeket,
szeressétek az öregeket!

Csak most lett vége szerintem a beszélgetésnek, mert így is lehet üzenni.

Mily mélyen, mily szépen ám sokszor oly szomorúan cseng fáradt szívetek – drága öregek! Értelek titeket.

Szeretném ezúttal kifejezni hálánkat a szerkesztőség nevében is az eddigi munkájáért.

Esztergomban beszélgetett *Albert István*

s emiatt sok ártatlan gyermek nevelkedik édesapa vagy édesanya nélkül, éppen ma van szükség erre az imára, hogy a családi béke helyreálljon. Hisz a házasságok, a családi fészkek, az emberi kapcsolatok nagyon is törékenyek. Égi Édesanyánk azonban ma is képes, és a jövőben is képes lesz gyermekeit kibékíteni és összetartani:

„A mai család sok problémája, különösen a gazdaságilag fejlett társadalmakban, abból ered, hogy egyre nehezebb kapcsolatba kerülni másokkal. Nem tudnak együtt lenni, s ha mégis, az együttlétet kitöltik a közösen nézett televízió képei. Újra közösen mondani a Rózsafüzért a családban azt jelenti, hogy egészen más képek kapnak helyet a mindennapi életben, tudniillik az üdvözítő misztérium képei: a Megváltó és az Ő Szentséges Anyjának képe. Az a család, amelyik közösen imádkozza a Rózsafüzért, bizonyos mértékig reprodukálja a názáreti otthon légkörét: Jézust helyezi a középpontba, vele osztják meg az örömöket és fájdalmakat, kezébe helyezik a bajokat és terveket, tőle nyernek reményt és erőt az út folytatásához."

7. A végén nyugodtan feltehetjük a kérdést: imádkozzuk-e továbbra is a Rózsafüzért vagy ne? Azt hiszem, aki megérti ennek az imának az erejét, számára a válasz egyértelmű: IGEN, IMÁDKOZZUK! Ez az ima a Szűzanya „kis eszköze," de igen hatalmas eszköz. Hatalmas fegyver a Gonosz elleni küzdelemben.

Szentatya apostoli levelét olvasva az a megnyugtató és örvendetes benyomásom támadt, hogy Mozgalmunkban is ebben a lelkületben beszélünk a Rózsafüzérrről. Akárcsak a collevalenzai nagy lelkigyakorlat egyik elmélkedését olvastam volna. Mozgalmunk valóban a Szentatyával egyesült mozgalom.

Tehát a Rózsafüzért újra kezünkbe kell vennünk, és újra imádkoznunk mind kitartóban. A Szentatya is bátorít. Ez az ima nem valami ódonmúlt ócska dolog, hanem időt álló, sőt nagyon is időszerű imamód, amelyet – minden kisebbségi érzés nélkül – imádkozhatjuk, sőt a helyes formáját a fiataloknak és a gyermekeknek, úgyszintén komoly, tanult, intelligens embereknek is ajánlhatjuk. A Rózsafüzér imának van jövője. Újra családjaink és plébániáink imájává kell válnia.

Sóti János, S.J.

Fatima időszerűsége

II János Pál pápa a két fatimai pásztorgyermek, Francisco és Hyacinta boldoggáavatásakor (2000. V. 13.) elhatározta a 3. fatimai titok nyilvánosságra hozatalát. Ezt ugyanazon év június 26-án Sodorno bíboros államtitkár meg is tette. A még élő harmadik fatimai látnok, Lucia nővér ezt látta a harmadik titokban: „Miasszonyunk balján, egy kicsit magasabban, angyalt láttunk, bal kezében tüzes kard, amely szikrázva lángra lobbant, és úgy tűnt, mintha fel akarná gyújtani a világot. De kialudt azzal a ragyogással érintkezve, amely Miasszonyunk feléje nyújtott jobb kezéből áradt. Az angyal jobb kezével a földre mutatott, és erős hangon mondta: Bűnbánat, bűnbánat, bűnbánat!"

Ratzinger bíboros szerint az események, amelyekre a harmadik titok utal, amennyiben egyes történésekről van szó, ma már a múlthoz tartoznak. De a bíboros egyben kijelenti, hogy az Egyház nem rendel el semmiféle magyarázatot, szabadon hagyja, ki hogyan értelmezi a harmadik titkot.

Don Gobbi, a Máriás Papi Mozgalom alapítója és prof. Ivan Pojavnik, Szlovénia országos felelőse szerint tévedés azt állítani, hogy a harmadik titok már beteljesedett, s hogy Fatima lezárt esemény, a múlthoz tartozik.

A pápa, a püspökök, a papok, szerzetesek és a hívek vértanúsága még előttünk van. A Szűzanya már a nyilvánosságra került második titokban beszél a jók szenvedéséről, több nemzet elpusztulásáról. A harmadik nyilvánosságra hozott titok nem fenyeget, nem beszél katasztrófákról, büntetésekről, de nem is zárja ki ezeket. Egyszerűen nem tárja fel a jövőt. Kérdezzük: bekövetkeznek?

A Szűzanya több más jelenésénél is üzenetet hagyott számunkra, kéri, hogy imádkozzunk, engeszteljünk korunk bűnei miatt. A végtelenül szent és igazságos Isten különféle csapásokkal, megpróbáltatásokkal észhez akarja téríteni, megtéríteni, megmenteni az embereket.

A megjövendölt megpróbáltatások mindig feltételesek: ha meg nem javultok. Buzgó hívek imái, engeszelése meghozhatja a megpróbáltatások enyhítését, megrövidítését, elmaradását. Megjavul az emberiség? Megszűntek a csapások? Nagyon is aktuális még a fatimai angyal erőteljes felszólítása a bűnbánatra.

De nézzük a dolgot Isten oldaláról, Ő nem csak igazságos, hanem végtelenül irgalmas is.

A pápa szenttéavatta Faustina nővért és fehérvasárnapra elrendelte az isteni irgalmasság ünnepét.

Faustina nővér az isteni irgalmasságról üzenetet kapott az Úr Jézustól: nem büntetni akarom a sérült emberiséget, inkább meg akarom gyógyítani. Ismerjük a képet: Jézus megmutatta övéinek kezét és oldalát, mindenek előtt Szívének sebhelyét, ahonnan az irgalom fakad és az emberiségre árad. Ebből a Szívből Faustina nővér két fénysugarat lát, amely megvilágítja az egész világot, a harmadik évezred útját.

A pápa Krakkó mellett felszentelte az irgalmasság templomát, ebben magyar kápolna is van, a lengyel-magyar közös szentek képeivel.

A penitencia és Irgalom hozza meg Szűz Mária Szeplőtelen Szívének győzelmét!

Erdős Mátyás

Alexandriai Szent Ciril († 444) írja

az efezusi zsinatról

Nézem a szentek örömteli összejövetelét. Valamennyien szívesen jöttek, mert a mindig Szűz és szentséges Istenanya hívta ide őket.

Korábban nagyon szomorú voltam. A szent Atyák jelenléte azonban örömmel töltött el. Most teljesült be számomra a zsoltáros szava: Milyen jó és szép, ha a testvérek együtt vannak! Légy ezért üdvözölve, szent és titokzatos Háromság, mert Te hívtál meg valamennyiünket a boldogságos Istenanya Egyházába. Légy üdvözölve, Istenanya, az egész földkerekség legnagyobb kincse, soha ki nem alvó Lámpa, a szűzesség Koronája, az igaz hit Jogara, sérthetetlen Szentély, lakhelye Annak, akit az egész Világmindenség sem képes befogadni, Anya és Szűz. Az evangélium Általad nevezi majd Áldottnak, aki az Úr nevében jön.

Légy üdvözölve! Te méhedbe fogadtad azt, aki az egész Világmindenségnél hatalmasabb. Általad dicsőül meg a legfenségesebb Szentháromság. Általad nyer világszerte tiszteletet Fiad szent Keresztje. Benned ujjong a mennyország. Te vagy az angyalok és arkangyalok öröme!

MATYI BÁCSI ELTÁVOZOTT

Az Esztergom-budapesti Főegyházmegye 2003. december 13-án eltemette legidősebb papját, Erdős Mátyást, a Máriás Papi Mozgalom magyarországi megalapítóját és felelősét. A halála előtti délutánon még semmi jelét nem mutatta közelgő távozásának. Mikor elköszöntem tőle, megáldottam, homlokára keresztet rajzoltam, és azt mondtam: „A Szűzanya vezessen és oltalmazzon!" Azon az éjszakán, álmában, a Szűzanya elvitte az örökkévalóságba.

Hosszú évtizedek óta ismertük egymást: tizenhat éves koromban, amikor felvettek az esztergomi szemináriumba, ő volt az intézmény spirituálisa. A papi élet és a teológia rejtelmeibe ő vezetett be bennünket. Papi nemzedékeket nevelt fel, és tanítványai rajongtak érte. Pappá szentelésemig ő volt a lelkiatyám, és papi eszményem kialakulását is neki köszönhetem. Isten és a Szűzanya különös kegyelmének tulajdonítom, hogy most méltatlan utódja lehetek a Máriás Papi Mozgalom vezetésében.

Matyi bácsi mindig vidám volt, gyakran mondogatta, hogy „szomorú szent az, aki szomorú" és hogy „Jézus barátsága és szeretete a pap számára minden. Pótolja a családot, és feloldja a magányt." A lélek állandó belső világosságát és harmóniáját tanulhattuk tőle. Miután évfolyamunkat 1951-ben pappá szentelték, ősszel a szeminárium teljes vezetőségét lecserélték, mert nem jártak el a békegyűlésekre. A Rómában filozófiából és teológiából doktorált Erdős Mátyást is eldugott falvakba helyezték plébánosnak: Epölre, Dunaszigetre, a szigetközi Lipótra, ahol akkoriban az egyházmegye "koncentrációs tábora" volt. Ide küldték azokat a papokat, akik nem paktáltak le a kommunistákkal, tehát a legjobbakat. Így lett a büntetőtáborból papi elitközösség, melynek vezetője Erdős Mátyás volt.

Vidám lélekkel viselte a megpróbáltatásokat, de egyházmegyénk papi lelkisége biztosan többet nyert volna, ha a szemináriumban tovább folytathatja papnevelő munkáját. Több mint harmincévi számkivetés után Lékai László bíboros vitte vissza Esztergomba, ahol a főszékesegyházi könyvtár igazgatója lett. Tanítványai és lelki gyermekei gyakran keresték fel, segítségét és tanácsait kérve.

1984 augusztusában Gobbi atya Altöttingben mindjárt az első találkozásukkor megbízta, hogy legyen a Máriás Papi Mozgalom magyarországi felelőse. Így lett Matyi bácsi a Mozgalom magyarországi megalapítója és első felelőse.

Most eltávozott közülünk, de tudom, hogy odaát továbbra is imádkozik értünk.

Gyulai Oszkár

MÁRIÁS PAPI MOZGALOM 1972-2003

Stefano Gobbi olasz pap 1972. május 8-án a Fatimai Jelenés kápolnájában a hivatásukat elhagyott papokért imádkozott. Ekkor kapott sugallatott – egy belső hang formájában –, hogy indítson mozgalmat a papság összefogására és megszentelésére. A Szűzanya irányítása a belső hang formájában évekig tartott, így keletkezett az úgynevezett „kék könyv", amely a mozgalom kézikönyve.

Ma számos püspök, sok ezer pap és több millió hívő tartozik a mozgalom tagjai közé. Nem egyesület, hanem lelkiségi mozgalom, amely 30 év alatt elterjedt az egész világon.

Magyarországon 1991-ben kezdett jelentősen elterjedni, amikor P. Stefano Gobbi negyven papnak tartott lelkigyakorlatot Leányfalun, és Dr. Erdős Mátyás megkezdte a Mozgalom szervezését.

A mozgalom lapja a MÁRIA KORA c. színes folyóirat. Negyedévenként jelenik meg.

A mozgalom szentírási alapja az Apostolok Cselekedetei könyvében található. (1. 12-14) Az apostolok és tanítványok, miután megkapták a missziós parancsot, Máriával, Jézus anyjával az Olajfák hegyéről visszamentek Jeruzsálembe, az utolsó vacsora termébe, a CÖNÁKULUMBA, és ott kilenc napon át együtt imádkozva várták a megígért Szentlelket. Pünkösd napján megszületett az Egyház.

Ma az egyház újjászületésére van szükség. Ezért alakulnak IMAKÖZÖSSÉGEK, CÖNÁKULUMOK, amikor a Szűzanyával együtt imádkozva kérjük a második Pünkösd eljövetelét, a Szentlélek kegyelmét.

Isten, mint végső menedéket, saját édesanyját küldte a bűnbe süllyedt, Istentől elszakadt világ megmentésére. Mária a jelenések alkalmával int, kér, s ha kell, véres könnyeket sír gyermekei megmentése érdekében. Ezért mondjuk, hogy Mária korában élünk, és kívánsága szerint fel kell ajánlanunk magunkat és családunkat a Szűzanya Szeplőtelen Szívének, ahogy a Szentatya tette. Szentatyánk először 1984 Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepén hozatta a római Szent Péter térre a Fatimai Szűzanya szobrát és felajánlotta a világot, benne Oroszországot a Szűzanya Szeplőtelen Szívének. Ekkor inogni kezdett a megdönthetetlennek hitt ateista szovjet birodalom, majd kártyavárként összeomlott. Azóta a Fatimai Szűzanya szobra végighaladt Ukrajnán és Oroszországon, még a moszkvai vörös téren is. Másodszor 2000. október 8-án, Magyarok Nagyasszonyának ünnepén (véletlen?) a római Szent Péter téren 100 bíboros, 1500 püspök és több százezres hívő sereg jelenlétében ajánlotta fel a világot és az Egyházat a Szűzanya Szeplőtelen Szívének.

Immár tizennyolcadik éve minden hónap 13-án déli 12 órakor – a kegyelem órájában – megtelik a templomunk zarándokokkal, akik közül sokan messziről, az ország különböző tájairól jönnek. Ekkor szentmise, szentbeszéd és közös engesztelő rózsafűzér van 12-től kb. 2 óráig.

Minden szombaton 5-7-ig cönákulum. Közös rózsafűzér a Szűzanyával, szentmise és felajánlás. Ezenkívül minden első szombaton gyertyás körmenet a Fatimai himnusz hangjaival és a Szűzanya szobrával.

Az Egyháznak, az Isten országának, ma is szüksége van apostoli lelkű, másokért imádkozni tudó és áldozatot vállaló emberekre, akik Jézus és a Szűzanya hiteles tanúiként, mint Isten munkatársai, segítenek a lelkek megmentésében. Ezért imádkozzuk minden este a rózsafűzért, és ajánljuk fel magunkat és családunkat ünnepélyesen szombat esténként a Szűzanya Szeplőtelen Szívének.

1971-től, tehát harminckét éve vagyok a Szent Család Templom plébánosa. Az első 15 évben egyetlen papi hivatás sem volt, sőt egy innen indult papunk kilépett és megnősült. Amióta azonban – 18 évvel ezelőtt – megkezdtük az intenzív imádkozást és engesztelést a Szűzanyával, sorra jöttek a papi hivatások. Ma három felszentelt papunk és két kispapunk van. A Mária tisztelet a hivatások termőföldje. Júniusban primicia lesz a Szent Családban.

Szeretettel várunk mindenkit az imádkozó közösségekbe!

Budapest, 2004. január 13.

Gyulai Oszkár plébános
MPM budapesti és országos társfelelőse

MAGÁNKINYILATKOZTATÁSOK

»„Azelőtt Isten a próféták útján több alkalommal és többféle módon szólt. Ebben a végső korszakban Fia által beszélt hozzánk." (Zsid. 1, 1-2) Krisztus, Isten Fia, aki emberré lett, az Atya egyetlen, tökéletes és felülmúlhatatlan Igéje. Benne Isten mindent kimond és Istennek Őrajta kívül nem is lesz másik szava.« (A Kat. Egyház Katekizmusa 65.)

Ez az isteni üzenet nyilvános kinyilatkoztatás, amely minden embernek szól és minden ember számára kötelező. Ez a kinyilatkoztatás az utolsó apostol halálával lezárult. Továbbadása az Úr rendelkezése szerint két módon történt: „*Szóban:* az apostolok szóbeli igehirdetés, példaadás és az intézmények révén örökítették tovább mindazt, amit Jézustól, szavaiból, tetteiből tanultak együttlétük idején, vagy amit a Szentlélek megvilágosító kegyelméből nyertek.

Írásban: maguk az apostolok vagy a környezetükhöz tartozó férfiak, ugyanazon Szentlélek sugalmazására, írásba foglalták az üdvösség üzenetét." (A Kat. Egyház Katekizmusa 76.)

A Szenthagyományon és a Szentíráson kívül »A keresztény századok folyamán léteztek olyan kinyilatkoztatások, melyeket „magánkinyilatkoztatásnak" nevezünk. Némelyiküket az egyházi tekintély is elismerte, mégsem tartoznak a hitletéteményekhez. Szerepük ugyanis nem az, hogy „javítsák" vagy akár „kiegészítsék" Krisztus végérvényes kinyilatkoztatását. Inkább abban segítenek, hogy ezt mélyebben éljük egy adott történelmi korszakban. A hívő érzék az egyházi Tanítóhivatal vezetésével képes megkülönböztetni és elfogadni azt, ami ezekben a kinyilatkoztatásokban Krisztus vagy szentjei hiteles jelzésének bizonyul az Egyház számára.« (A Kat. Egyház Katekizmusa 67.)

A nyilvános kinyilatkoztatás lezárása tehát nem jelenti azt, hogy Isten ezentúl már nem közölheti üzeneteit, kívánságait bizonyos személyeken keresztül egyének vagy a közösség javára. Senki sem kötheti meg Isten szavát. De ezek az utóbbi kinyilatkoztatások már nem gazdagítják az Egyház hitét, inkább csak hitélési módot, magatartást közölnek. Ezt mondta XXIII. János pápa 1959. február 18-án a lourdes-i jelenések százéves jubileumán a rádióban „...non ad novam fidem deponendam, sed ad humanorum actuum directiones" – nem új hit létesítésére, hanem az emberi cselekedetek irányítására. A magánkinyilatkoztatás tehát nem a hitletétemény kiegészítése, sem illetékes, hivatalos magyarázata, inkább valamire emlékezteti az embereket, ami már benne van a nyilvános kinyilatkoztatásban, csak nem vették eléggé figyelembe, mint ahogy egy kivilágítás sem ad semmit egy szobor vagy épület állagához, de kidomborítja annak vonásait. A Mária-jelenések is felhívják figyelmünket valamely kinyilatkoztatott igazságra, pl. Szűz Mária szeplőtelen fogantatására (Lourdes), vagy valamely isteni parancs teljesítését sürgetik, pl. bűnbánatot, imádságot, engesztelést.

Akik arra hivatkoznak, hogy az utolsó apostol halálával a kinyilatkoztatás lezárult, azoknak Jézus a Valorta Máriának adott magánkinyilatkoztatásában ezt üzeni: „Ez a mű semmit sem tesz hozzá a kinyilatkoztatáshoz, csak hézagokat tölt ki, amelyek természetes okokból és természetfeletti akaratból keletkeztek. És ha nekem úgy tetszett, hogy isteni szeretetem képét rekonstruáljam, ahogy a mozaik restaurátora a hiányzó vagy elhalványult kövecskéket pótolja és a mozaiknak teljességét visszaadja, és ha én fenntartottam magamnak, hogy ezt ebben a században tegyem, amelyben az emberiség a sötétség és borzalom szakadékába rohan, akkor ti ezt nekem megtilthatjátok?" (Maria Valtorta, †1961: Jézus életéről és szenvedéséről kapott magánkinyilatkoztatások)

KIVEL KÖZLI ISTEN SZŰZ MÁRIA ÜZENETEIT?

Bárkivel közölheti. Ez a közlés grati a gratis data, ingyen adott kegyelem, karizma, mely nem feltételezi a médium életszentségét, rátermettségét, kegyelmi állapotát. Pl. Don Stefano Gobbinak, a Máriás Papi Mozgalom megalapítójának Szűz Mária ezeket mondta: „Téged választottalak, Fiam, mert te vagy a legkevésbé alkalmas eszköz erre, így senki sem mondja majd, hogy ez a te Műved. Hogy a Máriás Papi Mozgalom egyedül az én Művem legyen, gyengeséged által nyilvánítom ki erőmet, semmiséged által hatalmamat." (A papokhoz, Szűzanyánk szeretett fiaihoz, 1973. VII. 16.)

Az életszentség lehet kedvező kritérium a magánkinyilatkoztatás valódiságának megállapításánál, de nem feltétele annak. La Salettben a látnokok nem jutottak a kinyilatkoztatás után magasabb életszentségre, bár nagy hatással volt egész életükre az, amit gyermekkorukban láttak és hallottak a Szűzanya megjelenésekor. Voltak látnokok, akik később szerzetbe léptek (Bernadett, Lucia), papok lettek, mások viszont a világban maradtak, megházasodtak (Medjugorje).

Mivel a magánkinyilatkoztatás karizma, az ősegyház példája szerint az Egyház hitelesíti, első fokon a püspök, felső fokon a pápa.

HOGYAN TÖRTÉNIK A MAGÁNKINYILATKOZTATÁS?

a) *Történhet külsőleg,* látható módon, jelenés, apparitio formájában (S.Th. 76. a.8.). Jézus és Mária megdicsőült teste az égben van, tehát lehetséges, hogy látható, testi alakban megjelenjen a földön. Amikor pl. Szűz Mária jár-kel, érinteti magát (Labouré Sz. Katalin), kezet fog, játszik a gyerekekkel, több személy egyszerre látja őt a térben mozogni, ilyenkor lehet reális megjelenést feltételezni.

Elhagyja-e ilyenkor Szűz Mária a mennyországot? Nem szükségképpen. Tudunk szentéletű emberek bilokációjáról is. Miért ne történhetne ez Szűz Mária megdicsőült testével is. A megdicsőült testnek számunkra ismeretlen lehetőségei vannak. Az sem szükséges, ha Szűz Mária megjelenik, hogy minden jelenlevő számára egyformán látható legyen.

Előfordulhat valóságos, külsőleg látható fényvetületben, jelképekben mutatkozó személyes jelenés is. Pl. Isten az égő csipkebokorban, a csendes szellő susogásában, Szűz Mária jelenléte szobrokban, képekben, valóságos emberi, sőt véres könnyekben (zsidó nőkre jellemző vércsoporttal).

Ezek mind valóságos, külsőleg látható természetfeletti jelenlétre utalnak. A megdicsőült test, jóllehet szellemi módon áthatol fizikai testeken, maga háromdimenziós emberi test marad. Medjugorjéban Marija megérinthette Szűz Máriát. „Ha ránézek – mondta – könnyűnek, lengének látszik, puhának mint a legfinomabb kelme, de ha hozzáérek, hirtelen szilárd lesz és ellenállást mutat, mintha valami fém volna." (P. Henri Soulard S.J.: Medjugorjei napló)

b) Történhet *belső módon:*

1) A fantáziába, a képzelőtehetségbe helyezett *képek, szavak által,* akár éber állapotban, akár álomban. (N. Szent Teréz: A tökéletesség útja)

Ezeket a látomásokat Isten, Szűz Mária a látnokok képzeletében idézi elő. Tehát nem maga Mária száll le az égből. A megdicsőült, végtelenül boldog Mária a látomásokban nemegyszer szomorúnak mutatja magát, sír, más-más öltözéket visel. Maga Jézus sem jön ilyenkor le személyesen az égből – a „gyermek Jézus" látomásoknál pedig éppenséggel nem felejtendő, hogy a „gyermek Jézus" mint gyermek, ma már nem is létezik.

„Mindezek a látomások a látnokok képzeleti világában mennek végbe. Ez nem jelenti (ha valódi látomásról van szó), hogy egyszerű képzelgések volnának. Inkább úgy kell értelmeznünk, hogy ezeket a benső fantáziaképeket a látnokok úgy értékelik, mintha azok a valóságos életben mennének végbe. Természetesen nem így van, de azért az adott képek vagy hallott szavak származhat-

nak isteni behatásra." (Karl Rahner) A képzelőtehetségbe az ördög is behatolhat szavaival, képeivel. Ebből nem következik, hogy a magánkinyilatkoztatások általában megbízhatatlanok, csak az, hogy igen gondosan meg kell vizsgálni őket. Ha az Istennek egy magánkinyilatkoztatással tervei vannak, akkor gondoskodik arról, hogyaz ne elferdülve kerüljön az emberekhez.

2) A belső jelenés történhet képek nélkül is, tisztán *szellemi módon*, a fantázia, az érzékszervek formái nélkül.

Balj M. Cecília (†1766), a montefiasconei Sz. Péter bencés zárda apátnője belső hang formájában kapta kinyilatkoztatásait az Úr Jézustól. „Állítom, hogy testi szemeimmel semmit sem látok, és semmit sem fogok fel halló és szagló érzékemmel. Minden egészen különös módon, a lelkem bensejében játszódik le." (Jézus benső élete, kiadta: Testvéri Szolgálat K. Alapítvány, Esztergom)

Don Stefano Gobbi, a Máriás Papi Mozgalom alapítója üzeneteit Szűz Máriától szintén nem emberi érzékek révén, hanem „belső szó"-tól kapja.

„A belső szavaknál nem látunk a szemünkkel, nem hallunk fülünkkel, nem érintünk semmit... A belső szavak tisztán érthető szavak, amelyeket az elfogadó személy úgy fogad, mintha saját szívéből fakadnának és egymással összefűzve üzeneteket adnának... Vannak eléggé precíz szabályok a hiteles és hamis belső szavak megkülönböztetésére. A hamis belső szavak szándékos csalásra, beteges képzelődésre, sőt az ördög beavatkozására vezethetők vissza." („Kék Könyv", 1996)

Pl. gyermekek, egyszerű emberek nem tudják magukat mindig szabatosan kifejezni, a látnok már nem emlékszik pontosan mindenre. Belejátszanak olvasmányai, általa ismert szentképek ábrázolásai, legendás elemek, tehát a tévedés nincs kizárva, ezért kell a gondos kivizsgálás.

MILYEN HITTEL KELL FOGADNI AZ ILYEN ÜZENETEKET?

A látnoknak magának – ha meg van róla győződve, hogy Isten szólt hozzája – isteni hittel kell elfogadnia. Akinek viszont elmondja, aki tehát nem közvetlenül értesül az üzenetről, az csak emberi, természetes hittel fogadja el a látnok szavahihetősége szerint. Itt ugyanis nincs meg a tévedhetetlenség garanciája, mint a nyilvános kinyilatkoztatásnál, amelyet az Egyház tévedésmentesen ad tovább.

Aki közvetve, vagyis a látnoktól kapja az üzenetet és meg van győződve arról, hogy valóban Isten, Szűz Mária szólt, az lelkiismeretében nem tagadhatja az üzenetet, de nem is kell úgy elfogadnia mint nyilvános isteni kinyilatkoztatást.

A MAGÁNKINYILATKOZTATÁSOK EGYHÁZI JÓVÁHAGYÁSA

Mit jelent az egyházi jóváhagyás? A karizmák különleges ajándékok, amelyeket Isten nem a szentségeken keresztül ad, hanem a Szentlélek szabadon oszt ki a keresztény élet gyarapítására. Az igazi magánkinyilatkoztatásokat ide sorolhatjuk. Ezek hitelességének elbírálása, hogy valóban Istentől származnak-e, nem pedig csalások vagy öncsalások, az Egyház elöljáróihoz: az illetékes püspökhöz, végső soron a pápához tartozik. (Vö. Lumen gentium. II. 12.)

Az egyházi elöljárók minden vallásos tartalmú szövegről, így a magánkinyilatkoztatás tartalmáról is ítéletet mondhatnak. Megállapíthatják, hogy a kérdéses szöveg megegyezik-e a hittel és az erkölccsel, és megegyezés esetében jóváhagyhatják és ajánlhatják. Ez a jóváhagyás, „approbatio", még nem dönti el, hogy igazi magánkinyilatkoztatásról van-e szó. Sőt, amikor az Egyház ilyen magánkinyilatkoztatás nyomán bizonyos ájtatosságot vagy ünnepet engedélyez, még ez sem jelenti annak kimondását, hogy itt valóban Isten természetfeletti beavatkozásáról van szó. Az approbatio nem tévedhetetlen a tényt illetőleg, de lehet a tartalmat illetőleg. Az egyházi jóváhagyás tehát kimondja: ez az üzenet nem ellenkezik hitünkkel, lelki haszonnal jár, elfogadható. Pl. kijelenti, hogy Szűz Mária valóban szeplőtelenül fogantatott, a bűnbánat, az engesztelés üdvösséges. De a tényt illetőleg, hogy valóban Szűz Mária jelent meg és mondta ezt, ebben tévedhet az Egyház. Pl. a régi misekönyvekben február 11-e „A Szeplőtelen Szűz lourdes-i megjelenése", ma „A boldogságos Szűz Mária lourdes-i emléknapja". A hivatalos megokolás: „jobban fejeződik ki, hogy az ünnep tárgya maga Szűz Mária, nem pedig megjelenésének történeti ténye." (Calendarium Romanum, 1969, 116. o.).

XIV. Benedek (1740-1758) még mint Prospero Lambertini a szenttéavatásról szóló korszakalkotó munkájában (De servorum Dei...) ezeket írja: „Tudnunk kell, hogy egy magánkinyilatkoztatás egyházi jóváhagyása nem más, mint gondos vizsgálat után adott engedély arra, hogy a kinyilatkoztatás a hívek oktatására és lelki hasznára közzétehető. Ha az ily módon jóváhagyott kinyilatkoztatásnak nem is adható meg a katolikus hitnek kijáró elfogadás, mégis megilleti az emberi hit szerinti elfogadása az okosság szabályai szerint. Eszerint az ilyen kinyilatkoztatások valószínűek és a jámbor szív számára üdvösek."

Tehát az egyházi jóváhagyás tulajdonképpen a kinyilatkoztatás tartalmára vonatkozik, nem pedig a kinyilatkoztatás tényére. Aki a tényt tagadja, pl. hogy Szűz Mária Lourdes-ban megjelent, nem vét a katolikus hit ellen, legfeljebb az engedelmesség és az emberi okosság ellen, mert az Egyház csak igen alapos vizsgálat után hagy jóvá magánkinyilatkoztatásokat. Aki viszont Szűz Mária szeplőtelen fogantatását tagadja, már a hit ellen vét. Az Egyház nem győz minden magánkinyilatkoztatást megvizsgálni és jóváhagyni. Nem is az egyházi jóváhagyás által lesz a magánkinyilatkoztatás igaz, hanem Egyházunk a valódi magánkinyilatkoztatást hagyja jóvá. Tehát egy még nem jóváhagyott magánkinyilatkoztatás is lehet igaz.

Milyen legyen a magatartásunk a jelenésekkel kapcsolatban, amelyekről az Egyház még nem nyilatkozott?

Elővigyázat, tartózkodás, tisztelet, semmiképpen sem gúny vagy lebecsmérlés. Az Egyház nagyon óvatos a jelenések megítélésében, sokszor csak hosszú évek múlva nyilatkozik meg. A XX. században kb. 300 különböző helyről jelezték a Szűzanya megjelenését. Ebből az Egyház kb. 30 esetre jelentette ki, hogy természetfeletti jellegük nem igazolt. Alig tizet hagyott pozitive jóvá (pl. Fatimát, Trefontanát, Beauringot, Banneaux-t, Siracusát).

MAGATARTÁSI VÉGLETEK

A) A negatív oldalon

1. Van, aki eleve tagadja a magánkinyilatkoztatásnak a lehetőségét is és csalásnak, önámításnak, hisztériának minősíti. Erre azt feleljük: aki hisz Istenben, az tudja, hogy Isten szavát nem lehet megkötni, ott szól, ahol akar. Miért jelenik meg főként nőknek, gyermekeknek? Ezt Tőle kellene megkérdezni. Aquinói Szent Tamás úgy véli, mivel a nyilvános kinyilatkoztatást az Úr az apostolokra, férfiakra bízta, a nőket, gyermekeket a magánkinyilatkoztatással kárpótolja, no meg – mondja – a nők, a gyermekek egyszerűbbek, alázatosabbak.

2. Vannak, akik jóváhagyott magánkinyilatkoztatások kapcsán is ezt vallják: tartalma nem ellenkezik a hittel, erkölccsel, különben azonban nincs szükség rájuk, minden fontos dolog benne van a Szentírásban és a Szenthagyományban. Magánkinyilatkoztatás nélkül is lehet életszentségre jutni.

Az ilyeneknek először azt feleljük: ez igaz, de lehetnek Istennek egyéb tervei is, pl. egy ünnep, az Úrnap bevezetése, egy új rend alapítása, valamely hitigazságra való felhívás, megtérésre, bűnbánatra, engesztelésre való buzdítás.

Második válaszunk: csodálkozás. Csodálkozunk azon, hogy ma, amikor már protestáns körökben is felfigyelnek a gyakori Mária-jelenésekre, egyes katolikus hívek mereven elzárkóznak még a jóváhagyott kegyhelyektől is. Egy protestáns szerzőt idézek: „És mi, evangélikus keresztyének, előítélettel és elfogultan mehetnénk el e dolgok mellett, anélkül, hogy megállnánk

és komolyan megvizsgálnánk őket? Nem lenne számunkra veszélyes az ilyen magatartás? Nem vennénk magunkra ezáltal rettenetes felelősséget? – Ha egyszer Mária megjelenik és szól a világhoz, az kizárólag Isten akaratából történhet. Nem volna végzetes tévedés elzárkózni előle?" – teszi fel a kérdést az evangélikus szerző. (K. Pausperl S.J.: Marianische Zeit u. technische Welt. Herder, Wien 1970)

B) A pozitív oldalon

Valaki túlságosan hiszékeny, csodavárásból, kíváncsiságból mindent elfogad, ami neki tetszik. (Lumen Gentiun, VIII. 67.) Ne kívánjunk magunknak jelenéseket. Ez hiúság, vagy felelőtlen tudatlanság jele lehet.

C) A helyes középút

Mint láttuk, elővigyázat kell. Persze vannak jelek, amelyekből eleve meg lehet állapítani a hamisságot, azt, hogy nem isteni eredetről van szó. Ha kétes, komolytalan, nevetséges dolgot állít, ha engedetlenségre, ellenállásra szólít fel az egyházi hatósággal szemben, ha hit- és erkölcsellenes dolgot hirdet.

a) Lehet a látnok jóhiszemű tévedésben is, hozzátesz valamit olvasmányaiból, szentképekből, megtoldhatja a kapott üzenetet élénk fantáziájával is, beleviheti vágyait valami neki tetsző áhítatosságra vagy politikai elgondolásaira vonatkozólag. A sátán is beleszólhat, hisz beférkőzhet képzelőtehetségünkbe, felgerjesztheti érzéki vágyainkat, ellenszenvet kelthet bennünk az áldozatvállalással szemben.

b) A meghirdetett büntetések mindig feltételesek, akkor is, ha ez a szövegből nem tűnik ki. A büntetések megüzenése az emberek megjavítását célozza. Tehát a Drohbotschaft is mindig Frohbotschaft, a fenyegetés is mindig örömhír, javunkat szolgálja.

c) Amikor Isten vagy Szűz Mária ígéretet tesz: ha ezt vagy azt megteszed, akkor elnyered az örök üdvösséget, ez mindig feltételezi az őszinte megtérést, a bűnbánatot.

d) Jó jel: ha Isten és a szentek tiszteletére, imára, bűnbánatra, alázatra, engedelmességre, a szentségek vételére buzdít az üzenet.

„Gyümölcsükről ismeritek fel őket." (Mt. 7, 16) Jó jel a látnok testi-lelki integritása: ha szavahihető, békés természetű, kedves, alázatos, ha nem saját dicséretét, szereplését keresi, ha háttérben kíván maradni, nem keresi, nem tűri, hogy családja anyagi haszonhoz jusson, s maga is buzgóbb lesz a jelenés után.

A kísérő csoda jó jel, de nem feltétlenül szükséges. Igen jó jel, ha megtérések, gyónás, áldozás, lelki megnyugvás a jelenések gyümölcse, ha a jelenések helyét főként buzgó zarándokok, nem pedig kíváncsi turisták keresik fel.

MAGATARTÁSUNK AZ EGYHÁZI DÖNTÉS UTÁN

A magánkinyilatkoztatás kivizsgálására első fokon a látomás helyének püspöke illetékes, felsőbb fokon a pápa. Ha a jelenés tartalma megegyezik hitünk tanításával, és az előbb említett pozitív jelek is alátámasztják a hitelességet, a püspök jóváhagyhatja a jelenést. Ebben az esetben a püspök ítéletét tiszteletben kell tartani. De a tényt illetőleg, hogy valóban Szűz Mária üzente ezt vagy azt – ha komoly okom van rá, vagyis ha kellő tanulmányozás után nem látom valószínűnek a tényt, fenntartással élhetek. Propagandát azonban nem fejthetek ki ellene, ez engedetlenség lenne. A püspök engedélye nélkül a jelenés helyén kápolnát építeni, ott misézni, nyilvános zarándoklatot tartani, újfajta ájtatosságot bevezetni nem szabad.

Ha a püspök nem hagyja jóvá a jelenést, ez két módon történhetik. Az első esetben kijelenti „non constat", vagyis a jelenés természetfeletti jellege nem igazolt. Ez történt Heroldsbachnál, Garabandalnál, San Damianonál, Montichiarinál. Ez a püspöki döntés újabb, kedvező adatok után revideálható. Tudomásom szerint Róma eddig egy esetben revideálta álláspontját – Trefontanével kapcsolatban. A „non constat" esetében az egyházias érzés azt kívánja, hogy nyilvános zarándoklatokat ne tartsunk. Privátim mindenki mehet oda, mondhat az egyház által jóváhagyott imát, pl. rózsafüzért, litániát.

A második eset: az egyház ítélete negatív, vagyis tiltó. Itt természetfeletti jelenségről nem lehet szó, mert hit- és erkölcsellenes, vagy komolytalan az üzenet. Ebben az esetben a hívőnek nem is szabad odamennie, nem agitálhat mellette.

A jelenések tanulmányozásáról bárki adhat ki könyvet, nem kell hozzá egyházi cenzúra. A templom előcsarnokában csak egyházilag jóváhagyott könyvet szabad árusítani. (L'Osservatore Romano 1975. IV. 24.)

ÖSSZEFOGLALÓ STATISZTIKA

VI. Pál pápa „Signum magnum" kezdetű körlevelében (1967) ezt írja: „Szilárdan és világosan áll előttünk, amit a napjainkban újra meg újra ismételt megállapítás jelent: korunkat joggal lehet Mária-korszaknak nevezni, mert Urunk kegyelme révén ma a keresztény nép széles rétegeiben mélyebben megértik Szűz Mária gondviselésszerű szerepét üdvösségünk történetében. Korunk Máriás korszak, napról napra világosabb, hogy az emberek Istenhez való visszatérésének útja Márián keresztül vezet; hogy Mária bizodalmunk támasza, biztonságunk záloga és reményünk szilárd alapja." A német nyelvterületen ezt a kort „Marianische Endzeit", a franciáknál „Apokalypse Mariale", az olaszoknál „Epoca Mariana" névvel illetik.

Nehéz a Szűzanya jelenéseinek számát és a helyek pontos adatait megadni, különösen ha az elmúlt századok jelenéseit is figyelembe vesszük. Pontosabb adataink vannak az utóbbi időkről. Így pl. 1830-tól (Párizs, Labouré Katalin) a medjugorjei jelenésekig, 1981-ig, Szűz Mária több helyen összesen kb. ezer alkalommal jelent meg egy vagy több személynek. A medjugorjei jelenések napjainkban is szinte naponta ismétlődnek.

Elérhető adatok alapján (vö. Robert Ernst: Lexikon der Marianerscheinungen, 1985) Szűz Mária az első keresztény évezredben összesen kb. 25 helyen jelent meg. Nyssiusi Sz. Gergely már a IV. században Mária-jelenésről beszél. A második évezredben összesen kb. 600 különböző helyen jelent meg a Szűzanya. Ebből 1500-ig kb. 100 helyen, 1500-tól napjainkig kb. 500 helyen. Ebből a XIX. században 90 helyen, a XX. században 300 helyen, a legtöbbször 1945 után. Szűz Mária sokszor sírt, többször véres könnyeket hullatott. Az összes Mária-jelenések (kereken 600) fele a XX. századra esik. A Mária-jelenések helyéről, nem számáról szóltunk. Számuk meghaladja a tízezret.

MI EZEKNEK AZ ÜZENETEKNEK A TARTALMA?

Itt nem teszünk különbséget jóváhagyott és még nem jóváhagyott, de elfogadható üzenetek között. Az első évezredben: segítség, gyógyítás, kápolna- és templomépítés. A második évezredben eleinte szintén ezek szerepelnek, de hozzájön az imára, vezeklésre, rendbe való belépésre, rendalapításra való felszólítás. A XIX. században, de főképpen a XX. században (ott is a második világháború utáni időben) gyakori a büntetéssel való fenyegetés, ha az emberek nem térnek meg. Mi e két utóbbi század üzenetei tartalmának közös nevezője? A világ bűnbe merült: a vasárnapok és ünnepnapok, a szentségek elmulasztása, káromkodás, hitetlenség, erőszak, anyagiasság, erkölcstelenség, abortusz... Isten ezért a megtérés érdekében – különféle csapásokkal akarja észhez téríteni, megtéríteni az embereket.

Ajánljuk fel tehát magunkat Szűz Mária Szeplőtelen Szívének, imádkozzuk a rózsafüzért, engesztelünk. Ezzel a csapásokat, megpróbáltatásokat biztosan megrövidíthetjük, enyhíthetjük és sok ember megmentését, üdvét szolgálhatjuk.

Bűnbánó, alázatos lélekkel bízzunk Isten irgalmában és Szűz Mária Szeplőtelen Szívének győzelmében!

† Dr. ERDŐS MÁTYÁS
A Máriás Papi Mozgalom
magyarországi megalapítója

Ismét: „MENETELÉS RÓMÁBA"

(Mussolini „Rómába való menetelésével" kezdődött Olaszországban a fasizmus.)

A volt plébános, Pascal Vésin, július 14-én, vasárnap megkezdte „Menetelését Rómába", ahogy ő nevezte (Marche sur Rome). A felső-savoyai Megèveből indult el egy maroknyi követőjével együtt. Tervei szerint gyalogosan, negyven napon belül szándékozott Rómába érni, ott kérve, hogy Ferenc pápa fogadja őt, de mindenesetre azzal számolt, hogy az újságírók felfigyelnek rá.

Ki ez a pap? Miért lett eltávolítva a plébánosi hivatalából, és mi ellen akar tiltakozni? A története egyszerű. 2001-ben ez az annecyi egyházmegyéből való katolikus pap, akit 1996-ban szenteltek fel, belépett a franciaországi Nagyoriens szabadkőműves páholyba. Ez a szabadkőműves fennhatóság a legnépesebb Franciaországban, és a legnyíltabban katolikusellenes. Vésin atya nemegyszer kifejezte szimpátiáját a szabadkőművesség iránt, és így nyílt titok volt az, hogy közéjük tartozik. De csak 2010-ben rendelte őt magához a püspöke, Yves Boivineau, akit erről egy névtelen levél tájékoztatott. – „Nem vagyok szabadkőműves, ezek csak pletykák" – felelte akkor a püspöke kérdésére. Egy évvel később a páholya kiadott egy tájékoztatót, amely egy konferenciát reklámozott, ahol – mint tudatta – Vésin atyának „szabadkőművesként" kellene beszélnie. Tehát ismét feltette neki a püspöke az említett kérdést, és Vésin most bevallotta. Gondolkodási időt kapott, hogy eldönthesse, hogy a páholyban vagy az Egyházban akar-e maradni, és a püspök mindent jelentett Rómában, a Hittani Kongregációnál. Ez év márciusában, miután Vésin atya nem volt hajlandó kilépni a szabadkőműves páholyból, a Kongregáció bejelentette a felfüggesztését.

Talán túl kevés ez és túl későn – a püspök előbb és szigorúbban is beavatkozhatott volna – de a mai időkben már ez legalább valami. Legalább annyi, hogy ez a püspök maga magyarázott meg mindent a híveknek, akik nem szívesen váltak meg kedvelt papjuktól, és kiadott egy jegyzetet, amelynek címe „A keresztény és a szabadkőműves: az összeférhetetlenség okai". Ez egy kiváló dokumentum, amely azt mutatja, hogy az Egyház álláspontja a szabadkőműves-páholyokat illetően még mindig a „Nyilatkozat a szabadkőműves szervezetekről" szerint igazodik, amit 1983. november 26-án adott ki a Hittani Kongregáció. Ezt az akkor még Ratzinger bíboros írta alá, és II. János Pál pápa kifejezetten jóváhagyta. Tehát a pápai Tanítóhivatalról van szó. Ez a harminc évvel ezelőtti nyilatkozat azt állítja, hogy „Az Egyháznak a szabadkőműves szervezetekre vonatkozó negatív véleménye ezért változatlan, mivel ezen szervezetek elveit az Egyház saját tanításával mindig is összeegyeztethetetlennek tartotta, így a bennük való tagság tiltott marad. Az a hívő, akit bevesznek tagként szabadkőműves társaságba, súlyos bűn állapotában van és nem részesülhet szentáldozásban."

Az annecyi francia püspök dokumentuma kifejti, hogy a katolikusoknak, s annál inkább a papoknak azért tiltott a bármely szabadkőműves fennhatóság páholyában lévő tagság, mert „a szabadkőművesség alapja a relativizmus. Ez a lényege az összeférhetetlenségnek, tekintetbe véve a következményeket a hitre, a hit gyakorlására, a cselekvés erkölcsösségére és az Egyházhoz, Krisztus testéhez való tartozásra. A szabadkőművesek tagadják az igazság objektív megismerésének lehetőségét. A szabadkőművestől elvárják, hogy szabad ember legyen, aki nem ismeri el a dogmának való alárendeltséget, ami magában foglalja, hogy elutasítja az Egyház valamennyi doktrinális álláspontját, amely »dogmatikus alapokon áll«".

Nem meglepő, hogy a francia Nagyoriens az Egyház állásfoglalására úgy reagált, mint „az inkvizíció visszatérésére." Meglepő azonban az a szolidaritás, amelyet egyes katolikus újságok fejeztek ki Pascal Vésin iránt, aki állítólag csak a gondolkodás szabadságát védelmezi. De ahogy azt Ferenc pápa a „Lumen fidei" enciklikájában magyarázza, az Egyház nem olyan hely, ahol mindenki azt csinál, amit akar. Az Úr az igazság hirdetését bízta rá. A hit nem egy homályos érzés, hanem pontos tartalma van, amit épp a dogmák fejeznek ki, ezeket akarja a szabadkőművesség megszüntetni. Ez az egész eset arra a komoly zavarra utal, mely sok katolikus között eluralkodott, egészen a szabadkőművességig.

Vésin tehát elindult, hogy Rómába menetelésével megünnepelje a francia forradalmat, és még másokat is vonz azzal a kijelentésével, hogy támogatja a homoszexuálisok házasságát. Úgy tűnhet, hogy ezek nem függnek össze, de megvan az összefüggés: mihelyt ugyanis elfogadják a szabadkőműves relativizmust, megnyílik az út az alapelvekről való alkudozáshoz és az összes modern „jog" elfogadásához.

(Forrás: Massimo Introvigne, La Nuova Bussola)

Megemlékezés

Dr. ERDŐS MÁTYÁS apostoli protonotárius kanonokról, a magyarországi Máriás Papi Mozgalom első vezetőjéről, halálának tizedik évfordulójára

Bevezetésként engedtessék meg nekem, hogy itt is Matyi bácsinak szólítsam őt, mint életében, mert a szeretetközösség, melyben mindannyian együtt dolgoztunk vele a mozgalomért, ezt a legnagyobb tisztelet mellett lehetővé tette.

Rövid életrajza:

1908. október 28-án született, 2003. december 4-én halt meg, 96 éves korában. Egyszerű munkásszülők gyermeke volt. Szervi szívbaja gyermekkorától kezdve végigkísérte egész életén.

Középiskoláit az Esztergomi Bencés Gimnáziumban végezte, már ott jelentkezett a papi szemináriumba. A sikeres érettségi után a főpásztora Rómába küldte tanulni, s ott a Pápai Gergely Egyetem hallgatója lett.

Három év után filozófiai doktorátust szerzett. Beszélt latinul, németül és olaszul.

1935. október 27-én szentelték pappá Rómában.

Hazatérése után az Esztergomi Hittudományi Főiskola filozófiatanára és a Papnevelő Intézet prefektusa lett. Abban az időben még latin nyelven folyt a kispapok tanítása. Két év múlva már spirituális volt és a dogmatika tanára.

Nevelői munkája során az Úr Jézussal való személyes kapcsolatot, a Jézus Szíve-tiszteletet, a gyakori adorációt, a rendszeres imaéletet, az egyenességet, az őszinteséget, a hűséget, a kis dolgokban is szolgáló alázatos szeretetet és a szolid aszkézist igyekezett a papnövendékek lelkére kötni és életük középpontjába állítani.

Sokszor mesélte, hogy Mindszenty József bíboros főpásztornak a szemefénye volt az esztergomi papnevelés ügye, és azt elsőrendű fontosságú feladatnak tekintette.

Azután jöttek az ateista kommunizmus lélekromboló évtizedei. Először Brückner József rektort váltották le 1952-ben, majd Sima János prefektust, és végül Erdős Mátyás spirituálist. Az egész esztergomi papnevelést lefejezték.

Matyi bácsi ezután különböző helyeken látott el az országban lelkipásztori feladatokat, 30 éven keresztül.

Lékai László bíboros 1983-ban visszavitte őt Esztergomba, és kinevezte a Főszékesegyházi Könyvtár igazgatójának. Ekkor már a hatalom engedélyezte számára a külföldi utazásokat.

Így került kapcsolatba a Máriás Papi Mozgalommal, amikor Németországban, Altöttingben, Stefano Gobbi atya a német papok számára lelkigyakorlatot tartott, s amelyen ő is részt vett. Gobbi meg is kérte egy előadás megtartására, amely olyan sikeres volt, hogy nyomban meg is bízta Matyi bácsit azzal, hogy indítsa el a mozgalmat Magyarországon, és egyúttal legyen a mozgalom vezetője is.

Matyi bácsi tudta, hogy ő nem lehet olyan vezető, mint a többi, hagyományos értelemben vett „földi vezető". Ismerte a Kék Könyvet, melyben ez volt olvasható:

„A MPM egyedül az Én Művem…én magam leszek a sereg vezére. Köztetek ne legyen vezető. Én magam leszek Vezéretek. Ti mindnyájan legyetek testvérek, szeressétek, értsétek meg és segítsétek egymást." (Kék Könyv, 1973. július 16.)

Ő mindezt tudta, és már a kezdetektől fogva Máriára bízta teljes bizalommal Magyarországon a mozgalmat.

Matyi bácsi a szorosan vett szervezőmunkát látta el.

Milyen volt a vezetési stílusa? Először is igyekezett a feladatok ésszerű megosztására. A munkamegosztás érdekében társfelelősöket bízott meg. Országos társfelelősnek bízta meg Katona Farkas O.Cist atyát, majd regionális felelősöket bízott meg egy-egy területen a munka szervezésével, az aktuális feladatok ellátásával. Hat vagy hét ilyen helyi felelős működött az országban.

Ezekkel a felelősökkel szoros kapcsolatot tartott fenn. Telefonon rendszeresen tájékozódott a helyi viszonyokról, a cenákulumok alakulásáról (abban az időben még nem volt általánosan elterjedt kommunikációs eszköz az internetkapcsolat). A másik kapcsolattartási eszköz a postai levélváltás volt.

Rendszeresen írta körleveleit a mozgalom időszerű feladatairól (évente négyet-ötöt is), a soron következő teendőkről, s ezt megfelelően sokszorosítva minden felelősnek elküldte.

Az évente egyszer Leányfalun tartott lelkigyakorlatokat jó előre, időben, és a tartalmát tekintve is gondosan megszervezte.

Most álljon itt az általa készített, 2003. március 17-én kelt körlevél egy rövid részlete, amely a lelkigyakorlat megszervezésével foglalkozik (ez a tervezet az én archívumomban található meg):

„A lelkigyakorlat Leányfalun az idén (2003-ban) május 12. és 15. között lesz.

A következő előadásokra készüljetek a tervezett program szerint:

1./ Erdős Mátyás: Az új rózsafüzértitkokról

2./ Gyulai Oszkár: A családi cenákulumokról

3./ Sóti János: A papság feladatai a MPM-ban

4./ Katona Farkas: Szent József az Egyházban

5./ Berkes Dezső: A szabadkőműves veszély a MPM-ban

6./ Virághné Gizike: Szabadon választott téma a MPM szellemében

Mi az érdekes a fenti körlevélben? Először is az, hogy milyen gondosan választotta ki az aktuális témákat. Másodszor pedig az, hogy mennyi idővel előre (kb. két hónap) kezdte megszervezni a lelkigyakorlatot, hogy az előadóknak legyen idejük a felkészülésre.

Matyi bácsi több alkalommal is megemlítette magánbeszélgetésekben és hivatalos, nyilvános alkalmakkor is, hogy a mai korban a papok magatartása döntő fontosságú. Kiemelte az adoráció, a szentségimádás fontosságát. A hosszabb, csendes ima szükségességét. Kell, hogy a pap kenyere legyen az imádság, mert a pap ez által alakítja és mélyíti el az Isteni Mesterrel való barátságát. Lelki ember legyen a pap, mert csak így lehet hiteles az emberek számára, különösen manapság, amikor a világban minden összezavarodik, megszűnnek a hagyományos értékek, mindenütt a bizonytalanság lesz úrrá, és olyan társadalom épül fel, amelyből Isten már ki van rekesztve. Beszélhet a pap szépen, de ha nincs mögötte az imádságos élet fundamentuma, akkor nincs hitele annak, amit mond.

Ez az én rövid megemlékezésem Dr. Erdős Mátyásról (a szeretett és tisztelt Matyi bácsiról), a MPM első magyarországi vezetőjéről, aki példás papi és emberi tulajdonságokkal látta el hosszú éveken keresztül a mozgalom egyáltalán nem könnyű feladatait, miközben teljes mértékben a Szűzanyára – égi Édesanyjára – bízta saját magát és a mozgalom ügyeit is. *Dr. Berkes Dezső*

Mária mindenütt a világon gondoskodik gyermekeiről

Coromotóban is, a mai Venezuelában, eljött az égből, hogy gondoskodjon Fia elveszett báránykáiról, és kimentse őket a pogányság sötétségéből.

A néphagyomány szerint 1591. november 3-án egy bennszülött törzs El Tocuyo felé tartott a dzsungelben, Portuguesa és Lara között. A törzsfőnök és felesége egy patakon keltek át, amikor megpillantottak egy különleges szépségű asszonyt, aki az ő nyelvjárásukon szólította meg őket, és ezt mondta: „Menjetek el az árvaházba, és ott kérjétek, hogy öntsenek vizet a fejetekre, hogy a mennyországba jussatok."

Nem sokkal később a törzsfőnök a Guanare folyó partján találkozott a spanyol Sánchezzel, aki a soropói földeket igazgatta, és elmesélte neki a látomást. Juan Sánchez úgy ítélte, hogy Szűz Mária jelenéséről van szó, és arra kérte a törzsfőnököt, hogy törzsével együtt újra jöjjön el egy hét múlva, hogy részesülhessen a keresztség előtti oktatásban. Valóban mindannyian találkoztak aztán azon a helyen. Ez az összejövetel a Guanaguanare és a Tucupido folyók találkozásánál volt. Sánchez közölte velük, hogy a hivatalokkal való megegyezés szerint rájuk bízzák azt a területet, ahol a jelenés történt. Ott felállíthatják sátraikat, és a katekumenátus ideje alatt megművelhetik a földet. Így mindannyian földet kaptak, de a törzsfőnök vissza akart térni az őserdőbe. Ott ő parancsolt, itt viszont engedelmeskednie kellett volna.

A hagyomány szerint Szűz Mária másodszor is megjelent a törzsfőnöknek, annak feleségének és sógornőjének szeptember 8-án éjszaka. A törzsfőnök kihúzott egy nyílvesszőt a tegzéből, és megcélozta a jelenést. Mária azonban nem ijedt meg, és közelebb lépett. Amikor a törzsfőnök kilőtte a nyílvesszőt, Mária eltűnt, de a törzsfőnök kezében egy kis pergamendarabot hagyott és

értelmünkkel, hanem csakis úgy, hogy elutasítunk mindent, ami kétségbe vonja a katolikus hitet, akkor is, ha nem értjük.

Már itt van!... És milyen ravasz módon: Támadás Fatima ellen! Nem a hit alapigazságaival kezdi, azon rögtön megütköznénk. Nem is valami magas teológiai témák, amikhez nem értenénk. Azon a téren is vannak támadások, de az nem befolyásolja az egyszerű emberek hitét. Fatima... Az Egyház hosszas vizsgálódás után valódinak ismerte el a fatimai jelenéseket, de jól tudjuk, hogy ez még nem kötelez minket arra, hogy higgyünk benne. A benne való hit nem feltétele az üdvösségnek, az egyedüli feltétel Krisztusba és az ő megváltó áldozatába vetett hit. De a fatimai üzenetben hinni azt jelenti, hogy nem úgy jutok az örökkévalóságba, hogy csak a puszta életemet mentettem meg, hanem azzal megyek oda, amit az Isten országa számára ma ki kell harcolni. A fontos viszont az, hogy legalább mi magunk megmeneküljünk: Fatimában tehát nem muszáj hinni. – Tehát ha Fatimát támadják, nem leszünk olyan éberek. Miután azonban a két Lúcia képeit nézve meggyőződtünk arról, hogy a másik valóban hamis, következik egy csomó kedves kép, melyeken az állítólagosan hamis Lúcia II. János Pál pápával van. Ha hittünk a képeknek a két Lúciáról, hogyan nézünk most II. János Pál egykor oly kedves arcára? Már nem olyannak látjuk, mint azelőtt. S itt megint a hazugság atyjának ügyes húzása: Nem a jelenlegi pápáról van szó, azt természetesen készek vagyunk megvédeni. Ő viszont már a múlthoz tartozik, tehát már nem szükséges védelmezni. II. János Páltól azonban nem hosszú az út a jelenlegi pápáig.

Vegyük észre, hogyan figyelmeztet Édesanyánk II. János Pállal kapcsolatban:

„Ez a pápa az én rendkívüli jelenlétem jele köztetek. Ütközőkő lesz minden ellenségem számára, és az a szikla, amelyen az Egyház nagy szakadása zátonyra fut." (1980. 9. 2.)

Itt pedig pont őt vonják kétségbe. Erről az üzenetről is azt hittük, hogy még az ő életében fog bekövetkezni. Az ördög azonban nem hülye, a jelenlegi pápa ellen nem lép fel, inkább az előző pápák ellen, s ezáltal azt is támadja, aki a munkásságukat folytatja. Ha sikerül kétségbe vonnia az előző pápa hitelességét, az emberek készek lesznek a jelenlegi pápát is elvetni.

II. János Pál halálakor azt láttuk, hogy ez az üzenet nem valósult meg élete során, ellenkezőleg, a múlt fuvallatát érezhettük mindannyian, míg a hitetlenek is, amikor temetése Istennek szentelt élete ünneplése volt. Még a kemény államférfiak szíve is megindult, akik eljöttek, láthattuk, hogy ez a „santo subito" az ő hozsannája a most még elképzelhetetlen, de megjövendölt „Nem szent!" és „Feszítsd meg!" előtt.

S ez a röpirat a két Lúciáról észrevétlenül, de gyors léptekkel készíti ezt elő az egyszerű hívők körében. Észre sem veszik, és hamar úgy elgyöngülhetnek, hogy magukra sem ismernének. – Ha el kell jönnie a nagy hitehagyásnak, ha egyszer megtörténik az, amit Mária mond, hogy szinte mindenki a hamis egyházat követi majd, akkor még több is lesz majd az ilyen hitelesnek tűnő röpiratokból. Ne akarjunk bennük harcolni a hazugság atyjával, nem lennénk rá képesek. Kövessük inkább tétovázás nélkül égi Édesanyánk világos fényét:

„Hogyha most meg nem szokják, hogy egyedül engem keressenek, egyedül rám hallgassanak, egyedül bennem bízzanak, hogyan fognak rám találni a nagy vihar idején, amikor minden sötétségbe borul? Szokjanak hozzá már most ahhoz, hogy bennem lássák a fényt, bármit is tesznek." (1974. 2. 10.)

Erdős Mátyás – Krajsovszky Gábor:

Oltáriszentség és cooblatio

Erdős Mátyás atya születésének 105. évfordulójára, valamint halálának 10. évfordulójára ajánlva

Bevezető gondolatok

„Az Oltáriszentség az Úr Krisztus testének és vérének szentsége, melyek a kenyér és bor színei alatt valósággal jelen vannak a hívek lelki táplálására és az újszövetség áldozatául."[1] Így szól az Oltáriszentség hittani meghatározása. Az Eucharisztia görög eredetű szó (az *eu – jó* és a *kharisz – kegyelem, kegyelmi adomány* szavakból), jelentése: hálaadás. Az Oltáriszentségnek mind az Ószövetségben, mind az Újszövetségben vannak előképei. Az Ószövetségben a manna (Kiv 16,35), a húsvéti bárány és annak vére (Kiv 12,13), továbbá Melkizedek fölajánlása (Ter 14,18). Az Újszövetségben a kánai menyegző (Jn 2,1-12), valamint a kenyérszaporítás csodái (Mt 14,13-21; 15,32-39). Alapítása nagycsütörtökön, az utolsó vacsorán (az első szentmise keretében) történt. Jézus Krisztus a kenyeret és a bort – isteni hatalmánál fogva – saját testévé és vérévé változtatta át (Mt 26,26-28; Mk 14,22-24; Lk 22,19-20; 1Kor 11,23-25). A pászka ünnep (egyiptomi kivonulás ünnepe) a rabságból a szabadságba való átmenetet jelentette, az Eucharisztia ünneplése pedig a földi életből az örök dicső életbe történő átmenetet jelenti. Az utolsó vacsorán Jézus Krisztus elővételezte feltámadott testét és vérét. Ahhoz, hogy az Oltáriszentséget tisztelhessük, és bátor hitvallást tehessünk mellette, meg kell ismernünk annak fogalmi-dogmatikai hátterét.[2]

A vallásos tisztelet fogalma

A vallás Isten megismerése és akaratának teljesítése. A vallásos tisztelet (*cultus*) egy személy vallási kiválóságának hódolattal való elismerése (*agnitio excellentiae*). Ez a kiválóság lehet kisebb, vagy nagyobb, így a tiszteletnek is lehetnek különböző fokai, mert a tisztelet fokát a kiválóság nagysága határozza meg. Isten Önmagától való, maga a lét, ezért végtelenül tökéletes. Minden más létező Tőle függ, az Ő teremtménye, tehát kiválósága véges. Istent végtelen kiválósága (*infinita excellentia*) miatt a legnagyobb vallási tisztelet, az imádás (*cultus latriae*) illeti. Az Isten Szentháromság, Atya, Fiú és Szentlélek, így mindhárom isteni személyt imádás illeti.[3]

Jelen van-e Krisztus az Oltáriszentségben?

„Egy szellemes festő lefestette az

utolsó vacsora jelenetét: Jézus, amint a kenyeret s bort nyújtja tanítványainak, s a kép alá a következő mondatokat írta: egyik oldalon ez áll – »*Luther*: Ez alatt van az ő teste. *Kálvin*: Ez úgy hat, mint az ő teste. *Zwingli*: Ez jelképezi az ő testét.« A másik oldalon e szó állt: »*Jézus Krisztus*: Ez az én testem.« Alatta: »*Kinek higgyünk ezek közül?*« Aligha lehetne rövidebben és kifejezőbben érzékeltetni és egyben összefoglalni a katolikus és katolikusellenes állásfoglalást az Oltáriszentség körül. Nem lehet vitás, ki érdemel több hitelt, melyik a helyes eligazodás.“[4] – írta Bangha Béla, a híres apologéta az Oltáriszentség mibenlétéről. Jézus Krisztus teste és vére átlényegülés által jelenik meg a kenyér és a bor külső színei alatt. „Tehát, ami előbb kenyér volt, az utóbb az ő teste lett; minthogy azonban külső változás nem történt se a kenyéren, se a boron, következik, hogy a legmélyén, a szubsztanciában ment az végbe. Olyanformán van ez, mint amikor egy úr azt mondja a rabszolgájának: te most szabad vagy; ezáltal külsőleg a volt rabszolgán semmi változás nem történt, voltaképpen pedig rendkívül mély és gyökeres változás ment végbe rajta.“[5] A 20. század nagy dogmatikusa, Schütz Antal, munkáiban részletesen elemzi ennek az érzékekkel nem, de vallásos hittel megtapasztalható isteni hagyatéknak a dogmatikai hátterét. Az Oltáriszentséget Úrnapján ünnepeli az Egyház. Az Oltáriszentségnek (és a papi hivatásoknak) magyar vértanúja is van, Brenner János, akit az akkori magyarországi isten- és ember-ellenes rendszer bérencei 1957. december 16-án öltek meg, 32 késszúrással. Lelki naplójából való a következő részlet: „Minél mélyebben átéled Krisztus lényegi valóságát az Oltáriszentségben, annál mélyebb lesz lelkiéleted. Ha nem megy az ima és az elmélkedés, éld át a Valóságot, hogy Krisztus éppen úgy ott van jelen, mint te. Nem elég a tökéletességet aprólékos gonddal teljesíteni, hanem tartalommal is meg kell tölteni, s ez a tartalom Jézus mélységes, benső, életigényként felbukkanó szeretete. Szeress, szeress, quia omnia vincit amor – mivel a szeretet mindent legyőz!“

Cooblatio (együtt-felajánlás)[6]

A II. Vatikáni Zsinat első rendelkezését így kezdi: „A szent zsinat azt a célt tűzte ki maga elé, hogy a krisztusi életet a hívek között napról napra elmélyítse. Ezért kiemelt módon feladatának tartja, hogy gondoskodjék a liturgia megújításáról és ápolásáról.“ (Lit 1) „A liturgiából – elsősorban és legfőképpen az Eucharisztiából, mint forrásból – árad belénk a kegyelem és általa valósul meg a legnagyobb hatóerővel Krisztusban az emberek szentté levése és Isten dicsőítése.“ (Lit 10)

A liturgikus reform megtörtént. Honi nyelven misézünk, a hívek értik a szöveget, alkalomadtán külön is magyarázzák nekik, a szembemiséző oltárral közvetlen kommunikációba kerültek a hívek a pappal, imájukkal, énekükkel, különböző szolgálatukkal tevékenyen bekapcsolódnak a szentmisébe.

És kérdezzük: a megújhodott liturgia nyomán megújhodott az Egyház? Buzgóbbá, áldozatosabbá, a zsinat szavával élve szentebbé lettünk? VI. Pál pápa 1972. június 29-én rögtönzött beszédében ezeket mondta: „Mi a zsinat után derűs napot vártunk – ehelyett új viharokat élünk át – néhány hasadékon keresztül a sátán behatolt az Isten templomába.“ A legjobb liturgikus reform sem fogja meghozni a zsinat által óhajtott megújhodást, ha csak a szentmise köntöse újul meg, ha nem közelítjük meg a szentmise *lényegét* is. El kell jutnunk Krisztus áldozatos lelkületéig is. Ő áldozatul adta testét-vérét az emberek üdvéért; nekünk is áldozattá kell válnunk.

A szentmise Jézus keresztáldozatának megjelenítése. Krisztus egykor, egyszer és mindenkorra feláldozta magát a mennyei Atyának az emberek bűneiért. A szentmisében szerte a világon, a világ végéig a hívek közösségében megjeleníti, mosttá teszi ezt az egyetlen áldozatot. Ezzel Egyházának is adott áldozatot, most már mi is tudunk Istennek kedves dolgot ajándékozni, sőt a legnagyobbat tudjuk neki adni, szeretett Fiát. Ezért mondhatjuk a szentmisében: „Őáltala,Ővele és Őbenne a Tiéd, mindenható Atyaisten, minden tisztelet és dicsőség.“

A szentmisében nemcsak Krisztust ajánljuk fel, hanem vele együtt önmagunkat is. Amikor Saul üldözte az Egyházat, Jézus maga mondta neki: „Saul, miért üldözöl engem?“ Krisztus elválaszthatatlan Egyházától, az Egyház – éppen ennek a Saulnak-Pálnak tanítása szerint – Krisztus titokzatos teste. A szentmisében Krisztussal együtt az ő titokzatos testét is felajánljuk a mennyei Atyának.

Az Egyház nem élettelen tárgy vagy értelem nélküli áldozati állat, hanem értelemmel és szabad akarattal rendelkező személyek testülete. Emberek felajánlásának csak akkor van értelme és értéke, ha ők maguk is megértették, mit tesznek, és önkéntes odaadással ajánlják fel magukat Istennek.

Amikor Krisztust felajánljuk, felajánljuk azt, aki Szűz Máriától született, aki értünk fáradt, szenvedett és meghalt, aki feltámadt és dicsőségesen uralkodik az Atya jobbján. Vagyis felajánljuk Krisztus egész életét. Ugyanígy, amikor magunkat felajánljuk a szentmisében, nem egy filmkockát ajánlunk fel életünkből, hanem egész eddig lepergett életünket, jövőnket is, egész magunkat, örömünket, bánatunkat, mindenünket.

A szentmisében tehát az egész Krisztus áldozza fel az egész Krisztust. A megtestesült Krisztus és az ő titokzatos teste áldozza fel Krisztust és az ő titokzatos testét. Így lesz az Egyház áldozatbemutató és áldozat is, *Ecclesia offerens et oblata*.

Amikor tehát a szentmisében a kenyeret és a bort az oltárhoz hozzák és felajánlják, én is felajánlom magam. A kenyér és bor az ember életét, örömét és fáradságát jelképezi. Én is odaadom örömömet, bánatomat, mindenemet. Isten elfogadja felajánlásomat, és az átváltoztatáskor válaszol az én önátadásomra, jelenné, mosttá teszi a keresztáldozatot és bekapcsolja ebbe az én felajánlásomat is. Sőt a szentáldozásban egész valóm bensőségesen egyesül Krisztussal, szent *communió*ba kerülök vele.

A II. Vatikáni Zsinat meghagyja a papoknak, hogy „tanítsák a híveket, hogy az isteni áldozatot ajánlják fel az Atyának és azzal a saját életüket is.“ (Papi 5) A híveknek „meg kell tanulniuk – mondja a zsinat -, hogy a tiszta áldozati adományt, nemcsak a pap keze által,

hanem vele egyesülten magukat is felajánlani és ezáltal magukat is áldozati adományul odaadni." (Lit 48) A zsinat szellemében megújhodott liturgia ismételten emlékeztet minket arra, hogy Krisztussal együtt magunkat is adjuk oda a mennyei Atyának. A könyörgésekben gyakran kérjük Istent, „tegyen minket neki szentelt áldozattá", a III. és IV. kánonban pedig arra kérjük a Szentlelket, tegyen minket „örök, élő áldozattá".

Nem a zsinat hozta az együtt-felajánlás (*cooblatio*) gondolatát. Ez a szentmise és az Egyház lényegéből következik. Már Szent Ágoston tanította, hogy az Egyház Krisztus példájából tanulta meg „se ipsam per ipsum discit offere", hogy Krisztussal együtt önmagát is felajánlja. (Civ. Dei 10,20. Rouet de Journel, Enchiridion 1745) Az Ősegyház pünkösdkor a szentmisében ezt a felajánló imádságot mondta: „nosmet ipsos tibi perfice munus aeternum", a felajánlott adományokkal együtt „tégy minket is neked szentelt örök áldozattá". Ez az ima később más miseszövegekbe is bekerült, például a Szentháromság és Krisztus főpapi miséjébe.

XII. Pius a Krisztus misztikus testéről szóló körlevelében tanít, hogy Krisztus „önmagában misztikus testének tagjait felajánlja", Mediator Dei kezdetű enciklikájában pedig arra figyelmeztet minket, hogy „a szentmise teljes hatását csak akkor érheti el, ha minél jobban hasonlítunk a szenvedő Krisztushoz és önmagunkat, és mint áldozatot felajánljuk."

A rómaiak megszokták a Szent Péter-templom művészi vonalait, már nem tesznek rájuk különösebb benyomást. De ha ünnepélyes alkalmakkor kivilágítják a bazilikát, csodálkozó örömmel döbbennek rá a templom művészi formájára. Így vagyunk hitünk egyes igazságaival is. IX. Pius pápa 1854-ben hittételként mondta ki, amit az Egyház addig is vallott: Szűz Mária létének első pillanatától kezdve ment volt minden áteredő bűntől. Mégis a szeplőtelen fogantatás ismeretét és tiszteletét egy magánkinyilatkoztatás terjesztette el a legjobban. 1858-ban Lourdes-ban megjelent Szűz Mária, és kijelentette a kis Bernadettnek: „Én vagyok a szeplőtelen fogantatás."

A magánkinyilatkoztatás nem mond és nem is mondhat semmi újat az Egyház tanításához, de rádöbbentheti az embereket egy elhanyagolt igazságra. Így vagyunk a Krisztussal való együttfelajánlás igazságával is. Az ősegyház példája, a szentatyák és pápák tanítása, a zsinati buzdítás, úgy látszik, még nem elég indíték. Isten ezért más oldalról világítja meg és hívja fel a figyelmünket erre az igazságra.

1952-ben halt meg Rómában a stájerországi származású és világban élő leány, Sieler Mária. Az Úr Jézustól kapott kinyilatkoztatás alapján még Alacoque Szent Margitnál is mélyebben hatolt bele Jézus Szívének titkaiba. Sok szenvedéssel, megaláztatással és főként áldozatos szeretettel teli életének egyetlen célja volt: a papság – és rajta keresztül az Egyház – megújítása. Naplójában ezeket írja: „Az Egyház elkövetkező korában a vallási élet legbensőbb magva és középpontja a mélységes behatolás és valóságos részvétel oltáráldozatával. Áldozattá kell lenni vele a mennyei Atya előtt. Ez új kegyelemforrás, ellenszer és gyógyszer korunk önzésére, az Egyház jövendő korszakának ragyogó jele és sajátos vonása."

Mivel a pap a szentmiseáldozat bemutatásánál kiemelkedő szerepet tölt be, elsősorban neki kell áldozattá válnia. Az „önmagáért" című misében a pap arra kéri a mennyei Atyát, tekintsen Krisztusára, aki pap is meg áldozat is, és akinek papságában a miséző is részesül, adja meg a papnak, hogy mindig Istennek tetsző áldozat legyen.

A zsinat emlékezteti a papot, hogy „lelkipásztori szeretetének a legfőbb forrása az eucharisztikus áldozat, amely éppen ezért középpontja és gyökere az egész papi életnek. Igyekezzék tehát a pap saját magában megvalósítani azt, ami az oltáron végbemegy." (Papi 14)

A magunk teljes önátadásával, a Krisztussal egyesült felajánlással hatolunk be a szentmiseáldozat mélyére és merítünk igazán a Megváltó forrásaiból. Ezzel újulunk meg keresztény létünkben és újítjuk meg Egyházunkat is. Nem csoda, ha Sieler Mária, az Úr Jézustól kapott kinyilatkoztatás alapján az oltáron áldozattá vált Megváltóval való bensőséges egyesülésben látja az Egyház eljövendő jobb korszakát.

---

[1] Schütz Antal: Dogmatika II. Szent István Társulat Budapest, 1923. 304.

[2] In: Krajsovszky Gábor: Az Oltáriszentség tisztelete az új, harmadik évezredben. A Központi Oltáregyesület jubileumi kiadványa. Budapest, 2009. 10-29.

[3] Krajsovszky Gábor: Erdős Mátyás atya elmélkedései, beszédei, előadásai. Budapest, 2006. 77. ISBN 978-963-06-1931-8

[4] Bangha Béla S.J.: Az oltár titka – jelen van-e Krisztus az Oltáriszentségben? A Magyar Kultúra kiadása 1930. 71. Reprint: Szent György Római Katolikus Egyházközség Vaszar, 1999.

[5] Schütz Antal: Katolikus hittan középfokú iskolák számára. 15. kiadás. Szent István Társulat Budapest, 1941. 82.

[6] Erdős Mátyás: Cooblatio (együttfelajánlás). In: Krajsovszky Gábor: Erdős Mátyás atya elmélkedései, beszédei, előadásai II. Budapest 2013.

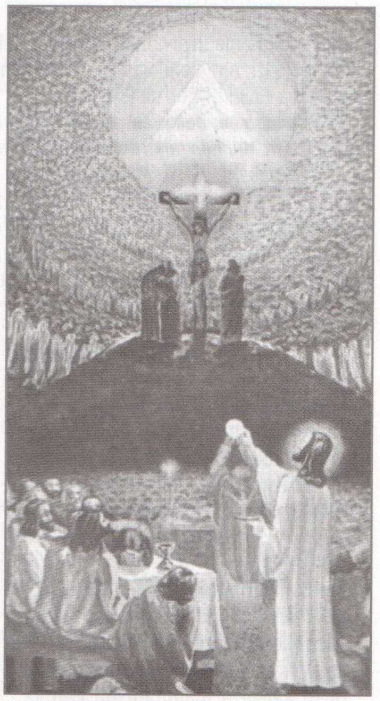

Erdős Mátyás elmélkedései és egyéb megnyilatkozásai

Különfélék

Múltkor prédikált valaki Dorogon, és én fordítottam németre. Most pedig engem hívtak misézni, sváboknak a „sváb templomba", a faluba; pont ez az Evangélium volt: aki nem veszi vállára keresztjét, hogy kövessen, nem méltó hozzám. Mit ér, ha az egész világot megnyerem, de lelkem kárát vallja? Nyugat-németek voltak, svábok a misén – ott nagy a jólét. Azt mondtam: én 70 éve (1917 – KG) ebben a templomban voltam ministráns, elsőáldozó is itt voltam és itt hallgattam 70 éve egy papot, aki ugyanerről az Evangéliumról prédikált. *Én talán ennek a hatására is lettem pap.* Most maguk is itt hallgatnak engem, de maguk nem lesznek papok, mindegyikőjüknek megvan a maga hivatása. Legyenek jó keresztények!

Nevelés kérdése – ha elkényeztetik, akkor, ha áldozatot kell hozni, képtelen rá, nem állja meg a próbát, alkalmatlan rá. Ma már például mindenütt kapható narancs, csokoládé. Én már pap voltam, amikor először ettem narancsot. Most meg mik vannak a szemétben! Egy művész mondta: ha nem mentem volna át annyi szenvedésen, akkor nem tartanék most itt. Akárcsak én! A két *véglet* a rossz: a nyomor és a pazarlás. Valaki azt mondta: kiskamasz korban eldől minden. Ez nem áll, mert egy elrontott életet is helyre lehet hozni, a kegyelem helyre teheti.

Sokan rosszabbul élnek nálam és én mégis kérek még többet az Istentől – nem a Földön zárul le minden. Azzal ők nem rövidülnek meg, ha én kapok és azzal én sem rövidülök meg, ha ők többet kapnak. *Kötelességem* kérni javakat magam és mások számára az Istentől!

Do ut des, do ut facias, facio ut des, facio ut facias – adok, hogy adjál, adok, hogy tegyél, teszek, hogy adj, teszem, hogy te is tedd. Ez a kereskedői szellem.

Ábrahám, Mózes hite: mitől voltak egészen biztosak abban, hogy isteni hang szól hozzájuk – a Bibliában a megjelenés *módja* nincs leírva, csak a végeredmény. Belső sugallat lehetett, angyal formájában (jóllehet, az angyaloknak nincs testük). Amikor Máriának Gábor angyal megjelent, Máriának egy pillanatig sem volt kételye. Mózesnek Isten megszólal a csipkebokorból – csak hang jött, látni nem látott semmit. Jelenések kétfélék lehetnek: vagy valóságos alakban, vagy a képzeletében (azaz érzetben). Egyik jelenés alkalmával Mária vastapintású volt, máskor meg semmi érezhető nincs. Angyal is kölcsönözhet testet (Gábor, Melkizedek).

Az Úr Jézus jelenléte kenyérhez, borhoz van kötve. Ha Krisztus 1 dl vérébe 5 liter bort öntök, attól még a bor színei megmaradnak. Mégsem mondhatom, hogy Krisztus vére, mert nem tudok rámutatni, hogy *hic*. Akkor a pap szándéka szerint csak az 1 dl-t (konkrét mennyiséget) változtatta át, és azt nem tudom megmutatni. Ha hígítom, akkor már nincs *hoc*, *hic*. Hogy hol a hígítási határ, nem tudjuk! A szenteltvíz viszont így szaporítható – mindig egy kicsit hagyunk és utántöltjük. De a Vér nem.

A materializmus csődje – ateistának milyen vigasztalást tudok mondani egy halálesetkor? *Csak* földiekkel tudom vigasztalni. Nyugodjék meg, azzal, hogy bánkódik, rajta nem segít.

Azon nem segít már ez. Ha pedig az elhunyt nem hitt: utolsó pillanatokban hátha hívővé vált. Minket, ha kérdeznek, felelünk: mi azt mondjuk „viszontlátásra”, ők pedig „örökre elváltunk”. A materializmus a halálnál mond csődöt, itt bukik meg.

Azért legyek jó, azért tegyek meg mindent, hogy az utódaimnak jobb legyen? Nem mindenki hagy maga után maradandót, nem mindenki „leistolt” egész életében. Emléked él – nem is vesznek tudomást arról, hogy meghalt az öreg szomszédasszony. Milliók tűnnek el úgy, hogy „semmit” sem tettek. Mindent valamiért teszünk. Ez a könyv is valamiért van. Minden a világon valamiért van. És akkor pont az ember élete volna cél nélküli? Mindennek van célja, és pont az egész életnek ne volna célja?! Az a célja, hogy jól éljünk – ez materialista felelet. De aki egész életében nyomorgott, nem élt jól, nyomorék volt, nem élvezte az életet, az akkor miért élt, ha csak az úgynevezett „jó” életnek van értéke? Azért, mert szobra van, kitüntetéseket kapott? Attól nagyobb?

Szakszervezetbe való belépés elhárítása (a kommunizmus alatt): annyi a dolgom, nem érek rá. Majd, ha látom, hogy függetlenül tevékenykedik, belépek. Ezzel el van ütve egy időre. Általában csak a tagdíj kell nekik. Ha meg formaság, akkor miért kell? Ez is a párt transzmissziója (akaratának véghezvivője). A KISZ a jobb szárnya, a népfront pedig a pártonkívüliek pártja. Én ezektől *teljesen* elhatárolom magamat. Ha valaki a pártba lép, az már veszélyesebb. *Ha ezzel a hitét feladja*, ha nála ez ezt jelenti, akkor nem gyónhat, nem áldozhat. De ha valakit belekényszerítenek (volt ilyen), akkor megteheti azt, hogy mindent ugyanúgy csinál tovább, jár misére. Egy párttitkárt megkérdeztek: hogyhogy misére jár? Azt felelte: le van írva, hogy a nép közé kell menni. *Azért megyek a templomba, mert a nép ott van.*

Követelések (1989 augusztusa – KG): 1/ orosz csapatkivonás, 2/ többpártrendszer, 3/ a varsói paktumból való kilépés, 4/ oszlassák fel a munkásőrséget. De ha Magyarország elkezdi, a többi is akarja! A tűz „kap”. Ez hogy lesz, nem tudjuk.

Rettenetes lezüllés van ma Magyarországon. Megjelenhettek olyan könyvek is, amelyek korábban tiltottak voltak – kénytelenek engedni. Nem azért, mert jót akarnak (a magyar kommunisták – KG), hanem, mert kénytelenek. Mai politikai helyzet nem a jó szándékukból ered, hanem mert erre kényszerülnek. Ha ott (Szovjetunió – KG) megváltozik valami, akkor itt is. Aki ezek után is kommunista, az vagy fanatikus, vagy nem tudja, mit csinál, vagy teljes számításból az; csak azokból következtetve, amit ők bevallanak, pláne, amit most írnak róluk.

Tóth Tihamér püspök szentté avatásánál voltam az ördög ügyvédje – ez olyan, mint az ügyész. Lehetséges Mindszenty szentté avatása is, sőt, érdemes is imádkozni érte. Az, hogy ő zászlós úr volt, teljesen természetes dolog. Ha az ország király nélkül maradt, ő vált a király helyettesévé. Politikai restaurációt kívánt? Nem biztos, hogy ezért járt Habsburg Ottónál. A szentek is tévedhettek. Szent László is tévedett – az ellenpápa mellé állt. Ő nem tudta, hogy melyik az igazi pápa. *Mindig a szubjektív lelkiismeret számít.*

Amikor Mindszenty József Bécsben kerülő úton Lékai László tervezett esztergomi kinevezéséről értesült, titokban arra kérte őt, hogy ne fogadja el a megbízást, mivel ő sem tud az ottani viszonyokon változtatni, és Mindszenty felmentésével szabad utat kap a kommunista hatalom, hogy püspökökről kénye-kedve szerint döntsön. Lékai nem fogadta meg a tanácsot.[16]

Még veszprémi apostoli kormányzóvá történő kinevezésének történetét maga Lékai mesélte el Mészáros Tibornak, Mindszenty bíboros bécsi titkárának.[17] Többek között ezeket mondta neki: „Nem politikából csinálom azt, amit teszek, hanem meggyőződésből." A kritikákra pedig ezt válaszolta: „Te, ezek megváltoztak ám! Ezeknél a kommunistáknál van az új erő! És a békepapi gyűlések nívósak."[18] Mészáros Tibor tehetetlenül, szomorúan hallgatta, és Mindszentyvel együtt tudomásul kellett venniük, hogy „Lékai is beépült a rendszerbe."[19]

Érdekes az alábbi két epizód, amely Mindszenty bíboros hivatalfosztása és volt esztergomi munkatársa, Erdős Mátyás személyének kapcsán került megörökítésre, ugyancsak Lékai Lászlóval kapcsolatosan. Az egyik Erdős Mátyás 2002. január 13-án írt személyes levele Mészáros Istvánhoz. Ebben Lékai Lászlóról a következőket írja; „Amikor Lékait kinevezték esztergomi adminisztrátornak, én Dunaszigeten lelkész voltam. Névnapom volt, néhány pap volt nálam. Lékai egy pap sofőrrel eljött Dunaszigetre, de nem jött be a plébániára, a pappal hívatott ki autójához. Elővett egy esztergomi schematizmust, melynek minden második lapja üres volt. Láttam, hogy a lapokon már voltak feljegyzések. Ha jól emlékszem, akkor mondtam neki: ne akarjon mindenáron prímás lenni. Erre azt mondta: ő nem akar mindenáron az lenni. (…) Egyszer a kápolnából[20] kijövet a folyosón azt mondta nekem: a vezető párttagok fel akarják számolni az egyházat. Hogy ez eddig nem sikerült, ez Kádárnak, Miklós Imrének és neki, Lékainak köszönhető. Nem tudom, meggyőződésből mondta-e, vagy megnyugtatásból.[21] Tudjuk, Miklós Imre szándéka megegyezett a pártéval."[22]

A másik esemény, a Vatikán részéről az apostoli adminisztrátori, illetve a későbbi esztergomi érseki székre történő személyi javaslat, amely az 1971. július 21-i szentszéki emlékeztetőben olvasható. Az iratot a Szentszék képviselője adta át a római magyar követnek, amelyben többek között ez állt: „Abban a – nem kívánatos – esetben, ha a Kormány részéről ellenvetés lenne Mons. Vajda[23] kinevezésével szemben, a Szentszék kész alternatívaként a jelenleg működő püspökökön kívüli a megoldás keresésére, az esztergomi

[16] Adriányi Gábor: A Vatikán keleti politikája és Magyarország 1939-1978. A Mindszenty-ügy. Kairosz Kiadó, Budapest, 2004. 188.
[17] Mészáros Tibor: Akit övéi be nem fogadtak. Mindszenty bíboros titkárának visszaemlékezései. Pro Domo, Pécs, 1997. 236.
[18] Mészáros Tibor: Akit övéi be nem fogadtak. Mindszenty bíboros titkárának visszaemlékezései. Pro Domo, Pécs, 1997. 237.
[19] Adriányi Gábor: A Vatikán keleti politikája és Magyarország 1939-1978. A Mindszenty-ügy. Kairosz Kiadó, Budapest, 2004. 188.
[20] Erdős Mátyás ekkor már Esztergomban, a prímási palotában lakott, mint könyvtárigazgató. Itt a Prímási Palota kápolnájáról van szó.
[21] Esztergomban Lékai a beszélgetések alkalmával mindig úgy beszélt, mintha egy harmadik személy is jelen volna. In: Mészáros István: Árnyak és fények. Eötvös József Könyvkiadó Budapest 2008. 308.
[22] Mészáros István: Árnyak és fények. Eötvös József Könyvkiadó Budapest 2008. 307-309.
[23] Vajda József váci segédpüspök esztergomi apostoli kormányzóvá történő kinevezését a kormány nem tartotta kívánatosnak, de nem is zárta ki kinevezésének lehetőségét. In: Ólmosi Zoltán: Mindszenty és a hatalom. LEX Kft. 1991. 209.

apostoli adminisztrátori tisztség jelöltjeinek javasolva Erdőss[24] Mátyás és Szendy József papokat, akiket előző tárgyalásokon már javasoltunk."[25]

Lékai László 1974. február 2-án kapta meg esztergomi apostoli adminisztrátori kinevezését, majd 1976. február 10-én prímás-érseki kinevezését. VI. Pál pápa 1976. május 24-én kreálta bíborossá.[26]

Lékait csak négyszemközt tegeztem – minek vágjak fel? Egyik papját egyszer Serédi behívatta: szabadszájú vagy, mondta neki. Hasonló a fazonunk – vágott vissza ő. Serédi is szókimondó volt. Temetésen egyszer odaszólt: az életében kellett volna jobban megbecsülni az anyósodat! Csendes gyász kell. Lékai behozott engem Esztergomba. Kihalt a két öreg tolmács. Rám gondolt. De aulistának nem lehetett behoznia, az állam nem engedte. Könyvtárigazgatónak – a könyvtár élén addig csak ügyvezető igazgató volt. Így mindig fordítottam is neki. Eleinte a könyvtárban laktam, de itt, a palotában kosztoltam. Ezzel indokolta a Lékai a behozatalomat, de aztán visszahallottam, hogy *papok nyomására is* tette ezt. Sürgették: mi lesz az Erdőssel? Engem, mint könyvtárost hozott be. Ha valaki (kispap) valami olyat kérdezett annak idején, ami nem volt a szakterületem; nem tudhat mindent az ember. Megmondtam, kérdezze meg a szentírás professzort, vagy a morális professzort. Vagy én kérdeztem meg az adott tárgy előadóját. Körülbelül tudtam a választ; de ha rájön, hogy blöffölök, oda minden. Ezért nem tettem.

Lékai szobája is tele volt lehallgatókkal. Egyszer a portán hallani lehetett a telefonközpontban a szemináriumi előadást. Szóltak az illetőnek. Azt is, mint mindent, lehallgattak. Talán itt is, az én szobámban is volt lehallgató.

A Lékai, amit *hatáskörében rendelkezik*, annak köteles vagyok engedelmeskedni. Ha például a Lékai bűnt parancsolt volna, akkor azt köteles vagyok megtagadni. De például, ha azt mondja, hogy *a kizárólag az Egyháztól kapott* pénzemből vettem egy házat és azt el kell adnom és az árát a szegények között szétosztani – ebben engedelmeskednem kell, mert ez szorosan egyházi jogkör. De ha én örököltem, és abból van egy házam, akkor azt az ő utasítására nem vagyok köteles eladni. Ha azt mondja: menjek békegyűlésre, nem megyek, mert az nem egyházi, hanem világi dolog. Vagy például: ne tartsak lelkigyakorlatot. Én engedelmeskedem, de ezért a döntéséért ő számol majd el az Isten előtt. Akár megfontolt, akár rossz, buta döntés, engedelmeskedni kell (kivéve persze a bűnt). Engem kirúgat a vezető a szemináriumból. Megteheti, és nekem mennem kell, de ezért ő viseli a felelősségét az Isten előtt.

Paskai utóda – májusban kell beadni a lemondást és a Vatikán vagy elfogadja, vagy nem. A sakktábláról le vagyok véve, sakktáblán kívül vagyok. Bárki lesz az új prímás, az én sorsomon az nem változtat.

Aki most (1994 – KG) 50 éves, az már teljes egészében a kommunizmusban nőtt fel. A hittannal a szülők nem törődtek: most itt az eredmény, a vallásilag sok buta ember. *Bérmálás*: ajándék, az igen! De a Szentlélek ajándékával nem törődnek. A jelkép fontosabb, mint a valóság.

---

[24] Itt értelemszerűen Erdős Mátyásról van szó. Ismerve az ő humoros természetét, amikor ez az irat a kezébe került – látva nevének két s-sel történt írását – a következőt mondta: „ez a lehetőség nagyon két-es volt".
[25] Ólmosi Zoltán: Mindszenty és a hatalom. LEX Kft. 1991. 154.
[26] Az Esztergomi Főegyházmegye névtára és évkönyve 1982. Esztergom, 1982. 84.

Hitehagyás, hitközömbösség – *nem erkölcstelenek, hanem erkölcs nélküliek.* **Hálaadás – alapot teremt a kérésre** (ez meg sem köszönte – mondják a hétköznapi életben is a hálátlanra).

Deus, cujus misericórdiae non est númerus, et bonitatis infinitus est thesáurus: piissimae, majestati tuae pro collátis donis grátias ágimus, tuam semper cleméntiam exorántes; ut qui peténibus postulata concédis, eostem non déserens, ad praemia futúra dispónas. Per Dóminum.

Isten, kinek irgalma korlátlan és jóságának kincse végtelen: hálát adunk szent fölségednek a nyert ajándékokért és szüntelenül kérjük kegyességedet, hogy te, aki az esedezők kéréseit teljesíted, el ne hagyd őket, hanem készítsd el a jövendő jutalomra. A mi Urunk által.

A csillagokról

Valaki megtervezte az Európai Unió zászlóját: Mária körül 12 ötágú csillag van. Dávid csillaga hatágú. Az ötágú csillag a kommunisták és a szabadkőművesek csillaga.

Milyen volt a 12 csillag?

Az Evangéliumban (Mt 2,1-12.): napkeleti bölcsek csillagot látnak napkeleten, amely elvezette őket betlehembe. Volt-e a csillagnak ága és hány ágú volt, arról semmit sem ír az Evangélium.

János apostol látott egy asszonyt, „fején 12 csillagból korona”. Volt-e a csillagoknak ága és hány ágúak voltak, arról ő sem ír (Jel 12,1).

Potmain – Bretagne
1971. január 17-én a 12 éves Eugen látja a Szűzanyát, akinek világoskék ruháján aranyozott ötágú csillagok vannak.

A valóságot a mennyországban fogjuk megtudni.

Jelen vannak katasztrófák, háborúk, betegségek. Eleget imádkoztunk, engeszteltünk már? Elmúlnak a megpróbáltatások, rövidülnek, enyhülnek? Mindenesetre buzgón kell tenni azt, amit a Szűzanya tőlünk kér, kíván. A legjobb eredménnyel kell átvészelnünk a megpróbáltatás idejét. Nagy reménnyel, kitartással várni az új Adventet, az új Pünkösdöt, Szűz Mária szeplőtelen szívének győzelmét. Ez mind egybe fog esni a nagy jubileummal? Adja a Jóisten! Megérem? Kilencven éves fennállásomra többen hosszú életet kívántak nekem – ez, hála Istennek, kizárólag az idő Urától függ. Vállalom, viselem vénségem terhét, ameddig a Jóisten akarja; örömmel segítek Nektek fentről, de szívesen örülnék Veletek itt lenn is.

Kegyelmes Karácsonyt és a Mennyei Atya áldásával gazdagított új esztendőt kíván Barátainak Mátyás.
Esztergom, 1998. december 10. A Máriás Papi Mozgalom tagjainak

Kedves Testvérek!

A Szűzanya több helyen is megjelenve, vagy üzenve ismételten azt kérte: imádkozzunk, engeszteljünk korunk bűnei miatt. A végtelenül szent és igazságos Isten különböző csapásokkal, megpróbáltatásokkal akarja észre téríteni, megtéríteni, megmenteni az embereket. A megjövendölt megpróbáltatások mindig feltételesek: „ha nem javultok meg”. Buzgó hívek imája, engesztelése ezeket a megpróbáltatásokat megrövidítette, enyhítette, de meg nem szüntette. Szűz Mária 1994. december 5-én a guadalupei kegyhelyen Mexikóban ezt közölte Don Gobbival: „Megerősítelek téged, hogy a kétezer éves nagy jubileumra megtörténik Szeplőtelen Szívem diadala, amelyet megjövendöltem Fatimában.” (Kék Könyv 989., Pótfüzet 100.) 1999. szeptember 7-én részt vettem egy Don Gobbi által tartott cenákulumon. Ott Gobbi atya ezeket mondta: „a jubileumi év január 1-től december 31-ig tart”. Tehát Szűz Mária Szeplőtelen Szívének győzelme, a békés, krisztusibb kor a harmadik évezredben valósul meg. Tehát ajánljuk fel magunkat a Szűzanya Szeplőtelen szívének és imádkozzunk tovább, hogy a megpróbáltatás idején helyt álljunk és minél több ember megtérjen.

Esztergom, 1999. Ádvent IV. vasárnapján.

Mindnyájatoknak kegyelmes ünnepeket kívánva maradok Krisztusban testvéretek: Mátyás.

A régi barátsággal: az ősi Mátyás

Az ünnepi jókívánságokat az én viszonzásommal együtt imáim és szentmiséim útján már elküldtem a címzetteknek. Azóta ezredfordulóban vagyunk! Ezreknek, nagyon sok ezer embernek is fordulnia kell a hitre, erkölcsre, becsületre. Fel kell ismernie a megérdemelt megpróbáltatásokban, csapásokban Isten irgalmát: ember, térj észhez, térj meg! Reméljük, hogy sokak imája, engesztelése üdvösség-szerzővé teszi a megpróbáltatásokat. Tehát továbbra is Szűz Mária oltalmába ajánlva magunkat tartsunk ki a hitben, engesztelésben, hogy minél több ember megtérjen, megmeneküljön és részt vehessen Szűz Mária Szeplőtelen Szívének biztos győzelmében.

Esztergom, 2000. Urunk megjelenésének ünnepén

Krisztusban testvéretek: Mátyás.

Theologi in annum IV.

Anódi Andreas	Molnár Stephanus
Bölcsvölgyi Zoltanus	
Burián Ladislaus	Nagy Antonius
Elek Ludovicus	Nagy Ludovicus
Farkas Eugenius	Szabó Zoltanus
Kiss Adalbertus	Szilvási Stephaneus
Koller Julius	Takács Josephus
Lormusz Ludovicus	Tímár Emericus
Móder Michael	Várhegyi Stephaneus

Universim: 17

(*Schematismus Venerabilis Cleri, Archidioecesis Strigoniensis 1945*, 208 pp.)

A maradék 10 Felvidékre került (az aláhúzott nevűek itt maradtak).

Jó vezető ismérvei: omnia vidére (mindenről tudni), multa dissimulare (sokat elnézni), pauca punire (keveset büntetni). A jó diáké pedig: necessitas (kötelesség), utilitas (hasznosság), iucundas (kellemesség).

A szabadságszoborról mondták a budaörsi svábok: állíttatta Pest *buta* (Buda) népe a szovjet *szifilizáció* (civilizáció) emlékére *karórai* (kararai) márványból. Itt, Párkányban is ment a front. Találtak olyan orosz katonát, akinek 6 karóra volt a kezén!

Órát tartottam és kettőt összevontam, szünet nélkül tartottam meg. Benyitott valaki, aztán még valaki. Azt mondtam, nem tudom, mit csinálok azzal, aki legközelebb benyit. Hát a Simai rektor nyitott be – amikor kiment, azt mondtam, „simán kiment". Schütz dogmatikájában már sok minden benne van, ami csak jóval később került kifejtésre. A tanári kar jó volt, ezt papok is mondják – sokféle egyéniség volt, de jól kijöttünk egymással. Volt, aki azt gondolta: ha egy kispap fölveszi a reverendát, az mindjárt szent. A legmagasabbat feltételezte mindenkiről, akire a reverenda rákerült. Mondtam neki: ezek a világban értek, fokozatosan lehet csak elkezdeni. Délután 2 óra: meghalok (lefekszem aludni), délután 4 óra: feltámadok (felkelek).

Állambiztonsági Szolgálatok Történeti levéltárába kérvényt írtam; 93 éves vagyok, túl két infarktuson: élve! Kérném adataimat. Mellékelve a sematizmusból az önéletrajzom. Mély tisztelettel: Erdős Mátyás.

Nem voltam Volksbundista, nem ebédeltem német tisztekkel, legalább is nem többször, mint mások, nem vagyok iszákos. Egyszer voltam részeg, 9 évesen, amikor a kocsmáros megitatott a pincéjében. Rosszindulatú embernek tituláltak 1952-ben is (ezek az iratokban szerepelnek, mint vádak – KG). Most örüljek, vagy sírjak? Annak lehet örülni, hogy nem dicsérnek a 300 oldalukban! Barátaim nevét találom meg benne, akik jelentettek rólam!

Euer kirchlichen Trauung kann ich nicht kommen. Geistig werde ich dort. Als Zeichen dafür sende ich Euch ein Kreuz, auf das Ihr Euren Ehetreueid ablegen könnt. Dem Gekreuzigten hat man zugerufen: „Steig ab vom Kreuz!" Er blieb. Und dadurch hat Er für Sich und für uns die Seligkeit erlangt. Bleibt auch Ihr dem Kreuz Eures Schwures treu. Das Kreuz ist das Zeichen und die Quelle der Liebe, der Treue, der Freude, der Seligkeit. Aus dem Kreuz kommt aller Segen. Du hast in deiner Kristine eine „Christliche" Braut gefunden. Ein Geschenk Gottes, wie Du schreibst.* Ihr müsst dieses Geschenk hüten. Ich wäre Dir auch sehr dankbar wenn Ihr mir von Euch ein Foto schenken würdet, oder noch besser Euch einmal in Esztergom persönlich vorstellen würdet. Ich meine natürlich einmal nach der groszen Hochzeitsreise. Zu Euren Hochzeitstag, das heiszt zu Euren Ehrentag wünsche ich – natürlich zu dem damit beginnenden ganzen Ehestand – Gottes reichlichsten Segen – dafür will ich fest mit beten.

Euer in Christo Bruder: Matthias.

*Ich freue mich, meine Braut kennengelernt zu haben. Es ist mit der Hilfe Gottes endlich gelungen. Ich bedanke mich dafür!

Hit[27]

„Hinni többet jelent, mint azt, hogy egyszerűen elfogadok bizonyos igazságokat. A hit által az ember teljesen átadja önmagát a magát személyesen közlő Istennek. Ha hiszek, akkor elismerem, hogy Isten személyesen szólt hozzám, személyes felelet az embert megszólító isteni szóra. A »kinyilatkoztatott igazságokat« azért fogadjuk el, mert életem vezérfonalává teszem, mert Istentől valók. Teológiai értelemben csak ott beszélhetek hitről, ahol Isten szava miatt (»a Kinyilatkoztatás Isten tekintélye miatt«, mint azt az I. Vatikáni Zsinat tanítja) teszem rá életemet arra, amit hiszek." (Weissmar Béla: Szolgálat 21. szám 29. oldal)

Ez a teljes hit, amely válogatás nélküli elfogadja a kinyilatkoztatott igazságokat és bizalommal adja át önmagát a hozzá szóló Istennek – ha a hit a Tridenti Zsinat szerint „initium fundamentum et radix omnes iustificationis" /D 801/. Tehát minden, amit a mások és a magunk üdvösségéért teszünk, a hittel kezdődik, állandóan a hitre kell épülnie, és a hit gyökeréből táplálkoznia. A hit teljes biblikus fogalmazásban a reményt és a szeretetet is magában foglalja, vagyis a hit szerinti életet, Krisztus követését.

A hitből nem lehet kinőni, hanem csak egyre inkább belenőni. Ezért papi munkánk feladata a hit hirdetése, ébresztése, megalapozása, elmélyítése, megőrzése. A hit nem csak puszta elfogadása bizonyos igazságoknak, üdvtörténeti eseményeknek, nem parttalan bizakodás, nem sejtelem és vélekedés, nem kiállás bizonyos örök értékek mellett, hanem a II. Vatikáni Zsinat (Kinyilatkoztatás 5) szerint: „A hittel az ember szabadon Istenre bízza egész önmagát, értelmével és akaratával teljesen meghódol a kinyilatkoztató Isten előtt és örömmel elfogadja a tőle kapott kinyilatkoztatást."

Mivel a hit az egész ember meghódolása Isten előtt, nem tartozik a bizonyítható szaktudományok, a filozófiai spekulációk, az érzelmek területére, hanem az ember személyi szférájáéba, mely minden emberi dimenziót átölel. A hit „optio fundamentalis", ős-, alapválasztás, hozzáállás, amelyben az ember létét elfogadja, meghatározza élete értelmét, célját, jövője felett dönt. A hit felelet Istennek előzőleg hozzánk intézett szavára: „A hit hallomásból jön", mondja Szent Pál. (Róm 10,17.) Tehát válasz, vallás-, megvallás-, tanúságtétel jellege van. „Mindig álljatok készen arra, hogy megfeleljetek mindenkinek, aki reménységetekről kérdőre von titeket." (1 Pét 3,15.)

A hit tartalma nem csak Isten szavaiból áll, hanem Isten szavaiból *és* tettéből. Ez a kettő szorosan összetartozik. „A Kinyilatkoztatás eseményekben és hozzájuk bensőleg kapcsolódó szeretetben bontakozik ki. Istennek az üdvösség történetében művelt cselekedetei kinyilvánítják és érvényesítik a tanítást és a szavakkal kifejezett valóságokat. A szavak viszont a tetteket követik és a bennük rejlő titkot valósítják meg. Az Istenről és az ember üdvösségéről kinyilatkoztatott mélységes igazság Krisztusban részünkre. Ő az egész Kinyilatkoztatás közvetítője és beteljesítője." (II. Vaticanum Kinyilatkoztatás 2)

Istennek a szava az emberekhez – tehát Jézus Krisztus hitünk mindent magában foglaló központja. Azért Szent Pál csak a megfeszített Krisztusról akar tudni és csak őt követni. (1 Kor 2,2.) Az ősegyház hitét lapidáris rövidséggel e két szóba lehet összefoglalni: „Kyrie Christos – Krisztus az Krisztus!" Vagy, amint Szent Pál mondta: „Isten fiának hitében élek, aki szeretet engem és önmagát adta értem." (Gal 2,20.) Tehát Jézus Krisztus elfogadása,

[27] Máriás Papi Mozgalom irattárából

megvallása, követése hitünk, vallásunk célja és értelme. Ez a keresztény-, a krisztusi élet: vita christiana. Ennek vagyunk tanúi, tanúságtevői. Krisztus megtestesülése hitünk rövid foglalata, a „syn-ballo" (syn-ballo: összetartok), szimbóluma. Az ördög Isten-, főképp a megtestesülés ellensége (a teológia szerint emiatt buktak el az angyalok), a „dia-bolus" (dia-ballo: szétdobok). Az ördög tudja, hogy a hit initium fundamentum et radix omnes iustificationis", azért teszi ezt. Az ősszülőket is hitükben ingatta meg: „Ne higgyetek Istennek, dehogy haltok meg." Jézus is azt feleli a kísértőnek: „Nem csak kenyérrel él az ember, hanem minden igével, amely az Isten ajkáról való." (Mt 4,4.) Mit csinált a dia-bolus? Először éket vert a hit és az élet közé, aztán kikezdte mind a kettőt: a hitről a válogatás és a kritizálás, az életben: a törvények lazítása, az erkölcsök rombolása.

Az ördög művének mondtam a hit-, a hitből való élet kikezdését. Ahol az egyház-, a lelki élet alapja ellen nagy a támadás, akkor biztosan ott van. Ritkán dolgozik egyedül, szövetségesei az emberek. Mesterien tudja felhasználni az emberi gyarlóságot, gyengeséget, gonoszságot a maga céljaira. nagyon érti, hogyan kell önmagát lepleznie. Mindent szolgálatába tud állítani, nála a cél valóban minden eszközt „szentesít". Azért dolgozik sokszor a szép és jó álarcában.

VI. Pál pápa kormányzóságának 9. évfordulóján (1972. június 29-én) spontán megnyilatkozásban ezt mondta a Szent Péter Templomban: „Néhány résen át a sátáni rossz szellem behatolt Isten templomába." Az Osservatore Romano (1972. július 1.) ilyen címen közölte a pápa beszédét: „Karoljunk erősen a hitbe, hogy a sötétség hatalmának ellenállhassunk!" A pápa szerint kétség, bizonytalanság, nyugtalanság, bizalmatlanság, elégedetlenség tapasztalható az egyházzal szemben. Sokan hamis prófétáknak, folyóiratoknak, egyes mozgalmaknak jobban hisznek, mint Krisztus tanításának. Hogyan történhetett mindez? – kérdezi a pápa. Itt ellenség-erő dolgozik, neve sátán. „Meg vagyunk győződve arról – mondta szóról-szóra a pápa –, hogy természeten kívüli hatalom belenyúlt a világ történetébe, hogy zavart okozzon, hogy az egyetemes zsinat gyümölcseit elfojtsa, és megakadályozza, hogy az egyház öröméneket énekeljen, azért, mert új és mélyebb önismeretére jutott. Még inkább, mint máskor, akarjuk teljesíteni azt a feladatot, amelyet Isten Péternek adott, hogy testvéreit a hitben megerősítse." (1972. október)

Ima[28]

Mi az ima? Istennel, szentjeivel való beszélgetés. Szent Ágoston írja: „Imát beszélgetek Istennel." Beszélgetés: tehát személyes kapcsolat. Az „én-te" viszony az imaalapállása. „Mert azt az imádságot, amikor valaki nem gondol arra, Kivel beszél, vagy mit kér, ki az, aki kér, ki az, akitől kér, nem nevezem imádságnak." /Avilai nagy Szent Teréz: A belső várkastély/

1/ Tehát az imában nem a szó keresése történik, hanem találkozás. Nem szép szavakra kell rátalálnom, hanem a személyre, akivel beszélgetek – az Istenre! Ez nem azt jelenti, hogy magam elé kell képzelnem az Istent, vagy Szűz Máriát. Aki tudja, jól teszi (például kép előtt imádkozik), de ez nem lényeges, ne is erőltessük. Hitem mondja: itt van, beszélek vele, hozzá szólok, hall engem, meghallgat engem. Az imát nem lehet megmagyarázni: imádkozni kell és ez elég.

[28] Máriás Papi Mozgalom irattárából

2/ Az ima: beszélgetés. Miről beszélgetnek az emberek? Ami bennük van. A szív bőségéből szól a száj! A szó természeténél fogva a belső lelki tartalom kifejezője. Jézus is az Atya „igéje", önmaga kimondása, azért mondja a Szentírás Jézust az Atya képének, lényege másának.

A/ Ebből következik, hogy az imában önmagamat kell adnom. Csak én adhatom önmagamat. Másra nem ruházhatom rá az imát. Más *helyettem* nem imádkozhat. Legfeljebb *értem*. Dolgozni dolgozhat valaki helyettem, de nem imádkozhat helyettem. Annyira személyes, mint az evés, ivás. Az „imamalom", „imazászló" az ima belső lényegének félreismerése. (Például: menj el helyettem is, gyere be helyette is.)

B/ Mivel önmagamat kell adnom, a sajátomat adom – a saját szavam, gondolatom a legszebb. Tehát az áldozás után is beszélgetek saját szavaimmal az Úr Jézussal. Az imakönyvet csak akkor vegyem elő, ha kifogytam a szóból. Ha imakönyvet használok, olyan imát válasszak, ami testhez álló, mintha a sajátom volna, ami az én lelkületemet fejezi ki. Nem a cifra szavakat szereti Jézus, hanem egyszerű, őszinte szavaim. Más a *közös* ima, a kötött ima – mindnyájunk imája, vagy a búcsúima, amikor előírt imát kell mondani.

C/ Magamat kell adnom, azért magamból indulok ki, mindenkori lelkiállapotomból. Kibeszélem magam, ha öröm ért, jó hírt hallottam, sikerült valami: ezzel kezdem. Bánatomat, szívemet kiöntöm, panaszkodom. Mindezeket, ha valaki Jézusnak mondja, akkor a legjobban imádkozott. Istent nem untatjuk apróságainkkal – a jó édesanyát is érdekli gyereke beszámolója. Lehet, hogy ideges vagyok, türelmetlen, sürgetően kérek, de utána lehiggadok, megpihenek.

D/ Azt mondtam, önmagamat adom – de ez nem jelenti azt, hogy csak magamról beszélek, csak saját személyem körül forog imám. Sőt! Minél jobban szeretem Jézust, annál jobban ismerem meg őt, annál inkább lesz az ő ügye az én ügyem, sőt, az ő ügye mellett – a betegek, a haldoklók, a bűnösök, a szenvedő lelkek, papok, püspök, hivatások – eltörpülnek az én apró-cseprő ügyeim.

E/ Ha sikerül így személyessé tennem az imádságot, akkor igényemmé lesz, „hiányzik", ha elmarad, nem fogom, napokra „elfelejteni".

F/ Bizalommal – Jézus mondja: keressetek és találtok, kérjetek és adatik, zörgessetek és ajtót nyitnak majd.

„Mindenesetre azt hiszem, végre megértettem, mi az imádság. Ha kétségeim vannak, újra letérdelek, éppen így teszek nehézségeknél. Letérdelek, ha ez a benyomásom, hogy nem tudok imádkozni, vagy ha az imában újat akarok felfedezni. Végre megértettem. Ezért nem kísérelem meg tovább, hogy nekem megmagyarázzák, mi az ima; csak azt mondom nektek: térdelj le és meg fogod érteni. Ahhoz, hogy megtanulj imádkozni, imádkoznod kell. Imádkozz és az ima szakembere leszel. De ez nem olyan fontos. Meg fogod oldani szerzetesi életednek egy alapproblémáját. Megteremtetted a kapcsolatot a te gyengeséged és az ég között!"

/i.m. 288-291./

Az angyalok[29]

Angyal – a görög „angelosz"-ből (küldött, hírnök) származik. Ilyen értelemben hivatást, megbízatást jelent és a Szentírás Mózesre, Jézusra, a püspökökre, papokra is alkalmazza. De itt személyt értünk alatta. Az angyalok jelenlétét *tagadják*: a materialisták, a racionalisták, modernisták. Azt mondják, hogy az angyalok az isteni tulajdonságok megszemélyesítői, vagy

[29] Máriás Papi Mozgalom irattárából

a perzsa és babiloni mítoszok maradványai. De az „úri" hívők között is vannak, akik nem veszik komolyan az angyalokat, nem imádkoznak hozzájuk. Gyerekeknek valók, a mesevilágba – mondják –, mint a manók vagy a tündérek. Igaz, természetes ésszel nem lehet a létüket, szükséges voltukat bizonyítani, mert Isten szabad akaratból teremtette őket. De beleilleszkednek a teremtett dolgok közé.

Vannak puszta anyagi teremtmények, azután anyagi és szellemi teremtmények – ez az ember, kívánkozik tehát, hogy legyenek puszta szellemi lények is. A természetes vallásokban is vannak Isten és ember között szellemi lények.

A mi *forrásaink*: Isten szava, a Kinyilatkoztatás: a Szentírás és a Szenthagyomány. A Szentírásban: az Ószövetség 148-szor kifejezetten az angyalokat említi, az Újszövetség 74-szer. Az ördögről, azaz a bukott angyalokról az Ószövetségben 115-ször, az Újszövetségben 33-szor van szó. (Zsolt 90,11., Dán 7,10., Mt 26,53., Jn 1,51., Jel 5,11.) Csak néhány ismert példa: az *Ószövetségben* kerubok őrzik az elveszett paradicsomot, angyal jelenik meg Ábrahámnak, Jákob az angyalok seregét látja a mennyei lajtorján le-föl járni. Tóbiást vezeti Rafael, Dániel is valódi angyal. Az *Újszövetségből*: Gábor angyal megjelenik Zakariásnak, Szűz Máriának, Józsefnek. Angyalok jönnek a pásztorokhoz Betlehembe. Jézushoz szegődnek a pusztában, Jézust angyal erősíti a Getszemáni kertben. A feltámadás után megjelennek Mária Magdolnának, az apostoloknak. A mennybemenetelnél ott vannak. Pétert angyal szabadítja ki a börtönből, Fülöpnek mondja, hogy menjen a Gázába vezető úton. Szent Pál leveleiben, János titkos jelenések könyvében. (Jel 7,11.) Jézus mondja: a gyermekek őrangyalai látják Isten arcát. A világ végén leszállnak, és a gonoszakat tüzes kemencébe vetik. (Mt 13,49.)

Azért az *egyház* (és az ószövetségi zsidók is) kezdettől fogva vallotta, gyakorolta ezt a hitet például misében, confiteorban, completoriumban és zsolozsmás imában. A IV. Lateráni és az I. Vatikáni Zsinat mondja: „Isten az idők kezdetén, a semmiből teremtette a szellemi és anyagi létezőket, vagyis az angyalokat és a teremtést." (DS. 428. 1783.)

Tény: Ádám és Éva idején már meg voltak – az angyalok részéről a próba is, és a bukásuk is megvolt. Mennyien vannak? Sokan, légiók, ezer és ezer a számuk. (Zsid 12,22., Jel 5,11.) Egyes szentatyák egyháztanítók szerint többen, mint az emberek – nem tudjuk.

Hármat név szerint ismerünk:
Michael: ki olyan, mint az Isten. A zsidó közösség védője, az angyalok fejedelme, a mennyei seregek vezére.
Gábriel: Isten hőse (Dán 8,16., 9,21.).
Rafael: Isten gyógyít (Tób 3,25.).

A hittudósok az angyalok 9 karát különböztetik meg, a Szentírásból véve a különböző neveket: arkangyalok (főangyalok), kerubok, trónusok, hatalmak, fejedelemségek, hatalmasságok, erősségek, szeráfok, angyalok. (Kol 1,16.) Ezt a 9 kart három rendbe osztják:
I) angyalok, főangyalok, fejedelemségek
II) erősségek, hatalmasságok, uralmak
III) trónusok, kerubok, szeráfok

Ezek hogyan különböznek egymástól Szent Tamás és követői szerint? Mindegyik más személyiség, sőt talán külön faj is – ő az egyetlen egy példány ebben a fajban (az ember-faj több ezer példányos). Tehát úgy különböznek, mint az egyik állatfaj a másiktól (ló, elefánt,

őz). A katekizmus ezt írja: „Az angyalok lelkek, akiknek értelmük és szabad akaratuk van, de testük nincsen.” *Nincs testük!* Amikor megjelennek, emberi testet vesznek fel, csak látszólag esznek-isznak (Tób 5,5-7., 12,21.) – úgy egyesülnek ezzel a testtel, mint az ember lelke a testével. Esetleg a láthatatlan angyal úgy hat az ember fantáziájára, látó-, halló idegeire, mintha *testileg* ott volna. Ezt az ingert az ember kivetíti.

A szellem nem foglal el helyet, de azért mégis testben van, ha valahol működik. Többen egyszerre is lehetnek egyazon helyen. Mivel erejük véges, nem tudnak egyszerre mindenhol jelen lenni, működni. Tudnak egyik helyről a másikra menni, tér és anyag nem akadályozza őket.

Értelmük van

Mint tisztán szellemi lények, az ember fölött vannak. Magasabb értelmük és erősebb akaratuk van. Másképp fogják fel a dolgokat, mint az emberek. Az ember, ha gondolkodik, következtet, lassan, fárasztóan halad előre egyik igazságról a másikra. Az angyal egyből áttekinti a lényeget, a kiindulást és a következményeket.

Szabad akaratuk van

Ha valamit akar, teljes erővel teszi, ha cselekszik, belső harag és konfliktus nélkül. Mivel értelmük egyszerre átlátja a dolgokat, az akarat teljes önmaga bevetésével cselekszik: elhatározásuk végleges, javítási lehetőségük nincs. Például, rossz a példa felállítása: javítani nem lehet. Ha közben számolási hiba történik, azt lehet javítani. A katekizmus tanítása szerint az angyalok kezdetben mind jók voltak, de sokan vétkeztek és ezek a pokolba kerültek. Tehát az angyalok megteremtésük után nem voltak mindjárt a mennyországban. Isten színe-látásában ugyanis nem lehet vétkezni. Isten a megszentelő kegyelemmel teremtette őket – mint Ádámot és Évát is – és a mennyei boldogságra szánta. De ezt az angyaloknak ki kellett érdemelniük, a próbát megállniuk. Ezt a próbát az angyalok egy része nem állta meg, elfordult, „mert nem állt meg az igazságban” (Jn 8,44.), nem tartották meg méltóságukat, saját hibájukból lettek gonoszakká, veszítették el Isten kegyelmét.

A IV. Lateráni zsinat (DS 428) „az ördögöket és a többi gonosz szellemeket Isten természettől fogva jónak teremtette, de ők saját magatartásuk által gonoszakká lettek.” Akik a próbát megállták, Isten boldogító színe-látására, a mennyországba jutottak. Ezek a jó angyalok.

Mi a jó angyalok szerepe?

A felsőbb-rendbeliek, a magasabb rangúak (trónusok, kerubok, szeráfok) elsősorban a mennyei udvartartáshoz tartoznak. (Zsolt 79,2., Tób 12,15., 6,4., Jel 8,2.) Isten dicsőségét éneklik /Szent vagy, szent vagy, szent vagy, mindenség Ura, Istene. Dicsőséged betölti az egész földet./ A többiek inkább a világ és az emberek szolgálatára vannak rendelve, Isten parancsát hajtják végre, segítve (jutalmazva, büntetve) az embereket. Az Isten elé terjesztik az emberek imáit (Tób 12,12.), gondját viselik az embereknek (Tób 12,12.), a mennyországba viszik a megholt lelkét (Lk 16,22.). Szent Mihállyal az élükön oltalmazzák az egyházat a sátán támadásai ellen. (Jel 12,1-9.) Minden hívőnek (majdnem hittétel) van őrangyala, sőt minden embernek (certum), valószínű, hogy egyes országoknak, vallási közösségeknek, szervezeteknek, egyházmegyének van külön őrangyala. Az őrangyal a születéstől a halálig, sőt a purgatóriumon keresztül az Isten trónjáig kísér el bennünket.

Az angyalokat, őrangyalokat méltóságukért, szolgálatukért valóban tisztelet illeti. Az egyház ünnepeket rendelt tiszteletükre, templomot, oltárt szentel nekik. Imádkozzunk hozzájuk!

Jobban vigyáznak ránk, ha tiszteljük őket, segítségüket, oltalmukat kérjük – ha fogékonyak vagyunk vezetésükre, ha nekik szenteljük magunkat.

Végső dolgok I. – halál[30]

„Kérek menetjegyet! Hová? Mindegy." Az ilyen embert bolondnak tartják. Joggal. Az ember, ha gondolkodik, kérdezi: honnan, miért, hová; minden új dologról: „mire való?" A halállal mindenek vége? Vannak *elvi* materialisták – az anyagon kívül nincsen más, nincs lélek, nincs halhatatlan lélek. Vannak *gyakorlati* materialisták – úgy élnek, úgy beszélnek, hogy csak ez az egy élet létezik, ezt kell kihasználni, egyszer élünk!

Ezekkel szemben állítjuk a *keresztény* hit valóságát – az örökkévalóságot. A végső dolgok – halál, világ vége –, nem egyszerűen a múló dolgok végét jelzik, hanem a vég itt cél, „finis", végállomás, betetőzés, befejezés, cél elérés, jutalomosztás, harcainkért, otthon-levést, megnyugvást („végre boldog") adva.

De azt is vallja a katolikus keresztény hitünk, hogy a földi élet csak próba itt, felkészülés, futás, hogy célunkat elérhessük. Zarándokúton vagyunk, zarándok utat járó egyház vagyunk. A halállal ez a próba itt lezárul, megszűnik az érdemszerzés lehetősége. A testi halál után már nincs mód az álláspont-változtatáson a végcél tekintetében: vagy örök boldogság vagy örök szenvedés. Itt a földön kell eldöntenem: Isten mellett vagy ellene vagyok-e. Tehát a testi halállal a próbaidő lejár, és minden egyes lélek nyomban ítélet elé kerül, amely végleg megállapítja örök sorsát, az ítéletet pedig végrehajtják (majdnem hittétel).

„Hazudik, aki azt mondja, hogy az élet rövid. Az élet nem rövid, az élet örök. Nem a halál van előttünk, hanem az örökkévalóság. Nem azért születtünk, hogy meghaljunk, hanem hogy éljünk, és örökké éljünk. Ne sirassuk a tovatűnő időt, az élet nem szűnik meg, csak az idő szűnik meg (és az idő: a jövő szüntelen áramlása, folyam, amely a *még*-mindenből a *már*-mindenbe tart), és aztán jön az örökkévalóság, a *mindig-jelenvaló jelen*, ahol nincs jövő és nincs múlt, és nincs vég: csak élet az örök jelenben. Nem kell hát félnünk a haláltól. Nem halunk meg, csak átlépünk egy teljesebb – igaz élettel teljesebb – jövőbe." /Ernesto Cardenal: a nyolc boldogság hegyén. Ecclesia, 1977. „Örökkévalóság" című fejezet, 101. oldal/

Az egyház kezdettől fogva elítélte a másvilági megtérési elméletet. A híveket kezdettől fogva mélyen átjárta az a meggyőződés, hogy ebben a földi életben kell fáradozniuk, bűnbánatot tartani, mert a halál után már nincs helye a megtérésnek. Azért a nagy gond a haldoklók ellátása körül. Az egyház ősidőktől kezdve imádkozott a meghalt hívekért – nem a megtérésükért, hanem ideig tartó büntetésük elengedéséért.

Jézus szavai világosak; a Lázárról és a dúsgazdagról szóló példabeszédében (Lk 16,19-26.) nyíltan tanítja: a kárhozottak, haláluk után, ha akarnának, már nem változtathatnak sorsukon. Ezért buzdítja övéit, hogy mindig fáradozzanak üdvösségük érdekében, míg arra idejük van (Mt 25,13, Mt 13,33.). „Légy hű a halálig és neked adom az élet koronáját!" (Jel 2,10.)

Szent Pál is ezt mondja: „Mindnyájunknak meg kell jelennünk Krisztus ítélőszéke előtt, hogy ki-ki megkapja, amit testi életében kiérdemelt, aszerint, hogy jót vagy gonoszat tett." (2

[30] Máriás Papi Mozgalom irattárából

Kor 5,10.) Az ítélet tehát a szerint lesz, hogy ki mit tett földi életében. Az utána következők már nem számítanak bele az ítéletbe. De fide catholica: „Ha valaki azt mondja: hogy az ember a halála után is megigazulhat, vagy tagadja, hogy a kárhozottak büntetése a gyehennában örökké tartana, kiközösített legyen!”

Halál alatt több dolgok érthetünk:

a) testi-fizikai halálról beszélünk, amikor a lélek elválik a testtől, a test bomlásnak indul, a lélek tovább él;
b) lelki halálról – ez a halálos bűn, amikor a lélekben meghal a kegyelmi élet;
c) örök halálról vagy második halálról, az elkárhozásról, amelyről Szent János ír a jelenések könyvében: „A gyávák, a hitetlenek, gonoszok, gyilkosok, kicsapongók, csalók, bálványimádók és hazugok mind a lánggal égő kénköves tóba kerülnek. Ez lesz a második halál.” (Jel 21,8., 20,14.)

Itt most a testi halálról szólunk. A halál egyetemes, azaz minden ember számára bekövetkezik. A halál ténye biztos, csak az órája és körülményei bizonytalanok. A halál az ősbűn, az áteredő bűn következménye. Az ember porból van a teremtés rendje szerint és porrá kell lennie. De Isten megadta ősszüleinknek azt a kiváltságot, hogy tudtak meg nem halni. Mivel a próbát nem állták meg, ezt a kiváltságot a maguk és utódaik számára elvesztették. Hogy valósulhatna meg ez a testi halhatatlanság? Az élet fájáról kellett volna enniük, így maradtak volna a testi épségben, míg a végső állapotba, a mennyországba nem jutnak. Az Isten eltávolítja az embert az Éden kertéből, hogy ne nyújtsa ki a kezét, hogy az élet fájáról egyék, és így örökké éljen, és a kerubok (tüzes kerubok) őrzik az élet fájához vezető utat. (Ter 3,22-24.)

A halál az áteredő bűn következménye. Krisztus nem volt áteredő bűnben, mégis meghalt: Ő, az emberiség képviselője vállalta a büntetést, a szenvedést, a halált – de le is győzte a halált, feltámadt, hogy mi is, őt követve, feltámadhassunk. Szűz Mária sem volt eredendő bűnben – Miért? Fiához – mint a megváltásban társa – hasonlóan meghalt. De a halál igazi büntetése, a porrá-levés, a bomlás nem érte testüket. Jézus és Mária teste épségben maradt addig, míg a lelkük újra bele nem szállt, és testüket megdicsőítette.

Mi történt Hénokkal és Illéssel, akiket Isten élve ragadott el ebből a világból? *Hénok* a vízözön előtti ősatyák hetedike. Istenek tetsző életet élt, felemelte szavát az általános romlás ellen, Isten büntetését kilátásba helyezve. Jámborságáért jutalomból Isten halál nélkül vitte el ebből a világból. (Sir 44,16. 49,16. Zsid 11,5.) *Illés* prófétát élve, tüzes szekér ragadta el. (4 Kir 2,11.) A szentatyák tanítása szerint Hénokkal együtt a világ végén újra prédikálnak a zsidóknak, megölik őket, majd rövid idő múlva feltámadnak és felvétetnek a mennybe – de addig hol tartózkodnak? A régi hagyomány és magánkinyilatkoztatás szerint a földi paradicsomban vannak addig. (Jel 11,3-12.)

Mi történik ezekkel, akik a világ végén még élnek, amikor eljön Krisztus? Szent Pál felfedi a titkot: „Titkot közöl veletek. Nem halunk meg ugyan mindnyájan, mindnyájan elváltozunk, hirtelen, egy szempillantás alatt, a végső harsonaszóra. Amikor az megszólal, a halottak feltámadnak a romlatlanságra, mi pedig elváltozunk.” (1 Kor 15, 51-52.)

Mikor következik be a halál? Amikor a lélek elválik a testtől. Ezt nem lehet megfigyelni, a lélek szellem, láthatatlan. Isten különös segítsége révén egyes szenteknél látták a lélek elköltözését, például galamb képében elszállt, fényesség árasztotta el a sírját, vagy más

feltűnő jelenség jelezte a lélek elköltözését. Mikor költözik el a lélek a testből? Nem azonnal a klinikai, orvosi halál után (azaz, amikor a szívműködés leáll). A sejtek nem kapnak vért, oxigént, elkezdődik a károsodás. Ha ez olyan méreteket ölt, hogy a folyamat már nem állítható meg, már vissza nem fordítható – a leghamarabb az agysejtnél áll be a károsodás az oxigénhiány miatt. A klinikai halál után bizonyos ideig még újraéleszthető a szív működése és visszatér az életműködés. Az agy működését nem lehet újra indítani – az orvosok szerint akkor áll be a halál, ha az elektroenkefalogram (EEG) nevű műszer (amely az agy működését regisztrálja) már nem jelez agyhullámokat.

Végső dolgok II. – ítélet[31]

R. A. Moody: „Élet az élet után" című könyvében (Ecclesia, 1983) 150, klinikai halálból visszatérővel készített interjút. Ebben a következők hangzanak el: az illető hallja, hogy halottnak mondják, kellemetlen zajt hall, azután sötét alagúton megy át. Saját testét kintről látja, bizonyos távolságból szemléli, hogyan kísérleteznek újjáélesztésével. Találkozik más elhunytak szellemével, legtöbbször hozzátartozóval, ismerősökkel, szeretetet, melegséget, fényt, Fény-lényt lát, amelyet a keresztények általában Krisztussal azonosítanak. Ez a Fény-lény kedvesnek tűnik, kérdéseket tesz fel életre, tettekre vonatkozólag, aztán, hogy az illető felkészült-e a halálra. Ez a fény megláttatja vele pillanatok alatt földi életének egyes állomásait. A halott érzi, mintha valami határhoz érkezett volna, amit nem léphet túl. Vissza kell térnie az életbe, még nincsen itt a halál ideje. Jó érzés, öröm járta át a lelket. Nehezen tudja élményeit szavakba önteni. Nem szívesen beszél róluk, nagy benyomást tesz rájuk, kihat életére, elmélyültebb lesz, jobban szereti embertársait. Megbarátkozott a halál gondolatával. Élményei valóságában hiszi, hogy van élet az élet után. Nem volt sem a mennyországban, sem a pokolban. Akiket így visszahoznak az életbe, azokból mégsem költözött el – legalább is végleg – a lélek, még nem került az ítélet elé, még nem kerültek a túlvilágra, csak a halál küszöbéig, pillanatáig jutottak el. A túlvilágról, másvilágról nem tudnak tanúságot tenni.

Az a benyomásuk, hogy az *Én* kilép a testből, amelyet levetett, mint a ruhát. Megszabadulnak a testtől, nem éreznek fájdalmat, látják testüket, pillanatok alatt elvonul előttük életük múltja. A jövőt nem látják. Hogyan magyarázzuk ezt a jelenséget? Csak a vérrel el nem látott agy zavaros működéseként, vagy a fantázia lázas képzelődéseként? De annyi eset volt, olyan sok a hasonlóság közöttük, hogy nem lehet egyes egyének öntudat hasadásának, beteges képzelgésének tulajdonítani. A kábítószerek elvezői tapasztalnak ilyen jelenségeket, de azok teljesen zavarosak. Itt sokszor adnak pontos leírást a szerencsétlenség lefolyásáról, az operáció menetéről, pedig testi szemük zárva volt. Kiléptek testükből, különben nem láthatták volna mindezeket a testi helyzetükből kifolyólag. Ezt a testből kilépő Ént, joggal nevezhetjük, azonosíthatjuk a szellemi lélekkel. A biológiai funkciókban levő testtől mintegy elszakad az elpusztíthatatlan *Én* – de emberi tehetsége továbbra is megmarad, öntudata, sőt a látás és hallás képessége is.

Tehát, ha a túlvilágról nem is tud semmit mondani, annyi biztos, hogy az én, a lélek nem anyag, tehát az emberben van az anyagtól függetlenül létező, működő szellemi valóság is.

A naimi ifjúnál, a negyednapos Lázárnál még nem volt meg az ítélet. Amikor Jézus feltámasztja őket, újra a testükbe költözik a lelkük, vagy ha bent maradt, újra működni kezd,

[31] Máriás Papi Mozgalom irattárából

újra áthatja a testet. Ezek aztán máskor véglegesen meghaltak és várják a világ végén a testük feltámadását. Ha az ítélet után szállt volna beléjük újra a lélek, akkor a megdicsőült lélek dicsőségét is állandósította volna testükre és nem tudtak volna újra meghalni. Hol volt addig a lelkük? Nem tudjuk! Emmerich Katalin, stigmatizált látnok Jairusz lányának feltámasztásával kapcsolatban ezt mondja: „A holttest mellett jobb oldalon világos körben fényes alakot láttam, amikor Jézus a lányra rálehelt, annak szájába szállt, mint fényes emberalak. Jézus a leány testét visszahelyezte az ágyra, megfogta a lány kezét és azt mondta: Leány, kelj fel. Akkor a leány felkelt ágyában. Tovább tartotta a lányt kezénél fogva és az egészen felkelt, szeme nyitva volt és Jézus kezét fogva leszállt az ágyról." (305. oldal)

A halált követően az egyes lélek nyomban az ítélet alá kerül, amely végleg meghatározza örök sorsát (majdnem hittétel). (Lk 16,22-23., 23,43.; ApCsel 1,25.)

Hogyan folyik le a külön ítélet? Erről a Kinyilatkoztatás sem beszél, csak annyit tudunk, hogy a *Bíró* Krisztus lesz, aki átvilágítja lelkünket, és így önmagunk is egy pillanat alatt tisztában vagyunk sorsunkkal; de lehet, hogy jelen lesz az őrangyal és a sátán. Az ítélet *tárgya* a földi élet jó vagy rossz tettei. Az ítélet *helye* valószínűleg a halál színhelye. Az ítélet *eredménye*: akinek a lelkén nincs semmiféle bűn, és büntetéssel sem tartozik, az a mennyországba jut. Akinek súlyos (halálos) bűne van, az a pokolba. Akinek bocsánatos bűne, vagy ideig tartó büntetése, az a tisztítóhelyre. De, hogy az ítélet *előtt* közvetlenül mi történik, mi játszódik le a lélek és Krisztus között, mikor a lélek először nyíltan szembekerül Krisztussal, nem tudjuk. Például valaki öngyilkos lett, elveszti eszméletét, de mi játszódik le lelkében, mielőtt bírája elé kerül? Nem tudjuk – megtérhet. Itt vetődik fel a kérdés, hogy aki sohase hallott az Evangéliumról, az hogyan üdvözül – az a lelkiismerete szerint.

Vannak egyes újabb teológusok (bár már a XIII. században egy angol bencés a *visio clara*-ról hasonlót állított), akik azt állítják, hogy a halál pillanatában, tehát nem előtte (nem utána, hanem a halálban) még történhetik végleges állásfoglalás. Ezek szerint: „Amikor a földi kötelékek elszakadnak és az evilági gondok eltűnnek, a magára maradt embernek alkalma lesz arra, hogy teljes tudatossággal és szabadsággal foglaljon állást az Istenben megvalósuló örök élet mellett vagy ellene. Ebbe az állásfoglalásba beleszólnak egész korábbi életének állásfoglalásai. Aki általában Isten akaratát szokta választani, vagy legalább is a fölismert igazság és jóság önzetlen szolgálata mellett szokott dönteni, az minden valószínűség szerint ebben a pillanatban is Istent fogja választani. Aki viszont tudva és akarva mindig szembeszegült az igazság és jóság vállalásával, annak számára elvben lehetséges Isten választása, de a gyakorlati valószínűség csekély." (Dr. Előd István: Katolikus dogmatika. Szent István Társulat, Budapest 1983. 666. oldal)

Ezt az elméletet a magyar származású Boros László fejlesztette tovább. A halál pillanatában lesz igazán szabaddá a személy. Pillanat alatt, *egyben* áttekinti egész életét, tisztán látva, hogy teljes értékű és végleges állásfoglalást tesz. Most már nem mehet el közömbösen Krisztus előtt: döntenie kell, vagy mellette, vagy ellene. Mivel ebbe a döntésbe beleveszi egész élete döntését: *ez* a döntés végleges és örökre eldönti sorsát. Boros, mintha érezné, hogy ezt az elméletet egyesek úgy fogják értelmezni: „Most könnyelműen élek, a végső döntésben majd Krisztus mellett döntök." Boros ezt írja: „Mi biztosít minket arról, hogy halálunk pillanatában helyesen, javunkra döntsünk? Megtérési szándékom őszinteségét maga az azonnali megtérés mutatja. Ami a jövőben lenni akarunk, azt a jelenben kell elkezdenünk. Életünk sok kis egyedi döntésével el kell, hogy készüljünk a nagy, az utolsó, a halálban hozott döntésünkre. Az élet az ítéletre való begyakorlás. Meg kell térnünk, éspedig azonnal, ha őszintén óhajtjuk halálunkban megtérésünket. Ennek az elő-döntésnek bármilyen kitolása egzisztenciális hazugság. Nem élhetjük csak úgy, gondolat nélkül a világunkat,

mindent az utolsó döntésre hagyva. *Mi* biztosít minket arról, hogy a végén egész életünk betájolását még meg fogjuk fordítani?" (Boros László: Erkölcstan 97. oldal)

Ebben az elméletben a megkeresztelt, de eszének használatára még el nem jutott gyermek szellemi öntudatra ébred és szabadon, boldog örömmel mond igent Krisztusra, hiszen a kegyelmi élet hevülete krisztus felé hajtja. De mi lesz azokkal, akik az életükben sohasem jutottak el értelmük és akaratuk használatára és nincsenek megkeresztelve (nincs bennük a kegyelem sodrása)? Ezek sem tudnak Krisztus ellen dönteni, ha látják a feltámadt Krisztusban a jóság, igazság, szépség megtestesülését. Mi vonzaná őket a rossz felé, amelyről semmi tapasztalatuk nincs? Ezt az „Entscheidungshypothese"-t (döntéselmélet) sem a Kinyilatkoztatásból, sem a tapasztalatból nem lehet megerősíteni, mert senki sem jutott vissza a külön ítélet után, hogy erről beszéljen. Azért a hittudósok általában elvetik. Isten se azt mondja: menj be Urad örömébe, mert jól döntöttél, hanem mert hű voltál, tehát cselekedetekért jutalmaz. Azok a teológusok, akik ezt a döntési elméletet nem ismerik, vagy nem fogadják el, hogyan oldják meg a keresztség nélkül elhunyt gyermekek üdvözülését?

Biztos, hogy akik kegyelem állapota nélkül, tehát *nem* Isten gyermekeiként jutnak ítéletre, elkárhoznak. Ilyenek a személyes halálos bűnben levők, de a *csak* eredeti bűnben levők is, azaz a kereszteletlen gyermekek, kereszteletlen és eszük használatára el nem jutott felnőttek is. Mit jelent a kárhozat? Igen keményen hangzik, hogy ezek a kisdedek önhibájukon kívül elesnek az örök üdvösségtől.

A súlyos bűnben bent van az elfordulás az Istentől – ezért nem üdvözülnek. De a személyes súlyos bűnben bent van a *bűnös* odafordulás a teremtményekhez is (éppen ezek miatt hagyja el Istent). A csak eredeti bűnben csak elfordulás – azaz *elfordítottság* – van, de nincs odafordulás a teremtményekhez. Éppen ezért, ennek a büntetése is más: az elfordulásért a kárhozat szenvedése: „távozzatok tőlem", az odafordulásért: az érzésbeli kín: „örök tűzre". Ez utóbbi *elfordítottság* a gyermekeket érinti: nem látják az Istent, de ez számukra nem pozitív kín, hanem még bizonyos természetes boldogságot is élveznek (limbus puerorum). Ennek ellenére mégis keménynek tűnik, hogy ezek a gyerekek önhibájukon kívül nem jutnak el a mennyei boldogságra, a természetfeletti boldogságra.

Ezért a középkor vége óta több jelentős hittudós választ keresett arra, hogy a keresztség nélkül elhalt kisdedek számára is megnyissa az üdvösség útját. Hiszen Jézus mindenkit akar üdvözíteni, miért zárja ki azokat, akik személyes bűn nélkül vannak? A meg nem keresztelt gyermekeket hogyan üdvözíti Isten? /Az hittétel, hogy súlyos bűnnel nem lehet üdvözülni./ A teológusok között több vélemény van erről.

1) A szülők, hozzátartozók vágya, imádsága.

2) A korai halál – akár az anyaméhben (abortusz) vagy ezen kívül. Az erőszakos halál a bűn következménye az ártatlanok ellen, tehát egyfajta vértanúság, amely megtisztítja őket az áteredő bűntől.

3) A ki nem hirdetett törvény nem kötelez – ez a kihirdetés még nem történt meg maradéktalanul, a kisdedeknek nincs közölve.

4) A halál pillanatában Isten megvilágosítja őket és ők Feléje fordulnak (ez már a Boros-féle elmélet előszele).

Válasz: lehetségesek, de bizonyítani *nem* tudjuk. Isten nem nyilatkozott erről. Ne akarjunk irgalmasabbak, jobbak lenni az Istennél! Az egyház eltemeti a keresztség nélkül elhunyt gyermekeket is. A szertartás nem utal sehol a gyermekek helyzetére, de vigasztalja a szülőket: Isten jó és irgalmas. A gyerekekkel nem történik igazságtalanság – nem szenvednek, természeti boldogságot élveznek. Nem érzik hiányát annak, amiről nem tudnak,

ami külön kegyelem. Ez olyan, mint amikor a gyerek az anyja ölében elalszik a színházi előadás közben. Az anya élvezi az előadást, a gyerek meg szépet álmodik. Vége az előadásnak: az anya jót szórakozott, a gyerek szépet álmodott, de nem hiányzik neki az előadás szépsége, mert nem látta. Isten útjai végtelenek.

Végső dolgok III. – mennyország[32]

Mi a mennyország? Örök élet, örök boldog élet, örök boldogság, ahol *minden* vágyunk *teljesen* kielégül. Béke, örökkön-örökké. Csak az istentagadók, materialisták nem hisznek benne: itt a földön van a mennyország és a pokol, mondják.

Minta: a legprimitívebb pogány vallás is hisz a másvilági boldogságban, persze a legkülönfélébb emberi elképzelések szerint; például a mohamedán paradicsom (érzéki élvezetek). Tudjuk, hogy itt a földön a jóság, erény, áldozat, becsületesség nem kapja meg méltó jutalmát – ezért az emberi igazság ésszel is igényli a túlvilági jutalmazást.

Örök boldogságról beszélünk. Nem igazi boldogság az, amelyiknek egyszer vége van, ha állandóan elvesztésétől kell rettegni. Mi adja a mennyországban az ember örök boldogságát? Az örök boldogság elsősorban abban áll, hogy az üdvözültek *színről-színre látják az Istent* (hittétel).

1) A katekézis szerint a földi javak nem teszik az embert igazán boldoggá. (Bölcs 2; Zsolt 72) Jézus maga is mondja: mit használ neked, ha az egész világot megnyered, de lelkednek kárát vallod? (Mt 16,26.) Ostoba, aki csak földi javakat gyűjt (Lk 12.20.) Szent János is ezt mondja: „De a világ elmúlik a kívánságaival együtt. csak aki az Isten akaratát teljesíti, az marad meg örökre.” (1 Ján 2,15-17.)
2) Viszont az Istent színről-színre, közvetlenül látni, vele találkozni az igazi boldogság. A halandó földi ember nem láthatja Istent, de a jövő életének az lesz boldogító jutalma. Jézus a hegyi beszédben Isten látását ígéri a lelki szegényeknek, a tisztaszívűeknek és azoknak, akik üldözést szenvednek az igazságért. (Mt 5, 3. 8. 10.) Istenről kifejezetten, mint színről-színre való látásról beszél, amikor úgy ismerjük meg Istent, ahogyan most Ő ismer minket. (1 Kor 13,12.) János mondja: „Olyannak látjuk Istent, amilyen ő valójában.” (1 Ján 3,2.) Ez a találkozás a minket teremtő és fenntartó Istennel, a legfőbb igazsággal és legteljesebb jósággal, kielégíti a kereső ember értelmét és boldogságra vágyó akaratát és betölti elemi lényegével fogyhatatlan örömmel. Jézus ezt a mennyei örömöt többféle példával, hasonlattal próbálja érzékeltetni.

Atyai háznak mondja. Hogy az otthon mit jelent, azt száműzöttek, foglyok, kórházi betegek beszámolójából ismerjük. Atyám házában sok hely van. Menyegzős lakodalomnak mondja. Hallgatói előtt a lakodalom volt az öröm, a boldogság ideje, a legszegényebb is spórolt erre, ezen törekedett mindenki jól érezni magát. Testvér, rokon, jó barát szeretett gondtalanságban együtt lenni. Jézus hasonlítja a megtalált kincs, drágagyöngy fölötti örömhöz. Szent Pál, aki elragadtatásában a harmadik égbe, a mennyország kellős közepébe jutott, ezt mondja: „Szem nem látta, fül nem hallotta, emberi szívbe be nem hatolt, amit Isten azoknak készített, akik őt szeretik.” (2 Kor 12,2.; 1 Kor 2,9.)

[32] Máriás Papi Mozgalom irattárából

Jézus a hűséges, derék szolgának azt fogja mondani: „Menj be Urad örömébe!” (Mt 25,21.) Apostolainak pedig: „Örüljetek és vigadjatok, mert jutalmatok bőséges lesz a mennyben.” (Mt 5,12.) Olyan örömöt kínál tanítványainak, amit senki sem vehet el tőlük (Jn 16,22.) – tehát állandó, kimeríthetetlen örömöt. Ennek az örömnek a gyökere a legjobb, a végtelen látása (amely az értelem működése) és megadása. Innen az öröm, a boldogság, a „visio beatifica”.

A végtelen Istent véges teremtmény nem tudja sose teljesen befogadni, kimeríteni, egy egész örökkévalóságon keresztül sem. Folyton új meg új oldalról mutatkozik meg előtte a Végtelen. Azért az ember az Isten nézésébe sohase fárad bele, sose unja meg. Mindig az örök „mostban”, „mában” látja, mindig az újnak igézetében van. Természetesen sohasem lesz mindentudó. Isten saját képmásán, Fián keresztül adja magát. Fiát szereti az emberben is. Az ember ezt a szeretetet boldogan viszonozza. Ez a teremtetlen, tiszta szeretet a Szentlélek műve. Így kerül bele az ember a Szentháromság szeretetközösségébe.

Ahogy a kerék küllői a középpontban találkoznak, úgy mi is Istenben találkozunk embertársainkkal, hiszen valamennyien Krisztus megdicsőült testének tagjai vagyunk. Krisztussal, Krisztusban megyünk az Atyához, Szent Pál szerint „örökre Urunkkal leszünk”. (1 Tessz 4,17.) neki is legfőbb vágya: meghalni és Krisztussal egyesülni, mert ez mindennél jobb. (Fil 1,23.) Ott tehát találkozunk Szűz Máriával, a szentekkel, szeretteinkkel – az összes üdvözültekkel – a legjobb, legkellemesebb társaságban leszünk. Találkozunk szeretteinkkel, barátainkkal, tisztultabban, megigazultan. Istenben, mint végtelenül gazdag tükörben meglátja a lélek mindazt, ami érdekli. Látja a teremtő szépségét és titkait, tudomása van a földről hozzá szálló kérésekről. Imádkozik Istenhez, hogy hallgassa meg.

Kérdések

1) <u>Egyforma lesz mindenki boldogsága?</u> Nem. Isten mindenkit érdemei szerint jutalmaz. Bizonyos szentek külön érdemek szerint külön jutalmat kapnak. Ez a „szentek koszorúja”, aureola, gloriola. Három ilyen kivételes koronáról lehet szó. A) a szüzek koszorúját – ők győztek a test fölött. Jutalmukat jelzi Szent János a jelenések könyvében: „Új éneket énekeltek a trón előtt, az éneket senki sem tudta megtanulni, csak azok, akik szüzek maradtak.” (Jel 14,3-4.) B) a vértanúk, akik győzedelmeskedtek és ruhájukat fehérre mosták a Bárány vérével. (Jel 7,14.) C) az egyháztanítók koronájukat azért kapták, mert tanításukkal legyőzték a sötétséget és a hazugság fejedelmét, a sátánt. „Mert ragyognak, mint a fényes égbolt és tündökölnek örökkön-örökké, miként a csillagok.” (Dán 12,3.) Természetesen a nagyobb szentek több jutalmat kapnak, mint az, aki éppen bejutott a mennyországba. De ezért mindegyik teljesen boldog lesz. Például egy kis pohár és egy nagy pohár is tele van – többet egyik sem bírna el. Vagy egy anya és a lánya egy anyagból ruhát varrat magának. A kislány kisebbet, az anya nagyobbat. Mindenki a mérete szerintit viseli. Versenyzés, irigység nem lesz, mindenki úgy örül majd a másik dicsőségének, mintha a sajátja volna.
2) <u>Változik-e a boldogság?</u> Az utolsó ítélet után mindenképpen. A feltámadáskor, a testtel való egyesüléskor járulékosan növekszik, amennyiben a lélek boldogsága, ragyogása a testre is kihat. A boldogság nem csökken – nem veszítheti el. Nincs, ami kivenné vagy eltérítené, nem akarnak vétkezni. Tisztán látják a legfőbb jót – ehhez képest minden más eltörpül. Nem is tudnak vétkezni, az akarat iránya a jó – ez itt csak a jó, a végtelen jó. Ettől nem tud eltérni, erre van beállítva. Éppen úgy, ahogyan az Atya nem tudja nem szeretni a Fiát. Mindent megkap – képességei: az értelem, a legtöbb színtiszta igazságot

kapja, az akarat a legfőbb jót akarja, igénye egészen kiteljesedik. Hiányérzet egyáltalán nincs.

3) Bántja-e az üdvözülteket, hogy egyik-másik hozzátartozójuk nincs itt, elkárhozott? Nem. Teljesen Isten szemszögéből néz mindent, akarata teljesen azonosul Isten akaratával, meghajol előtte, látja, ez megfelel Isten igazságának, szeretetének, irgalmának. A pokol felirata Dante szerint (Inferno III. 21.): „Giustizia mosse il mio alto fattore: fecemi la divina podestate, la somma sapienza e 'l primo amore." Isten mindenkire rásugározza szeretetét – a viaszt megolvasztja, a sarat megkeményíti!
4) Hányan üdvözülnek? Conchita 321. Jézus: „Többen üdvözülnek, mint ahányan elkárhoznak. Ha ennek ellenkezője történnék, akkor hasztalan lenne sokaknál a megváltás és a sátán diadalmaskodnék, az én engesztelhetetlen ellenfelem. Többen üdvözülnek és végeredményben az ítélet napjára az Isten Fia a legteljesebb győzelmet aratja és a sátán vereséget szenved. Természetesen tudja, hogy senkinek sem adatott meg, hogy behatoljon abba, ami az élet utolsó pillanataiban játszódik le a lélek és köztem."
5) Hol van a mennyország? Az Újszövetségi Szentírás szerint Isten a mennyben lakik, onnan felülről szól hangja, Jézus onnan jött le, és oda megy fel, onnan küldi el a Szentlelket. Ott készít nekünk helyet. Ezt mondja Szent Pál, hazánk ott fent van, a „fent levőket keressük". (Kol 3,1.; Fil 3,20.) De hol az a „fent", a Földön, ami nálunk fent, az Ausztráliában lent. A fent és lent tehát szimbolikus értelmű: a *fent* jelenti a világosságot, a jót, emelkedettséget, az Isten székhelyét. A *lent* jelenti a sötétséget, letaszítottságot, eltűnést, az aljasságot. Ettől függetlenül lehet *valahol* a mennyország – tehát lehet hely. Hiszen ott van Jézus, Mária teste, de oda kerülnek a feltámadott testek is. Például a világmindenség fent vagy lent van? Mihez viszonyítunk? Egyes újabb teológusok szerint a mennyország nem hely, hanem állapot. A feltámadott test fölötte áll a térbeliség kategóriájának, nem szorítható bele a háromdimenziós térbe. Létezik, valóság, de felette van az evilági dimenzióknak. Új égről, új földről van szó. (Iz 65,17. 66,22.; Jel 21,1.; 2 Pét 3,13.) Nincs elmúlás, a testben szinte szellemivé válunk, távolságok pillanat alatt legyőzhetők, nincs áthatolhatatlan akadály. Tehát analóg módon hely. Biztosan *van* – nekem is itt a helyem! Hol van – nem fontos. *Csak* állapot? Nem számít: a boldogság a cél. *Igyekezzek oda kerülni!*

Végső dolgok IV. – feltámadás[33]

Hittétel, hogy az Üdvözítő második eljövetelekor a holtak valamennyien feltámadnak saját testükben. A feltámadás hitünk sarkalatos igazsága. Valamennyi hitvallás záró mondata: hiszem a test feltámadását és az örök életet, vagyis a halhatatlan lélek újra egyesül a testével – és ez a test a lélek végállapotának megfelelően átváltozik: az üdvözültek teste megdicsőül, a kárhozottak teste örök szenvedésbe megy. Mindenki feltámad, *aki meghalt*: jók, rosszak egyenként. Azok nem támadnak fel, akik *nem haltak meg*, vagyis akik Krisztus második eljövetelekor élnek – ezek teste csak átváltozik. Nem támadnak fel azok, akik már *megdicsőült testtel* vannak a mennyországban /Szűz Mária/. Egyesek szerint azok sem, akik Krisztus halálakor kijöttek a sírból és feltámadtak. Amikor Krisztus kiadta lelkét, „a templom függönye kettéhasadt, felülről egészen az aljáig, a föld megrendült, sziklák repedtek meg, sírok nyíltak meg és sok elhunyt szentnek feltámadt a teste. Feltámadása után előjöttek a sírokból, bementek a szent városba, és többeknek megjelentek." /Mt 27,51-53./ Ez nem a megdicsőült testtel való feltámadás volt. Emmerich Szent Katalin látomása szerint: „Jézus lelke leszáll a pokol tornácára, és körülbelül 100 lelket küld fel testükbe azért, hogy

[33] Máriás Papi Mozgalom irattárából

bűnbánatra indítsák az embereket, hogy ez által tanúságot tegyenek Róla. Ezek a testek halotti lepelbe burkolva, járás nélkül könnyeden lebegtek a föld felett, egyik helyről a másikra. Arcuknál a lepel fejükre volt hajtva. Szavuk idegenül és szokatlanul hangzott. Négy óra tájban a holttestek újra visszatértek sírjukba. Jézus feltámadása után itt is, ott is még sok lélek jelent meg." /299, 304-5./

A feltámadást az Úr Jézus korában tagadták a szaddúceusok és azóta minden kornak a racionalistái – a mai korban is az ateisták és a materialisták. De ez nem változtat a lényegen. Jézus mondta: „Eljön az óra, s már itt is van, amikor a halottak meghallják az Isten Fia szavát. S akik meghallják, azok élni fognak. Amint ugyanis az Atyának élete van önmagában, a Fiúnak is megadta, hogy élete legyen önmagában, s hatalmat adott neki, hogy ítéletet tartson, mert hiszen ő az Emberfia. Ne csodálkozzatok rajta! Mert elérkezik az óra, amikor a sírokban mindnyájan meghallják az Isten Fia szavát, és előjönnek. Akik jót tettek, azért, hogy feltámadjanak az életre, akik gonoszat tettek, azért, hogy feltámadjanak a kárhozatra." /Jn 5,22-29./

A hittétel szerint a holtak saját testükben támadnak fel. Helyesen mondja az Egyház: csak az a test támadhat fel, ami elesett, különben nem volna föl-támadás (re-surgere, aufentstehen), hanem új test felvétel. *Az a test* részesüljön jutalomban, amely részt vett a földi életben, a lélek küzdelmeiben, szenvedéseiben. Ez a test bűnhődjék meg, ha bűnös élvezetben, kicsapongásban volt. Szent Pál mondja: „Mindnyájunknak meg kell ugyanis jelennünk Krisztus ítélőszéke előtt, hogy ki-ki megkapja, amit testi életében kiérdemelt, aszerint, hogy jót vagy gonoszat cselekedett testében." /2 Kor 5,10./ De hogyan támadunk fel? Az, hogy elporladt, részekre hullott, az nem probléma. Isten – jobban, mint a mágnes – össze tudja rakni a széthullott elemeket. De az ember széthullott testének anyaga belekerült növénybe, állatba, ez azon keresztül évek folyamán sok más ember testébe, sőt az emberevőknél közvetlenül más emberbe kerül, tehát ugyanaz az anyag közös, többektől lett. Azon kívül testünk sejtjei állandóan kicserélődnek, egyesek hamarabb, mások később; 7 hónap alatt a puha testrészek, 7 év alatt az ember testének egész anyaga kicserélődik. Tehát idők folyamán óriásira nő ez az anyagmennyiség, amely valamikor a testemhez tartozott, sőt, közös más ember testének anyagával. Kérdés, milyen résznek, mennyinek kell visszakerülnie a volt tulajdonoshoz. A teológusok többsége az anyagi azonosságot a minimálisra csökkenti. Kétségtelenül a vértanúk megmaradt ereklyéi a vértanú testébe kerülnek. Kibe kerül majd egy meghatározott anyagmennyiség – talán abba, aki a hordozó élve az első volt, vagy akinél jelentősebb szerepet vitt – abba kerül majd az adott sejt; vagy Isten különös figyelemmel őrködött azon, hogy egy-egy rész csak bizonyos egyéné maradjon, például nyelv. Nagyon kevés anyagrészecskének azonossága elégséges, hogy abból a Mindenható az illető egyéni testét felépítse. Felnőtt embernél az anyag mennyisége többször kicserélődött és mégis joggal ugyanarról a testről beszélünk. Mi az azonosság hordozója? Biológiai szempontból mondhatjuk – az első sejtben rejlő információ. A sejtosztódás nem úgy történik, mint ahogyan egy papírszalagot darabokra vágok, hanem a sejt kialakítja önmagában a mását és így oszlik, így osztja tovább önmagát, tehát minden új sejtbe benne van az őssejt tulajdonsága.

Isten tehát egyetlen fönnmaradt sejtből is felépítheti az azonos testet. Van egy XIII. századi felfogás (Durandustól), amely azt mondja, hogy a feltámadott test azonosságához elég a lélek azonossága. A lélek (*forma substantialis*) a testtel egyesülve, a testet éltette, alakította, egyedivé tette. De a test is hatott a lélekre. A lélek, amikor elhagyom a testet, már magában hordja az egyéni testnek összes információját. Tehát bármely testi alapanyagot (*materia prima*) vesz fel, abból a régi, egyedi testet alakítja ki (*positio individualis*). Ez a

nézet filozófiailag lehetséges, de nem fogja fel úgy a lelki azonosságot, ahogyan az Egyház, a teológusok általában szokták: ezek, mint láttuk, legalább parányi testi azonosságot követelnek. Ezért egyesek Durandus nézetét merésznek mondják, de dogmatikailag megengedhetőnek. Az Egyház nem foglalt állást ellene, mivel ez elsősorban bölcseleti és biológiai kérdés.

Tehát ezért egyszeri, saját testünkkel fogunk feltámadni. De milyen lesz ez a test, milyen lesz a formája, milyen a külső alakja? Természetesen teljesen ép, ugyanazzal az alakkal, tagokkal, szervekkel, mint itt, a földön. Az egyházatyák mind elvetették Origenész felfogását, aki szerint a tökéletesebb forma jobb, tehát mindenki gömb alakban fog feltámadni (a gömböt tartották a legtökéletesebb formának). A dicsőségesen feltámadott test tulajdonságait sejteti a Feltámadás húsvéti története: ragyog, a lélek erejét a test fölött sejteti a misztikusok teste (például nem ettek, telekinézis, ragyogás, érzékszervileg fájdalmat nem mutatott a test, hajlékony volt, ép maradt).

Szent Pál már jobban részletezi a feltámadt test tulajdonságait. „De – kérdezhetné valaki – hogyan támadnak fel a halottak? Milyen testben jönnek majd elő? Ostoba! Amit elvetsz, nem hajt csírát, hacsak el nem rothad. Amit elvetsz, még nem növény, az csak azután fejlődik, hanem puszta mag, például búzaszem vagy más egyéb. Isten testet ad neki tetszése szerint, minden magnak neki megfelelő testet. Nem minden test egyforma, hanem más az emberé, más az állaté, más a madáré, más a halé. S van égi test meg földi test, de másként ragyog az égi, másként a földi. Más a Nap ragyogása, más a Hold fényessége, más a csillagok tündöklése, sőt az egyik csillag fénye is különbözik a másikétól. Ilyen a halottak feltámadása is. Romlásra vetik el – romlatlannak támad föl. Dicstelenül vetik el – dicsőségben támad föl. Erőtlenségben vetik el – erőben támad föl. Érzéki testet vetnek el – szellemi test támad föl. /1 Kor 15,35-44./

Tehát a feltámadt test azonos lesz a földi élet testével, de a megdicsőült, örök élethez fog viszonyulni: a szén és a gyémánt vegyileg ugyanolyan összetételű, de más a gyémánt értéke, csillogása; a hernyó és a lepke ugyanaz a test és mégis milyen más a napfényben repülő színes lepke, mint a földön kúszó hernyó.

Szent Pál szerint az üdvözültek testének négy alapvető tulajdonsága lesz.

1/ Romlásra vetik el – <u>romlatlanságban</u> támad fel (*impassibilitas, aphtarasia*). Ez a romolhatatlanság azt jelenti, hogy nincs többé halál, betegség, szenvedés; mint Szent János írja a jelenések könyvében: „Nem lesz többé halál, sem gyász, sem jajgatás, sem fáradság, mert az elsők elmúltak.” /Jel 21,4./

2/ Dicstelenül vetik el, <u>dicsőségben</u> támad fel (*claritas, doxa*). „(Jézus) átalakítja gyarló testünket és hasonlóvá teszi megdicsőült testéhez.” /Fil 3,21./ Ahogy Jézus teste ragyogott a Tábor hegyen /Mt 17,21./, az igazak ragyogni fognak, mint a nap Atyjuk házában” – mondta Jézus. /Mt 13,43./ Míg a romlatlanság mindenkinél egyforma lesz, a dicsőségben fokozatok lesznek; Szent Pál szavai szerint: „Más a nap fényessége, más a hold fényessége, és más a csillagok fényessége: mert egyik csillag a fényességben különbözik a másik csillagtól. Így van a halottak feltámadása is.” /1 Kor 15, 41-42./

3/ Erőtlenségben vetik el, <u>erőben</u> támad fel (*agilitas, dynamis*). Legyőzve a nehézségi erőt, könnyen követik a lélek irányítását, és gyakran váltogatják helyüket. (Cat. Rom.) „Olyanok lesznek, mint a szikra, amely a tarlón tovaharapódzik.” /Bölcs 3,7./

4/ Érzéki testet vetnek el, <u>szellemi</u> test támad fel (*subtilitas*). A Szentlélek kegyelme egészen átitatja a megdicsőült lelket, a feltámadt testet szinte szellemivé teszi. Tehát mentes

bizonyos biológiai funkcióktól (evéstől, ivástól) – ebből nem következik, hogy bizonyos vegetatív-szenzitív szervek – fogak, csont, belek – a feltámadt testben hiányozni fognak. A feltámadt Jézus is az utolsó vacsora termében halat és mézet evett. És abból, hogy Jézus ezt mondotta, hogy „a mennyországban nem nősülnek és férjhez nem mennek”, nem következik, hogy a nemek különbsége eltűnik. Ez az ember egészéhez teljességében tartozik. A férfi és női test különböző marad.

A megdicsőült test hasonlít Jézus megdicsőült testéhez, tehát mozgását nem gátolja anyag, áthatolhat más testeken – ahogy Jézus kijött a lepecsételt sírból, zárt ajtókon át megjelent apostolainak. Aquinói Szent Tamás szerint ez nem jelenti azt, hogy a feltámadt test mindenhol egyszerre jelen lehet, vagy bizonyos idő beiktatása nélkül azonnal messzi távolban lehet.

Röviden: az üdvözültek átszellemülve, ragyogó szépségben, frissen, erőben, saját testükben ezeket megőrizve, egyéni sajátosságúként fognak feltámadni. Voltak, akik szerint az emberek harminc év körüli korukban fognak feltámadni, mivel mindnyájunknak Krisztus éveinek teljességébe kell eljutnunk. Ezt Szent Pál a lelki érettségre értette. Minden életkornak meg van a maga önálló értéke: a gyermek bájának, az ifjú üdeségének, a felnőtt kor erejének, az öreg kor derűs szépségének. Csak a fejletlen, bántó viszonyok tűnnek el: tehát a fejletlen gyerek is ép lesz, a fogyatékos is ép ésszel és akarattal rendelkezik.

„Hiszek a test feltámadásában” – a feltámadás tehát hitünk alapvető tételei közé tartozik. /Jn 5,28./ Miként a nap este lenyugszik, és reggel újból felkel, úgy kerülünk le mi is a sírba – de az utolsó ítéleten feltámadunk!

Megemlékezések Erdős Mátyásról és az Ősrégi Szemináriumról[34]

***Szeifert Ferenc*: Megemlékező találkozó a „vértanúság" jegyében**
Esztergom, 2009. október 6.

2008-ban *Dr. Székely János segédpüspök úr* karolta fel az esztergomi hitvalló, világi hívőktől elindított kezdeményezést, hogy megemlékezzenek az ősi Esztergomi Szeminárium elöljáróiról. Honnan ez a szoros kapcsolat az esztergomiak és a szemináriumi elöljárók közt?

Ennek oka, hogy Esztergom annak ellenére, hogy a magyar katolikus egyház lelki központja volt, valójában egy kis város családias jelleggel. A szeminárium elöljárói nem egyszer Esztergom szülöttei, vagy itt jártak már középiskolás korukban is, középiskolai tanárként, nevelőként működtek már teológiai tanárságuk előtt is. Ismerték a szülőket, a családokat és teológia tanár korukban is részt vettek a város lelkipásztori munkájában és a város művelődése terén.

A szeminárium rektora, **Dr. Brückner József**, országosan ismert lelki vezetője volt a világiaknak is, és a családi lelkipásztorkodás korai apostola. Így természetes volt, hogy emlékét és tanítását meg akarták őrizni. Az esztergomi teológiai kar és elöljárók különlegesen szoros kapcsolatban álltak egymással. Igazi közösséggé váltak munkájuk során, nagyszerűen kiegészítették egymást.

Így a Rektorról való megemlékezés szükségszerűen magával hozta, hogy a többi nevelő is sorra kerüljön. Ezért idén, 2009. október 7-én elsősorban az 1952 elején eltávolított elöljárók kerültek sorra, akik tovább folytatták munkájukat és megállták helyüket teljesen más körülmények közt is.

Mivel szoros kapcsolatban álltak a Főpásztorral és az egyházi hierarchiával, a vezetőkkel, akiket a legkülönbözőbb módszerekkel először távolított el az ateista rendszer, most, mivel ők hűségesek maradtak, rájuk került a sor, hiszen ebben a szellemben és felfogásban nevelték tovább tanítványaikat.

Mivel papok éve van, és ráadásul októberben avatják boldoggá a vértanú **Meszlényi Zoltánt**, akivel a legszorosabb kapcsolatban voltak, sőt tanártársuk is volt időlegesen, természetes volt, hogy az ő alakja is előtérbe kerüljön. Ezt nagyon szívesen vették a volt tanítványok, akiknek jó része már 80 felett van, és ezért nem is tudtak már eljönni közösen emlékezni a régi nevelőkre. Csermely Endre, aki nemcsak tanítványa, hanem mint plébános is utódja volt a szemináriumból száműzött Dr. Erdős Mátyás spirituálisnak, írta levelében: „Talán XI. Pius pápa mondta, hogy az Egyháznak a Hitvallásban megadott négy jellemző vonásához (egy, szent, katolikus és apostoli) tartozik egy ötödik is: "persecuta" (üldözött). Elöljáróink ezt képviselték tanításukkal és életükkel. Mi ebben a »sugárzásban« nevelődtünk."

Az egész megemlékezés ennek jegyében folyt, visszatekintve azokra a nevelőkre, akik, készen voltak az üldöztetés vállalására, legalább Jézus ama szavai szerint, „ha üldöznek az egyik városban, meneküljetek tovább a másikba."

---

[34] A Prímási Palota és az Esztergomi Szeminárium történetét bemutató kiadványok:
Strigonium antiquum VII. Sorozatszerkesztő: Hegedűs András. Az esztergomi prímási palota története. Szerkesztő: Hegedűs András. Magtár Művészeti Alapítvány 2008.
„Sapientia aedificavit sibi domum" – Papképzés Esztergom városában. Az Érseki Papnevelő Intézet és a Prímási Levéltár kiadványa 2006. Főszerkesztők: Harmai Gábor és Hegedűs András.

A Szentlélek külön ajándéka volt, hogy a Dr. Székely János vezetésével tartott koncelebrációs szentmisén egy újmisés, *Kelényi Tamás Hermann-József premontrei szerzetes* is részt vett, újmisés áldásban részesítve az idősebb nemzedék papjait és a hívek seregét.

Parádi Gyula megemlékezett **Mindszenty József** 1945. október 7-i beiktatásáról. Szentmise után a Bakócz kápolnában imával, énekkel köszöntöttük Máriát, majd a Kincstárban elhelyezett új Mindszenty kiállítást tekintették meg a résztvevők. Az ebédet követően a Szent Adalbert Központ dísztermében folytatódott az elődökről való megemlékezés, amiből a papok és világi hívek egyaránt kivették a részüket.

Felolvasásra került *Dr. Boda László* remek jellemzése az elöljárókról. Idén **Dr. Erdős Mátyás** alakja került a középpontba, ám előbb néhány egészen kiváló tanártársát mutatták be legjobb ismerőik, a hallgatók hozzászólásaitól kísérve.

Dr. Beer Miklós váci megyéspüspök mutatta be **Dr. Vajda József** alakját, aki kitűnő filozófia tanár, prefektus, vicerektor (a gazdasági ügyeknek nemcsak irányítója, hanem kétkezi munkával is készséges előmozdítója) rektor, segédpüspök, és kitűnő lelki író is volt, amint a szükség kívánta. Beer Miklós püspöknek gyermekkorától eszményképe, jellemének és hivatásának megalapozója.

Sima János nemcsak prefektus volt, hanem kitűnő fundamentalista tanár, valamint az általános vélemény szerint, az akkori egyházmegye legképzettebb papja általános kulturális ismeretek terén. Schütz Antal és Prohászka Ottokár eszméinek méltó továbbvivője. *Parádi Gyula* mutatta be nemes alakját, mivel egész életútját, és további sorsát is figyelemmel kísérte. Remekbe szabott, kitűnő előadásban mutatta be *Szabó Géza* **Dr. Városi István** morális és szónoklattan tanárt, aki a keresztény remekírók kitűnő fordítója és az új katolikus költők körének is tagja volt. Esztergomi származása és kötődése okán ő is egyike volt azoknak, akik a város nagyközönségét is nevelték és magasabb műveltségi szintre emelték.

Dr. Gianits Józsefet, Visegrádon plébános utóda, és már előtte hosszú éveken át káplánja, *Kalász István esperes* mutatta be. Józan éleslátásával a nehezebbre forduló időkben is ott állt tanácsaival főpásztorai, főleg **Dr. Schwartz Eggenhofer Artúr** mellett. „Szürke eminenciásként” emlegették paptársai, de bármelyüket készségesen segítette minden ügyében. E mellett „nagy titkok tudója volt”, miként egyik hozzászóló mondta.

Jó néhány hozzászólásra nem jutott már idő. Ezek közt volt *Dr. Cséfalvay Pálé*, aki a Keresztény Múzeum igazgatójaként közelről figyelhette az egyházmegye sorsát és rövid, de részletes tanulmányban mutatta be, hogyan igyekezett az Egyházügyi Hivatal az egyházmegye helyzetét lépésről-lépésre negatívan befolyásolni és irányítását átvenni. Abban reménykedve, hogy, rövidesen írásban is megjelenhet ennek a megemlékezésnek az anyaga, elhalasztották a szóbeli előadását.

Ezután ifjú világi szakember, *Krajsovszky Gábor* mutatta be *Erdős Mátyás atya elmélkedései*, *beszédei, előadásai* című könyvét, melyben 18 évnyi ismeretség után, személyes beszélgetések során összegyűjtötte Matyi bácsi filozófiai, dogmatikai és aszketikus elveit és tanítását, hogy az írásban is hozzáférhető legyen. A kéziratot kedvezően fogadták. Karácsonyra talán megjelenhet, ha elegendő számban igénylik. Ugyancsak szóba jött Dr. Erdős Mátyás tíz oldalas *önéletrajzának* sürgős kiadása.

Varga András salgótarjáni plébános **Erdős Mátyást**, mint Dunakiliti plébánosát mutatta be. Ezután került sor az **Erdős Mátyás** életét fényképekben bemutató vetítésre, melyen különböző korszakokból szerepelnek emberek, csoportok, akiknek sokszor már a személyazonosságát is nehéz megállapítani, oly hosszú évek után, de akiknek életében döntő esemény volt, hogy Dr. Erdős Mátyással találkozhattak.

Dr. Erdős Mátyás volt az egyetlen ember közülünk, aki hitte azt, hogy a kommunista rendszer bukását még életében megéri. Mi valamennyien néhány évtizeddel későbbre gondoltuk ennek valami módon való megvalósulását. Erdős Mátyás még azt is megérte, hogy a „legújabb korszakra” is hatni tudott egy új mozgalom magyarországi életre keltésével. Még

1984-ben megismerkedett a kor egyik nagyhatású, karizmatikus alakjával, don Stefano Gobbival, a Máriás Papi Mozgalom (MPM) megalapítójával. 76 évesen elvállalta, hogy ő lesz a magyar MPM elindítója és felelőse. 1991-ben már hazánkban fogadhatta Gobbi atyát és még 12 éven keresztül építhette tovább Magyarországon a mozgalmat. Tőlünk függ, hogy meghozza-e remélt és annyira szükséges gyümölcseit.

A találkozón jelen volt *Muszela Imre*, annak az *Epöl*nek *polgármestere*, ahol Dr. Erdős Mátyás a leghosszabb időt, 16 évet (1952-1969) töltött lelkipásztorként, és amelynek lakói a legszebb példáját adták és adják, hogy hogyan kell megőrizni olyan lelkipásztor emlékét, aki igazi jóra és nemesre nevelőjük volt. Nemcsak rendbe hozták a templomot, a plébánia épületet és egész környékét, hanem nagy parkot alkottak, amelyet plébánosukról neveznek el, amelyet Dr. Székely János püspök avat fel október 23-án, nagy ünnepség keretében. Még ennél is fontosabb, hogy 40 évvel plébánosuk elhelyezése után is azokat a tanításokat adják tovább a következő nemzedékeknek, melyekre oktatta őket.

A megemlékezés résztvevői már a jövő évi, még jobban előkészítendő találkozásra készülve búcsúztak egymástól. Akinek még futotta idejéből, befejezésül még ellátogatott a szentgyörgymezei temetőbe, vagy a Belvárosi Templom kriptájához tanáraik, nevelőik sírjához.

***Boda László*: Emlékezés, rólunk**

Esztergomi emlékező találkozó
2009. október 6.

Róluk, akik tanítottak és neveltek minket az Esztergomi Szemináriumban, amely – mint a mesében – amikor a közelmúltban felújították, szebb lett, mint valaha. Emlékek, amelyek nemcsak a tudományt és a spiritualitást, de a jó humort is megőrzik tőlük. S ahogy előrehaladunk a korban s talán némileg a bölcsességben is, az emlékek egyre jobban előjönnek. A mostani esztergomi ünnepi megemlékezés mégis több ennél. Arra késztet, hogy ebben a formában se feledkezzünk meg róluk. S ha ez közösségben történik, a hálás tanítványok részéről, akkor az ünnepi visszaemlékezés még eredményesebb.

Istenem, de rég volt! Részemről mindössze három év, gimnazista kispap koromból. Kék reverenda, fekete cingulus. Ez bizony megemelte öntudatunkat. Úgy éreztük, hogy tekintélyt parancsol. De aztán **Városi tanár úr** helyre tette megemelkedett önérzetünket. Az ő szeretetet rejtő iróniájával megkaptuk a hiteles minősítést: „Tökéletlen gimnazisták”. Azok is voltunk. Hiszen ha valamilyen problémánkkal belátogattunk a rektor atyához, ott ragadtunk volna, ha ő nem lép a cselekvés színterére. De megtette. Kisegített bennünket megilletődöttségünk zavarából. Szelíden, ám határozottan átfogta a vállunkat, aztán az ajtóhoz sétált velünk, nehogy a fürdőszoba felé tévedve keressük a kijáratot. Majd azt mondta: „Isten vele, testvér”. Szentéletű ember volt a drága **Brückner atya**. Az ő emlékét évenként ismétlődve életben tartja a négy gyermekes hitoktató, Vargáné Prokopp Rózsa és nővére, a rangos egyetemi tanárnő, Dr. Prokopp Mária. Ők olyanok, mint az asszonyok voltak Jézus közelében.

Vajda József, később Zebegény visszhangot keltő igehirdetője, majd váci segédpüspök, akkor még a prefektusunk volt. S ha a prefektus egyben filozófiatanár is, nem könnyű a papnövendék élete, különösen nem, ha még csupán „tökéletlen gimnazista”. Mert nyilván a tökéletlenség számlájára írandó, hogy a gonosz lélek által eltérített futball labda kiveri a szeminárium épületének egyik ablakát és ezt meg kell indokolni. A szegény gimnazista papnövendék ugyanis kénytelen számot adni róla a prefektus úrnak. Illendően kopogtat. Belép, majd várja, hogy a vallomás valahogyan előjöjjön „fogai rekeszéből”, ahogyan az Iliász kifejező nyelve fogalmazza. Azért jól jön Vajda prefektus atya unszoló kérdése: „No, mi a probléma?” A kárvallott nem tagadhatja le, hogy – bár számos generáció közvetítésével

–, de Ádám leszármazottja. Ezért nem erőssége, hogy vállalja a felelősséget. Kimondja tehát, mégpedig imponáló őszinteséggel, hogy „Prefektus úr kérem, betört az egyik ablak”. Az lassan ráemeli kutató tekintetét, és mivel tisztában van az okság elvével, megkérdezi: „Betört? Magától?” Hiszen ez a mondat nyelvtanilag mérlegelve: általános alany, szenvedő szerkezettel. „Mondja csak ki, barátom, hogy az ablak nem magától tört be, hanem *Magától*! Vallja meg tehát ebben a formában: „Én törtem be az ablakot”. A papnövendék restelkedve lehajtja a fejét, aztán ezt mondja: „Igen, így volt”. Ezek után merje valaki Ádámot hibáztatni, hogy Évára próbálta áthárítani a felelősséget. Hiszen a mentekezésben maga az emberi természet nyilatkozik meg. Nemde-bár?

Sima János dr. is a prefektusunk volt. Tiszteltük, de azért tartottunk is tőle. Egyszer finoman célozva arra akart rávenni, hogy magyarosítsam a nevemet. Ő megtette. Csehországból származó édesapja még Simacsek volt. Vajon honnan gondolta, hogy az én markánsan ugor-magyar nevem magyarosításra szorulna? Talán a Szvoboda név tévesztette meg? Csakhogy van a Dunántúlon egy Boda nevű falu. A testvére pedig ugyanezzel a névvel Svédországban található. Kelet-balti ugor név. Az bizony. S Árpád magyarjainak legalább húsz százaléka kelet-balti volt, feltehetően még a Magna Hungária időszakából. Így hát nem engedelmeskedtem. Igen kulturált és finom modorú elöljárónk volt Sima János. Rá gondolok, amikor az egyik katolikus rádiónktól egy mai fiatalunk imígyen címezte meg a nekem küldött levelet: XY „nyugalmazott papnak”. Igaz, nem tévedett. Csak éppen… Ő megtanított bennünket arra is, hogyan kell megcímezni egy levelet – és milyen papíron –, amikor például a főhatóságnak írunk.

Budai János bácsi, a kiváló egyházjogász és tarokkjátékos, bölcs megjegyzéseiről vált ismertté. Amikor egy liberális újságíró szívszaggatóan ecsetelte, hogy a halálbüntetést el kell törölni, mert gondoljuk meg, mit érez a szerencsétlen elítélt. Azt miért nem kérdezi meg, mondta nekünk Budai János bácsi, a rá jellemző iróniával, hogy mit érzett az áldozata, amikor meggyilkolta. Mert volt eset, amikor a gyilkos előtte még meg is kínozta áldozatát, például azt a négy éves kisgyermeket, akinek végül a szíve fölmondta a szolgálatot. Még a pártállam idején történt. A gyilkost pedig halálra ítélték, függetlenül attól, mit érzett. A materialista nevelés egyébként elrettentő esetekben mutatta meg, hogy mivé fajul az erkölcs semmibe vétele, és ezzel az ösztönök „felszabadítása”, elsősorban a külvárosi fiataloknál. Holott az ösztönöket humanizálni kell a nevelésben, nem szabadjára engedni.

Bartl Lőrinc rektor urunkat már fiatal tanárként ismerhettem meg közelebbről. Ő, aki Bécsben és Rómában tanulta a biblikumot, tudománya mellett a humor nagymestere is volt. Segített elviselni a nehéz időket. Nemcsak németül és olaszul beszélt kiválóan, de palócul is. Ismerte és idézte a palóc falvak „szent” asszonyainak szavajárását, akik – példának okáért – a közösség nevében méltatták az új plébános bemutatkozó prédikációját. „Drága lelkiatyá(o)m! No, az előző plébános úr is nagyon szépen beszélt, de magaaa!” Tartotta bennünk a lelket a humorával. Pfeiferiádái országos derűt keltettek. Mert együtt jártak a bécsi egyetemre. S amikor az osztrák professzor a névsorra tekintett, meg volt győződve, hogy magyar hallgatói „hortobágyi német nyelve” után egy Johann Pfeifer végre majd perfektül beszél németül, a hangsúlyt is beleértve. Őt szólította fel tehát a feleletre: „Herr Pfeifer”. Mire János bácsi, még elsőéves hallgatóként megkérdezte a mellette ülő magyart: „Mit mond?” Persze nem mind volt igaz a humorból, de jól volt kitalálva. Erre mondja az olasz: „Se non e vero e ben trovato”. Így idéztük mi is a tanári asztalnál.

Végül, de nem utoljára, drága jó spirituális atyánk, **Erdős Mátyás** emléke él bennem, és mindnyájunkban, akik ismertük. Derűsen mesélte, hogy őt igazi magyar kinézetűnek gondolták az osztrák professzorok. Kerek fejű, és alacsony termetű. Pedig német eredetű családból származott. Persze ez nem jelenti, hogy a gyanú alaptalan lett volna. Mert az avarok uralma az Ensig terjedt. Azok között gyakori volt ez a típus. Botond is ilyen termetű volt. A biológia pedig ismeri a távoli időkből való „visszaütéseket”. De nem ez számít,

hanem az, hogy a lénye mélyéből sugárzó lelkiség egészséges humorral vegyült benne. Az ősz hajú papot eleve bölcsnek nevezte, s meg is dicsérte, huncut mosolya kíséretében. Mert a németben a „Wißheit” egyszerre jelenti a bölcsességet és a fehérséget. Nagyon tisztelhette a szüleit, mert hosszú életet élt. Plébánosként pedig derűsen viselte a számkivetettséget. Élő szent volt ő is a közelünkben.

Jó, hogy tudjuk: a szentek száma mérhetetlenül nagyobb, mint a kanonizáltaké. De azért gondolkodom, hogy valamit tennünk kellene. Legalább az egyházközségek keretében érdemes volna fölfedezni a szentéletű embereket. A múltból is. És megtartani őket az emlékezetben. Erdős Matyi bácsi az volt, tudjuk. De azért ne csak a papok meg a szerzetesek kerüljenek a listára. Ezért sürgetem én Meszéna Jolán, a „Joci néni” családon belüli „boldoggá-avatását”. Idézőjelben írom. S megyek majd többekkel együtt Esztergomba, a sírjához. Ebben is a Prokopp hölgyek buzgólkodnak. Legalább egy márványtáblát megérdemelne. Hiszen papok jártak hozzá lelki tanácsért, magamat is beleértve. Igazi karizmatikus volt. Az ő emlékét is hozzáveszem volt tanáraink és elöljáróink ünnepi emlékéhez. Áldassék a nevük és az emlékük.

***Koller Gyula*: Az Ősrégi Szeminárium**

Pozsonypüspöki 2009. május 23.
Esztergom, 2009. október 6.

Gyémántmisém alkalmával (2006-ban) elöljáróim, szeretteim, barátaim, volt híveim és jó ismerőseim körében adtam hálát a jó Isten után mindenkinek, és köszönő szívvel gondoltam mindenkire, aki papságomra előkészített, aki hivatásomban erősített, akinek példája, tudása és nevelése hozzájárult ahhoz, hogy pap lehettem. Aztán édesanyámtól kezdve tanítóimon, tanáraimon és nevelőimen át külön hálálkodtam azokért a már elhunytakért, akik először kispapi éltemben, majd papságom kezdetétől fogva mellettem álltak és segítettek abban, hogy hivatásom szerint 60 éven át minden nagyobb buktató nélkül eredményesen élhetem és végeztem azt, ami a költő szerint "adatott tennem".

Az ünnepségek után újra végiggondoltam papi életutamat. E visszaemlékezés során külön szeretettel időztem el azoknál az éveknél, amelyeket Esztergomban, az Ősrégi Szemináriumban kispapként, papnövendékként eltöltöttem. (Már nem is tudom igazán, miért nevezték el az esztergomi Papneveldét *ősrégi* jelzővel. Régisége miatt, nagysága miatt, vagy mindkettőért? Arra emlékszem, hogy egy időszaki folyóiratot is jelentettünk meg akkor ezzel a címmel: Ősrégi Szeminárium.) Komáromból, a Marianum nevű katolikus internátusból gimnazista kispapként kerültem Esztergomba. Már megérkezésemkor maga a Szeminárium hatalmas épülete, felette a fönséges Bazilikával, lenyűgözött és szinte a földre nyomott. A Marianum kisebb épülete után egy hatalmas monstrumba kerültem, óriási előcsarnokkal és lépcsőházzal, majd a hosszú oldallépcsőzetek, a széles folyosók, az első tekintetre végig nem pásztázható szobák egészen kicsivé zsugorítottak. Sokáig kerestem a helyemet. Aztán, amikor találkoztam a volt komáromi kispaptársakkal, majd az újabb társakkal, lassan-lassan együttesen belerázódtunk a nagyságba, szélességbe és hosszúságba.

Kedves emlékként maradt rám egy fölfedezés, amely megnyugtatott és fölemelt. A nagy lépcsőházban szembe találtam magam egy feszülettel, amelyen nem a szokásos INRI felirat ékeskedett, hanem helyette ez: *így szeretett az Isten.* (Állítólag Prohászka püspök íratta föl, amikor még spirituálisa volt ennek a szemináriumnak.) E szavak elgondolkoztattak, majd bizalommal töltöttek el. Ha így szeretett mindenkit az Isten, hogy meghalt értünk a kereszten, akkor engem is szeretni fog, amikor kicsinek érzem magamat a sok nagyság és kiválóság mögött. A nagyság mellett a szeminárium törvényeinek, előírásainak nyomán kialakult fegyelem és a belőlük kiinduló szótlan engedelmesség volt az, amely fogva tartott és kissé meg is bénított. Felvidékről jöttem több társammal együtt s velük együtt hozzá voltunk szokva

bizonyos "demokráciához". Megszoktuk, hogy fiatalos könnyelműséggel szóvá tegyünk, kritizáljunk mindent, ami nem ínyünkre való. Itt is nemegyszer ágaskodott bennünk ez a "szabad szellem". Csakhamar azonban elhallgattattak bennünket a többiek, az anyaországból való, idősebb kispapok. Amikor pedig csendben tovább morgolódtunk, a spirituálissal, lelki vezetőnkkel mondatták ki fölöttünk a szentenciát: *Murmuratio autem tamquam pestis fugiatur!* (A morgolódást, mint fertőző pestist kerülni kell!) Ez a komoly figyelmeztetés megtanított arra az igazságra, hogy *hallgatni arany.* Nem volt könnyű, de rájöttünk, hogy a szótlan engedelmesség fontos erények közé tartozik. Elöljáróink kedvessége és megértő magatartása megkönnyítette a helyes magatartást. Elfogadták a négyszemközti "kritikákat", aztán nagy türelemmel ráébresztettek arra, hogy fegyelem nélkül a kegyelem sem tud bennünk igazán működni.

Különösen ki kell emelnem spirituálisunknak, az azóta is Matyi bácsiként szeretettel és hálával emlegetett **Erdős Mátyás** lelki vezetőnknek és dogmatika tanárunknak megértő jóságát. Szinte anyai érzéssel közeledett mindegyikünk felé. Mindig volt arra ideje, hogy meghallgassa, de nemcsak meghallgassa, hanem meg is értse az embert. Tette ezt úgy, hogy az otthoni állapotok felől érdeklődve mérlegelte és összehasonlította családi viszonyainkat. Ezzel mintegy otthoni hangulatot teremtett maga körül. Ilyen viszonyok közt aztán a hibák kisebbedtek, az értékek pedig növekedtek.

Minderre valójában akkor jöttem rá, amikor pappá szentelésem előtt két évvel (a határzárlat miatt) Pozsonyba kerültem az ottani szemináriumba, és összehasonlíthattam a két nevelési módot. Pozsonyban a diszciplína nem volt olyan szigorú és a követelmények sem voltak olyan nagyok, mint Esztergomban. Viszont nagyon bántotta fiatalkori érzékenységünket, hogy Pozsonyban az elöljárók "kedveskedése" nem volt őszinte. Sajnálattal kellett megállapítanunk, hogy az egyik elöljáró ajtó mögé bújva hallgatta ki beszélgetésünket, a másik meg az ablakból leste, hogy "felügyelet nélkül hagyva" hogyan viselkedünk. Az ottani spirituális pedig szinte eltaszított magától, amikor kifogásolta, miért látogat meg özvegy édesanyám olyan gyakran. Szegény anyám először öcsémet, aztán apámat vesztette el, egyedül én maradtam a számára, érthető hát, hogy többször fölkeresett. Ha ezt egy lelki-vezető nem érti meg, annak irányába megszűnik minden bizalom.

Az Ősrégi Szeminárium oktató professzorai nagyon komolyan vették papságra való tudományos felkészülésünket. Nemcsak a vizsgáknál voltak szigorúak, hanem gyakori kollokválással is számon kérték a tudnivalókat. Szigorúan kézben tartottak bennünket. De e szigorúság mellett itt is volt lehetőségünk a "fölüdülésre". Szabadidőnkben a testi pihenés, üdülés és kisebbfajta sportolás mellett foglalkozhattunk egyházirodalommal és szépirodalommal is. Volt úgynevezett önképző-körünk, amelyet Egyházirodalmi Iskolának hívtak. Itt készítettük elő a már említett Ősrégi Szeminárium nevű időszaki folyóirat megjelenő példányait. Havonta színvonalas előadásokat hallgattunk és tartottunk. Karácsonyi időben komoly színdarabbal, farsang körül pedig vidám jelenetekkel is felléptünk elöljáróink, tanáraink, a szeminárium nővérei és alkalmazottai előtt. Ezen kívül voltak – részben az elöljárók által kiírt, részben pedig valamelyik egyházi intézménytől hozzánk küldött – pályázatok, amelyeknek megoldása, kidolgozása anyagi hasznot is jelentett számunkra. Ennek következtében a nyertes pályamunka tulajdonosa kispapi pénztárcájának néhány apró Pengője nagyobb címletű társaknak örülhetett.

Jó és kellemes érzés most újra mindezekre visszaemlékezni. Régi, számomra már majdnem hetven éves ősi emlékek ezek. Köszönettel tartozom értük a mennyei Atyának, aki papi hivatással nemcsak megajándékozott, hanem oltalmazó kezével végigkísért egész eddigi életemen át. Újfent hálát mondok mindazoknak, akik széppé és örömtelivé tették szemináriumi életüket: elsősorban elhunyt elöljáróimra, nevelőimre és tanáraimra gondolok, de külön köszönettel és hálával emlékezem a megboldogult vagy még élő paptestvéreimre is.

Szabó Géza: Megemlékezés Városi Istvánról

Esztergom, 2009. október 6.

Petőfi Sándor versével vallom: „Helyről helyre röpköd gondolatom, szedegeti a sok szép emléket, mint a méh a virágról a mézet." Szép emlékek? Egyáltalán milyen jelzővel tudnánk szemléltetni a 60 évvel ezelőtti sötét történelmi felhőket? Ám, hála a Gondviselőnek, adódnak szép emlékek, élők, hitelesek, felelősségteljes, kivételes lelkipásztorok, papnevelő intézeti elöljárók. Sikerült őket hervadhatatlan csokorba gyűjteni, s ily módon az emlékezés méhecskéje virágról-virágra szállhat, összegyűjtve a sok szép emléket.

Jelen megemlékezésünkben feladatom, hogy a tiszteletreméltó névsorból ide idézzem a nevet: Városi István. Sajátos egyéniség; következetes, szaktudományában hiteles, kultúrált, bölcs, találékony személyiség. Csupán néhány életadat: 1905-ben született Esztergomban, papszentelése 1929-ben, doctor theologiae 1931-ben, káplán Budapest Lipótvárosban (Bazilika), Zuglóban és 1932-ben morális tanár Esztergomban, közben az Érseki Tanárképzőben prefektus, majd kanonok. Az Esztergomi Főegyházmegye Papsága című névtár szerkesztője, Beke Margit megjegyzi: Városi István gyakorlati lelkipásztori, erkölcsi és homiletika (prédikáció-tan) órái mindig változatosak voltak. Ő annak idején a nevezetes moralista által írt, Noldin-féle szakkönyv szellemében adta elő a tananyagot. Ám az olykor száraznak tűnő részeket az életből vett példákkal oldotta fel. (Például, miként ítélje meg a gyóntató a konyakmeggyes hölgy minden estére bekövetkező ittasságát, akinek a cselédlánya reggelenként meghozza jószerint folyamatosan a díszdobozba csomagolt csemegét; estére valamennyi konyakmeggyet elfogyasztotta, jóllehet, ez őt le nem fogyasztotta.) Noldin szárazabb szakaszai során olykor ránk tört az elszundítás veszedelme. Morális órán a tanterem második padjában ült az azóta elhunyt Szappanos Béla kurzustársunk. Magas, közel 190 cm-es fiú volt, széles vállakkal. Egyszer csak a professzor úr hangja rezzentett fel „elmélyedésemből" – Szabó úr, fejével úgy bólogat, mint a lenyugvó nap a Szamár hegy mögött. Nem kevésbé voltak változatosak Városi István homiletika órái, avagy a próbaprédikációk. Megismertette a különböző, valamennyi szónoki műfaj – panegirikus, patetikus, oktatva buzdító, tételes homiletika – szerkezetét. A próbaprédikációk szintén tanári feladatkörbe tartoztak. Mindenki sorra került. A próbaprédikáció szövegét előre be kellett nyújtani, az egészet szóról-szóra megtanulni, a szónoki gesztusokat gyakorolni. Magán a próbaprédikációk óráin mindenkor kitüntetően figyelte erőlködéseinket. Ehelyütt felötlik bennem az egyik próbaprédikációs óra kudarcba fulladása. Nyilván a szereplő nevét nem említem, időközben elhunyt. Kiváló lelkipásztor, a hívek részéről is szívesen hallgatott szónok volt. Ama emlékezetes tanórán próbaprédikációjának témája: a 12 éves Jézus a templomban. A professzor úr éppen ez idő tájt tanította a szónoklattannak a téma élénkítésére vonatkozó normatíváit; például szemléltetés, néha egészen az aprólékosságig, a témabeli fokozás, csúcspont, egészen a jó értelemben vett feszültségig. Nos, visszatérve a próbaprédikációra, Jézus szülei Jeruzsálemből távozóan rádöbbennek, hogy a Gyermek nincs velük. Keresésére indulnak, vissza a templomba, belépnek a pogányok udvarába, nincs ott, az égő áldozatok udvarába, nincs ott; s eljutnak a Salamon tornyáig. Körös-körül zsibongó, színes tömeg, de az ő lelkük az izgalomtól hallgatag, csupán a szívük ver, egyre nő a pulzusszám, s akkor ott egy helyiség, aztán a másik helyiség és most benyitunk a templom *mellék*helyiségébe, hát 'richtig' ott van. Kirobbant a nevetés, a tanár úr sem tudott ellenállni. Nyilván ez a szó nem így szerepelt az eleve benyújtott kéziratban. Benyitottak a templom *oldal*helyiségébe és ott rátaláltak Jézusra. Szeretném még megjegyezni, hogy mindazon homiletikai szabályt, amit ő a tanórákon leadott, az ezek szerint megszerkesztett próbaprédikációk szövegében, majd pedig előadásukban elvárt, azt ő pontról pontra saját magán is behajtotta. Tehát nem prédikált vizet. Városi István kéziratai az 1978. december 17-

én bekövetkezett halála után végrendeletileg hozzám kerültek, ennek sorában szentbeszédei. Elolvasásukkor megdöbbentem, csodáltam, csakis méltánylással említhetem: minden egyes beszédjét elejétől végéig előre legépelte, dátumozta; a bekezdés, a tárgymegjelölés, a kifejtés és az összegző befejezés tisztán felismerhető, a szentírási citátumok, a lelőhelyek feltüntetve, ahogyan ő tanította, beszéd nincs egyházatyára hivatkozás nélkül; ezek esetében is a citátumok, jelezve (például De civitate Dei V. rész 2. fejezet). Nem hiányzik a példa, vagy ehelyett valamiféle irodalmi citátum. A szöveg egyes részei pirossal aláhúzva. Valószínű, kiemelést jelent, akár hangerőben, akár gesztikulációban. Folytathatnám, de annyit mégis felismerhetünk, hogy mekkora felelősség Isten igéjének gondos hirdetése. Nem meglepő, hogy mindaddig, amíg a Bazilikában a 9 órai káptalani misén prédikálhatott és ezt hatósági nyomásra abbahagynia nem kellett, a templom nem kongott az ürességtől. Minden egyes beszéd kézirata azonos hosszúságú, szónoki retorikával elolvasva 7 perc. (Városi István beszédeiben többek között „feltérképezte" a Nagymagyarországot, Máriaradnától Zentáig, ezért 1965-ben az Esztergomi Bazilikában való prédikálását államilag letiltották.)

Városi Istvánnak a szószék, a katedra mellett a Gondviselő a költészet, az irodalom ambóját is megadta. A XX. század első felében hazánkban is megújuló katolikus irodalmi életben csakhamar ő is megkapta alkotói helyét. Beiktatódott az 1930-as években kibontakozó jeles és nemes költők, írók vonulatába: Harsányi Lajos, Sík Sándor, Mécs László, Puszta Sándor, Székely László, Kocsis István maradandó sorába, hogy csak a papköltőket említsük meg. Ekkortájt jelenik meg, 1935-ben a Vigília, a Szent István Társulat gondozásában, valamint hetenként a képes – olvasmányos Élet című hetilap és sok egyéb kiadvány. Ezekbe belelapozva gyakran találkozunk Városi István nevével. Ám nemcsak havi, kéthavi, napi kiadványokból ismerhetjük meg, hanem kiváltképpen műveiből. Mégpedig: A napszemű ember 1932, Vérzik a harangok nyelve 1936, Dimidius, drámai költemény 1939, Isten törvényei a világrendben, Értekezés 1941, Áldás a hegytetőről 1942, A két apostoli fejedelem 1943, Szent Ágoston a keresztény tanításról (fordítás) 1944, Ezeket írjuk nektek AC-népszerűsítési sorozat, Hét nap (napló) 1947, és Szent Ágoston vallomásai 1976. Időközben rovatot vezetett a Magyar Kultúra havi lapban (főszerkesztő P. Bangha Béla, Nyisztor Zoltán, Czapik Gyula). Még a 40-es években a Szent István Akadémia tagja lett. Tagja lett a Keresztény Remekírók szerkesztőségi testületének. Ez a megjelölés az Egyházatyák műveinek magyarra fordítását foglalja magába. Eközben munkatársa a Katolikus Szemlének is. Ezek sorából két fordítását emelném ki. Az egyik Tertulliánus, a másik Szent Ágoston. Tertulliánustól a Vigília különböző számaiban részletek láttak napvilágot. Ily módon a Vigília 1951. júniusi számában Tertulliánus: De cultu feminarum művéből. Városi fordítása szerint Az asszonyi cicomáról részlet került közlésre. Városi írta a bevezető rövid méltatást. Ehhez a közléshez érdekes epizód társult. Városi István a Vigília e száma után körülbelül két héttel Sík Sándortól levelet kapott, amely szerint jelzi, hogy levél érkezett Sík Sándor címére Veres Pétertől, aki mélyen meglepődött Tertulliánus e remek, fordulatos és (ma is) korszerű írásán. Ő (Veres Péter) megvallja, hogy eleddig Tertulliánusról még nem hallott. Ugyanakkor Városi István címét nem ismeri, ezért kéri Sík Sándort közvetítésre; Sík Sándor legyen kedves Várositól a Tertulliánus fordítás kéziratát elkérni és számára megküldeni, vagy legalábbis Városi elérhetőségét közölni – ugyanis Városi István címét nem ismeri – és ő majd kapcsolatba lép vele a kézirat ügyében. Városi István nem vette hallatlanba az óhajt, ám a választ kizárólag Sík Sándornak címezte, megírva, hogy méltányolja Veres Péter óhaját, köszöni, hogy a kiváló fordításhoz gratulált; amennyiben (Veres Péter) Tertulliánus művét elolvasni kívánja, ő a maga részéről a kéziratot átadja, melynek feltétele, hogy Veres Péter biztosítson kiadót és nyomdát.

A Keresztény Remekírók sorozatban jelentős, szinte páratlan, az egyházi és világi irodalmat gazdagító műve a Szent Ágoston Vallomásainak új fordítása. Aprólékos, körültekintő, következetes helytállást, szinte sajátos életrendet (időbeosztást) igénylő munkavégzés jellemezte a hosszú fordítói időtartamot. Íróasztalán találhattuk a Migne-sorozat vonatkozó kötetét, az eddig magyar nyelven megjelent Vallomásokat, Vas István, Balogh István bilingvis fordítását, az újkori németnyelvű fordításokat, valamint Czuczor Gergely Nagy Magyar Értelmező Szótárát, aztán a latin szótárt. Tiszteletreméltó, becsületes munka: 1976-ban e mű fogadtatása egységes méltánylást váltott ki. Mezey László egyetemi tanár, paleontológus, a Deákos műveltség kialakulása hazánkban című könyv szerzője a Vallomások új fordítását fordulópontnak nevezte. Később még újabb kiadásokat ért meg. A könyv megjelenését követő fél év múlva a Gondolat Kiadó igazgatója hozta hozzám a szerződés-ajánlatot, hogy járuljak hozzá, hogy a külföldi szerzők műveit magyarul megjelentető kiadó a Vallomásokat kiadhassa. A Gondolat gondozásában a Vallomások két kiadást ért meg. Mindez 1976-ban nagy elégtétel volt a mellőzött, elnémításra kényszerült Városi Istvánnak. Hiszen tudjuk, hogy 1953-ban az Ősrégi Papnevelő Intézetet el kellett hagynunk. A szeminárium a vízivárosi nővérek nem papnevelési céljára épült házában kapott helyet, míg a tanárok a Prímási Palota tetőterében kialakított kisméretű manzart (padlás) szobáiban kaptak elhelyezést. E keserves állapotról, méltatlan körülményekről Városi verset írt. Ezt a verset – Az új hajlék dicsérete – a Vigília leközölte. Ennek néhány sora félreérthetetlen. (Városi István könyveinek a töredéke sem fért be ebbe a szobába. Azon kívül volt egy öreg kályha a szobában, amelyik felrobbant és ettől minden kormos lett.) Tudjuk, hogy e tetőszobák ablakméretei kicsinyek. Ő a ma is látható prímási címer mellett lakott. A versben megfogalmazza ezt néhány sorban. („Alattam szemét” a felrobbant kályhából származó koromra vonatkozott [amely belepte az egész padlót], és nem a Prímási Palotában alatta lakó „bajszos püspökre”, Lázárra.) A Vigíliába beküldött második vers „Keserves dicséret” címmel. A szerkesztő e két írást egymás melletti oldalon jelentette meg (átvitt értelemben: az új hajlék dicsérete: keserves dicséret). A Széher úti kórházban egy bencés pap – Radó Polikárp egyetemi tanár – „egzegetizálta” a verset a többieknek, azaz elmagyarázta, hogy mit kell érteni rajta. A Vigília számot a papok ágyról ágyra adták.

Csakhamar rárontott a vihar. Már e vers elkészülte előtt sem tudták (az ÁÉH) jó néven venni Városi tanárságát. Ez esetben mindez végzetesnek tűnt. Sík Sándort bekérették az ÁÉH-ba – már ez a mozzanat is minősítés. Egy egyetemi tanár, szerzetes rendfőnök, Kossuth-díjas, bel– és külföldön közismert személyiség. Jelezték, arra kényszerülnek, hogy a Vigíliát beszüntessék. Ijesztgetés-e, vagy valóság? Ámde Sík Sándor öccse, Sík Endre, Illyés Gyula, Weöres Sándor, megannyi író, költő például Tolnai Gábor egyetemi tanár, Ortutay Gyula tanítványa belevetették magukat az ügybe. Végül is a büntetés: Városi István nem kaphat helyet a Vigíliában. Súlyos méltánytalanság. A papi helytállás példaerejű, ám mégis, miként koronázható meg írói, fordítói munkássága? Ezt a töprengést oldotta meg a Szent Ágoston Vallomásainak megjelentetése 1976-ban. Az életmű teljessé vált.

Szerettem volna méltóbban bemutatni Városi István életét, alkotásait. Ennyire futotta. A magam nevében is köszönöm a lehetőséget és a türelmet. Egyúttal hálával gondolok a mai kegyeletes megemlékezés előkészítőire, a hajdani tanítványok október 6-ai időpont-megjelölésére, hogy egy következetes, példát adó szemináriumi tanárnak és elöljárók emlékének tiszteleghettünk. Ha pedig őket imáinkban foglalni szándékoljuk, ezt Városi István esetében egykönnyen megtehetjük. Hiszen a Breviáriumban naponként kézbe vesszük és a Magyar Zsolozsmában jó-néhányszor az ő általa fordított himnuszt és olvasmány-szöveget imádkozhatjuk. Ugyanis annak idején a Liturgikus Bizottság a készülő magyar nyelvű breviárium munkálat érdekében himnuszfordítói albizottságot hozott létre. Ennek

tisztelt és méltányolt tagja volt Városi István, s mivel a himnuszok nemcsak jambikus metrumban íródtak, tekintélyes a klasszikus metrumban található himnuszok száma, például a Sapphói-metrumban íródottaké. Városi István a számára megjelölt valamennyi himnuszt kiválóan ültette át magyar nyelvre, olyannyira, hogy a Magyar Cecília Egyesület mind metrumban, mind prozódiailag elfogadottnak és gregorián dallamon előadhatónak ítélte. E himnuszversek mellett a Liturgikus Év több emléknapján/ünnepén az olvasmány szövege szintén Városi István fordítása. Avagy minden évben a szív mélyéig hatol Szent Mónika napjának olvasmánya, mégpedig a Vallomásokból; amikor Mónika és Ágoston Osztiában a Karthagóba induló hajóra várva az édesanya közelgő haláláról beszélget.

Befejezésül rójuk le kegyeletünket az egész, holnapi Szent Gellért himnusz soraival:

Itt van a nagy nap, közös ünnep napja. Emléke fénylik dicső szentjeinknek, s köztük Gellértnek ragyog dicsőségben élete műve. Minden csábítást megvetve győz hősen. Szűk útját boldog szívvel járja, Isten parancsát megtartja tettében, s tartja szavában. Oktat, hogy mindig útját járjuk, s hogy örök törvény Isten szent igéje, ránk törő vészek, viharok közt bizton áll az ígéret. Halálon győztes Krisztusunk, könyörgünk: irgalmas szemmel tekints bajainkra. Vértanúk érdeme tegye jóvá vétkünk, s oldd haragod már. Érdemben gazdag Szent Gellért, most kérünk, esdő imáddal emlékezz meg rólunk, boldog hazádban, mennyei udvarban. Légy te segítőnk! Ámen.

Városi István

Az új hajlék dicsérete

Vércsék, galambok, héják közt lakom,
Három tenyérnyi lett az ablakom.
Cibálja szél ezüstös üstököm,
Ha látna, sírna szegény püspököm.
Fölöttem égbolt, alattam szemét,
Máról-holnapra fordul a kerék.
Felhőkbe rúg a jámbor hintaló
És a felhőkből sárba hull a hó.
A barna föld is magamra hagyott,
De a Dunától el nem szakadok,
Sötétségben is villogó szalag,
Halálomig a szívemen marad.
Fogyatkozom és nagyobbra növök,
Nem ártanak a zúzmarás ködök,
Leszek szegényebb, mégis gazdagabb:
Őszi vetéskor szólhat így a mag.
Közel a hold és csillogó hada.
Tüzes fogas a menny sok csillaga,
Halandóságom rongyát szaggatom,
A csillagokat teleaggatom.
Az este szép, de szebb az éjszaka.
Fölszáll odúm párás penész szaga
És illatát az álom önti rád
Kemény sorsom, mint nyári gyöngyvirág.
Fáradt fülemre kaján bölcs neszez:
Jövő ilyenkor hordócskád se lesz…
Csúnya madár vagy, szólok és karom
Lendítésével messze zavarom.
Bátran élek a tűnt világ fölött.
Foszlott emlékek gallya nyöszörög.
Könny paskolja a hallgató eget,
Erős a könny, mint ezer hadsereg.
Örök fényekre várok én s alig
Látok ma még a szomszédos falig,
De hitem nem csal, nem csalódhatik
És Magyarország lelke itt lakik.

Városi István

Ének Szent Margitról

Magyarország gyöngye, Szent Margit királylány,
nézz e népre, láss e földre, hozzád sír fel árván.
Égre néző bűnös nemzet a mi magyar népünk,
Szűz Szent Margit engeszteld meg a jó Istent értünk.

Bánat könnye perdül klastromod porába,
új vezeklő ének zendül az egész hazában.
Égre néző bűnös nemzet a mi magyar népünk,
Szűz Szent Margit engeszteld meg a jó Istent értünk.

Hittel hallgatunk rád, hívó csillagunkra,
Magyar szentek magyar útját véled járjuk újra.
Égre néző bűnös nemzet a mi magyar népünk,
Szűz Szent Margit engeszteld meg a jó Istent értünk.

Krajsovszky Gábor[35]: In minimo fidelem esse, hoc maximum est[36]

Emlékezés Dr. Erdős Mátyás atyára
Esztergom, 2009. október 6.

Erdős Mátyás atyával 1985. június 15-én, papszentelési mise alkalmával ismerkedtem meg Esztergomban. Egykori plébániai ifjúsági hittantanáromtól, Bölcsvölgyi Zoltán atyától hallottam róla először. Mindig úgy emlegette őt, hogy „a régi jó spirituális". Ő a negyvenes években Bölcsvölgyi atya lelki igazgatója és dogmatikatanára volt az esztergomi szemináriumban. Bölcsvölgyi atya beszédeiben oly sokszor emlegette Matyi bácsit – minden alkalommal egy-egy lényegre törő mondását is idézve –, hogy arra gondoltam, ezt az atyát nekem is mindenképpen meg kell ismernem.

Amikor Matyi bácsival először találkoztam – akkor őt már visszahívták Esztergomba, a Prímási Palotába[37] – első utunk az épület kápolnájába vezetett. Ott röviden csendes adorációt végeztünk, majd néhány szót váltottunk egymással, a papszentelési mise előtt. Ezt a találkozót mintegy ötven másik követte, a rá következő 18 esztendőben. Korkülönbségünk ellenére hamar baráti kapcsolatba kerültünk (ez Matyi bácsival nem volt nehéz). Matyi bácsi közvetlenségének köszönhetően első perctől kezdve úgy beszélgettünk, mintha mindig ismertük volna egymást.

Beszélgetéseink alkalmával sokféle emberi-, vallási-, teológiai- és egyéb kérdés került szóba, természetesen sok humorral ötvözve. Abban az időben Schütz Antal kétkötetes dogmatikáját olvastam, magyarul. Ennek kapcsán jó néhány olyan probléma is felmerült bennem, amelynek megválaszolása mélyebb teológiai rálátást és ismereteket kívánt. Természetesen Matyi bácsihoz fordultam. Ő pedig esztergomi szobájában letérdelt a könyvespolca elé, elővette a nagykönyveket és abból olvasott utána a kérdezett témáknak. Így tanárkodott velem. És én ezeket a válaszokat – érezvén súlyukat – eleinte emlékezetből lejegyeztem, a későbbiekben pedig már Matyi bácsi jelenlétében írtam le, odahaza

---

[35] *Krajsovszky Gábor* (*1966) gyógyszerész, a Semmelweis Egyetem Gyógyszerésztudományi Karának Szerves Vegytani Intézetében egyetemi adjunktus. 1984-ben érettségizett Budapesten, a Piarista Gimnáziumban. A gimnáziumi érettségi évében, 1984-ben felvételt nyert a Semmelweis Orvostudományi Egyetem Gyógyszerésztudományi Karára, ahol 1989-ben gyógyszerész oklevelet szerzett. Ugyanebben az évben állt munkába a Szerves Vegytani Intézetben, ahol jelenleg is dolgozik. Vallása római katolikus. Nős, három gyermek édesapja. Erdős Mátyás atyát – akivel 18 esztendőn át (1985-2003) tartó baráti kapcsolatba került – plébániai hittantanárán, néhai Bölcsvölgyi Zoltán atyán keresztül ismerte meg.

[36] A legkisebb dolgokban is hívőnek lenni, ez a legnagyobb.

[37] Erdős Mátyás 2002. január 13-i levelében így emlékezik erre: „Bartl Lőrinc halála után Lékai be akart hozni Esztergomba. Tervéről értesülve azt írtam neki. A filozófiában azt tanultuk: »Melius est esse, quam non esse, mihi melius est hic esse, quam *ott* esse.« (Jobb lenni, mint nem lenni. Nekem jobb itt lenni, mint *ott* lenni.) Mégis kinevezett a Főszékesegyházi Könyvtár igazgatójának. Obedivi, ivi. (Engedelmeskedtem, mentem.)" In: Mészáros István: Árnyak és fények. Eötvös József Könyvkiadó Budapest 2008. 307-309.

kiegészítve. Mondhatni, hogy ami Schütz dogmatikájában nem volt benne, vagy számomra nem kellő érthetőséggel, részletességgel, azt Matyi bácsi válaszaiban megtaláltam (mindamellett, hogy Schütz Antal dogmatikája a legkiválóbb dogmatika tankönyv). Ő is örült ezeknek a beszélgetéseknek, sőt még adott is nekem saját írásos anyagaiból. Amikor pedig számítógép került a családba (mert én még nem gép mellé születtem, mint a mai gyerekek), akkor ezeket a kéziratokat szövegszerkesztő program segítségével számítógépre vittem. Az anyagot (mintegy 100 oldal terjedelemben) témák szerint rendeztem, majd – ahogyan ez írásos anyagok készítésénél szokás – lektoráltattam. A lektor neves egyháztörténész professzor, Adriányi Gábor (ő Matyi bácsit szintén ismerte), akihez – a személyes ismeretségen túlmenően – korábbi családi kapcsolatok is fűznek.[38] Az összeállításnak *Erdős Mátyás atya elmélkedései, beszédei, előadásai* címet adtam. Mottóként Matyi bácsi zsoltárokból vett próféciáját idéztem: Credo videre bona Dómini in terra viventium – Hiszem, hogy meglátom az Isten javait az élők földjén.[39] Az utókornak történő megörökítés végett az Országos Széchényi Könyvtártól ISBN számot kértem a 2006-ban véglegesített munkára, ezzel teljesen „hivatalossá" téve Matyi bácsi értékes gondolatait, amely várja jövőbeli sorsát.

Matyi bácsi lelki-, szellemi örökségéből további összeállításokat tervezünk, e téren is bízva az Isten segítségében és Matyi bácsi égi közbenjárásában.

Beszélgetéseink alkalmával Matyi bácsi többször idézte Verseghy Ferenc – Az igaz bölcs című versét:

Nézd a búzakalászt, büszkén emelődik az égnek, míg üres;
És ha megért, földre konyítja fejét.
Kérkedik éretlen kincsével az iskolagyermek,
míg a teljes eszű bölcs megalázza magát.

Erdős Mátyás atya is – szerénysége mellett – bölcs, teljesen "ortodox", azaz igazhitű, tiszta fogalmi gondolkodású tanár és lelki-vezető volt.

Isten kegyelméből indíttatást éreztem mindezen értékek megörökítésére – mint Matyi bácsi „kései" tanítványa – azért, hogy mások is megkapják a választ ezekre a kérdésekre és előbbre juthassanak hitükben, életük céljának és értelmének a felismerésében. Az a sok lelki befektetés, alapos tudás, amelyet papi nemzedékeknek, majd az Esztergomi Papnevelő Intézetből 1952-ben állami parancsra történt elhelyeztetése után kicsiny falvak híveinek, továbbá lelki gyermekeinek, későbbi tanítványainak adott át, a mai napig bőséges termést hoz. *A legkisebb dolgokban is hívőnek lenni, ez a legnagyobb.*

Utolsó beszélgetésünk 2003. november 14-én történt. Matyi bácsi határtalan kedvességére és melegszívűségére volt jellemző az a mondat, amellyel akkor elbúcsúzott tőlem: „Gyere, mert az nekem mindig ünnep, ha veled találkozom." Erre a hívásra – az Isten végtelen irgalmában való reménykedéssel – most már, ugyancsak Matyi bácsi gondolatával válaszolok lelkemben: „A mennyországban úgy lesz majd, mintha mindig pont akkor léptünk volna be – és ez tart majd örökké!" Ő most már *ennek* a lakóhelynek az ajtajában vár egyszer mindnyájunkat! Lelki örökségének megőrzése és továbbadása így legfőképpen azoknak a feladata, akikben az ő magvetése, őszinte hite, személyes példája nyomán alakult ki és

[38] Adriányi Gábort 1959-ben – teljesen méltánytalanul és jogtalanul – kommunista nyomásra saját egyházi felettesei távolították el a budapesti Központi Szemináriumból. 1960-tól 1961-ig a Budapesti Orvostudományi Egyetem Orvosfizikai Intézetében „mindenesként" dolgozott. Ebben az intézetben édesapámmal, néhai Krajsovszky Józseffel (fizikus) egy évig munkatársak voltak. In: Adriányi Gábor: Egy élet nyomában. Kairosz Kiadó Budapest 2007. 78-81. Salacz Gábor: A Magyar Katolikus Egyház tizenhét esztendeje (1948-1964). Görres Gesellschaft München 1988. 222-224.

[39] Zsolt 26,13.

szilárdult meg a *hiteles* Istenkép. Erre volt felemelő, szép példa ez az esztergomi emlékkonferencia. Ezen a helyen is hálás köszönetemet fejezem ki a konferenciára szóló meghívásért és a megemlékezés lehetőségéért!

Kabar Sándor
Esztergom, 2010. október 7.

Kedves múlt, jelen, jövő! Kaptunk olyan tükröket, alkalmakat, amelyeken keresztül nem megtört a fény; amikor 65 évvel ezelőtt a Bazilika ablaktalan ablakain átragyogott a nap! Aki akkor jött, nem azért jött, hogy rajta megtörjön a fény, hanem úgy jött és azért jött, hogy azon átragyoghasson a nap: Brückner atya (a tipegő szent), Erdős Mátyás, akit ő kiválasztott. A keresztény olyan ember, akin átragyog a nap. A mostani díszterem volt az akkori kis-kápolna és a mostani könyvtár pedig a nagy-kápolna. A mostani kis-kápolna pedig pince volt. Nem intézetben voltunk, nem főiskolára jártunk, hanem mi itthon voltunk. Matyi bácsi vezekelt, felajánlotta értünk, kispapjaiért, hogy ne legyünk árulók – sokszor az ágy alatt aludt!

Jól jegyezd meg, a legnagyobb jó barátunk az ellenségünk, mert az megmondja a hibáinkat. Matyi bácsi határtalanul alázatos volt. Az imádságból nő ki és ebből táplálkozik az alázatosság. „Ha megértik és belátják, hogy engedelmeskednek, akkor nem az elöljárónak, hanem a józan észnek engedelmeskednek.”

Dogmakönyvet felemelte, fejére csapott – hátra arc és engedelmeskedj! És ezért nem volt nekünk probléma, hogy a főpásztor minket disponált. Nem volt megbeszélés, jó lesz-e. Kiállították a papírt és jött. „Addig pasztoráljanak, amíg ott vannak – utána semmi közük ahhoz a helyhez. Soha ne menjenek vissza” Matyi bácsi is mindig tartotta ehhez magát. Ha visszament látogatni régi családokat, akkor a plébánost is mindig meghívta ezekre a találkozókra.

Túrmezei Erzsébet

ÁTRAGYOG-E RAJTUNK?

Benéz a nap a templomablakon.
Átragyog a színesruhájú
tizenkét férfialakon.
Tarka foltokat vet a padsorokra,
s a kisfiúra édesanyja mellett.
Az nézi egy ideig álmélkodva
a szép mozaik templomablakot,
a tizenkét sugárzó alakot.
Aztán kérdez, legrosszabbkor talán.
Megkérdi: "Kik azok, édesanyám?"

Tart még az igehirdetés.
Édesanyja csak arra figyel.
S a kis kérdezőt súgva, hirtelen
egyetlen szóval csendesíti el:
"Keresztyének!"
S hangzik tovább a prédikáció,
szól az orgona, zeng az ének.

"Gyerekek!" – vetődik fel hittanórán
néhány nap múlva váratlan a kérdés:
"Milyen emberek a keresztyének?
Ki mondja meg nekem?"
S a kis csapat nagy igyekezettel
töri a fejét a feleleten.

Aztán egy kisfiú jelentkezik.
– Tanítója ilyen feleletet
egyhamar újra aligha kap. –
"A keresztyének olyan emberek,
akiken átsüt a nap!"

Milyen gyermeki, igaz felelet!
Lehet-e annál drágább feladat,
minthogy rajtad, rajtam, mindegyikünkön
átsüssön-ragyogjon a Nap?!
Átragyogjon sötét világba,
és beragyogjon sötét szíveket!
Nem, ennél szebb feladat nem lehet!

Kísérjen hát egyre a kérdés
tovatűnő évek alatt:
átragyog-e, átsüt-e rajtad,
átragyog-e rajtam a Nap?!

***Futó Károly*: A lelkivezetésről**
Esztergom, 2010. október 7.

János evangéliumában ezt olvassuk: szeressétek egymást. A lelkivezető olyan, mint a patent-pár: ha az egyik nem jó, nem lehet összekapcsolni. Az egyik mindig jó: a Szentlélek, aki osztogatja az igazságot. Minden összecsapott prédikáció vagy felületes intelem gyóntatáskor, magakadályoz egy nagy lehetőséget. Isten emberi eszközt választott, de az ott (egy rosszul végzett lelkivezetés esetében) nem működött. Milyen felelősség ez egy papnak – az egyéni beszélgetésben megérezte-e, hogy a vezetettnek mire lett volna szüksége. Ha nincs, aki hirdesse (az Evangéliumot), akkor hogyan higgyenek? Ha a lelkivezető nem kap jó felkészítést, akkor mondhatja: tettem volna, de nem tudtam, hogyan kellett volna. Ha valakihez oda kell juttatni az Evangéliumot és ha az hitelesen jelenik meg, életet megmozgató hatása lehet. „Állj elő vele, akár alkalmas, akár nem.” Ezzel Jézus nem azt akarja mondani, hogy szakszerűtlenül csináljuk, hanem hogy buzgón csináljuk. Aki nem komolyan él, az ügyesen beszélhet, hatásosan is szólhat, de nem lesz eredménye. Ez nem olyan, mint egy színész, aki „átad” valamit. Olyan *életnek* kell lennie a vezetőnek, akiben nem akad meg az Evangélium. Erdős Mátyás mondta: hetente egy nap nincs puncta. Erre a napra mindenki maga adjon magának punctát.

Az összefüggést, a tiszta forrást kell keresni. Jézus Krisztus legyen a középpontban. „A pap egészen Krisztusból van.” (Erdős Mátyás) Miért nem vagy bátrabb, miért nem kapcsoltál a lényegre? Ebből az következik, hogy a magánéletünket kell hitelessé tenni. Az internetnek,

mobiltelefonnak csak eszköz-jellege volna – az állandó hírhallgatás felületessé tesz. A kávé, az altató nem eszköze-e a kísértőnek? Hogy ezeken a veszteségeken az egészsége és hatékonysága megy tönkre?

Amíg nem az a legfontosabb, amiért születtem, azaz Isten, és nem „én", az egészség, az egyebek – miért élünk? Azért, hogy üdvözüljünk. Miránk egy nagy öröm és boldogság vár. Az életünk két felvonásból áll: egy vékony első kötet és egy örökké tartó második kötet. A lényeg a fontos, az, ami az Istenhez hozzáfűz. Múlandó dolgokon keresztül kell eljussunk az örök üdvösségbe.

Isten az első – nem olyan döntően fontos minden, amit az emberek annak tartanak. Ehhez azonban le kell mondani az összevisszaságról, időben le kell feküdni, időben fel kell kelni. Amit az Isten az emberen keresztül változtatni akar, az ne bukjék meg rajtunk. Amikor majd ott leszünk, nem lesz semmi, amire büszkék lehetünk, csak erre a hiteles magánéletre és vezetésre.

Isten mondja: nélküled is mindent meg tudtam volna csinálni, de én megmutattam, milyen jó vagyok hozzád, hogy ennek vagy annak a lelkivezetője lehetsz! Ennek fogunk majd ott örülni akár édesanyaként, akár papként.

Jerkovits Tamás véste bele a márványba: akiket megvédelmeztél háború alatt, most teljesítjük fogadalmunkat.

Várnai Péter
Esztergom, 2010. október 7.

Öreg papok a megújult ősi szemináriumi falak között. Esztergomi emlékek, történetek. Meggörnyedt, rekedtes hangú próféták. Egy-két remekbe szabott elöljáró és tanár felidézése. A prímás közelsége. A termek, a folyosók, a Sóhajok hídja. A **kápolna** – mint a **ház szíve**.

Valóban kell ez. Lehet, hogy nem elsősorban nekik van rá szükségük? E falak nem csak gyűjtögetni tanították meg őket? Megkapó az a néhány nagyon személyes, nagyon mélyből fakadó élmény. Hol van ez attól, amit nosztalgiának szokás nevezni? Más ez, mint a megszépítő messzeség időbe bújtatott köde. Beépült az atyák emberségének lelki génjeibe. Emberség, tudás, munka, imádság. Az alázat és az engedelmesség mindennapi kötőanyagok. A közösség nem műfaj, hanem a levegő. Azoknak az utolsó évfolyamoknak nem szeminárium volt és nem főiskola volt, hanem az otthonuk. Ide haza jöttek, élni jöttek és éltek. Az otthonukká vált, ahova örömmel vonultak be szeptemberben. S szünetek nélkül lehettek itt egészen júniusig. Ha otthoni levegőt akartak szívni, akkor nyáron is belátogattak egy beszélgetés, egy találkozás erejéig. Életet meghatározó és életre szóló barátságok formálódtak az évek alatt. Papi karakterek alakították a karaktereket és emelték fel maguk mellé a fiatalokat. Paptestvérek lettek a kispapokból és a papnevelőkből egyaránt.

Ma öreg papok, hűséges próféták. Hallgatjuk őket és a történeteiket. Futó Károly atya, Kabar Sándor atya, Weibl Lipót atya. Az ősi szeminárium néhai lakói.

Nekünk ma ők a remekbe szabott karakterek. Jézus Úr körül öröm, hogy nekik lelki gyermekei, a nagy elődöknek unokái lehetünk.

***Krajsovszky Gábor*[40]: „Hiszem, hogy meglátom az Isten javait az élők földjén”[41]**
Emlékezés Dr. Erdős Mátyás atyára
Esztergom, 2010. október 7.

»Az Isten *Erdős Mátyás* atyának 95 esztendőt adott a földi életből. *“Szép a világ, csak az emberek lennének jobbak. A sötétben a kis mécs is sokat jelenthet”* – írta egyik levelében. Ő sokaknak jelentett világosságot, a krisztusi élet világosságát. “*Ő hosszú távra dolgozott*”. Az a sok lelki befektetés, alapos tudás, amelyet papi nemzedékeknek, majd az Esztergomi Papnevelő Intézetből 1952-ben állami parancsra történt elhelyeztetése után kicsiny falvak híveinek adott át, a mai napig bőséges termést hoz. A “régi jó spirituális” – ahogyan egyik volt növendéke sokszor emlegette őt – teljesen “ortodox”, azaz igazhitű, tiszta fogalmi gondolkodású tanár és lelki-vezető volt.«[42]

Erdős Mátyás atya igen gazdag tanításából ebben a megemlékezésben egyrészt néhány olyan probléma felvetését és Matyi bácsi arra adott válaszát mutatom be, amely szorosan kapcsolódik a lelki élet alapkérdéseihez, másrészt a vele való levelezésekből elevenítek fel személyes emlékeket.

Isten minden esetben ad elégséges kegyelmet a súlyos bűnök elkerüléséhez. Akkor miért követ el az ember mégis súlyos bűnöket?

Három fajta segítő kegyelem létezik:

- gratia sufficiens (elégséges kegyelem)
- gratia vere (valóban sufficiens, azaz valóban elégséges kegyelem)
- gratia mere (éppen elégséges kegyelem)

Az ember azzal követ el súlyos bűnöket, ha szabad akaratával ellentmond az Istennek. A Miatyánkban ezt imádkozzuk: „Ne vigy minket a kísértésbe” – ez azt jelenti, hogy kérjük Istent, hogy ne hozzon minket olyan helyzetbe, ne engedje meg, hogy elessünk.

Epölön, Aranymiséje alkalmával ehhez a témához kapcsolódóan a következőket mondotta: „**Minden nehézség elmúlik, ha kitartok a Jóisten mellett.** A keresztény ember, aki megtanulta a keresztből a keresztviselést, mindent át tud vészelni a lelke javára. A szentmisén végtelen érték van itt a kezünkben. Az eredeti bűnt csak isteni személy tudta jóvátenni. Ha részt veszünk ebben az áldozatban, akkor valóban egy lelki aranybányát nyitunk ki.” (Epöl, 1985. december 1.) Szeretetből áldozattá lenni – erre tanít és ad erőt Krisztus a szentmiseáldozatban.

A vallás Isten megismerése és akaratának teljesítése. A hit ésszerű meghódolás, tekintély alapján történő elfogadás. Az igaz vallásos hit az Isten tekintélyén alapul. Az ember végső célja az örök dicső élet – Isten végérvényesen történő színről-színre látása. Erről egy

---

[40] *Krajsovszky Gábor* (*1966) gyógyszerész, a Semmelweis Egyetem Gyógyszerésztudományi Karának Szerves Vegytani Intézetében egyetemi docens. 1984-ben érettségizett Budapesten, a Piarista Gimnáziumban. A gimnáziumi érettségi évében, 1984-ben felvételt nyert a Semmelweis Orvostudományi Egyetem Gyógyszerésztudományi Karára, ahol 1989-ben gyógyszerész oklevelet szerzett. Ugyanebben az évben állt munkába a Szerves Vegytani Intézetben, ahol jelenleg is dolgozik. Vallása római katolikus. Nős, három gyermek édesapja. Erdős Mátyás atyát – akivel 18 esztendőn át (1985-2003) tartó baráti kapcsolatba került – plébániai hittantanárán, néhai Bölcsvölgyi Zoltán atyán keresztül ismerte meg.

[41] Zsolt 26,13.

[42] Krajsovszky Gábor: Erdős Mátyás atya elmélkedései, beszédei, előadásai. Budapest 2006 www.ppek.hu/k528.htm

alkalommal Esztergomban így beszélt: „Isten nem valamit, valamilyen teremtett boldogságot ad, mert az nem lenne elég, hanem önmagát adja. Ő végtelen, benne minden örök és végtelenül van meg, ezért soha nem merül ki az ember. Ott soha nem ununk rá semmire. A földön minden az elején a legérdekesebb. Ott úgy lesz majd, mintha *mindig pont akkor* léptünk volna be és ez tart majd örökké. Senki sem fogja azt mondani: én csak ennyit kaptam. Az is, aki úgy csúszott be a mennyországba, azt mondja: tökéletesen boldog vagyok, nem vágyom a többiek többletére." (Esztergom, Szent István kápolna, 1987. július 25.)

Az Isten nem enged meg több szenvedést, mint amennyit valaki el tud viselni – az Isten pedig csak a tiszta lélekkel rendelkezőknek engedhet meg vezeklő, engesztelő szenvedést, mert csak azok tudják mindazt lelkileg kamatoztatni. Erről az igen nehéz kérdéskörről ugyancsak Esztergomban az alábbiakat mondotta: „Miért kap nagyobb keresztet az, akit az Isten szeret, aki szereti az Istent? Azért, mert minél előbb a szívére akarja ölelni a túlvilágon és a saját vétkeiért járó büntetést már itt akarja levezekeltetni, letörlesztettetni vele, hogy a túlvilágon ezt már ne kelljen elszenvednie, halála után hamar üdvözüljön. Másrészt adhatja a mások bűneiért való engesztelésül, hogy másokért ajánlja fel." (Esztergom, Vízivárosi Templom, 1993. augusztus 2.)

A szenvedés az ártatlanoknak jut ki, mert *csak a tiszta lelkekkel tud az Isten mit kezdeni, azok tudnak engesztelni.* Az Isten a legnagyobb jót akarja velem – ez biztos. Ezért engedi meg a *számomra elviselhető* szenvedést. **Ha olyat is megengedne, amit nem tudok elviselni, akkor volna gonosz.** Ha rám mér, azt akarja, hogy másoknak is jusson a szenvedésem érdeméből. *Indítást adhat a jóra,* ha nem is fékezi meg teljesen a rosszat. *Isten a túlvilágon már nem akar büntetni engem, ezért itt enged meg nehézségeket. Aki meg hajthatatlan, azt itt elhalmozza, mert a túlvilágon úgysem tudja jutalmazni.* Szenteket érdemeiken felül jutalmazza, gonoszokat gonoszságukon alul bünteti. Isten szeretete olyan, mint a Nap: ha a viaszra (=üdvözültek) süt, az meglágyul. Ha a sárra (=elkárhozottak) süt, az még jobban megkeményedik. Pont a jó alaptermészet a jó, ahogyan egy jó gyümölcsfa is jó. Érdemes tovább nemesíteni a fát, tovább növelni magamban a jót. *Ha viszont jót teszek, azt nem csak természetes, hanem természetfeletti lehetőségekkel is elő kell segítenem, megállni nem szabad!* A szenvedés volna a legnagyobb igazságtalanság. Ha kapok szenvedést – Isten mondta – Fiamhoz teszem hasonlóvá a keresztényt. **Ezzel a szenvedés problémája *nem oldódik meg* továbbra sem, de *értelmet* kap!** Őket (akik üdvözülni fognak) odaát csak jutalmazni akarja, ezeket pedig (akikről Isten látja, hogy nem üdvözülnek) csak itt tudja jutalmazni, mivel az összes figyelmeztetés hiábavaló volt.

A rossz-, valamint a hit misztériuma. Az anya üdvözül, a fia elkárhozik és az anya mégsem bánkódik a fia kárhozatán, mert belátja, hogy így van a legjobban. Odaát azt fogjuk meglátni, hogy minden az Isten végtelen bölcsessége szerint alakult.

Végül Matyi bácsi egy igen személyes és különös felajánlását ismerhetjük meg az alábbi sorokból: „*Actus heroicus* – kispap koromban tettem meg. Minden jócselekedetem *engesztelő* részét a tisztítótűzben szenvedőkért ajánlottam fel. Az *érdemi* részét nem tudom, csak saját magamnak felajánlani, mivel azt *én* tettem, az mind nekem jár. Az engesztelő részét és a halálom után értem mondatott összes szentmisét, imádságot felajánlottam a tisztítótűzben szenvedőkért. Majd a mennyből felhúznak – sok, sok tanítványom van! Azok között vannak minden szakmából valók. Azok imádkoznak értem, azok az én Szent Antaljaim. A földiek sokszor hálátlanok, ők azonban nem felejtenek el, hálásak. **Ha valaki irgalmas, az Isten még inkább az lesz vele."**

A hála jeléül – az érte való imádkozáson túlmenően – lelki örökségének megőrzése és továbbadása legfőképpen azoknak a feladata, akikben az ő magvetése, őszinte hite, személyes példája nyomán alakult ki és szilárdult meg a *hiteles* Istenkép.

Különféle alkalmakkor történt levélváltásainkból – amelynek anyagát értékes lelki kincsként őrzöm – az alábbi néhány gondolatot adom közre.

„Áldja szeretett családodat mindkét kezével irgalmas Megváltónk. Nagypéntekben vagyunk. A sátán azt hiszi, hogy győz. Pedig éppen most veszít. Szűz Mária szeplőtelen szívének biztos a győzelme!”[43]

„Gratulálok az álláshoz! Testhez álló! Örülök, hogy új munkája tetszik. Végezze igen lelkiismeretesen. Vértezze fel magát alapos elméleti háttérrel is.”[44]
„Gratulálok az egyéves jubileumhoz. *Értetek* mutatom be a szentmisét. Érjen a szerelem áldozattá és hozza meg termését a boldog holtomiglan-holtodiglani kitartásra és boldogságra, amely Isten kegyelmével minden nehézséget legyőz!”[45]

„Háromhetes zárt lelkigyakorlatról most jöttem haza. Ráértem cellámban mit és miért imádkozni. Örülök minden előrehaladásnak. De még nincs itt a vége, az út kereszttel van övezve.”[46]

„Ezredfordulóban vagyunk! Ezreknek, nagyon sok embernek is fordulnia kell a hitre, erkölcsre, becsületre. Baj láttán minden korban imádkoztak, az Istenhez fordultak segítségért az emberek – fel kell ismernie mindenkinek a megérdemelt megpróbáltatásokban az Isten *irgalmát*: ember, térj meg! Reméljük, hogy sokak imája, engesztelése üdvösségszerzővé teszi a megpróbáltatásokat.”[47] Ezen a helyen is hálás köszönetemet fejezem ki a konferenciára szóló meghívásért és a megemlékezés lehetőségéért!

[43] Üdvözlet a családnak
[44] Munkába állásom alkalmából küldött bíztató sorok
[45] Egyéves házassági évfordulómra küldött személyes üzenet
[46] Kórházi kezelése után küldött levél
[47] Ezredfordulós lelki útmutatás

Krajsovszky Gábor: Erdős Mátyás állambiztonsági megfigyelése

„Megismeritek az igazságot, és az igazság szabaddá tesz titeket!" (Jn 8,31-32.)

„Az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárába kérvényt írtam; 93 éves vagyok, túl két infarktuson: élve! Kérném adataimat. Mellékelve a sematizmusból az önéletrajzom. Mély tisztelettel: *Erdős Mátyás*."[48]

A kereszténység első három évszázadának idejében a Jézus Krisztus által alapított egyház a katakombák és vértanúk egyháza volt. Kezdetektől fogva a hitvallók és vértanúk véréből sarjadt a kereszténység magva. Ez a törvény az egyház belső lényegéből következik. Mindszenty József bíboros erről a következőket nyilatkozta: „Történelmi tanulmányaim alapján láttam, hogy a megalkuvók mindenkor olajat öntöttek a kereszténység ellenségeitől gyújtott tüzekre. Én mindig azokat értékeltem, akik tudták, hogy »új egyházfalók hengerelnek le régi egyházgyűlölőket, hogy megkezdjék diadalittasan tiszavirág életüket. És az egyház túléli őket és térképeiket. Nem a várak és fegyverek, hanem az idő emészti meg ellenségeit. Ám az egyháznak sohasem alkonyodik.«"[49]

Magyarországot 1945-től egy idegen és nem keresztény hatalom tartotta megszállva és uralkodott fölötte a szolgálatában álló csatlósokkal. A rendszert orosz kommunista mintára – a teljes terror alkalmazása mellett – kiterjedt besúgóhálózattal tartotta fenn az idegenből idetelepített, orosz szuronyok és fegyverek árnyékában megalakult bolsevik rendszer. Mindszenty József éleslátó megfogalmazása szerint: „Szerintük (mármint a bolsevikok szerint – KG) Istennek még a neve is elmellőzendő. Legnagyobb tekintélyük azt mondja, hogy aki Istent elfogadja, az egyenlő az önleköpéssel. Lenin mondta ezt. Volt időm az amerikai követségen ilyen könyvek olvasására és megmaradt emlékezetemben, hogy Isten ennyi a bolsevizmus oroszországi alapvetőjének szemében."[50]

A sátánnak mindig ott van, vagy lehet nyernivalója, ahol erkölcsi értékek, és jellembeli tartás van jelen. Azok a lelkipásztorok, akik magas műveltségük és mély lelkületük révén a lelki-, vallási életben sokak számára váltak útmutatóvá és példaképpé, ennek a sátáni hatalomnak – erkölcsi-, anyagi rombolásai véghezvitele során – útjában álltak.

Ilyen kimagasló tudású és lelkiéletű pap volt Erdős Mátyás is, aki már Mindszenty hercegprímás esztergomi érsekké történő kinevezése óta az állambiztonság megfigyelési körébe került. Ő ugyan a későbbiekben sem szenvedett börtönbüntetést, de annál inkább mellőzést és háttérbe szorítást, különösen 1952. és 1983. között. A katolikus egyház az 1960-as években, többek között a II. Vatikáni Zsinat időszakában, Magyarországon és a többi,

[48] Erdős Mátyás szóbeli közléséből. Erdős (Gebharter) Mátyás (1908-2003), szülők: Laub Borbála és Gebharter Henrik

[49] Mindszenty József: Emlékirataim. Weller Publishing Co. Ltd., Torontó, 1974.
Szent István Társulat, Budapest, 1989. 51.

[50] Fábián Károly: Mindszenty bíboros Amerikában. Katolikus Szemle, Róma 1974. (2/3) 213-214.

kommunista uralom alatt levő országban csak erősen korlátozott körülmények között működhetett.[51] A keresztény egyházak ezen rezsimek uralma alatt egy dologban biztosan közösek voltak: az elnyomó politikai rendszer következtében mindegyikük szenvedett. A kommunista szuperhatalom potentátorai és a vatikáni keleti politika vatikáni képviselőinek egyezkedése következtében a II. Vatikáni Zsinat *egyetlen ülésszaka*, annak *egyetlen hivatalos dokumentuma sem* ítélte el a több mint százmillió – halálos és nem halálos – áldozatot követelő, a történelem legkegyetlenebb és leginkább istenellenes rendszerét, az ateista kommunizmust.[52]

Az istenellenes rendszer ezáltal még nagyobb bátorságot és gátlástalanságot nyert ezen a téren is: ha a Zsinat sem ítéli el ember- és Istenellenes tevékenységét, akkor mindennemű vallási- és emberjogi látszat-engedményt még nagyobb mértékben tud felhasználni arra, hogy a Nyugat reális ítélőképességét elvesztő részét még inkább megtévessze, saját hatalmi céljai kiterjesztése érdekében.

Erdős Mátyás személyi dossziéja[53] is az 1960-as évekre datálódik. Mindszenty József letartóztatásakor, 1948-ban Erdős Mátyás a belügyi-, államvédelmi szervekkel a Mindszenty-per előkészítése folyamán már kapcsolatba került.[54] Az erről szóló visszaemlékezése jelen kiadvány első kötetében olvasható,[55] továbbá erre az esetre történik utalás az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárában[56] őrzött anyagban is, többek között Fábián János levéltáros[57] 1949. január 10-én felvett kihallgatási jegyzőkönyvében.[58] Ebben a levéltáros arról vall, hogy Mindszenty hercegprímástól utasítást kapott, hogy a prímás által írt fogalmazványt (amelynek keletkezési ideje 1948. december 10-re tehető), amelyet Mindszenty József a saját letartóztatása esetén kívánt megjelentetni, öt példányban gépelje le. A vallomás szövege többek között az alábbiakat ismerteti: „Én (azaz Fábián János – KG) aggályomat fejeztem ki Mindszentynek abban az esetben, ha engemet is letartóztatnak, a levél sorsa felől. Egy időben javasoltam, de az is lehet, hogy már előzőleg ő (azaz a prímás – KG) javasolta, hogy házon kívül helyezzük el a borítékokat. Javasoltam (mármint a külső elhelyezés megőrzésére – KG) Erdős Mátyás spirituális lelki igazgatót." Amikor Erdős Mátyást 1952-ben állami parancsra – mint lelki igazgatót és dogmatikatanárt – az Ősrégi Szemináriumból eltávolították, először Epölre került. Az állambiztonsági megfigyeléséről

---

[51] Adriányi Gábor: Az egyháztörténet kézikönyve. Dissertationes Hungaricae ex historia ecclesiae IV. Aurora könyvek. München, 1975. Szent István Társulat Budapest, 2001. Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár http://www.ppek.hu/k201.htm

[52] Stéphane Courtois, Nicolas Werth, Jean-Louis Panné, Karel Bartosek, Jean-Louis Margolin, Andrzej Paczkowski: A kommunizmus fekete könyve – Bűntény, terror, megtorlás. Nagyvilág Kiadó, 2000. Kubinyi Ferenc: Fekete lexikon. Malomfalvi Kiadó – Magyarok Vasárnapja – Thousand Oaks California, 1994.

[53] ÁBTL 3.1.5. O-12224. Megnyitva: 1960. VI. 2. Lezárva 1964. X. 30. Szerv/politikai osztály: BM Komárom Megyei Rendőr Főkapitányság, Dorogi Járási Kirendeltség. Személyi dosszié szám: Sz-6006.

[54] ÁBTL 3.1.5. O-12224. 175.

[55] Krajsovszky Gábor: Erdős Mátyás atya elmélkedései, beszédei, előadásai. Budapest, 2006. ISBN 978-963-06-1931-8 www.ppek.hu/k528.htm

[56] Az értékes szakmai konzultációkért, valamint a dokumentumok előkészítéséért és rendelkezésre bocsátásáért köszönetet mondok *Vörös Gézának*, az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára levéltárosának.

[57] Fábián János esztergomi apostoli adminisztrátor, esztergomi kanonok, főesperes (1918. január 8. – 2000. december 5.) – 1947-ben szertartó és levéltáros Esztergomban. 1948. december 23-án Mindszenty József miatt letartóztatták és a Markó utcában magánzárkába zárták. 1949. március 8-án feljelentés elmulasztása miatt elítélték, ezt követően több börtönben és internálótáborban is raboskodott. 1951. december 20-án szabadult. In: Beke Margit: Az Esztergomi (Esztergom-Budapesti) Főegyházmegye papsága 1892-2006. Szent István Társulat, Budapest 2008. 193.

[58] ÁBTL 3.1.5. O-12224. 175-176.

szóló anyagok is az ezen a működési helyén töltött ideje alatt készültek. Több, a BM III/III-as csoportfőnökségen dolgozó hálózati személy jelentett róla. Amikor Erdős Mátyás ezeket az iratanyagokat kézhez kapta (hozzávetőlegesen 300 oldalnyi anyag), magánközlésben a következőket mondta: „a barátaim nevét találom meg benne, akik jelentettek rólam!”

A személyi dosszié megnyitását a dorogi Politikai Nyomozó Kirendeltség a következőkkel indokolta: „Erdős Mátyás, mint római katolikus pap, olyan tevékenységet folytat, amely az állam és egyház közötti viszony kiélezését szolgálja. Az előzetes ellenőrző dosszié megnyitásakor tevékenységének bizonyítására szolgált, hogy 1959. december 8-án egy csomagot adott át *Jankovics Károly* zsámbéki lakos autóbuszkalauznak azzal, hogy juttassa el Kátai Mátyás szentendrei plébánosnak.[59] (…) Az előzetes ellenőrző dosszié megnyitása óta dr. Erdős Mátyás ellenséges tevékenysége folytatódott. Ellenőrzésére ügynöki beszervezés történt és annak ellenére, hogy az ügynök nem a papi körökből van, rajta keresztül megtudtunk olyan dolgokat, amelyek Erdős Mátyás fokozott ellenséges tevékenységére utalnak.”[60] Az ügynöki jelentések alapján Erdős Mátyás összejöveteleket szervez, az ország különböző részeiben elő személyekkel összeköttetésben van. Budapestről és nagyobb helyekről érkeznek hozzá az epöli plébániára „civil és papi ruhás személyek, köztük olyanok, akik már több esetben felkeresték őt, de vannak köztük teljesen idegenek is, amit ügynökünk jelentése is igazol, mivel az ismeretlenek tőle, mint buszkalauztól szoktak érdeklődni a helyi környezet és konkrétan az epöli plébánia holléte felől. Az ügynökünk már több esetben személyesen az epöli plébánián látta, hogy több idegen pap tartózkodik a plébánián, vagyis illegális összejöveteleket tartottak.”[61] Az összejöveteleken megjelent a Mária Légió helyettes főnöke is.[62] 1960. április 15-én „*Károlyi (József)”* fedőnevű ügynök[63] az állambiztonság birtokába juttatott 8 darab levelet, amelyet Erdős Mátyás általa adatott postára, illetve szándékozott eljuttatni különböző címzettekhez. A levelezés részben titkosírással történt. Az 1959. december 8-án küldött csomag tartalma egyrészt Dudás Miklós görög katolikus püspök „illegálisan” terjesztett körlevelének másolata volt, valamint egy cikkgyűjtemény, amely a kínai nemzeti katolikus egyház kérdéseivel foglalkozott.[64]

Az operatív nyilvántartásba vételi határozat a következő „bizonyítékokat” hozza Erdős Mátyás kompromittáltságára, „ellenséges kategóriába” való tartozására; „1960. április 15-én »Károlyi« fedőnevű ügynök birtokunkba juttatott 8 darab levelet, amelyekhez Erdős Mátyás által jutott hozzá továbbítás, illetve postára feladás céljából. A levelekből megállapítottuk, hogy a 8 levél közül 5 operatív szempontból igen érdekes, mivel mind az 5 borítékban 2 darab negyedíves kockás papír volt, amelyben mindkettőnek a széle soronként le volt

[59] Kátai Miklósról lehet szó, aki 1958-1961-ig Szentendrén volt káplán. In: Beke Margit: Az Esztergomi (Esztergom-Budapesti) Főegyházmegye papsága 1892-2006. Szent István Társulat, Budapest 2008. 343. (Kátai Mátyás a fent hivatkozott forrásban nem szerepel.)
[60] ÁBTL 3.1.5. O-12224. 55.
[61] ÁBTL 3.1.5. O-12224. 55.
[62] Bolza Marietta Mária gr., Zichy Domonkosné gr. A.n.: Vigyázó Jozefa. Szül. idő: 1911-12-15. Foglalkozás: nyelvtanár. In O-11521/1. „Légiósok”. Nyitás dátuma: 1959. december 28. Zárás dátuma: 1961. december 15. V-146877/1. „Bolza Marietta és társai”. Nyitás dátuma: 1961. február 6. Zárás dátuma: 1961. június 28. Kivonat: „A »Mária-Légió« Földi Endre, volt jezsuita novícius és helyettese, Bolza Marietta vezetésével működő katolikus mozgalom volt.”
[63] Jankovics Károly buszkalauz, zsámbéki lakos. Esztergom, 1928. augusztus 28. fn.: „Károlyi József” 1960. május 3. hazafias alapon ÁBTL – 2.2.2. – 037135 M-18505.
ÁBTL 3.1.5. O-12224. 75.
[64] ÁBTL 3.1.5. O-12224. 58.

bélyegezve, az egyiken mindegyikben titkosírás volt, míg a másik papír, amelyre minden valószínűség szerint a válasz érkezik, üres volt.” [65]

Az 1960. február 10-én, Dorogon, a Politikai Nyomozó Kirendeltségen kelt rendőrségi jelentés a következőkről számol be. *Kollár Sándor rendőrfőhadnagyot* (a jelentést Ábrahám István főhadnagy, Kollár Sándor helyettese írta alá) a fenti kirendeltségen 1959. december 3-án *felkereste Dankó József*, Tokod-üveggyári lakos, üveggyári művezető, aki arról számolt be neki, hogy a Termelőszövetkezet (TSZ) szervezése kapcsán Epöl községben naponta megjelent, „így ismeretségbe került dolgozó parasztokkal, munkásokkal és általában az emberekkel.”[66] Ennek kapcsán ismerkedett meg Jankovics Károly autóbuszkalauzzal, aki zsámbéki lakos volt.

A Dankó József által a rendőrségen elmondottak így folytatódnak: 1959. december 4-én *Jankovics Károly elmondta Dankó Józsefnek*, hogy „**neki az Epöli plébános, Erdős Mátyás igen gyanús, mivel hozzá igen sokan járnak a környező községekből és egyéb helyekről papok és egyéb ismeretlen személyek.**” (Tulajdonképpen Jankovics Károlynak ezzel a mondatával indul az egész megfigyelési akció!) A jelentésben továbbá ezek állnak: „Dankó elvtárs Jankovicsot eligazította arra vonatkozóan, hogy ha valami érdemleges vagy érdekesebb dolog jut a tudomására, úgy azt neki (azaz Dankónak – KG) mondja el.”

1959. december 7-én Jankovics Károly ráérő idejében már magától ment be Erdős Mátyáshoz a plébániára és felajánlotta, hogy szívesen vinne üzenetet, küldeményt tőle valamelyik plébániára. Adódott is ilyen lehetőség – Jankovics a plébániáról történt távozását követően azonnal felvette a kapcsolatot Dankó Józseffel, hogy mindezt elmondja neki és tanácsokat kérjen tőle. Ezek után Dankó József felkereste a rendőrségi kirendeltséget Dorogon és elvitte az Erdős Mátyás által küldött levelet, amit Jankovics Károly december 7-én hozott el a plébániáról és adott oda Dankó Józsefnek. A levél Kátai Mátyás szentendrei plébánosnak szólt. Ekkor a nyomozótiszt a levelet átvette, majd kifejezte szándékát, hogy Jankovics Károllyal személyesen is meg szeretne ismerkedni.

A rendőrségi beszámoló (a nyomozótiszt lejegyzett szavai alapján) így folytatódik: „A fenti esetről azonnal jelentést tettem a Politikai Osztály vezetése felé, és a csomagot külön futárként Tatabányára küldtem, ahol lefényképezték, másnap visszaküldték; átadtam Jankovicsnak, ki továbbította a címzettnek. (…) Jankovics Károllyal a történteket még egyszer átbeszéltem, (…) majd alaposan kioktattam arra, hogy amennyiben lesz ilyen és hasonló jellegű feladata, úgy azt nekünk konspirált úton rendszeresen juttassa el. Jankovicsot alkalmilag beszerveztem.”

Ezt követően Jankovics Károly – a fent említett dorogi nyomozótiszt beszámolója alapján – hetenként vagy kéthetenként találkozott vele (azaz a nyomozótiszttel – KG) a rendőrségen, hogy a mindenkori fejleményeket tudomására hozza a rendőrségnek. Egyik alkalommal 1959. december 11-én Jankovics a következőket jelentette; egy ismeretlen személy kereste fel Erdős Mátyás epöli plébánost, aki vele, Jankoviccsal együtt utazott a buszon és tőle érdeklődött az epöli plébános felől. 1959. Decemberének közepe táján szintén érkezett egy pap Epölre Erdős Mátyáshoz busszal, az addigi adatok szerint Szekszárdról, és ő is megkérdezte a buszkalauzt, hogy alkalom adtán az ő küldenivalóit is továbbítaná-e megadott

[65] ÁBTL 3.1.5. O-12224. 57-58.
[66] ÁBTL 3.1.5. O-12224. 74.

címekre. Ezt követően Jankovics az esztergomi rendőrkapitányságon szintén otthagyott egy továbbítás céljával rábízott csomagot, amit a dorogi rendőrkapitányság azonnal elhozatott Esztergomból és Tatabányára vitette fotózás céljából. A sikeres lefényképezést követően a csomag természetesen eljutott a szentendrei plébános címére. Jankovics Károly, amikor a csomagok továbbítására Erdős Mátyásnak és más papi személyeknek ígéretet tett, nagyon jól tudta azt, hogy ezeket a csomagokat minden esetben ellenőrzésre fogja átadni a rendőrkapitányságon (hiszen a rendőrségen éppen erre vállalkozott). A csomagok továbbításával megbízott papi személyek felé pedig a késlekedést azzal magyarázta (amit persze ők egy ideig gyanútlanul el is fogadtak), hogy Szentendrére ő csak kéthetenként két alkalommal szokott menni és így a csomagot csak később tudja átadni nekik. Ennek a „magyarázatnak" is voltak persze állambiztonsági előzményei: a rendőrtiszt ugyanis előzetesen már megkérdezte Jankovicsot arra vonatkozóan, hogy mivel tudja majd kimagyarázni a csomagkézbesítések viszonylagos késedelmes voltát. Erre adta Jankovics a fent említett magyarázatot.

Jankovics jelentése igen részletes és „életszerű"[67] volt az egyik, 1959-es, decemberi csomagkézbesítésről. A rendőrtiszt által felvett jegyzőkönyv erről így számol be: „Így elmondotta (…), hogy amikor a kérdéses csomagot Erdős küldte, lakásán az összecsomagolt papíranyagot úgy szedte össze, hogy egy részét az egyik szobából, másik részét az asztal fiókjából, valamint szekrényéből, úgyszólván 5-6 helyről szedte össze. S amikor az anyag egyben volt, azt nagyon alaposan és ügyesen becsomagolta, valamint ragasztószalaggal leragasztotta. Jankovics Károly továbbá elmondotta azt, hogy Erdős nagyon lelkére kötötte azt, hogy arra vigyázzon, és azt sértetlenül adja át, majd megkérte, hogy többször fogja szívességét kérni ilyen és hasonló ügyekben."[68]

1960. Nyarán „Károlyi" a következőket jelentette: „Június 6-án voltam az epöli plébánián. (Az epöli plébános – KG) Házvezetőnőjével beszélgettem. Beszélgetésünk alkalmával megkérdezte, hogy a fiam gyűjti-e még a bélyegeket. Én mondottam, hogy igen. Ő erre azt felelte, hogy sajnos mostanában kevés levelet kapunk, kiváltképpen külföldről. Csehszlovákiából azt írták, hogy minél kevesebbet írjon a plébános úr, mert figyelik őket." A levelezést illetően „Károlyi" a tartótiszt részéről elismerésben részesült: „Igen érdekes a jelentés azon része, amely az ügynök és az epöli plébános házvezetőnője közti beszélgetést tartalmazza. A reá bízott feladatot (az ügynök – KG) helyesen tudta megoldani, rendelkezik a feladatok végrehajtásához szükséges kvalifikáltsággal."[69] Ebben a jelentésben továbbá szó van az akkori bajnai[70], valamint tokodi[71] plébánosokról, azok ismeretségi rendszeréről is. Az ügynöknek adott utasításban többek között az epöli plébánia teljes helyszínrajzának felderítése, valamint az épület bejárati ajtajához tartózó kulcsról viasz segítségével történő

[67] A jelentést tevőket, ügynököket lehetőség szerint mindig ellenőrizték, legtöbb esetben az ügynökök akár egymásról is kölcsönösen adtak jelentéseket – tehát önmagában az állambiztonsági szerveknek az még kevés volt, hogy egy ügynök részletes, „életszerű" jelentést adjon, mert ezek valóságtartalma adott esetben az ügynök céljaitól függően változó, a valóságtól eltérő is lehetett.
[68] ÁBTL 3.1.5. O-12224. 75. 1960. június 10-i jelentés. M-18505. 59.
[69] 1960. június 10-i jelentés. Adta: „Károlyi" ügynök, vette: Ábrahám István főhadnagy. ÁBTL 3.1.5. O-12224. 108-109. 1960. június 10-i jelentés. M-18505. 59-60.
[70] László József esperes plébános. Esztergomi sematizmus – Az Esztergomi Főegyházmegye névtára és évkönyve 1982. Esztergom 1982. 201.; Beke Margit: Az Esztergomi (Esztergom-Budapesti) Főegyházmegye papsága 1892-2006. Szent István Társulat, Budapest 2008. 426.; ÁBTL 3.1.5. O-12224. 128.
[71] Mohácsy Gyula plébános. Esztergomi sematizmus – Az Esztergomi Főegyházmegye névtára és évkönyve 1982. Esztergom 1982. 191.; Beke Margit: Az Esztergomi (Esztergom-Budapesti) Főegyházmegye papsága 1892-2006. Szent István Társulat, Budapest 2008. 501.

kulcsnyomat vétele volt feladatként megjelölve. Ez egy későbbi, az ott lakók távollétében tervezett (de meghiúsult) rendőrségi házkutatás miatt volt szükséges (az 1961. február 6-i, az egész ország területére kiterjedő házkutatást azonban a rendőrség – a lakók jelenlétében – sikeresen megtartotta).[72]

Egy 1960. június 11-i, dorogi rendőrségi feljegyzés szerint Erdős Mátyás, Epölre való kerülése óta, igen nagy befolyással van a község lakosságára. A község párttitkárának véleménye szerint a községben mindenben az ő befolyása érvényesül, ami megmutatkozik abban is, hogy ha egyházi rendezvény van, akkor a község lakóinak döntő többsége azon részt vesz. Ugyanakkor, ha pártvonalon valamilyen rendezvényt vagy ünnepséget tartanak, a jelenlevők száma a község lakóinak létszámához viszonyítva csak igen minimális. Erdős Mátyás személyével kapcsolatosan az a vélemény, hogy igen jól tud beszélni, jó prédikátor. Befolyására utal az a tény is, hogy a hitoktatás terén Epöl községben a többi községekhez viszonyítva kimagaslóan nagy azoknak az iskolás gyermekeknek a száma, akik hitoktatásra beiratkoztak. Ez a számarány a szóban forgó évben 79% volt![73] A jelentés így folytatódik: „Erdős Mátyás magatartásával kapcsolatosan nyílt tevékenységére vonatkozóan a községben az illetékesek nem tudtak konkrétumot felhozni; vannak ugyan olyan jelenségek, amelyek nevezett esetleges ellenséges magatartására utalnak, ilyen magatartása volt 1959. év folyamán, amikor a hitoktatásban részt vettek olyan személyek is, akik nem iratkoztak be hitoktatásra, és a törvényes rendelkezések szerint ezeket a személyeket neki nem lett volna szabad oktatni, el kellett volna küldeni.[74] (…) Magatartására egyébként a község párttitkára és iskola igazgatója szerint az a jellemző, hogy igen óvatos, kerüli a nyílt, törvényes rendelkezésekkel szembeni összeütközést."[75] Erre az óvatosságra egy igen jellemző példa az alábbi, amely Erdős Mátyás részemre bizalmasan elmondott visszaemlékezéséből származik. A litániák alkalmával többször imádkozták (még azokban az években is) XII. Piusz pápa Mária Szeplőtelen Szívéhez fogalmazott felajánló imáját. Ebből egy részlet a következőképpen hangzik: „Részesítsd a béke áldásaiban és vezesd vissza Krisztus egyetlen aklába, az egyetlen és igazi pásztorhoz azokat a népeket is, amelyeket a tévedés vagy egyenetlenség tőlünk elszakított *és főleg azokat, melyek különös tiszteletet tanúsítanak Irántad, s amelyeknél nem akadt lakhely, ahol ne őriznék kegyelettel – ma talán rejtve és jobb időkre eltéve – tiszteletreméltó képedet.*"[76] Ez az utalás egyértelműen a bolsevizmus

---

[72] ÁBTL 3.1.5. O-12224. 146-147., 153.

[73] ÁBTL 3.1.5. O-12224. 127.

[74] Ebből is látszik a kommunista diktatúra teljes ember- és vallásellenessége: hol és milyen állam törvényei – ha csak nem egy diktatúráé – kötelezhetik az egyházat arra, hogy a saját maga egyik legfőbb tevékenységét, a hitoktatást (gravissimum educationis) saját maga akadályozza? A hitoktatásra történő beíratásokat pedig ebben az időben a kommunista rezsim a legembertelenebb módon, erőszakkal, fenyegetéssel akadályozni igyekezett.

[75] ÁBTL 3.1.5. O-12224. 127.

[76] Segítő Szűz Mária. Actio Catholica Országos Elnöksége, Budapest, 1943. 14. Az eredeti, Erdős Mátyástól Krajsovszky Gábornak ajándékozott imafüzet a szerző birtokában.
Ez az imádság megtalálható még az alább jelzett helyeken:
A Szeplőtelen Szív Asszonya. Magyar Barát kiadása. Vác, Ferencesek, 1945. 42.
Oremus – hagyományhű római katolikus imakönyv. Opus Hungariae Sacrae 23.
http://604.cserkesz.hu/lapok/letoltes/konyvtar/OREMUS[1].pdf
Az utóbbi két helyen az idézett rész a következőképpen szerepel: „Teríts védőpalástot a hitetlenek fölé, és azokra is, akik a halál árnyékában ülnek. Adj nekik is békét, és add, hogy számunkra is felkeljen az igazság Napja, és velünk együtt énekelhessék a világ egyetlen Üdvözítője előtt: »Dicsőség a magasságban Istennek, és békesség a földön a jóakarat embereinek!« Add meg a népeknek a békét, melyeket tévelygés, vagy egyenetlenkedés szakított el tőlünk, *és legfőképpen azoknak, akik különösképpen tisztelnek téged, s akiknek házából nem hiányzik a te szent képed*. Vezéreld vissza őket Krisztus egyetlen aklába, az egyetlen és igazi pásztor őrizete alá. Juttasd Isten szent Egyházát teljes szabadsághoz és békéhez. Állítsd meg az új pogányság áradatát!"

gyarmataként sínylődő orosz nép vallásos részére vonatkozik. A kurzív írással kiemelt részt Erdős Mátyás csak magában imádkozta, a nyilvános imában elhagyta. Erdős Mátyásnál „óvatosságon" ezt kell érteni. Egyébként, ugyancsak részemre elmondott személyes visszaemlékezések alapján, Erdős Mátyásra a következőkben ismertetett, 1961. évi házkutatást követően az ÁVH emberei a következőket mondták: „Ravasz sváb, semmit nem sikerült rábizonyítanunk!"[77]

A tatabányai rendőrségen hozott határozat alapján az 1961. február 6-án Erdős Mátyásnál tartott házkutatás alapján – amitől Erdős Mátyás további sorsát tették függővé – sokszorosított anyagot vagy olyan anyagot, ami illegációra utalna vagy más egyéb ellenséges tevékenységre, ilyen anyagot nem találtak nála.[78] Igencsak megdöbbentő az a mód, ahogyan ezt a házkutatást az illetékes szervek előkészítették. A részt vevő személyek – szám szerint összesen tizenhárom – felsorolását követően az utasítás részletei a következők voltak: "Gyülekező a Komárom megyei Rendőr-főkapitányságon 19 h-kor. Részletes eligazítás a házkutatással kapcsolatban, az elvtársak ellenőrzése /fegyver, zseblámpa, stb./ (…) A helyszínre való megérkezés után az akció 22.55 h-kor veszi kezdetét. A személymotozás és házkutatás során a következőket vesszük figyelembe:

1/ A behatolás után a lakásban lévő személyeket igazoltatjuk, majd személyi motozást végzünk, ami ki fog terjedni a személy által használatban tartott aktatáskákra és bőröndökre. Ezzel egy időben a lakáson lévő ajtókat, ablakokat a kívül elhelyezett elvtársak figyelés alá vonják, hogy esetleg azon valaki nem akar-e távozni. Igazoltatás után a személlyel közöljük, hogy házkutatást fogunk tartani és az erről szóló határozatot megmutatjuk neki, majd ezek után megkezdjük a házkutatást, két tanú jelenlétében.

2/ A házkutatás során le kell foglalni és behozni zsebnaptárt, határidőnaplót, névsorokat, illetve minden olyan iratot, amelynek alapján az érintett személy kapcsolatait fel lehet deríteni, illetve meg lehet állapítani.

3/ Le kell foglalni minden olyan, írógépen vagy más formában sokszorosított anyagot, amelyek vallásos vagy más izgató jellegű kitételeket tartalmaznak /Bibliát nem/.

4/ Az ellenforradalommal kapcsolatos kompromittáló jellegű sajtótermékeket, például újságok, röplapok, feljegyzések. A Vatikán vagy más külföldi püspökség vagy intézmény által készített írásos vagy sokszorosított vallásos és ellenséges tartalmú kiadványokat.

---

[77] „Olyan észrevétel sincs, hogy a hitoktatás során fejtene ki politikai uszítást azon túlmenően, hogy a vallás magában véve is reakciós ideológia." Ez áll egy Epölön végzett, Tatabányán 1960. január 29-én kelt rendőrségi környezettanulmányban. ÁBTL 3.1.5. O-12224. 70.

[78] ÁBTL 3.1.5. O-12224. 153. Idézet a határozat szövegéből: „Fent nevezett személyre 1959. december hónapjában előzetes dossziét nyitottunk, melyet 1960 júniusában személyi dossziévá minősítettünk át. Az azóta eltelt idő alatt megállapítottuk, hogy dr. Erdős Mátyás lakásán rendszeresen papi összejöveteleket tart, valamint különböző teológiai anyagokat, továbbá Dudás nevű görög katolikus püspök illegális körlevelét, valamint a Remin Ribaóban megjelent »A nemzeti katolikus egyházzal« kapcsolatos cikkeket kigyűjtötte és erről egy összefoglalót készített, és saját reakciós megjegyzéseivel látta el. Tudomásunkra jutott az is, hogy dr. Erdős futárként használja fel Jankovics Károly autóbuszkalauzt, zsámbéki lakost. Jankovicson keresztül csomagokat küldött több személy részére. A II/5-c. alosztály megbeszélése alapján dr. Erdős ügyét realizáltuk olyan formában, hogy nála házkutatást tartottunk és e házkutatástól tettük függővé, hogy a továbbiakban mi lesz dr. Erdős sorsa."

5/ Minden, indexen (azaz kommunista indexen – KG) levő könyvet, fasiszta, ellenforradalmi tartalmú könyvet vagy sajtóterméket, különösen azokat, amelyek 1950. után lettek kiadva Nyugaton és nyílt vagy burkolt formában izgató jellegűek.

6/ Jezsuita renddel kapcsolatos névsorokat, névtárakat – akár korábbi vagy mostani kiadásúak.

7/ Írógépeket, sokszorosítókat, kézinyomda felszereléseket, filmvetítő berendezéseket, értékesebb fényképezőgépeket, az előhíváshoz és másoláshoz szükséges berendezéseket.

8/ Magnetofonokat és a hozzájuk tartozó összes kellékeket, beleértve a szalagokat is.

9/ Különös figyelmet kell szentelni a külföldi valutáknak, IKKA[79] utalványoknak, takarékbetétkönyveknek és a megengedettnél nagyobb összegű aranytárgyaknak és pénzösszegeknek. 10.000 Ft-on felüli készpénzt és 500 grammon felüli aranykészletet is lefoglalni.

10/ Külföldi kapcsolatokra utaló levelezések lefoglalása. Minden írásos anyagot, ami nála van és lefoglalásra kerül, de általa nincs aláírva, alá kell íratni vele, hogy a későbbiek folyamán ne tudja letagadni azt, hogy az övé volt.

11/ Rejtekhelyeket felkutatni, fotózni és minden egyes rejtekhelyről külön jegyzőkönyvet felvenni.

12/ Keresztény párt alakulására utaló írásos anyagokat lefoglalni.

13/ Lefoglalni fegyvert, lőszert, diafilmet, hanglemezeket, melyek a vallásossággal kapcsolatosak. Motorkerékpárnál, gépkocsinál – ha esetleg van – a kilométerállást jegyzőkönyvben rögzíteni, fényképeket, amelyek ifjúsági kirándulásokon készültek vagy arra utalnak. Sportegyesületek jelvényeit, papi tablókat, névsorokat, ha nincs általa aláírva, alá kell íratni vele; gyerekes írású vagy erre utaló feljegyzéseket, noteszokat, telefonszámokat, nagy összegű betétkönyveket, cserkészszervezettel kapcsolatos dolgokat, térképet, iránytűt, tájolót, rejtjelezett leveleket.

Ha a házkutatás folyamán olyan dolgokat találunk, ami indokolttá tenné a fent nevezett személyek őrizetbe vételét, akkor azt előbb megbeszéljük a II/5. Osztállyal telefonon keresztül (…) és a megbeszélés, vagyis a kapott utasítás szerint járunk el. A lefoglalt anyagokról jegyzőkönyvet veszünk fel, majd a Komárom megyei Rendőrfőkapitányságra szállítjuk, ahol a házkutatás menetéről jelentést készítünk és a lefoglalt anyaggal együtt a II/5-c. alosztályra azonnal megküldjük."[80]

Ügynöki jelentéseken keresztül rendőrségi jelentésekben többször lejegyzésre kerülnek az epöli plébánián történő összejövetelekkel kapcsolatos személyek kilétének megállapítása,

[79] Az IKKA (teljes nevén IBUSZ Külföldi Kereskedelmi Akció) ajándék-, illetve segélyközvetítő intézmény volt a Magyar Népköztársaságban, amelynek segítségével a nyugati országokban élő magyarok rokonaiknak, illetve barátaiknak ajándékcsomagot vagy pénzt küldhettek. http://hu.wikipedia.org/wiki/IKKA
[80] ÁBTL 3.1.5. O-12224. 146-147.

vagy részleges azonosítása.[81] Utalás történik például a szomori, vagy a nagysápi, sárisápi plébánosra. Volt olyan eset, amikor a jelentést adó személy azt is megfigyelte, hogy a plébánia háztartása részére mikor és mennyi nyers húskészítményt vásárolnak, következtetve ebből a találkozó időpontjára és létszámára. Az egyik jelentésben Erdős Mátyásról a következők kerültek lejegyzésre: „Erdős Mátyás már ebéd közben érkezett és lényegében az ő kezdeményezésére indult meg a beszélgetés politikai és más jellegű dolgokról. (…) Szó esett a szovjet és kínai viszonyról. Erdős megemlítette, hogy a szovjet, valamint a kínai viszony nem valami jó, a jelenleg kint tartózkodó kínai küldöttségnek is nagy ára van. Megemlítette, hogy a napokban volt Tatabányán egy pártértekezlet, melyen a kommunistákat készítik elő a szovjet és a kínai rossz viszonnyal kapcsolatosan (mindezeket egy epöli embertől tudja, ki részt vett ezeken a megbeszéléseken). Erdős megemlítette, hogy az éjjel hallgatta a Bécsi Rádiót, mely bemondotta, hogy Hruscsov elvtárs lemondott és a Szovjetunióban kormányválság van. Malenkov lesz a miniszterelnök, ez lesz Sztálin utódja. Beszéltek arról, hogy a Szovjetunióban hogyan nyomják el a papságot. Püspök nincs, így a papság kiveszőfélben van."[82] „A csehszlovák egyház helyzetével kapcsolatosan dr. Erdős irányításával arról beszéltek, hogy a cseheknél egy kisegítő püspök, Szlovákiában kettő püspök van. Erre a jelenlevő János főmérnök megjegyezte, hogy nem rég volt Szlovákiában s ott már három püspök van. Továbbá elmondta, hogy a templomba csak a felnőtt embereket engedik be."[83]

Egy „Dömös Frigyes" fedőnevű hálózati személy 1960-as jelentése szerint „Erdős Mátyás epöli plébános a papneveldében volt majdnem 10 évig, mint spirituális lelkivezető. Szélsőjobboldali beállítottságú, aki az akkori fiatal papokkal állandó kapcsolatot tart fenn s bizony erősen érződik ez a most működő fiatal papok magatartásán. Volt tanítványaival való kapcsolattartást bizonyítja az is – amit dr. Erdős 1961. február 6-án éjjel lakásán megtartott házkutatás alkalmával elmondott –, hogy volt tanítványai az ezüstmiséje (1960. – KG) alkalmával többen felkeresték, különböző ajándékokat vittek neki és ünnepelték őt."[84]

1961–62-ben egy – egyházi szolgálatban levő (de hét évig, 1962-1969-ig egyházi szolgálaton kívüli) – papi személy készített terjedelmes és részletes jelentéseket Erdős Mátyásról, *„Pálos Pál"* fedőnéven.[85] A jelentést adó papi személy Erdős Mátyás növendéke volt Esztergomban. A levéltári források ismeretében többek között az alábbi jellemzést adta volt tanáráról és spirituálisáról: „A szemináriumban (Erdős Mátyás – KG) igen nagy tekintélynek örvendett, nem csak a növendékek, hanem az elöljárók, sőt a Főegyházmegye vezetői körében is."[86] Ezt követően – az akkori, az ezeket a jelentéseket felhasználó magyarországi bolsevik rendszernek tetsző stílusban – Erdős Mátyásról ***durva valótlanságokkal keveredő állítások kíséretében*** a jelentés így folytatódik: „Tekintélyét nem annyira kiváló képességeinek és tudásának köszönhette (sic! – KG), hanem radikális

[81] Említett papi személyek voltak: Kirchhoffer Pongrác Antal ferences (Szomor), Körös József (Dág), Kurucz Károly (Nagysáp), László József (Bajna), Nagy Miklós (Úny), Puchovszky István (aki később maga is adott jelentéseket), Meszlényi Antal (Esztergom, Szomor), Szeifert Ferenc és Tarnai Imre (Csolnok), Szuchy Béla (Máriahalom). ÁBTL 3.1.5. O-12224. 174., 202., 215. 1960. november 8. M-18505. 96.
[82] Adta: „Károlyi" fedőnevű ügynök, 1960. november 8. ÁBTL 3.1.5. O-12224. 160., 174. 1960. november 8. M-18505. 96-97.
[83] ÁBTL 3.1.5. O-12224. 174-175. 1960. november 8. M-18505. 97.
[84] ÁBTL 3.1.5. O-12224. 172. „Dömös Frigyes" 1960. január 19-én adott jelentése. A hálózati nyilvántartó kartonok között ilyen nevű személyhez rendelt karton nem szerepel.
[85] Puchovszky István rk. lelkész, csolnoki rk. plébánia. Ipolyság, 1932. augusztus 24. fn.: „Pálos Pál" 1961. december 15. gazdasági terhelő ÁBTL – 2.2.2. – 201032 M-18504.
[86] ÁBTL 3.1.5. O-12224. 202. 1961. december 22. M-18504. 43.

elveinek. A lelki vezetésben, aszketikában is radikális volt, de természetszerű, hogy 1948. után ez a radikalizmusa a rendszerrel kapcsolatos eszmei állásfoglalásban nyilatkozott meg. (…) Amikor 1950-ben megalakult a Békepapi Mozgalom, és a szemináriumi növendékeket is meghívták, kijelentette: békegyűlésre akkor sem megyünk, ha emiatt nem lehetünk papok. Nincs közreműködés. Fanatikusan, szuggesszív erővel hirdette ezt. Nagyon hatott vele a kispapokra. 1951-től 1957 nyaráig nem találkoztam dr. Erdőssel. Csolnokon meglátogatott és indítványozta, hogy vegyem fel vele a kapcsolatot, »tartsunk össze«, »egységben az erő« – hangoztatta. Sokáig idegenkedtem, mert az volt az érzésem, hogy a papi tábor, amely szolgaian alkalmazkodik dr. Erdős elveihez, ezt nem belső meggyőződésből teszi, hanem a tekintélytől való félelemből. Nyugodtan mondhatom, hogy a megyében szellemi vezére a reakciós, illetve a passzív (azaz a kommunizmus eszméinek elfogadásában „passzív" – KG) magatartású embereknek."[87] Ehhez a jelentésrészhez kívánkozik néhány kommentár. Főként az utolsó mondatban előforduló „reakciós magatartás", illetve „passzív magatartású" egy teljesen kommunista-marxista szájíz és terminológia szerint fogalmazott szöveg. Akkor szinte az egész ország (sok esetben még az is, aki a barikád „napos oldalán" állt) teljes megfélemlítésben élt. Akik akkor papok voltak, élénken emlékeztek a háború végén idegenből idetelepített, a magyar nemzetnek teljesen testidegen rendszer első megnyilvánulásaira is. Nyilván, megfélemlítésből többek sok mindent aláírtak és leírtak – de voltak, *nem is kevesen*, akik ezt talán soha nem tették volna meg, semmilyen körülmények között, hanem ezzel szemben a teljes, megalkuvás nélküli tanúságtételt választották. A jelentés olvasatában az tükröződik vissza, hogy megírójának az abban foglaltak valamilyen szinten minden bizonnyal *belső meggyőződése is* lehetett! A jelentés így folytatódik: „Nem az volt a kimondott szándéka (Erdős Mátyásnak – KG), hogy a rendszert támadja, hanem az, hogy irányelveket adjon nekünk, hogy a szocializmus egy-egy fázisában mihez tartsuk magunkat."[88] Ez a mondat is alátámasztja azt, ami több helyen is olvasható a levéltári anyagokban: Erdős Mátyásra explicite semmit sem tudtak rábizonyítani, így bírósági eljárás sem indult ellene. Valószínű, hogy ebben az esetben a *rendszernek* nem volt érdeke és szüksége arra, hogy a saját, nem létező renoméjának kockáztatásával, Erdős Mátyást koholt vádak alapján bíróság elé állítsa; akit azonban akartak, azt – konstrukciós perben – bármilyen mondvacsinált indokkal elítélhették. A részletes beszámoló így folytatódik: „Rengeteg külföldi kapcsolata van. Rómában végzett és külföldön élő kollégái folyóiratokkal, szakirodalmi könyvekkel tömik állandóan. Ezért is tekintik sokan szellemi vezérnek. Meg kell mondanom, hogy a felsoroltakon kívül igen sok esztergomi egyházmegyei pap tart vele kapcsolatot. Az a felfogása ezeknek a papoknak dr. Erdősről, hogy Mindszenty titkos tanácsadója volt és nyilván még komolyabb szerep jut neki az egyházmegyei élet irányításában, ha változás lesz."[89] Akkor, egy bírósági vádemelésnél a rendszer részére a vádpontok megfogalmazásánál nagy „segítséget" jelentett az, ha valakinek külföldi kapcsolatai voltak, ha külföldről könyveket kapott, továbbá, ha esetleg még Mindszenty titkos tanácsadója is volt; főként akkor, ha mindezek *az egyházon belülről* kaptak megerősítést! Kritika alá veszi a jelentés a fatimai jövendölésekben való hitét is. A magánkinyilatkoztatások nem hittételek ugyan, de egy olyan rendszerben, amikor a vallásosság a természetfeletti célok elérésére történő törekvéseken túl – akkor még, az 1950-es és 60-as években – egyben az egyik legnagyobb összetartó erőt jelentette nemzeti vonalon is a nemzet- és emberellenes kommunizmussal szemben, ezek ironikus megjelenítése csak

[87] ÁBTL 3.1.5. O-12224. 202. 1961. december 22. M-18504. 43-44.
[88] ÁBTL 3.1.5. O-12224. 203. 1961. december 22. M-18504. 44.
[89] ÁBTL 3.1.5. O-12224. 203. 1961. december 22. M-18504. 44-45. Mindszenty József halálakor az esztergomi érseki kinevezésre a Vatikán részéről valóban felmerült Erdős Mátyás neve is, amelyet az állam természetszerűleg elutasított. In: Ólmosi Zoltán: Mindszenty és a hatalom. LEX Kft. 1991. 154.

olaj a kereszténység ellenségeitől gyújtott tüzekre.[90] Az említet inkriminált mondat így hangzik: „Fanatikusan hisz a »fátimai« jövendölésekben, melyek szerint Oroszország megtér."[91] Ehhez ismét csak kapcsolódik egy személyes élményem: Erdős Mátyás a Bibliotheca[92] akkori igazgatójaként, az 1980-as évek második felében (de még 1989 előtt) a könyvtár nagy lépcsőin felfelé menvén a következő „lépcsőimát" szokta volt mondani (a lépcsőn való nehéz haladás miatt, mintegy felajánlásként): „Salvator mundi, salva Russiam – Világ megváltója, váltsd meg Oroszországot! Tette pedig mindezt a „fátimai" jövendölések alapján – a „fanatikus" hit pedig meghozta gyümölcsét: Oroszország, mint kommunista szuperhatalom, olyan formában megszűnt létezni, mint amilyen formában 1917-től – vérben és hazugságban fogant kezdetétől fogva – addig létezett!

Egy következő jelentésben[93] érdekes viszonylatban kerül szóba a zsámbéki buszkalauz („Károlyi József") szerepe: az egyik jelentést tevő („Pálos Pál") a másik, ugyancsak jelentést tevő („Károlyi József") személlyel kapcsolatosan ad tájékoztatást. „Pénteken, január 19-én, reggelizés közben egy férfi jött a plébániára. Mikor Erdős meghallotta a hangját, felkelt az asztaltól és kiment a folyosóra. A férfit a házvezetőnő a szobájába vitte. A nővér bejött az ebédlőbe és közölte, hogy gyorsan menjek a szobámba, mert ez a férfi (azaz Jankovics Károly buszkalauz – KG) gyanús ember. Fél óra múlva távozott az illető. Erdős akkor a szobámba jött (ez a találkozó az egyhetes lelkigyakorlat ideje alatt volt, ezért volt szobája Epölön a jelentést adó személynek – KG) és azt mondja nekem, gyanús ez az autóbusz kalauz, aki egyébként egy éve nem volt nála, épp most jelent meg, amikor én (azaz „Pálos Pál" – KG) lelkigyakorlatot kezdek nála. Ez a kalauz Erdős állítása szerint két évvel ezelőtt azt mondta neki, hogy őt Erdős megfigyelésével bízták meg. Erdős az elbeszélés kapcsán állította nekem, hogy meggyőződése, ez az ember spicli. Szólt is a kerület papjainak, hogy óvakodjanak tőle. (…) A beszélgetés folytatásakor Erdős említette azt is, hogy állandóan ellenőrzik őt. Álnéven kell leveleket írnia, házkutatás is volt nála, amiről már előző alkalmakkor is beszélt. Ő, mint mondotta, *megbízható* (mint például „Pálos Pál"! – KG) embereknek elmondja ezeket, hadd lássák, milyen a vallásszabadság Magyarországon. Nem fél senkitől, mert államellenes dolgot nem tesz, viszont híve sohasem lehet egy rendes ember sem ennek a rendszernek, mert ateista és hazug. Az a szomorú – mondja –, hogy az emberek nem eszmei meggyőződésből reakciósok, hanem anyagias érdekből és önzésből. Csak akkor szidják a rendszert, ha az érdekeikhez nyúl, egyébként kezdenek megbarátkozni vele. Említette még, hogy most óvatosabb és több tanítványát kérte, ne levelezzenek vele és ne is látogassák őt, mert az most bajt jelenthet. (…) Tud arról is, mondta, hogy a papok között is sok a spicli (mondta ezt ő, teljesen gyanútlanul éppen egy „spicli"-nek – KG). Ez rengeteget árt az egyháznak, de a komoly papok, ha elvhűen, szerényen élnek és dolgoznak, meg tudják menteni az egyház becsületét és a híveket is."

A jelentéshez fűzött, alább idézett rendőrségi konklúziókon keresztül (amelyet a jelentés vevője készített) megmutatkozik a gépezetet mindkét oldalról működtetők eljárása és módszere. „Megjegyzés: Kapcsolatom (azaz a jelentést tevő személy, »Pálos Pál« – KG) jelentése operatív szempontból értékes. Megállapítottuk a jelentésből, hogy kapcsolatunkhoz bizalmas Erdős. Ezt bizonyítja a jelentésnek az a része, ahol Erdős elmondja a buszkalauz szerepét és felhívja a figyelmet, hogy vele vigyázni kell, mert »spicli«. A fent jelzett kalauz

[90] Mindszenty József: Emlékirataim. Weller Publishing Co. Ltd., Torontó, 1974. Szent István Társulat, Budapest, 1989. 51.
[91] ÁBTL 3.1.5. O-12224. 203. 1961. december 22. M-18504. 45.
[92] Bibliotheca Ecclesiae Metropolitanae Strigoniensis – Esztergomi Főszékesegyházi Könyvtár
[93] Adta: „Pálos Pál" fn. ügynök, vette: Farkas Ferenc r. fhdgy. Idő: 1962. január 19. ÁBTL 3.1.5. O-12224. 208-209. 1962. január 19. M-18504. 101-103.

valóban az ügynöke volt a komáromi politikai kirendeltségnek. Operatív szempontból figyelemre méltó, hogy Erdős tud arról, hogy őt figyelés alatt tartják és ezt a feldolgozása során figyelembe kell vennünk. Erdős mindemellett a neki megbízható egyének előtt ellenséges kijelentéseket tesz. Figyelemre méltó Erdőssel kapcsolatban az is, hogy külföldi kapcsolatokkal rendelkezik és erősen németbarát. Szükségesnek tartom az ilyen irányú tanulmányozását. Intézkedés: (…) Intézkedni a lebukott buszkalauz ügyében. Feladat: Kapcsolatomnak feladatul adtam, hogy továbbra is tanulmányozza dr. Erdőst, és a beszélgetések során állapítsa meg a jelenlegi politikai arculatát. Ez nem ütközik nehézségekbe, mivel Erdős szeret politizálni és általában ő a kezdeményező ezen a téren."[94]

„Pálos Pál"-nak egy rákövetkező jelentéséből való az alábbi, ugyancsak érdekes részlet: „Dr. Erdősnél 1962. január 26-án, reggel (a rendőrségnek még *aznap* lejelentett esemény – KG) fejeztem be lelkigyakorlatomat. Ott tartózkodásom alatt (egy hetes időtartam – KG) még a következő kijelentések hangzottak el részéről az étkezések utáni beszélgetések alkalmával. (…) Múlt pénteken, január 20-án, miután este hét órakor visszaérkeztem hozzá, azt mondta a vacsoránál, hogy másnap, szombaton módosul a napirend, mert ő délelőtt Nagysápra megy a plébániára, disznótoros ebédre. Kurucz plébános egy levélben hívta meg őt. A levelet személyi postával küldte, éspedig az epöli párttitkárral, aki éppen Nagysápon járt. Megjegyzésemre, hogy ily szolgálatkész párttitkár van a faluban, egy igen fölényes és becsmérlő hangú véleményt mondott a község vezetőiről. Szerinte mind tudatlan, rosszul képzett emberek, akik alapjában utálják a rendszert. Neki ezért is könnyű Epölön a dolga – mondta –, mert ott rázza át őket, ahol akarja."[95] Ehhez ismét csak egy személyes közlésből származó élményem kapcsolódik. Erdős Mátyás – felülmúlhatatlan humorával – egyszer a következőt mondta: A pártban is úgy van, mint a KRESZ-ben: *jobbra* tarts és balra előzz! A jelentésnek ez a része is egybevág a személyes közléssel!

„Pálos Pál" jelentése az alábbi epizóddal folytatódik: „Kurucz plébános (a fent említett disznótoros ebéd alkalmával – KG) felhívta a figyelmünket arra, hogy a zsámbéki kalauz (Jankovics Károly – KG) járt nála a héten, ugyanazon a napon, amikor Erdősnél is volt és kérdezte, hogy mikor lesz a disznóölés (…). erre elhatározták, hogy óvatosabbak lesznek vele szemben, mert bizonyos, hogy spicli. Meszlényi kanonok azt mondta, hogy egy korábbi alkalommal őt is felkereste, de röviden túladott rajta (…). Elmesélte (Erdős Mátyás – KG), hogy amikor a Mindszenty elleni nyomozás folyt, ő azért vallott az elrejtett aktákról azonnal, mert akkor az állami emberek megjelentek Esztergomban. Fábián János volt aulistának, akit magukkal hoztak, volt ideje megsúgni Drahos, akkori egyházkormányzónak, hogy ne tagadjanak semmit, mert az államiak mindenről tudnak. Drahos ezt még időben közölte velem (mondta Erdős Mátyás „Pálos Pálnak", aki ezt a jelentésben részletesen ismerteti – KG) és én – mondja Erdős – ezért vallottam, nem pedig a szép szemeikért, vagy félelemből. Higgyék ők csak ezt – folytatta –, hogy félek tőlük és őszinte vagyok. Brückner, szemináriumi rektor és Vajda, filozófia tanár, akik szintén részesei voltak a titoknak, mivel Drahos őket nem tudta már értesíteni, tagadtak és ők rosszabb megvilágításba is kerültek. Ezzel kapcsolatban kifejtette, hogy így kell félrevezetni ezeket az államiakat. Más alkalommal arról beszélt, mennyire ismeri az eszközeiket. A faluban ugyanis van egy volt ÁVÓS, aki Tatabányán dolgozott és ez bizalmasan sok mindent elbeszélt neki. Tőle tudja, hogyan bontják fel a leveleket – elektromos tűvel, gőzöléssel (…) kedves vagyok hozzájuk,

[94] Adta: „Pálos Pál" fn. ügynök, vette: Farkas r. fhdgy. Idő: 1962. január 19. ÁBTL 3.1.5. O-12224. 210. 1962. január 19. M-18504. 105.
[95] Adta: „Pálos Pál" fn. ügynök, vette: Farkas r. fhdgy. Idő: 1962. január 26. ÁBTL 3.1.5. O-12224. 215. 1962. január 26. M-18504. 116.

kínálom őket, de minden szót megfontolok és mindenféle listát, levelet, mihelyt már nincs rá szükségem, azonnal elégetek."[96] „Erdős, amint meggyőződtem róla, állandóan hallgatja a külföldi adásokat és állandóan a rendszer változásában bizakodik. Beszélt egy alkalommal arról, hogy az ő célja az, amikor papokat próbál irányítani és összefogni, hogy így védje az egyházat a rendszerrel szemben, mert szerinte az erő az összetartásban és az egységben van. Arról is meggyőződtem, hogy papok és a hívek felé állandóan rombolja a rendszer tekintélyét és a kialakult jó véleményeket a rendszerről. Ezt tudatosan és megfontoltan csinálja, mert szerinte a legnagyobb veszély, hogy a nem egészen tisztán látó emberek bedőlnek az örökös propagandának, és elhiszik, hogy egy-két újítása jó a rendszernek, pedig szerinte minden rossz és minden csalétek, mivel istentelennek, ateistának vallja magát a rendszer, és nem tiszteli az emberi jogokat."[97] Erdős Mátyás – teljesen megbízva pap „barátjában", mindezeket részletesen elmondta neki. Hogy ez a „barátság" ilyen elemeket is tartalmazott, arról ő már csak az állambiztonsági iratok kézhezvétele után értesülhetett; ahogyan egyik személyes közlésében mondotta: „Barátaim nevét találom meg benne, akik jelentettek rólam!" (Arról, hogy mindezek megismerését Erdős Mátyás az itt szereplő pap „barátjának" felfedte-e, semmiféle információval nem rendelkezem.)

Ide kívánkozik „Pálos Pál" egyházi szolgálaton kívüli éveiről szóló érintőleges beszámoló is, habár ez jelen tanulmánynak nem képezi anyagát. Itt csupán az Erdős Mátyással kapcsolatos dosszié néhány kijelentése kerül ismertetésre. Az esztergomi ferenceseknél 1962-ben zajlott egy lelkigyakorlat, és az ott lelkigyakorlatot tartó pap prédikációjában név nélkül megemlítette, hogy „egy plébános otthagyta a plébániáját egy nő miatt."[98] Arról, hogy az epöli házvezetőnő tudhat-e erről a dologról – ugyanis „Pálos Pál" volt az, akiről a prédikációban is szó volt – „Pálos Pál" érdeklődött Erdős Mátyásnál, amikor az idézett rendőrségi jelentéséhez gyűjtötte az újabb anyagot. És ezt ő maga, *a saját jelentésében írja le*, hogy ezzel kapcsolatban mit kérdezett Erdős Mátyástól. Egy másik alkalommal, ugyancsak egy jelentés részeként, az ügyről az alábbiak olvashatók: „Elmesélte (Erdős Mátyás – KG), hogy aposztáziámról rengeteg variáció terjedt el. Ő a komoly részleteket Únyon hallotta Miklós napkor, amikor a kerületi barátainak utolsó összejövetele volt."[99] Fent nevezett személy az egyházi szolgálaton kívüli hét esztendőt követően, 1969-től Nagyorosziban ismét folytatta papi működését.[100]

Erdős Mátyás személyi dossziéját 1964-ben lezárták. A titkosszolgálati eszközökkel történő figyeltetés értelemszerűen ezzel még korántsem ért véget. Erdős Mátyásról az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárában egyéb iratok is referálnak több-kevesebb vonatkozó anyagot. *Jelen tanulmányban az Erdős Mátyásról jelentő személyek csak akkor kerülnek ügynökként megnevezésre, amikor az idézett dokumentumokból az olvasható, hogy az adott személy a megadott forrásban is ügynökként szerepel.* A 2003. III. évi törvény szerint *hálózati személy* az a személy, aki az e törvény hatálya alá tartozó iratokat keletkeztető szervezetek számára titokban, fedéssel és fedőnévvel jelentést adott, vagy ilyen jellegű beszervezési nyilatkozatot írt alá, vagy ilyen tevékenységért előnyben részesült.[101]

---

[96] ÁBTL 3.1.5. O-12224. 216. 1962. január 26. M-18504. 117-118.
[97] ÁBTL 3.1.5. O-12224. 216. 1962. január 26. M-18504. 120-121.
[98] ÁBTL 3.1.5. O-12224. 217. 1962. január 26. M-18504. 120.
[99] Jelentés – Tatabánya, 1962. január 19. Tárgy: Erdős Mátyás ügye. ÁBTL 3.1.5. O-12224. 209. 1962. január 19. M-18504. 102.
[100] Beke Margit: Az Esztergomi (Esztergom-Budapesti) főegyházmegye papsága 1892-2006. Szent István Társulat Budapest, 2008. 609-610.
[101] Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára 2003. évi III. törvény http://www.abtl.hu/jogsz_2003_III_tv

Ahogyan Erdős Mátyás már közölt visszaemlékezésében írja, „elkerültem a megtiszteltetést, hogy ingyen, állami költségen üd-üljek."[102] Mind a Mindszenty per előkészítésénél, mind az 1960-as években történt állambiztonsági megfigyelése során semmit nem tudtak rábizonyítani. Ez – ahogyan jelen tanulmányban már kifejtésre került – abban a rendszerben *önmagában* még nem lett volna kizáró ok letartóztatására és bíróság elé állítására, ahogyan az sokak esetében teljes ártatlanságuk ellenére is megtörtént.[103] Beke Margit az egyházmegyés papokról szóló könyvében Erdős Mátyásról a következőket írja: „Az egyházmegye egyik legokosabb papjának tartották. Szó nélkül ment a főpásztora által kijelölt helyre, hogy jó példát adjon az engedelmességre. Egy lépést sem tett saját érdekében, sem az aula, sem az állam felé. Szigorú elvekhez tartotta magát. Humora szinte sohasem hagyta el. Papoknak bölcs és okos tanácsadója és egyúttal példaképe. Az ész és nem az érzelmek embereként jellemezték a kortársak. Szűz Mária iránti tisztelete példamutató volt, a Máriás Papi közösségnek, a cönákulumnak a terjesztője és papja volt. 2003. december 4-én hunyt el, életének 96., papságának 69. évében."[104]

A teológiai és filozófiai doktorátussal rendelkező, nagy tudású és páratlan szerénységű Erdős Mátyást példaképének tekintheti minden jó szándékú ember, akár találkozott vele személyesen, akár nem, vagy aki hosszabb-rövidebb ideig ismerte, illetve az, akinek megadatott az isteni kegyelem, hogy bármilyen módon tanítványa lehetett. Példaértékű élete, a vele kapcsolatos események és emlékek megörökítése, hű megőrzése és széles körben való terjesztése elsősorban azoknak a feladata, akiknek lelkében az ő magvetése, őszinte, nyílt és megalkuvás-mentes hite, személyes példája nyomán alakult ki hiteles Istenkép.

FÜGGELÉK

Krajsovszky Gábor: Erdős Mátyás állambiztonsági megfigyelése hálózati személyek jelentései alapján – forrásközlés. *Betekintő* 2014/2. szám. http://www.betekinto.hu/2014_2_krajsovszky. A közlemény megjelentetéséért és az alábbi szövegrész jelen munkában történő felhasználásának engedélyezéséért a BETEKINTŐ folyóirat Szerkesztőségének mondok köszönetet.

[102] Krajsovszky Gábor: Erdős Mátyás atya elmélkedései, beszédei, előadásai. Budapest, 2006. ISBN 978-963-06-1931-8 www.ppek.hu/k528.htm

[103] A *Vatikán* kérésére (nyilván annak a *Vatikánra* nézve kellemetlen tartalma miatt) 1998-ban a magyar kormány zárolta az 1964-es vatikáni-magyar megállapodásra vonatkozó iratokat 75 évre, tehát 2073-ig. In: Adriányi Gábor: A Vatikán keleti politikája és Magyarország 1939-1978. A Mindszenty-ügy. Kairosz Kiadó, Budapest, 2004. 7.

[104] Beke Margit: Az Esztergomi (Esztergom-Budapesti) Főegyházmegye papsága 1892-2006. Szent István Társulat, Budapest 2008. 178-179.

Adta: Károlyi ü.[105]

Vette: Ábrahám I. fhdgy.

Idő: 1960. VI. 10.

J e l e n t é s[106]

„Károlyi" fn. ügynök az alábbiakat jelenti:

Jelentem, hogy június 6-án a Bajnáról 7.10 h-kor induló busszal a Bajnai plébános civilben Dorogon átszállással Bpestre utazott. Beszélgetése során megkért, ha esetleg lenne küldeménye, elviszem-e. Mondotta, előbb megbeszéli Bpesten a küldemény ügyvitelét, aztán fogja majd a szívességemet igénybe venni. Visszautazásának időtartamát nem tudom.

Június 6-án voltam az epöli plébánián. A plébános háziasszonya megkért, hogy vigyek neki 1 kg vajat sütéshez. A mai nap új menetrendet, valamint a Zsámbéki romtemplomról képeslapot vittem. Június 8-án a kért vajat el is vittem, mindkét esetben a plébános aludt, beszélni nem tudtam vele. Házvezetőnőjével beszélgettem. Beszélgetésünk alkalmával megkérdezte, hogy a fiam gyűjti-e még a bélyegeket. Én mondottam, hogy igen. Ő erre azt felelte, hogy sajnos mostanában kevés levelet kapunk, kiváltképpen külföldről. Csehszlovákiából azt írták, hogy minél kevesebbet írjon a plébános úr, mert figyelik őket.

Június 8-án az Esztergomból induló 16.15 Bpest-Bajna-Esztergom távolsági járaton Esztergomban felszállva utazott a tokodi plébános. Tokodon a templom előtt várakozott rá egy borbélysegéd, ki Esztergomban a Kávéház melletti fodrászüzletben dolgozik, kb. 25-28 éves, a haja rövidre van nyírva. Mindketten melegen üdvözölték egymást.

Károlyi s.k.

Kiértékelés: Feladata volt megfigyeltnek végezni a papok és főképp az epöli plébánoshoz járó személyek mozgásáról, utazgatásairól, a vele utazó papokkal az ismeretség további elmélyítése. Fenti feladatát végrehajtotta, jelentése értékes.

Megjegyzés: A kapcsolat feladatának megfelelően helyesen végezte a megfigyeléseit, melynek során megfelelő tájékoztatást kaptunk a bennünket érdeklő személyekkel kapcsolatban. Igen érdekes a jelentés azon része, amely az ügynök és az epöli plébános házvezetőnője közti beszélgetést tartalmazza, amely szerint a házvezetőnő arról beszélt, hogy mostanában kevés levelet kapnak, kiváltképpen külföldről. Csehszlovákiából azt írták, hogy minél kevesebbet írjon a plébános úr, mert figyelik őket. A reá bízott feladatot helyesen tudta megoldani, rendelkezik a feladatok végrehajtásához szükséges kvalifikáltsággal.

Intézkedés: A jelentést felhasználom az ügy további feldolgozásához. A házvezetőnő elmondását a levelezés figyelésével kapcsolatosan a felsőbb vezetőimmel megbeszélem és a további intézkedést annak megfelelően teszem meg. Minden esetre felhívjuk a figyelmét a

[105] Jankovics Károly buszkalauz, zsámbéki lakos. Esztergom, 1928. augusztus 28. fn.: „Károlyi József" 1960. május 3. hazafias alapon ÁBTL – 2.2.2. – 037135 M-18505.

[106] 1960. június 10-i jelentés. Adta: „Károlyi" ügynök, vette: Ábrahám István főhadnagy. ÁBTL 3.1.5. O-12224. 108-109. 1960. június 10-i jelentés. M-18505. 59-60.

levélellenőrzőknek a nagyobb óvatosságra, konspirációra. A csehszlovák elvtársaknál megnézzük azt a személyt, aki húsvétkor üdvözlő lapot kapott Erdőstől, mivel feltételezésünk, ha csak ezzel levelezik Csehszlovákiában, hogy ez figyelmeztethette Erdőst.

Utasítás: Készítsen alaprajzot az epöli plébániáról, amelyen pontosan tüntesse fel az épületben levő helyiségek elhelyezését és a helyiségek megnevezését, és az épületbe való bejáratot, ablakokat.

Keressen alkalmat arra, hogy az épület bejárati ajtajának kulcsáról mintát vegyen. A kulcsot a rendelkezésre bocsájtott viaszkba a megbeszéltek alapján nyomja bele.

Megfigyeléseit az előző feladatokhoz hasonlóan végezze.

Ábrahám István r. fhdgy.

Adta: Pálos Pál ü.[107]

Vette: Farkas fhdgy.

Idő: 1962. jan. 19.

Tárgy: Dr. Erdős Mátyás ügye

J e l e n t é s[108]

1962. január 18-án, csütörtökön este 6 órakor jelentkeztem dr. Erdős Mátyás epöli plébánosnál lelkigyakorlatra dr. Schwartz apostoli kormányzó utasítására. Erdős szeretettel és észrevehető örömmel fogadott. A szobába befűttetett és minden a legnagyobb gondossággal volt előkészítve számomra.

Csütörtökön este megbeszéltük a lelkigyakorlat programját. Ragaszkodott az egy héthez. Közöltem vele, hogy naponként kezelésre kell járnom. Nem tetszett neki ez a közlésem, de tudomásul vette. Megkérdeztem, közölte-e vele Főhatóságom érkezésemet, mert honorálni szeretném velem kapcsolatos kiadásait. Azt felelte, ez nem lényeges, mindene van, nem jelent különösebb gondot ellátásom. Kérte, mondjam el kilépésem történetét, előzményeit és körülményeit, hogy a lelkigyakorlat anyagát jól választhassa meg. Miután ezt elmondtam, megegyeztünk a másnapi programban és a szobámba vonultam.

Pénteken, január 19-én, reggelizés közben egy férfi jött a plébániára. Mikor Erdős meghallotta a hangját, felkelt az asztaltól és kiment a folyosóra. A férfit a házvezetőnő a szobájába vitte. A nővér bejött az ebédlőbe és közölte, hogy gyorsan menjek a szobámba, mert ez a férfi gyanús ember. Fél óra múlva távozott az illető. Erdős akkor a szobámba jött és azt mondja nekem, gyanús, hogy ez az autóbusz kalauz, aki egyébként egy éve nem volt nála, épp most jelent meg, amikor én lelkigyakorlatot kezdek nála. Ez a kalauz Erdős állítása

[107] Puchovszky István rk. lelkész, csolnoki rk. plébánia. Ipolyság, 1932. augusztus 24. fn.: „Pálos Pál” 1961. december 15. gazdasági terhelő ÁBTL – 2.2.2. – 201032 M-18504.
Puchovszky István 1962-1969-ig egyházi szolgálaton kívül – In: Beke Margit: Az Esztergomi (Esztergom-Budapesti) főegyházmegye papsága 1892-2006. Szent István Társulat Budapest, 2008. 609-610.

[108] Adta: „Pálos Pál” fn. ügynök, vette: Farkas Ferenc r. fhdgy. Idő: 1962. január 19. ÁBTL 3.1.5. O-12224. 208-210. 1962. január 19. M-18504. 101-105.

szerint két évvel ezelőtt azt mondta neki, hogy őt Erdős megfigyelésével bízták meg. Erdős az elbeszélés kapcsán állította nekem, hogy meggyőződése, ez az ember spicli. Szólt is a kerület papjainak, hogy óvakodjanak tőle. Erdős tudomása szerint Kurucz Károly nagysápi, Szuchy Béla máriahalmi plébánoshoz, sőt a bajnai és a szomori paphoz is gyakran eljár. Most már azonban megválogatják témáikat és szavaikat, ha az illető megjelenik, pedig az provokálja a reakciós jellegű beszélgetést.

A beszélgetés folytatásakor Erdős említette azt is, hogy állandóan ellenőrzik őt. Álnéven kell leveleket írnia, házkutatás is volt nála, amiről már előző alkalmakkor is beszélt. Ő, mint mondotta, megbízható embereknek elmondja ezeket, hadd lássák, milyen a vallásszabadság Magyarországon. Nem fél senkitől, mert államellenes dolgot nem tesz, viszont híve sohasem lehet egy rendes ember sem ennek a rendszernek, mert ateista és hazug. Az a szomorú, mondja, hogy az emberek nem eszmei meggyőződésből reakciósok, hanem anyagias érdekből és önzésből. Csak akkor szidják a rendszert, ha az érdekeikhez nyúl, egyébként kezdenek megbarátkozni vele.

Említette még, hogy most óvatosabb és több tanítványát kérte, ne levelezzenek vele és ne is látogassák őt, mert az most bajt jelenthet. Elmondta egyébként azt is, hogy velem kapcsolatban is érdeklődtek nála a nyomozók, akik meggyőződése szerint tatabányaiak. Ezek ketten karácsony előtt jártak nála, előzetes értesítés vagy bejelentés nélkül.

Tud arról is, mondta, hogy a papok között is sok a spicli. Ez rengeteget árt az egyháznak, de a komoly papok, ha elvhűen, szerényen élnek és dolgoznak, meg tudják menteni az egyház becsületét és a híveket is.

Elmesélte, hogy aposztáziámról rengeteg variáció terjedt el. Ő a komoly részleteket Únyon hallotta Miklós napkor, amikor a kerület barátainak utolsó összejövetele volt. Nagy Miklós únyi plébánost gratulálták meg. Ezen a névnapon Szabó püspök, Rédei József, Szuchy Béla, Csermely András és Erdős vett részt december 6-án vagy a körül, a napra pontosan nem emlékszem.

Két vagy három évvel ezelőtt szintén egy területi összejövetelen az „Acta Apostolicae Sedis” egyik ellenforradalom utáni példányát hozta, amely vagy kerülő úton vagy elnézésből jutott hozzá. Francia nyelvű kiadás volt. Ebből a hivatalos közlönyből felolvasta név szerint a kiközösített magyar papok listáját.

Esztergom, 1962. január 19. Pálos Pál

Értékelés: Kapcsolatom feladata volt, hogy keresse fel dr. Erdős Mátyás epöli plébánost. A lehetősége meg lett volna, mivel papnövendék korában Erdős lelki-vezetője volt. A kormányzó utasítására azonban kapcsolatunknak egy hétre kellett kimenni dr. Erdőshöz lelkigyakorlatra. A munkánkat ez megkönnyítette, mert egy hétig legálisan tartózkodhat ügynökünk Erdősnél. Mélyrehatóbban tanulmányozhatja magatartását, kapcsolatait.

Megjegyzés: Kapcsolatom jelentése operatív szempontból értékes. Megállapítottuk a jelentésből, hogy kapcsolatunkhoz bizalmas Erdős. Ezt bizonyítja a jelentésnek az a része, ahol Erdős elmondja a buszkalauz szerepét és felhívja a figyelmet, hogy vele vigyázni kell, mert »spicli«. A fent jelzett kalauz valóban az ügynöke volt a komáromi politikai kirendeltségnek. Operatív szempontból figyelemre méltó, hogy Erdős tud arról, hogy őt figyelés alatt tartják és ezt a feldolgozása során figyelembe kell vennünk. Erdős mindemellett a neki megbízható egyének előtt ellenséges kijelentéseket tesz. Figyelemre méltó Erdőssel

kapcsolatban az is, hogy külföldi kapcsolatokkal rendelkezik és erősen németbarát. Szükségesnek tartom az ilyen irányú tanulmányozását.

Intézkedés: A jelentést kigépelni. Egy példányát Erdős anyagába elhelyezni. Intézkedni a lebukott buszkalauz ügyében.

Feladat: Kapcsolatomnak feladatul adtam, hogy továbbra is tanulmányozza dr. Erdőst, és a beszélgetések során állapítsa meg a jelenlegi politikai arculatát. Ez nem ütközik nehézségekbe, mivel Erdős szeret politizálni és általában ő a kezdeményező ezen a téren.

Feladatául adtam még Szeifert Ferenc pilisszentléleki plébános jellemzését.

Farkas Ferenc r. fhdgy. s.k.

Másolat hiteléül:

Tatabánya, 1962. január 22.

Adta: „Pálos Pál" fn. ü.

Vette: Farkas r. fhdgy.

Idő: 1962. jan. 26.

Tárgy: Dr. Erdős Mátyás ügye

J e l e n t é s[109]

„Pálos Pál" fn. ügynök az alábbiakat jelenti:

Dr. Erdősnél 1962. január 26-án, reggel fejeztem be lelkigyakorlatomat. Ott tartózkodásom alatt még a következő kijelentések hangzottak el részéről az étkezések utáni beszélgetések alkalmával. Ilyenkor ugyanis beszélgettünk, egyébként teljes csendben, imádsággal és elmélkedéssel kellett töltenem az időt. Ezekhez az imádságokhoz és elmélkedésekhez ő adott általa összeállított anyagot, napjában háromszor.

Múlt pénteken, január 20-án, miután este hét órakor visszaérkeztem hozzá, azt mondta a vacsoránál, hogy másnap, szombaton módosul a napirend, mert ő délelőtt Nagysápra megy a plébániára, disznótoros ebédre. Kurucz plébános egy levélben hívta meg őt. A levelet személyi postával küldte, éspedig az epöli párttitkárral, aki éppen Nagysápon járt. Megjegyzésemre, hogy ily szolgálatkész párttitkár van a faluban, egy igen fölényes és becsmérlő hangú véleményt mondott a község vezetőiről. Szerinte mind tudatlan, rosszul képzett emberek, akik alapjában utálják a rendszert. Neki ezért is könnyű Epölön a dolga – mondta –, mert ott rázza át őket, ahol akarja.

Szombaton délelőtt valóban elment és kb. délután 5 órakor jött vissza. A vacsoránál azzal kezdte a beszélgetést, hogy kevesen voltak, de jól elbeszélgetek. Kinn volt az ebéden Esztergomból Meszlényi Antal kanonok, a szomori plébános, Kirhoffer, aki ferences barát

[109] Adta: „Pálos Pál" fn. ügynök, vette: Farkas r. fhdgy. Idő: 1962. január 26. ÁBTL 3.1.5. O-12224. 215-218. 1962. január 26. M-18504. 116-122.

egyébként, átvette őt az egyházmegye és az Egyházügyi Hivatal működési engedélyt adott neki. Jelen volt még László, bajnai plébános, dr. Erdős és a házigazda.

A házigazda, Kurucz plébános felhívta a figyelmünket arra, hogy a zsámbéki kalauz járt nála a héten – ugyanazon a napon, amikor Erdősnél is volt – és kérdezte, hogy mikor lesz a disznóölés, szép-e már a hízó. Erre elhatározták, hogy még óvatosabbak lesznek vele szemben, mert bizonyos, hogy spicli. Meszlényi kanonok azt mondta, hogy egy korábbi alkalommal őt is felkereste, de röviden túladott rajta és azt is megmondta a portásnak, hogyha még egyszer jön, fel ne engedje a lakásába, hanem mondja neki azt, hogy Meszlényi nincs itthon.

Mint érdekességet megtárgyalták azt is, hogy a Kalocsai egyházmegye élére, elhunyt Grősz József helyébe Bárd segédpüspököt nevezte ki Róma, az állam azonban nem engedi működni és máris egy kis faluba száműzték. Az Egyházügyi Hivatal pedig Várkonyi Istvánt választotta meg a káptalannak, mert az békepap. Erdős minden témát és minden alkalmat megragad arra, hogy kritizálja a rendszert így aztán a szó megint a rendszer kritizálására terelődött. Fölényesen arról kezdett beszélni, hogy ő mennyire kiismeri és félrevezeti az állami embereket.

Elmesélte, hogy amikor a Mindszenty elleni nyomozás folyt, ő azért vallott az elrejtett aktákról azonnal, mert akkor az állami emberek megjelentek Esztergomban. Fábián János volt aulistának, akit magukkal hoztak, volt ideje megsúgni Drahos, akkori egyházkormányzónak, hogy ne tagadjanak semmit, mert az államiak mindenről tudnak. Drahos ezt még időben közölte velem és én – mondja Erdős – ezért vallottam, nem pedig a szép szemeikért, vagy félelemből. Higgyék ők csak ezt – folytatta –, hogy félek tőlük és őszinte vagyok. Brückner, szemináriumi rektor és Vajda, filozófia tanár, akik szintén részesei voltak a titoknak, mivel Drahos őket nem tudta már értesíteni, tagadtak és ők rosszabb megvilágításba is kerültek. Ezzel kapcsolatban kifejtette, hogy így kell félrevezetni ezeket az államiakat.

Más alkalommal arról beszélt, mennyire ismeri az eszközeiket. A faluban ugyanis van egy volt ÁVÓS, aki Tatabányán dolgozott és ez bizalmasan sok mindent elbeszélt neki. Tőle tudja, hogyan bontják fel a leveleket – elektromos tűvel, gőzöléssel, stb. Értek én a kém- és spicli-elhárításhoz is – mondta. Kedves vagyok hozzájuk, kínálom őket, de minden szót megfontolok és mindenféle listát, levelet, mihelyt már nincs rá szükségem, azonnal elégetek – magyarázta nekem.

Tud arról is, hogy egy epöli lakost is megbíztak a figyelésével, de hát a jó ember bocsánatkérések között árulta el ezt neki. Ilyenek az ő embereik – mondta Erdős. Beszélt a házkutatásról. Keskeny diafilmeket találtak nála. Mondta, hogy külföldről van. Ezzel be is érték, de arra már nem tudtak rájönni, hogy sokszorosítottam is ezeket a filmeket – magyarázta fölényesen.

Amikor egyik étkezésnél azt kérdeztem tőle, hogyan jön ki anyagilag Epölön, így felelt: Epöl kis falu, helyi forrásokból nem sok pénzem van, de jó barátaim sok pénzzel támogatnak és külföldről is kapok dolgokat IKKA útján, szentmisékért. Egyébként meg is győződtem róla, hogy valóban van pénze, mert egy tanítónő jött hozzá, akinek meghalt az édesanyja, egy bizonyos Dóra néni. A tanítónő panaszolta, mily sok kiadása van a temetéssel kapcsolatban, mert Pestről kell hazaszállíttatnia a halottat. Erdős minden további nélkül 3000.- Ft kölcsönt kínált neki, de a tanítónő csak ötszáz Forintot fogadott el. Mivel Epölön nincs rendes halottasház, csak egy deszka-tákolmány, megegyeztek abban is, hogy a templomban ravatalozzák fel a halottat. Erre én közbeszóltam, hogy ehhez a tanács és a körzeti orvos engedélye kell. Erdős erre azt mondta, itt sokkal tájékozatlanabban a vezetők, sem hogy erről

a rendeletről tudnának. Azt mondta, nem hívom fel a figyelmüket arra, hogy az ő engedélyük kell, így legalább akkor ravatalozok a templomban, amikor akarok.

Mikor a tanítónő távozott, dicsérte őt. Azt mondta, igen vallásos nő, mindig jár templomba, a feltűnés elkerülése végett más falvakba. Sőt, a hittanosokat, illetve a hittanra be nem íratott tanulókat is beengedik a hittanórára. Így mindenki, még a párttitkár gyerekei is bejárnak órára.

Az a véleményem – ott tartózkodásom alatt alakult ki bennem –, hogy házvezetőnőjét minden bizalmas dologba beavatja, sőt, közösen beszélnek meg dolgokat. Mindig az apáca jár például postára, jóban van a postásnővel és sok mindent kiszed belőle.

Említette Erdős, amikor kérdeztem, tudja-e a házvezetőnő a velem történt dolgokat, hogy talán nem. Habár, amikor kiléptem – mondta – éppen az esztergomi ferenceseknél végzett több apácával lelkigyakorlatot és ott a pap, aki prédikált nekik, mondta, hogy egy plébános otthagyta a plébániáját egy nő miatt. Sokat beszélgetnek, sőt, mintha ott-tartózkodásom alatt óvatosabbak lettek volna.

Erdős, amint meggyőződtem róla, állandóan hallgatja a külföldi adásokat és állandóan a rendszer változásában bizakodik. Beszélt egy alkalommal arról, hogy az ő célja az, amikor papokat próbál irányítani és összefogni, hogy így védje az egyházat a rendszerrel szemben, mert szerinte az erő az összetartásban és az egységben van. Arról is meggyőződtem, hogy papok és a hívek felé állandóan rombolja a rendszer tekintélyét és a kialakult jó véleményeket a rendszerről. Ezt tudatosan és megfontoltan csinálja, mert szerinte a legnagyobb veszély, hogy a nem egészen tisztán látó emberek bedőlnek az örökös propagandának, és elhiszik, hogy egy-két újítása jó a rendszernek, pedig szerinte minden rossz és minden csalétek, mivel istentelennek, ateistának vallja magát a rendszer, és nem tiszteli az emberi jogokat.

Esztergom, 1962. január 26. Pálos Pál

Értékelés: Kapcsolatom feladata volt dr. Erdős Mátyás jellemzése, tanulmányozása. Feladatát végrehajtotta, egy hétig tartózkodott Erdősnél lelkigyakorlaton. Ezen idő alatt több olyan témát vetett fel Erdős, amin keresztül megállapíthatjuk politikai arculatát, valamint a községben kifejtett tevékenységét. Erdősnél figyelembe kell venni, hogy ellenséges aknamunkájára a községben felhasználja a hivatalos és állami szerveket is. Szerinte ezek az emberek nem elég jártasak az állami ügyek intézésében és így könnyű őket félrevezetnie. A jelentés foglalkozik azzal, hogy legutóbb is a községi párttitkár hozott részére levelet az únyi paptól, mert postán nem leveleznek. Tudomásunk szerint a leveleket ellenőrzik. Erdős beszélt arról is, hogy egy volt ÁVÓS-tól tudja a levelek felbontásának módszereit. Az elektromos tű használatát, valamint a gőzölést.

Megjegyzés: Erdőssel kapcsolatban figyelembe kell vennünk azt, hogy az ellenséges tevékenységét a legnagyobb óvatossággal végzi. Tisztában van azzal, hogy őt figyelik és ezért állandóan ellenőrzi környezetét. Magatartásából azonban az tűnik ki, hogy mindenhol és mindenütt kritizálja a rendszert, a számára megbízható egyének előtt. Van azonban egy gyenge oldala, hogy önteltség van benne és úgy véli, ő mindent tud ellenőrizni maga körül. Ezt a gyengeségét ki tudjuk használni.

Intézkedés: Epöl községben ellenőrizni, ki van olyan személy, aki az ÁVH-tól szerelt le. Párttitkárra vonatkozólag tájékoztató jelentést küldeni a megyei pártbizottságnak. Ellenőrizni a levélkihordót.

Feladat: Kapcsolatomnak feladatául adtam a ferences gimnáziumban levő ismerőseinek a jellemzését. Elmondása szerint a tanulók között is van már tanítványa. Feladatul adtam, hogy adjon jellemzést azokról a papokról, akik női kapcsolatokkal rendelkeznek. A lehetősége meg van, mivel szóban már beszámolt arról, hogy több ilyen papot ismer.

Farkas Ferenc r. fhdgy.

SZÉKELY TIBOR

1957-1961

„KISPAPLÁZADÁS"

A RÓMAI KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR ÉS
A KÖZPONTI SZEMINÁRIUM KISPAPJAI NAPLÓJA
A FORRADALOM BUKÁSÁTÓL
A KISPAPLÁZADÁS FELSZÁMOLÁSÁIG

Kézirat 2011. **ISBN 978-963-88589-4-8**

http://mek.oszk.hu/09500/09579/
3.8.1. sz. melléklet (402-407. oldal)

Vas Megyei Tanács V.B.
Művelődési Osztály
Egyházügyi előadójától

Szigorúan titkos
002-6/1958.
Tárgy: kispapok nevelésével kapcsolatos gondolatok, javaslatok.

Művelődési Minisztérium
Egyházügyi Hivatala
Madai András elvtársnak

A szeminárium mindig féltve őrzött területe volt az egyháznak. Különösen féltve őrzik ezt a Megegyezés óta a püspökök. Az állam részéről történt ugyan néhány nagyon fontos intézkedés a szemináriumok életét illetően, azonban ezek főleg adminisztratív jellegűek voltak. Gondolok itt egyes szemináriumok megszűntetésére, összevonására, stb. Azonban, a szemináriumi légkör megvál-toztatása nem történt meg. Igaz, hogy több vezető beosztású tanár le lett vált-va, azonban a helyükbe nem kerültek megfelelőek, olyanok, akik a szemi-náriumi hangulatot meg tudták volna változtatni. Tapasztalatból ismert tény, hogy a fiatal papok a legvadabb reakciósok. Az utóbbi 6-8 év alatt annyi rendszer ellenes kispap került ki az ország területére, hogy szinte 20-30 esetleg 40 évre is alaposan el vagyunk látva rossz minőségű papokkal. Szerintem azért nem sikerült mind eddig megfelelő tanári garnitúrát kialakítani, mert az erre alkalmas békepap kevés. Másrészt azok a békepapok, akik erre alkalmasak volnának, nem vállalják a tanárságot, mert ez igen nagy lekötöttséget jelent, mert mindig szem előtt kell lenniük, ami pedig a legfontosabb, itt sokkal kevesebb anyagiakban részesülnek, mint egyébként. Másik alapvető hiba véleményem szerint a tanári karnál az, hogy a legtöbb teológiai tanár nem tartja élethivatásának a tanárkodást, hanem csupán ugródeszkának egy jó dotációjú plébánia, vagy rang, beosztás felé.

A fent leírtakon feltétlenül változtatni kell. A tanárságra alkalmas békepapot, lojális magatartású papot be kell vinni a szemináriumba. Ha másképp nem megy akkor úgy, hogy tanársága mellett meghagyni neki plébániáját. Kiköt-ném, hogy csak olyan pap lehet teológiai tanár, aki legalább 5-6 vagy inkább több évig kint volt a pasztorációban. Tehát ismeri a valós életet, nem csak el-méletileg képzett, hanem gyakorlatilag is tud eligazítást adni.

Kispapok felvételéről: A szombathelyi egyházmegyében, de általában minden egyházmegyében u. n. „opus vocationis” működik. Ez a szervezet papjelölteket toboroz. Tudtommal ez nem megengedett szervezet. E szervezet élén rendsze-resen nagyszervezőkészségű nagyon reakciós pap áll. {...}

Az utóbbi évben szervezték meg a „késői hivatások” mozgalmát. Ezek számára megszervezték az előkészítő kurzusokat. Itt átgyűrnak pappá olyan anyagokat, akikből egyébként nem lett volna pap. Más körülmények között szóba se álltak volna velük. De most ezek a „késői hivatások” nagyon alkalmasak az egyház-nak, mert rendszerint reakciós alakokról van szó.

Javaslatok a felvételhez:

1. A papnak jelentkezőnek legyen humán tagozatú érettségi bizonyítványa. Akinek nincs érettségije, nem lehet pap.

2. A concursus, vagyis a felvétel pontos idejében jelentkezzenek. Aki elmu-lasztja a pontos jelentkezést, azt később fel venni nem lehet, legalább is abban az évben.

3. Megszűntetni az előkészítő tagozatot.

4. Aki pap akar lenni, az már az iskolában jelentkezze. Negyedik osztályban úgyis közölni kell a tanárokkal, hogy milyen pályára akar menni az illető diák. Ne szégyellje, ha pap akar lenni. Így le is lehet beszélni sokat.

5. Az egyházi gimnáziumokat újabban mindenütt kisszemináriumnak nevezik. Esetleg kikötni azt, hogy csak innen kerülhetnek ki kispapok. Persze itt is változtatni kellene a tanári karon.

6. A felvételi vizsga tanárait, engedjék meg, hogy az egyházügyi előadó javaslata alapján állítsa össze a püspök. Nem ártana jelen lenni nekünk sem a felvételen.

7. A felvételi vizsgán ne csak ének és latin kérdezés legyen. Hanem pl. ilyenek is: miért akar pap lenni? Milyen szempontok vezették eddig, hogy kialakult a hivatása? Hogyan képzeli jövőbeni papi életét. Minden jelentkezővel részletes önéletrajzot íratni.

8. Korlátozni kellene a reakciós származásúak felvételét. Persze korlátozni kellene a munkás és parasztszármazású gyerekek felvételét is. Az az illető, aki nem tud megbarátkozni a szocializmus kereteivel, azt felvenni nem szabad. Sőt ezeket most kell kirakni a szemináriumból.

Szemináriumi élet: a napirendet nem akarom végig felsorolni. De ezen is kell változtatni. Jelenleg pl. tilos a kispapoknak politikai előadást meghallgatni, politikai és más újságokat, könyveket olvasni, kivéve katolikus lapokat.

A napirendhez javasolnám:

1. Ebéd után újságolvasás. A kispapok felváltva ismertessék a sajtót a legfontosabb bel és külpolitikai eseményeket

2. A szeminárium önképzőköreiben ú. n. magyar iskolákban foglalkozzanak politikai kérdésekkel. A Horthy időben itt mindig politizáltak. Megtanították tisztelni a református államfőt. De most csak gyalázni tanítják a kormányt. A Magyar Iskolák foglalkozásaira írjon ki pályatételeket a Katolikus Bizottság. Pl. a Béke mozgalom fontosságáról. A szövetkezeti élet, gazdálkodás előnyeiről, áldásairól, stb., a jó tételeket jutalmazni is lehetne. Felolvasni minden kispap-nak. A magyar iskolákon tartson előadást haladó

szellemű vidéki pap fontos gyakorlati kérdésekről, pl. a békemunkában való részvételről, az állami szervekkel való érintkezésről, stb.

3. Nem ártana esetleg kirándulni vinni a kispapokat, tsz-be, gyárba, az őszi vásárba, esetleg megmutatni nekik a parlamentet, stb.

4. Meg kellene engedni, hogy eljárhassanak moziba.

5. Nagyobb szabadságot kellene biztosítani a kispapoknak. El kell hagyni a középkori terrorokat, a normális és nem álszent dolgokra, szemforgatásra kell tanítani őket.. Legyen pl. hetenként 2 fogadó napjuk stb.

6. Nagyon fontos volna, hogy a Hivatal munkatársai, elsősorban a vidékiek, a saját egyházmegyéjük kispapjait rendszeresen látogassák a szemináriumban. Ismerkedjen, foglalkozzon velük.

7. Meg kellene próbálni azt, hogy esetenként képzett elvtárs tart politikai tájé-koztatót egy-egy szeminárium összes kispapja számára.

Tantárgyak: úgy tudom, két új tantárgy van bevezetve pár éve. A politikai gazdaságtan és az alkotmánytan. Ezek jók is, azonban azon múlik minden, hogy hogyan adják le, hogyan keltik fel iránta az érdeklődét. Az érdeklődés felkeltése általában rossz. Úgy tudom, hogy Pesten Kecskés professzor minden lélek nélkül, szárazon ad csupán elméletet, megbeszélés, egyebek nincsenek.

Ami az alkotmánytant illeti, azt csupán ismertetik, megmutatják. Mi lenne, ha azt is úgy kellene tudni minden kispapnak, mint a codexet és úgy is vizsgázni belőle?

Azt javaslom, hogy az említett két tantárgyat, a polgazd és alkotmánytant nagyon meg kellene követelni. Szabályszerű vizsgát követelni.

A szociológia órák keretén belül alaposan meg kellene tárgyalni, megmutatni a kapitalizmus és a szocializmus közötti különbséget. A szoc. fölényét, legyőzhe-tetlenségét, azt, hogy egyedül a szoc. az emberiség jövője.

Javaslom hetenként felolvasni egy órában, ha többre nem tellik u. n. gyakor-lati dolgokról c. előadást. Ennek keretében pl. ilyen kérdésekről kellene tartani előadásokat: állami szervekkel való érintkezés, tanácsokkal való kapcsolat-tartás, miben segíthet a pap a községfejlesztésben, egyházügyi hivatal szerepe, Megegyezés fontossága, államigazgatásunk felépítése, tanácsrendszerünk előnyei, békemozgalom szerepe általában, békepapi bizottságok szerepe – fontossága, stb. Egyházi vonatkozású kérdéseket is felvetni pl. ilyeneket: hitoktatás, magatartás az iskolában, a pedagógusokkal való viszony, műemlék védelem, egyházmegyei hatóságokkal való érintkezés, plébánia helyes vezetése, költségvetések, számadások, gyűjtés kérdése, enge-délyek kérése, okmányok kiállítása, stb. – . Ezek és sok más hasonló kérdés olyan, amiről a teológus nem hall, viszont az életben rendszerint találkozik velük és sokszor akarata ellenére is elcsúszik, rajtuk mivel ezekről nem hallott.

Ha már tanítják a marxista tanokat, általában a materialista filozófiát, akkor azt úgy tanítsák, hogy ez maradjon meg elméleti, síkon. Vagyis azt megértetni, hogy köztünk kibékíthetetlen ellentétek vannak, azonban azt nem engedjük meg, hogy ebből kifolyólag olyan reakciós politikai munkát végezzen egy pap is, ami népi hatalmunk ellen irányul. – Bebizonyítani, hogy államunk biztosítja a vallási és lelkiismereti szabadságot, ezek gyakorlásához biztosítja az anyagi feltételeket is, azonban azt értse meg minden pap, hogy a munkásosztály politikai hatalmából nem adunk senkinek sem.

Feltétlen tisztázni kellene a forradalom és ellenforradalom kérdését.

Feleslegesnek tartom tanítani a cosmológiát, a sok keleti nyelveket. Nincs semmi gyakorlati lehetőségük. E helyett lehetne beállítani orvos által tartott órákat, az élet problémájáról, nehézségeiről sexuális vonalon is.

Felül kellene tüzetesen vizsgálni a tantárgyakat, és ami idejét múlta – ilyenek vannak – azokat kihagyni, illetve mással helyettesíteni.

Feltétlenül fontosnak tartom felkészíteni a kispapot az államesküre. Tanítani, magyarázni az államesküt jelentőségét, fontosságát, abból fakadó kötelessége-ket. – Felszentelés előtt kellene letenni az államesküt, ugyanúgy mint a következő három esküt:

1. Antimodernista eskü = hűség az egyházhoz, hiszekegy, hitágazatok, küzde-lem a modernizmus ellen.
2. Hűségeskü az egyházmegyéhez, püspökhöz.
3. Cölibátus = a papi hűtlenség eskü.

Ezen esküket szövegét a kispap saját kezűleg írja és ő olvassa fel aszentelése előtti napon. Ekkor legnagyobb az ünnepélyesség. Ezután kerülnek másnap szentelésre.

A gyakorlatban az a helyzet, hogy sokszor két és múlva teszi le a kispap az államesküt, mert pél szentelése után még mindig tanulmányokat folytat, közben rendszeresen pasztorál. Így aztán még inkább csökken az államesküt jelentősége.

Az államesküt akkor volna jelentősége, ha az említett három eskü után közvetlen, abban az ünnepélyes hangulatban a püspökkel az élen átvonul-nának a Megyei Tanácsra és ott szintén ünnepélyes keretek között letennék az államesküt. Aki erre nem hajlandó, azt nem engedni szentelni.

Nagyon fontosnak tartom a káplánvizsgák és a plébánosvizsgák kérdését.

A káplánvizsga anyaga a dogmatika, moráli, pasztorális. Kb. ez az anyaga a plébános vizsgának is. Kellene ezeket bővíteni a fent leírt tárgyakkal. A Megegyezést is felvenni vizsgaanyagnak, a hitoktatási végrehajtási utasításokat, a 22. Elnöki Tanácsi rendeletet stb. Adni kellene néhány jól átgondolt vizsgatételt. Azok a káplánok, plébánosok, akik nem tudnak megfelelni ezeknek a követelményeknek, azokat szelektálni, vagy legalább is nem adni nekik önálló plébániát.

Káplán és plébános vizsgáztatónak javasolnám a szombathelyi egyházmegyében: Dr. Bosnyák Károly volt teológiai tanárt, jelenleg Zalaegerszeg I. plébánosát, Schmidt József volt tanárt, jelenleg kámi lelkészt, Dr. Varjas Győző püspöki titkárt, és hogy maradjon a régiek közül is Dr. Kappel János kanonokot. Ki kellene ejteni Sághi Elek kanonokot, aki többszörös börtöntöltelék, Géfin Gyula volt rektort és kirúgott vikáriust, Radványi Mihály rend-kívül reakciós karnagyot, Szabó Elek lógó, csavargó, reakciós volt ferencest.

Tanárokról és elöljárókról: A papnevelés csak akkor jó, ha jók a tanárok. Az alapvető hiba az, hogy rossz volt eddig és most sem jó a tanári kar.

Nagyvonalakban vegyünk egy-két szemináriumot: Budapest, itt a rektor Potyondi Imre békepap, jó indulatú, de tehetetlen, tekintélye kicsi, nem tud irányítani.

Spirituális Papp Imre, nem reakciós, de sokszor képtelen pozitív irányban dolgozni, kicsit gyenge is erre. Pedig óriási szerepe van a spirituálisnak.

Prefektusok: Fábián János, Mindszenty neveltje, Takács Nándor kármelita, Verner tanítvány, Félegyházi közismert reakciós. A tanári kar úgy szólván mind régi típusú, reakciós pap. Artner Edgár a régi világ autós papja. Kecskés Pál, Bánk József, Zemplén György cisztercita, Radó Polikárp bencés, stb. Haladó szellemű tanárról nem tudunk.

Győrben Pintér Gyula rektor részeges, öregember, tekintélye nincs. Esztergomban Csányi György angyalföldi gyerek, a reakciósságáról volt híres mindig a szemináriumban.

Egerben Surányi Imre, legnagyobb agitátor volt a békegyűlés ellen annak idején.

Csanád Béla Szegeden, reakciós papköltők legjobb barátja, vezetettje.

Teológiai tanárnak csak olyan papot engednék, aki valami pozitív dolgok sorozatát hajtotta végre a felszabadulás utáni években. Legyen az illető tanárban lelkesedés, áldozatvállalás a rendszer mellett.

Jó hírnévben álljon, tekintélye legyen a püspök előtt is. Tudjon nevelni, de meggyőződéssel és meggyőzően.

Gondolkodás nélkül ki tudja tenni azokat a szemináriumból, akik nem méltók arra, hogy Hazánkban papok lehessenek.

Teológiai tanárok beállítására javaslatot kellene kérni a megbízottaktól. Persze kikötni azt, hogy ne legyen önző a megbízott. Természetesen nem szívesen ad el az ember jó papot. Viszont ha változtatni akarunk a szemináriumi életen, akkor le kell, hogy mondjunk néhány rendes papról.

Én a magam részéről javaslom a következőket:

Dr. Bosnyák Károly Kalotaszeg I. plébánosát, volt teológiai tanárt. Bár őbelőle legszívesebben vikáriust csinálnék. Viszont kiváló rektor lenne belőle.

Dr. Pfeiffer János somogyvári plébános, Somogy megye béketitkára. Igen használható ember jelenlegi beosztásában. De mint volt teológiai tanárt, legjobban ajánlom rektornak.

Dr. Varja Győző szombathelyi püspök titkárát, akit már el akartak vinni, igen képzett pap és mindenre használható.

Schmidt József dr. kámi lelkészt, aki szintén tanár volt. Bár javasolva van segédpüspöknek részemről, a szombathelyi egyházmegyébe.

Kovács Tibor veszprémi püspöki titkárt ugyancsak javaslom tanárnak. Bár neki nincs doktorátusa, de még azt is meg lehetne csinálni, ha feltétlen fontos a teológiai doktorátus, hogy elengedni egy éves tanulmányi szabadságra, és utána beállítani Pesten tanárnak.

Ezek mind nagyon fontos emberek az egyházmegyékben, de ha kell, lemondunk róluk. A későbbiekben aztán tudnánk ajánlani egy-két fiatal papot még.

Véleményem szerint a teológiai tanárokat bizonyos próbaidőre kellene alkalmazni. Meg kellene hallgatni állam részről is néhány órájukat, a kispapok feleleteit és ha elfogadható csak ezután engedni véglegesíteni őket.

Készült 2 példányban
Gépelte: Prazsák
1 példány megküldve a Hivatalnak,
1 példány marad.

Szombathely, 1958. november 25-én.

Elvtársi üdvözlettel

Prazsák Mihály s.k.

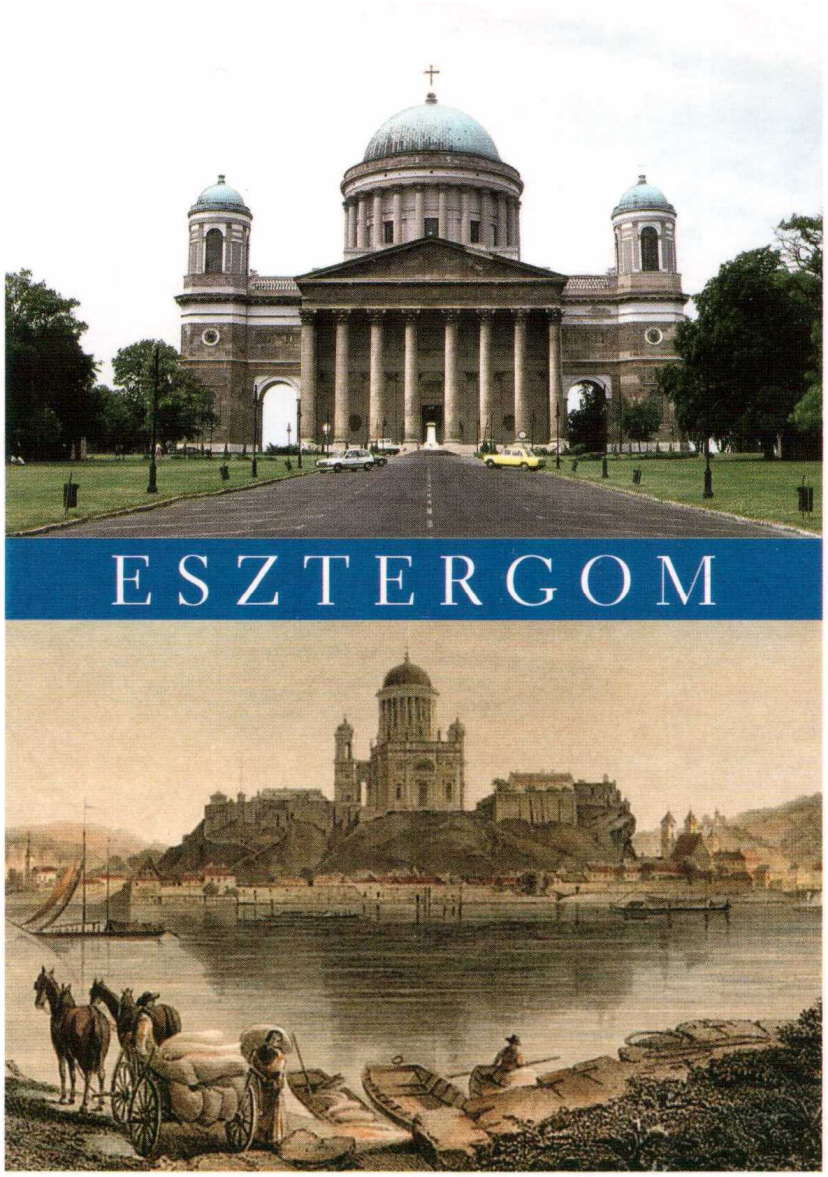

Esztergom, Főszékesegyház
(Fotó: Kovács László)

Levelezéseim Erdős Mátyással (1985-2003)

Kedves Gábor!
Örültem annak, hogy megismertelek. A Bazilikában ministráns ruhában összeszedetten imádkoztál a szentáldozás után. Hallgassa meg Jézus buzgó imádat! A fatimai Szűzanya vezéreljen! Szeretettel Krisztusban testvéred, Mátyás.
Esztergom, 1985. június 17.

A szép tájakról küldött üdvözleteit hálás örömmel olvastam. Szép a világ, csak az emberek lennének jobbak! Kezdjük magunkon! A sötétben a kis mécs is sokat jelent. Szeretettel Mátyás.
Esztergom, 1985. augusztus 10.

Most jöttem haza egy hónapos zarándokutamról. Rómában ünnepeltem 50 éves papi jubileumomat. Kértem a Szentlelket: „tégy minket is Neked szentelt örök áldozattá" (III-IV. kánon és számtalan felajánló imában). Szeretetből áldozattá lenni! Erre tanít és ad erőt Krisztus a szentmiseáldozatban. Szeretettel: Mátyás.
Esztergom, 1985. november 16.

Itt tartok lelkigyakorlatot. Innen üzenem:
Bízzuk
Újra
Életünket
Krisztusra!
Leányfalu, 1986. január 2.

Kedves Gábor!
Köszönöm névnapi mementóját! Sikerült megtörni a jeget. *József-Sándor-Benedek*, nem hozta a meleget! Most a *Gábor* hozza a szív melegét, a szeretetet!
Alleluja! Mátyás
Esztergom, 1986. február

Gratulálok a sikeres vizsgához! Ma kaptam vissza kölcsönből: „Treben – Gesundheit aus der Apothekegottes"; természetes recepteket tartalmaz. „Fűben-fában" van az orvosság – mint vízivárosi káplán, minden reggel 7-kor misézem a Vízivárosi templomban, a Palota mellett. A viszontlátásra! Mátyás
Esztergom, 1986.

Köszönöm kedves névnapi megemlékezését. A napokban beszéltem egy kolleganőjével. Mire lapom megjön – megjön az új ordinárius is. Szeretettel: Mátyás.
Esztergom, 1986.

Az ünnepeket (13-22-ig) itt töltöm a szanatóriumban, mint öreg orvos, itt „rendelek" két lelkigyakorlaton. Bárcsak minél több ilyen szanatórium volna. Sanandi multi sunt, sanatores et sanatoria desiderantur (latin lecke!). [Sok a beteg, a gyógyítókból és a szanatóriumokból kevés van.] Örülök a szép kirándulásnak. Zarándokúton vagyunk. Adjon a Föltámadott sok erőt-örömöt a jóra! Alleluja! Mátyás
Leányfalu, 1987.

Örülök, hogy sikeresen befejezte a tanévet – egy lépéssel közelebb van céljához. Augusztus 13-ig itthon vagyok, az Amerikában tartózkodó Cséfalvayt helyettesítjük, lehet, hogy az 5 órára a Szent István kápolnába osztanak be, de ez nem akadálya a kedves találkozásnak. Szeretettel *frater in Christo* Mátyás.
Esztergom, 1987. július 23.

Ma, szeptember 2-án kaptam meg levelét. Nem tudom, válaszom eléri-e még. Jöhet. Prohászka van. Szeretettel: Mátyás.
Esztergom, 1987. szeptember 2.

Kedves Gábor!
Itt vagyok Leányfalun, lelkigyakorlatot adok (talán már huszadszor 4 év alatt – jó az öreg a háznál). A két előadás között írom e sorokat. Úgy látom, egy lelkes társaság van itt, tanult, egyszerű emberek vegyesen. Egymáson épülnek. A tanult ember az egyszerű hívő buzgóságán, az egyszerű ember a tanultak öntudatos hitén. Még külföldről (USSR) is vannak. A végső dolgokról (halál, ítélet, tisztítótűz, mennyország, pokol, feltámadás) tartok előadást. Vegetálok, ahogy egy 80 éveshez illik. Az étkezések alatt hanglemezről Medjugorjéről hallunk. A Mária-évben a levegőben van: Szűz Mária valami jelét fogja adni, hogy édesanyánk. Én bízom abban, hogy végül is szeplőtelen Szíve fog győzni! Csak mi tartsunk ki! „Tegyétek meg, amit Fiam mond" – mondotta a Kánai menyegzőn. Ez a lényeg. 2000 üdvözlettel és sok szeretettel: Mátyás.
Leányfalu, 1987. október 17.

Gratulálok a sikeres befejező vizsgákhoz! Istennek is adjunk hálát! Július utolsó szombatját leszámítva, előreláthatólag itthon vagyok. A viszontlátásra – szeretettel: Mátyás.
Esztergom, 1988. július 13.

Gratulálok a nehéz félévi vizsgák sikeres letételéhez. Most jön a IV. évfolyam II. féléve – a finis. A két szemeszter közti pihenő, erőgyűjtést jelentett, testi-lelki felkészülést az utolsó menetre. A szükséges felüdülést, lelki erőgyűjtést az utolsó félévben se hanyagolja el – ha nagyobb a terhelés, legyen nagyobb az erőgyűjtés is. Magam is dolgozgatom – tovább. Sétám: a könyvtárhoz oda és vissza, no meg egy időnkénti bevásárlási út. Azt hittem, öreg koromban több időm lesz imára – sajnos, nem így alakult, pedig tudom, ez jelenti az erőt.

Tart a két beépített pacemaker, Jézus Mária szíve. Szeretett Édesanyját is tisztelettel köszöntve maradok az öreg Erdős.

Esztergom, 1988. február 11, a lourdesi Szűzanya ünnepén.

Gratulálok a sikeres vizsgákhoz. A nagyapáért, mint földiért is imádkozom. Hetedikén szeretettel várom. *Frater in Christo: Matthias.*

Esztergom, 1988. november 1.

Gratulálok az álláshoz! Testhez álló! Még inkább gratulálok az áldoztatáshoz. Ne felejtse: „Sancti estote, qui fieri vasa Domini." [Szentek legyetek, akik az Úr edényeit hordozzátok.] Maga többet visz. Hagyatékból bejött a Szentírás, elküldöm. Kegyelemteljes karácsonyt!

Esztergom, 1988. december 2.

Örülök, hogy új munkája tetszik. Végezze igen lelkiismeretesen. Vértezze fel magát alapos elméleti háttérrel is! A nagyhéthez nagy áldást kívánok. Szeretett szüleire is kérem a feltámadott örömét! Alleluja! Mátyás

Esztergom, 1989. március 12.

Köszönöm kedves sorait. Háromhetes zárt lelkigyakorlatról most jöttem haza (ülőkúráról). A kórházban voltam gombás hólyagfertőzéssel. Ráértem cellámban mit és miért imádkozni. Örülök minden előrehaladásnak. De még nincs itt a vége – az út kereszttel van övezve. Szeretettel köszöntöm: Mátyás

Esztergom, 1989. október 21.

Köszönöm kedves névnapi megemlékezését. *Gábort* eltették március 24-ről, így nem kellett a névnapi köszöntést viszonoznom. Most pedig kedves jó szüleinek és kegyednek is kívánom a Feltámadott Üdvözítő áldását! Mátyás

Esztergom, 1990. március 28.

Már hetek óta asztalomon fekszik az 1884-es Rituáléból a fegyverek megáldása ima másolata. Hosszú, szép, dicséretes beszámoló levele után megindult bennem a lelkiismeret, kerestem és megtaláltam asztalomon. Nyakig vagyok munkában. Készül a megjelenő könyv, ma fejeztem be a korrekturát. Talán Karácsonyra megjelenik. Küldök majd egy példányt. A kanonokokról most adok fel egyet (tiszteletpéldány). A megáldó szövegben lovagi fegyverzetről van szó, amikkel a szegényeket, árvákat, özvegyeket védik. Az újabb rituálés könyvben ilyen áldást nem találtam. A Jóisten áldja! Szeretettel: Mátyás.

Esztergom, 1991. október 4.

poris et ánimæ defensiónem: ut divínæ bonitátis grátia, post iter explétum, salvus et emendátus ad tuos váleas remeáre. Per Christum Dóminum nostrum. ℟. Amen.

Demum adspergit Cruce signatum aqua benedicta.

BENEDICTIO ARMORUM.

Iuxta Pontificale Romanum. P. II.

Sacerdos delegatus benedicturus arma, quæ aliquis Ministrorum coram eo tenet, aut supra altare, vel aliquam mensam ponuntur, stans dicit:

℣. Adjutórium nostrum in nómine Dómini.
℟. Qui fecit cœlum et terram.
℣. Dóminus vobíscum.
℟. Et cum spíritu tuo.

Orémus.

Benedíctio Dei omnipoténtis Pa ✠ tris, et Fí ✠ lii, et Spíritus ✠ sancti, descéndat super hæc arma, et super induéntem ea, quibus ad tuéndam justítiam induátur. Rogámus te, Dómine Deus, ut illum prótegas et defendas: Qui vivis et regnas Deus, per ómnia sæcula sæculórum. ℟. Amen.

Alia Oratio. Orémus.

Deus omnípotens, in cujus manu victória plena consístit, quique étiam David ad expugnándum rebéllem Golíam vires mirábiles tribuísti, cleméntiam tuam húmili prece depóscimus: ut hæc arma almífica pietáte bene- ✠ dícere dignéris; et concéde fámulo tuo N. éadem gestáre cupiénti, ut ad munímen ac de-

Rituale Romanum 1884. Bibliotheca Ecclesiae Metropolitanae Strigoniensis: 33292

fensiónem sanctæ matris Ecclésiæ, pupillórum, et viduárum, contra invisibílium et visibílium hóstium impugnatiónem, ipsis líbere et victorióse utátur. Per Christum Dóminum nostrum.

℟. Amen.

Deinde adspergit ea aqua benedicta.

BENEDICTIO ENSIS.

Iuxta Pontificale Rom. P. II.

Sacerdos delegatus ensem benedicere volens, illo cui tradendus est, coram eo genuflectente, quem unus ex Ministris coram eo tenet, stans dicit:

℣. Adjutórium nostrum in nómine Dómini.
℟. Qui fecit cœlum et terram.
℣. Dóminus vobíscum.
℟. Et cum spíritu tuo.

Orémus.

Bene ✠ dícere dignéris, quæsumus Dómine, ensem istum: et hunc fámulum tuum, qui eum, te inspiránte, suscípere desíderat, pietátis tuæ custódia múnias, et illæsum custódias. Per Christum Dóminum nostrum.

℟. Amen.

Deinde adspergat ensem aqua benedicta. Tum tradit eum illi, cui tradendus est, genuflexo coram eo permanente, dicens:

Accipe ensem istum, in nómine Pa ✠ tris, et Fí ✠ lii, et Spíritus ✠ sancti, et utáris eo ad defensiónem tuam ac sanctæ Dei Ecclésiæ, et ad confusiónem inimicórum Crucis Christi ac fídei christiánæ: et quantum humána fragílitas permíserit, cum eo néminem injúste

Rituale Romanum 1884. Bibliotheca Ecclesiae Metropolitanae Strigoniensis: 33292

lædas. Quod ipse tibi præstáre dignétur, qui cum Patre et Spíritu sancto vivit et regnat Deus in sæcula sæculórum. ℟. Amen.

BENEDICTIO ET TRADITIO VEXILLI BELLICI.

Juxta Pontificale Rom. P. II.

Sacerdos delegatus Vexillum bellicum, quod unus ex Ministris coram eo tenet, benedicere volens, stans dicit:

℣. Adjutórium nostrum in nómine Dómini.
℟. Qui fecit cœlum et terram.
℣. Dóminus vobíscum.
℟. Et cum spíritu tuo.

Orémus.

Omnípotens sempitérne Deus, qui es cunctórum benedíctio, et triumphántium fortitúdo: réspice propítius ad preces humilitátis nostræ; et hoc Vexíllum, quod béllico úsui præparátum est, cœlésti bene ✠ dictióne sanctífica; ut contra adversárias et rebélles natiónes sit válidum, tuóque munímine circumséptum, sitque inimícis christiáni pópuli terríbile, atque in te confidéntibus solidaméntum, et certa fidúcia victóriæ. Tu enim es Deus, qui cónteris bella, et cœléstis præsídii sperántibus in te præstas auxílium. Per únicum Fílium tuum, Christum Dóminum nostrum: qui tecum vivit et regnat in unitáte Spíritus sancti Deus, per ómnia sæcula sæculórum. ℟. Amen.

Deinde adspergit Vexillum aqua benedicta. Tum genuflexo coram eo illo, cui Vexillum tradendum est, consignat ei ipsum Vexillum, dicens:

Rituale Romanum 1884. Bibliotheca Ecclesiae Metropolitanae Strigoniensis: 33292

Accipe Vexíllum cœlésti benedictióne sanctificátum: sitque inimícis pópuli christiáni terríbile: et det tibi Dóminus grátiam, ut, ad ipsíus nomen et honórem, cum illo hóstium cúneos poténter pénetres incólumis et secúrus.

Deinde dat ei osculum pacis, dicens: Pax tibi.

ALIÆ BENEDICTIONES

IN RITUALI ROMANO SUB DIVERSIS TITULIS CONTENTÆ.

BENEDICTIO FONTIS BAPTISMI

extra Sabbatum Paschæ et Pentecostes,

cum aqua consecrata non habetur.

In fine tit. de Baptismo.

Primum lavatur, et mundatur Vas Baptisterii, deinde limpida aqua repletur. Tum Sacerdos cum suis Clericis, vel etiam aliis Presbyteris, Cruce et duobus cereis precedentibus, ac thuribulo et incenso, et cum vasculis Chrismatis, et Olei Catechumenorum, descendit ad Fontem, et ibi, vel ante Altare Baptisterii dicit Litaniam ordinariam, prout habetur infra (ad calcem hujus libri, pag. [2]). Et ante ℣. **Ut nos exaudíre dignéris,** dicat et secundo repetat sequentem

℣. Ut Fontem istum ad regenerándam tibi novam prolem benedícere ✠, et consecráre ✠ dignéris.

℟. Te rogámus audi nos.

Potest etiam dici Litania brevior, ut in Missali in Sabbato sancto.

Rituale Romanum 1884. Bibliotheca Ecclesiae Metropolitanae Strigoniensis: 33292

Kedves Krisztina és Gábor!

Gratulálok az egyéves jubileumhoz! Értetek mutatom be a szentmisét. Érjen a szerelem (érzelem) szeretetté (áldozattá) és hozza meg termését a boldog holtomiglan-holtodiglani kitartásra és boldogságra, amely Isten kegyelmével minden nehézséget legyőz. Szeretettel várlak bármikor, amint Gábor barátomat is mindig szeretettel fogadtam. Csak jelezzétek, jöveteleteket, hogy összehangoljuk az időt. Imádságos szeretettel: Mátyás.

Esztergom, 1995. június 30.

Kedves Testvérek!

Június 22-én, szombaton 10 órakor egy földim gyémántmiséjén vagyok Nyergesújfalun, 23-án vasárnap egy kedves tanítványom aranymiséjén vagyok. A báróhoz (Br) úgy jut az ember, mint szamár a füléhez, a doktorhoz (Dr) pedig kemény munkával. Gratulálok! Matthias.

Esztergom, 1996. június 10.

Vasárnap voltunk Mecseknádasdon Skóciai Szent Margit, Szent István unokájának 950 éves jubileumán. Július 5-én, szombaton nincs bejegyzés, tehát szabad vagyok. Jöjjetek. Szeretettel: Mátyás.

Esztergom, 1996. június 18.

Sietek leveledre röviden válaszolni.

Ad 1) Sajnos, csak német és latin irodalmam van. Érdeklődjön a Pázmány Péter Katolikus Egyetem dogmatanáránál.

Ad 2) A harmadik fatimai titokról semmiféle kivonatot nem adtak ki. Az egész egy újságíró koholmánya, mint utóbb kiderült.

Szeretettel: Mátyás.

Esztergom, 1998. március 18.

Carissimi!

Sietek. Csak röviden írok: Városi versét nem találtam. Karmeliták énekét küldöm. Szeretettel ölel Mindnyájatokat *fr. in Chr.* Mátyás.

Esztergom, 1998. április 27.

Kedves Gábor!

Június 17-én felajánlom imámat drága szüleiért és családjáért. Június 25-től szent és művészi csavargásra indulok rokonaimmal. Gratulálok az ösztöndíjhoz! Eredményes kutatást és jó pihenést kíván Nektek barátotok, Mátyás.

Esztergom, 1998. június 10.

Krajsovszky József és Családjának

Kedves Testvérek! Gábortól tudtam meg, 40 évvel ezelőtt június 17-én esküdtetek örök hűséget szülőfalum „sváb” templomában. Krisztus monogramja sváb értelmezésével köszöntelek Benneteket: PX = Pleibt Xund! = maradjatok egészségesek (bleibt gesund) és legyen sok örömötök szeretett családotokban. Ezért imádkozom és ajánlom fel szentmisémet jubileumotok napján.

Esztergom, 1998. június 10. Testvéri szeretettel: Mátyás

„Pro Urbe Esztergom”

Azt se tudtam, hogy ilyen létezik. Ezt nem vártam (nem számítottam rá – KG). De amit el szeretnék érni „*Pro Urbe Coelesti*”, igaz, ezt csak ott adják, ezért pedig még meg kell dolgozni. A Mennyei Atya évében – az utolsó próbaévben – áldjon a feltámadott Üdvözítő Mindnyájatokat. Alleluja! Szeretettel: Mátyás.

Esztergom, 1999. március 31.

ESZTERGOM VÁROS KÉPVISELŐ-TESTÜLETE
53/1999. / II. 18:9 határozatával

Dr. Erdős Mátyás
apostoli protonotáriusnak

a valláserkölcsi értékek példás szolgálatáért, lelkipásztori, tanári, tudományos és a város érdekében végzett önzetlen munkája elismeréseként

„PRO URBE ESZTERGOM”

kitüntetést adományoz.

Esztergom, 1999. március 15.

dr. Takács Mária
jegyző

dr. Könözsi László
polgármester

Esztergom Város pecsétje

Sigillum Latinorum Civitatis Strigoniensis

Kedves Gábor Barátom!

Itt az ideje (Gábor nap), hogy a Mátyás napi köszöntést viszonozzam. Vivas! Vivate: Krisztina és a „nagylány”. A szentévi nagy jubileumi búcsú egyáltalán nem érinti a többi rendes teljes búcsút. Ezek az előírt feltételek mellett továbbra is elnyerhetők a szentévben is. Persze, egy napon csak egy teljes búcsú nyerhető, vagy ez vagy az. Kivétel a haláleset, itt a haldokló még elnyerheti a pápai áldással a második teljes búcsút. A teljes búcsút magamért vagy a tisztítótűzben szenvedő lelkekért ajánlhatom föl (kivéve a halottak napiakat, azokat csak a halottakért lehet). A Mária Kora 2000. 1. száma már kapható Gyulai Oszkárnál.

Tudjuk, hogy Szűz Mária Szeplőtelen Szíve győzni fog. De addig mi lesz? Kiengeszteltük már egészen a Jóistent? Bárcsak!

Kegyelemteljes nagyböjtöt és áldásos ünnepeket kíván *fr. in Chr. Corde Matthias*.

Esztergom, 2000. március 28.

Köszönöm üdvözleteiteket és jókívánságaitokat. remélem, jó édesapád már regenerálva otthon a boldog családi légkörben. Én is regeneráláson voltam a soproni szívszanatóriumban. Kicsit helyretángáltak, de a csatalóból (93 éves) nem tudtak csikót csinálni. Adjon a Jóisten üdvös nagyböjtöt és áldásos Húsvétot. Alleluja! Matthias.

Esztergom, 2001. március 9.

Köszönöm jókívánságaitokat – jókor jöttek. Rám férnek. Március 10-én éppen Gyulai Oszkárnál, társfelelősömnél voltam Pesten. Rosszul lettem, bevittek a MÁV Kórházba (ő ott a lelkész). Diagnózis: vérrög a koszorúsérben. Hígítások. Itthon vagyok. „*Per Mariam et pro Maria vivimus*” Adjon a Feltámadott Üdvözítő Nektek és Mindnyájatoknak jó egészséget, jó édesapádnak is testi-lelki erőt, örömöt. Testvéri szeretettel: Mátyás.

Esztergom, 2001. április 12.

Köszönöm érdekes és értékes összeállításodat a Mindszenty bíborosra való emlékezésekből! Harmadik infarktusom után május 17-én jöttem haza a soproni kúra után. A koszorúsérben elakadt még egy rög. Most már addig élek, ameddig a-karom (ha hamarabb le nem vágják). Ölellek Benneteket. Kis Húgommal szép üdvözlettel: Mátyás.

Esztergom, 2001. június 1.

Áldjon benneteket a Kis Jézus nagy áldással az ünnepekre és az utána következő időre. Orthodoxok (hithűek) vagytok, azért a Kis-Karácsony késik, de annál nagyobb örömöt fog hozni! Bízzunk Szűz Mária Szeplőtelen Szívének győzelmében! Ölel Benneteket: Mátyás.

Esztergom, 2001. december 19.

A Kis Jézus nagy áldását kívánom és kérem Megváltónktól, szeretett családodra! Testvéretek, Mátyás.

Esztergom, 2002. december 20.

Carissime!

Gyűjteményed olyan, mint az őssejt: kicsi, de minden benne van. Gratulálok. Bölcs voltál! Ki kellene nyomtatni. Üdvözlöm oldalbordádat, a kis hercegnőt és szeretett édesanyádat! Matthias.

Esztergom, 2003. február 11.

Kedves Gábor és Krisztina!

Köszönöm imádságos megemlékezéseteket. Áldja szeretett családotokat mindkét kezével irgalmas Megváltónk. A pápa, a magyar püspöki kar is az Unió mellett foglal állást.

Nagypéntekben vagyunk. A sátán azt hiszi, hogy győz. Pedig éppen most veszít. Szűz Mária Szeplőtelen Szívének biztos a győzelme! *Frater in Christo Matthias*.

Esztergom, 2003. február 22.

„Kedves Testvér”

Köszönöm névnapi megemlékezését! A külső jeget nem tudtam még megtörni – bárcsak sikerülne a lelkek jegét megtörni!”

/ÁBTL 0-12224/1 297./

Közlemények Erdős Mátyásról

„A régi jó spirituális"

Dr. Erdős Mátyás apostoli protonotárius, könyvtárigazgató életútja

Mátyás atya, akit mindenki csak Matyi bácsiként ismert, 1908. október 28-án született Dorogon. Szüleit korán elveszítette, de jóságos pártfogóra talált Schmidt Sándor dorogi bányaigazgató személyében, aki neveltetésének, tanulmányainak költségét fedezte. Iskoláit Esztergomban kezdte, a bencés gimnáziumból került ösztöndíjjal Rómába, a Pápai Gergely Egyetemre, ahol filozófiát és teológiát tanult, mindkettőt doktori vizsgával zárta.

Papi hivatásáról így írt önéletrajzában: „Nem ti választottatok engem, hanem én választottalak benneteket" (Jn 15,16). Többször gondoltam arra, talán azért vette el tőlem a Jóisten apámat, mert ha tovább élt volna, bizonyára saját mesterségére nevelt volna. Anyámat pedig talán azért szólította el mellőlem, hogy édesanyám ezentúl a Szűzanya legyen. Otthonom a diszpoziciós hely lett. Családom pedig a munkatársaim és híveim. A természetes családi kört pótolta a tágabb, a természetfeletti család. »Bizony mondom nektek, mindenki, aki értem és az evangéliumért elhagyja otthonát, testvéreit, anyját, apját, százannyit kap most ezen a világon, az eljövendő másvilágban pedig örök életet« (Mk 10,29—30)."[1]

Matyi bácsit 1935. október 27-én, Krisztus Király napján szentelték pappá Rómában. 1937-től 1938-ig Esztergom-Vízivárosban volt káplán, majd 1938-tól 1939-ig hittant és filozófiát tanított a szatmári irgalmasnővérek leánygimnáziumában. 1939-től az esztergomi Hittudományi Főiskola filozófiatanára és a Papnevelő Intézet prefektusa volt, 1941-ben Serédi Jusztinián bíboros, hercegprímás rábízta a dogmatika oktatását, egyben kinevezte spirituálisnak.

„Mint spirituális, nem egy elképzelt sémára igyekeztem nevelni a növendékeket, hanem kitapasztalni, mit akar Jézus kihozni belőlük, és beléjük adni. Formás téglákból könnyű falat rakni, terméskövekből nehezebb, de a fal így tartósabb és értékesebb lesz. A kőből csak a kiálló, bántó éles csúcsokat kell lefaragni, és keresni azt az oldalt, ahol szépen egymáshoz illenek. Az Úr Jézussal való személyes kapcsolatot, az ezzel összefüggő Jézus Szíve tiszteletet, gyakori adorációt, rendszeres imaéletet, az egyenességet, őszinteséget, hűséget a kis dolgokban is, alázatos szolgáló szeretetet és a szolid aszkézist iparkodtam lelkükre kötni."

Mivel a szeminárium elöljárói nem voltak hajlandók a kommunista államhatalommal együttműködni, 1952-ben leváltották Brückner József rektort, Sima János prefektust és Erdős Mátyás spirituálist. A diktatúra célja az volt, hogy ezeket a papokat eldugja, működésüket, ezáltal az emberekre gyakorolt hatásukat minél jobban korlátozza. Így kapta meg Matyi bácsi 1952-ben az epöli plébániát. A faluban ma is nagy népszerűségnek örvendő egykori plébánosról sok történetet lehetne elmondani, de ezek helyett csupán Balás Béla kaposvári püspök lényeglátó sorait idézzük: „Elfogadta a mellőzést, de soha meg nem alkudott. Felhasználva csavaros eszét és le-

[1] Az önéletrajz rövidített változata kiadva: *Előttünk járnak,* szerk.: BERAN Ferenc. Bp., 2000, 41—58.

gendás humorát, messze a környék tekintélyévé vált. »Névnapok«, majd »templombúcsúk« fedőneve alatt összefogta régi tanítványait. A helyi barátkozások hamarosan továbbképzésekké, parányi »rabló-zsinatokká« fejlődtek. És láss csodát! A hit újra éledt, embereket mentett, családokat segített, akik később megalapozták az erkölcsi rendszerváltást."[2]

Az eredményes működés fölött nem hunyhatott szemet az Állami Egyházügyi Hivatal, és 1969-ben a főegyházmegye legtávolabbi plébániájára, a Győr melletti Dunaszigetre helyezték, majd 1975-ben Lipótra. 1983-ban visszatérhetett Esztergomba, mivel Lékai László bíboros kinevezte a Főszékesegyházi Könyvtár igazgatójának.

Mindig szívesen foglalkozott a növendékpapsággal, megosztva velük hosszú életének tapasztalatait. Illusztrációként álljon itt egy részlet az *Úton*nak adott egyik nyilatkozatából:

„Amit a kispapoknak ajánlok: imádság, áldozat, Istennel való kapcsolat. Nem a sikerélmények keresése, és ha nincs sikerélményem, akkor lelohadok. Ahogy az Úr Jézus emberi életének csőd volt a vége, hiszen keresztre feszítették, mégis a kereszttel győzött, és ezt nem tudják elfogadni az emberek. Pedig a kereszt nem csak nehézség, hanem feszület: rajta van az Úr Jézus, aki értünk halt meg, és minket segít. Éppen a kereszt által mutatja az utat nekünk, áldozattal és szeretettel. A kereszt a Szeretet jele.

A szemináriumban, a fölső lépcsőházban volt egy úgynevezett »Prohászka-kereszt«. Amikor esténként felfelé mentünk a hálóba, mindig letérdeltünk, és imádkoztunk. Ez a kereszt most a Vízivárosban, a zárdában van, felirata: »Sic Deus dilexit«, azaz: »Így szeret az Isten«. A kereszt két jelentést hordoz: hogy ennyire szeret minket az Isten, és hogy ennyire bűnösök voltunk, hogy ezt el kellett szenvednie az Úr Jézusnak értünk. A kereszt jelentése tehát szeretet és bűnbánat."

Ajtaja mindenki előtt nyitva állt. Szívének jóságát, nagy tudását, különösen pedig mély alázatát mindenki elismerte. Ő azonban előszeretettel idézte Verseghy Ferenc: *Az igaz bölcs* című versét: „Nézd a' búzakalászt, büszkén emelődik az égnek, / még üres; és ha megért, földre konyíttya fejét. / Kérkedik éretlen kincsével az oskola gyermek, / még a' tellyes-eszű Bölcs megalázza magát."

Földi pályafutását a bányászok védőszentjének, Szent Borbálának ünnepén, 2003. december 4-én fejezte be. Sok gyümölcsöt termő életpályáját szépen méltatta körlevelében Erdő Péter bíboros, prímás, esztergom-budapesti érsek: „Személye közismert és közkedvelt volt Esztergom városában és az egyházmegye papsága körében. Papnevelői, lelkivezetői, példaadóan hűséges papi egyénisége, a Szent Szűz iránti odaadó tisztelete és világos dogmatikai szemlélete papi nemzedékek példaképe lett. Szeretete, humora élete végéig elkísérte."

Hegedüs András

[2] BALÁS Béla: *A dorogi bányavidék mélye*. In: *Szent Erzsébet Levele* — Az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye Szent Erzsébet Karitász Központjának karitatív-szociális folyóirata 12(2004/4.), 3.

„Csak a jelen van a kezedben!
Ragadd meg a napot, de úgy,
ahogy Jézus várja tőled.”

Köszöntjük a 95. életévébe lépő
Dr. Erdős Mátyás atyát

(Dr. Ladocsi Gáspár püspök beszélgetése Dr. Erdős Mátyás atyával)[110]

L.G.: *Sokat beszélünk a hátrányos helyzetű gyermekekről, Matyi Bácsi a Te gyermekkorod valóban az volt. Édesapád csak öthónapos babaként láthatott, édesanyádnak egyetlen szavára sem emlékezel. Szívbetegséget örököltél tőle. Rokonok „pártoltak el”, mégis Isten ajándékának tekintetted mindezt. Hogyan és miért?*

E.M.: Többször gondoltam arra, talán azért vette el tőlem a Jóisten az apámat, mert ha tovább élt volna, bizonyára saját mesterségére nevel. Anyámat pedig talán azért szólította el mellőlem, hogy édesanyám ezentúl a Szűzanya legyen. Így otthonom a diszpozíciós hely, vagyis a papi szolgálati helyeim lettek, családom pedig munkatársaim és híveim. A természetes családi kört pótolta a tágabb, a természetfeletti család.

L.G.: *Teológiai tanulmányaid Rómához kötöttek, az 1927-37 közötti évtizedben a mintegy 58 német-magyar területről kiküldött kispap között ott volt – csak néhányat említve – az ugyancsak nesztori kornak örvendő Franz König volt bécsi bíboros-érsek, a kiváló vallástörténész, teológus és nagyjelentőségű Zsinati Atya, a nagytekintélyű Julius Döpfner bíboros, aki a magyarokat nehéz időkben sokat segítette. Vagy a teológiai extremitásról elhíresült Herbert Von Haag, de a magyarok ugyanennyi figyelmet érdemelnek: Lékai László (akkor még Lung László) bíboros, Udvardy József, Vajda József, Rosta Ferenc és Cserháti József püspök urak, de a magyar teológiai irodalom nagyságai is: Takács József, a zsinat előtti teológia osztatlan tekintélye, a tragikus sorsú, de igéretes dogmatikus Orbán László, és a Pázmány Péter egyetem első rektora Gál Ferenc. Személyes kapcsolatod közülük leginkább kihez kötődik?*

E.M.: Nagyon jó barátságban voltam Vajdával. Vele együtt elöljáróskodtunk a szemináriumban, később is tartottuk a kapcsolatot, mikor ő rektor volt, de ez a papi barátság egészen az ő élete végéig tartott. Nagyra becsülöm őt.

L.G.: *Hosszú időket töltöttél a papnevelésben (plébánosi éveidben sem szakadtál el tőle) – voltál előbb prefektus majd spirituális.*

E.M.: A nehéz években úgy volt, hogy prefektusként meg kell válnom nekem is a szemináriumtól, mint a másik két elöljárónak. Kerestek spirituálist, 16 embert kérdeztek meg, egy sem vállalta. A kisebbek spirituálisát magam ajánlottam, mivelhogy nekem mennem kellett.

L.G.: *Mit üzennél a mai kispapoknak, hogyan készüljenek fel a papi hivatásra, szolgálatra és a nem könnyű, de érdemes misszióra?*

E.M.: *A kispap tanuljon meg rendszeresen imádkozni. Rendszeresen és nem ötletszerűen. Jézussal való személyes kapcsolata elmélyült legyen. A teológiai képzettsége segíti imaéletét: a doctrina sana (a hitbeli dolgok egészséges ismerete) – amire mindig nagy hangsúlyt fektettem mind a teológiai stúdiumokban, mind a lelki beszélgetéseken – mindig irányt ad a hivatás gyakorlásában. A gyakori imádság lényeges formálója a papi szolgálat vállalásának és betöltésének. A keresztény missziónak gondolkodó emberekre van szüksége. Legyenek a*

[110] Kupola XII. 43. 2002. október 27. Esztergomi katolikus értesítő a Rudnay Sándor Kulturális és Városvédő Egyesület gondozásában. A közlemény kéziratának rendelkezésre bocsátásáért a Kupola Szerkesztőségének mondok köszönetet.

krisztusi tanítás tiszta és lényeget látó ismerői, mert így tudnak pontos és világos megfogalmazói lenni. A keresztény hitet minden tételében egyforma komolysággal kell képviselni. A szélsőségeket és túlzásokat – legyen az rajongásból fakadó is – mindig kerülni kell. Elkötelezett Mária-tiszteletem ismert mindenki előtt, de éppen ebben hangsúlyoztam leginkább a dogmáknak ellentmondó túlzások kerülését. Mint jezsuita papnevelők tanítványa, de ettől függetlenül is, a Jézus Szíve tisztelet fontosságot hangsúlyoztam a papi élet számára; mellette valóban ajánlatos Mária Szeplőtelen Szívének kultusza. Benne láthatják az emberek a pap elkötelezett életét, és erre a tanúságtételre nagyon nagy szükség van.

L.G.: *Mondhatjuk, hogy a lelkipásztori munkában a „perifériák plébánosa" voltál Epölön és a Szigetközben. Ezen évekből mi vésődött bele emlékezetedbe?*

E.M.*: Ideiglenes lelkésznek lettem kinevezve, de 19 évet töltöttem Epölön. Elődöm sajátos koncepciós pere idején kellett átvennem a plébániát. Gondatlanságából avartűz ütött ki a plébánián, de a vád ellene az lett, hogy a téesz gabonaföldjét veszélyeztette aratás előtt. A búzatábla 5 km-re volt a plébániától, és a kettő között még patak is volt. De hát a papot el kellett ítélni. Ellenem ismétlődő vád volt, hogy a paptestvéreket lebeszélem a békegyűlésre való elmenetelről, pedig én csak annyit mondtam nekik, de nyomatékkal: „Azt teszel, amit akarsz, én nem megyek!" Ebbe nem tudtak belekötni, bár mindenki érthetett belőle. Az egyszerű munkás híveimmel mindig harmonikus kapcsolatban voltam, ezt még az ideológiai ellenfeleim is elismerték.*

L.G.: *Spirituális éveidtől adtál arra, hogy legyenek papi közösségek. Miért tartottad ezt fontosnak?*

E.M.: *Azt tapasztaltam, hogyha egy pap elmagányosodik, elszigetelődik paptársaitól, élete sivár lesz és kisiklik vagy csődbe jut. Aki nem érzi jól magát a papok között az a pap elcsúszik. A papi barátságok, testvéri kapcsolatok mindennap áldozattal járnak – mint a kritika elfogadása – de ugyanakkor az öröm forrásai is. Erőt, megerősítést ad a másik paptestvér. Így lettem az Unio Apostolica vezetője. Istennek hála az a mozgalom tovább él. Így lettem a Máriás Papi Mozgalom magyar felelőse, ez a papi közösség a rendszerváltás alatt indult meg Magyarországon. Nagy lökést adott neki Pater Gobbi két látogatása 1990-ben és a rákövetkező esztendőben.*

L.G.: *Nekem viszont élményeim közé tartozik még a szigetközi Lipót község plébánosáról, hogy a papi összejöveteleken mindig a két összetartó pólus meglétére ügyeltél: közös ima, Oltáriszentség látogatás, illetve a papi asztal humora, jó kedélye.*

E.M.: *Számomra is emlékezetesek ezek a találkozók. Sohasem a kényszerű kötelezettség hozott össze bennünket, hanem az örömteli együttlét még a névnapokon is. Ez így jó, ez így természetes. Ezt a szokást csak ajánlani tudom a jövő papi nemzedékeinek is.*

L.G.: *Mikor visszakerültél Esztergomba a Bibliotéka vezetőjének, nagyon sok és hasznos segítséget adtál a fiatal kutatóknak, mondhatnám a „tudós palántáknak", ők – tanúsíthatom – nagyon hálásak ezért.*

E.M*.: Szükség volt a nyelvtudásomra és a német kapcsolataimra. Eredetileg a papi otthon igazgatójának szántak, de végül is a könyvtár vezetését bízták rám. Nem voltam se aulista se kanonok, ahol tudtam, segítettem, hogy az Egyházam szellemi és lelki gazdagságából minél többen tudjanak részesedni.*

L.G.: *Matyi Bácsi, megszámlálhatatlanul sok lelkigyakorlatot tartottál. Mi az, amit ma is tanácsolnál a jövő papjai számára? Természetesen a mindennapi papi kötelmeken (szentmise, zsolozsma, rózsafüzér) túl?*

E.M.: Az adorációt, a szentségimádást. A hosszabb csendes imát. Kell, hogy a pap kenyere legyen az imádság, benne és általa alakítja, mélyíti az Isteni Mesterrel való barátságát. Lelki ember legyen a pap, hiteles legyen az emberek számára. Beszélhet a pap szépen, de ha nincs az imádságos élet fedezete… Ma nagy kísértés és csapda: mindig valamit cselekedni; a teljesítmény-, a siker-orientáltság. Mindez semmivé válik az alázatos imaélet

fedezete nélkül. Nagyon tisztelem a most szentté avatott Josémaria Escrivát, az Opus Dei közösség alapítóját, aki mozgalma tagjait minden de minden körülmény között kötelezi az adorációra. Itt és most kell megállni az embernek a keresztény tanúságtételben. Nem tegnap, nem holnap, és erre vigyáznunk kell. Éljük át annak felelősségét és örömét, hogy a „mostban", a jelenben vagyunk Krisztus megbízottjai, barátai, munkásai.

L.G.: *Még kilencvenötödik megkezdett életévünkben is. A Jóisten éltessen, tartson meg téged jó egészségben közöttünk, mindannyiunk örömére. Köszönöm a beszélgetést.*

Dr. Erdős Mátyás apostoli protonotáriust főpásztora, dr. Paskai László bíboros prímás érsek a múlt hét szerdáján, nemzeti ünnepünkön köszöntötte a prímási asztal papi közösségében.

Matyi bácsi eltávozott

Erdős Mátyás halálára[111]

Az Esztergom-budapesti Főegyházmegye eltemette legidősebb papját, Erdős Mátyást, a Máriás Papi Mozgalom magyarországi megalapítóját és első felelősét. A halála előtti délutánon még semmi jelét nem mutatta közelgő távozásának. Mikor elköszöntem tőle, megáldottam, homlokára keresztet rajzoltam, és azt mondtam: "A Szűzanya vezessen és oltalmazzon!" Azon az éjszakán, álmában, a Szűzanya elvitte az örökkévalóságba.

Hosszú évtizedek óta ismertük egymást: tizenhat éves koromban, amikor felvettek az esztergomi szemináriumba, ő volt az intézmény spirituálisa. A papi élet és a teológia rejtelmeibe ő vezetettbe bennünket. Papi nemzedékeket nevelt fel, és tanítványai rajongtak érte. Pappá szentelésemig ő volt a lelkiatyám, és papi eszményem kialakulását is neki köszönhetem. Isten és a Szűzanya különös kegyelmének tulajdonítom, hogy most méltatlan utódja lehetek a Máriás Papi Mozgalom vezetésében.

Matyi bácsi mindig vidám volt, gyakran mondogatta, hogy "szomorú szent az, aki szomorú", és hogy "Jézus barátsága és szeretete a pap számára minden. Pótolja a családot, és feloldja a magányt". A lélek állandó belső vidámságát és harmóniáját tanulhattuk tőle. Miután évfolyamunkat 1951-ben pappá szentelték, ősszel a szeminárium teljes vezetőségét lecserélték, mert nem jártak el a békegyűlésekre. A Rómában filozófiából és teológiából doktorált Erdős Mátyást is eldugott falvakba helyezték plébánosnak: Epölre, Dunaszigetre, a szigetközi Lipótra, ahol akkoriban az egyházmegye "koncentrációs tábora" volt. Ide küldték azokat a papokat, akik nem paktáltak le a kommunistákkal, tehát a legjobbakat. Így lett a büntetőtáborból papi elitközösség, melynek vezetője Erdős Mátyás volt.

Vidám lélekkel viselte a megpróbáltatásokat, de egyházmegyénk papi lelkisége biztosan többet nyert volna, ha a szemináriumban tovább folytathatja papnevelő munkáját. Több mint harmincévi számkivetés után Lékai László bíboros vitte vissza Esztergomba, ahol a Főszékesegyházi Könyvtár igazgatója lett. Tanítványai és lelki gyermekei gyakran keresték fel, segítségét és tanácsait kérve. Most eltávozott közülünk, de tudom, hogy odaát továbbra is imádkozik értünk.

Gyulai Oszkár

[111] Új Ember 2003. december 28.

100 éve született Erdős Mátyás,
volt esztergomi egyházmegyés áldozópap[112]

„Credo videre bona Dómini in terra viventium – Hiszem, hogy meglátom az Isten javait az élők földjén." (Zsolt 26,13.)

100 Esztendővel ezelőtt, 1908. október 28-án született Dorogon **ERDŐS (GEBHARTER) MÁTYÁS**, mindkét részről német nemzetiségi családban. Iskoláit Esztergomban kezdte, majd a bencés gimnáziumból került ösztöndíjjal Rómába, a pápai Gergely Egyetemre, ahol filozófiát és teológiát tanult, mindkettőt doktori vizsgával zárta. Schmidt Sándor erdélyi származású dorogi bányamérnök fedezte római tanulmányainak költségeit. 1935. október 27-én szentelték pappá Rómában. További két év római tanulmányidő után 1937-től 1938-ig Esztergom-Víziárosban volt káplán, majd 1938-tól 1939-ig tanított hittant és filozófiát a Szatmári Irgalmasnővérek leánygimnáziumában. 1941-től 1952-ig lelki igazgató volt a Hittudományi Főiskolán, ahol 1939-től bölcseletet és dogmatikát is tanított. 1952-ben kommunista nyomásra elhelyezték a szemináriumból. 1952-től 1969-ig Epölön, 1969-1975-ig Dunaszigeten, 1975-1983-ig pedig Lipóton volt lelkész. Minden szabad percét az olvasásnak és a tanulásnak szentelte, megismert emberi sorsokat, nagy élettapasztalatot szerzett. 1983-ban visszatérhetett Esztergomba, ahol a Főszékesegyházi Könyvtár igazgatójaként működött. Ezt követően nyugdíjas könyvtárigazgató; 2003. december 4-én bekövetkezett haláláig ő volt az Esztergomi Főegyházmegye legidősebb papja.[113]

Az Isten *Erdős Mátyás* atyának 95 esztendőt adott a földi életből. *"Szép a világ, csak az emberek lennének jobbak. A sötétben a kis mécs is sokat jelenthet"* – írta egyik levelében. Ő sokaknak jelentett világosságot, a krisztusi élet világosságát. "*Ő hosszú távra dolgozott*". Az a sok lelki befektetés, alapos tudás, amelyet papi nemzedékeknek, majd az Esztergomi Papnevelő Intézetből 1952-ben állami parancsra történt elhelyeztetése után kicsiny falvak híveinek adott át, a mai napig bőséges termést hoz. A "régi jó spirituális" – ahogyan egyik volt növendéke, Bölcsvölgyi Zoltán atya sokszor emlegette őt – teljesen "ortodox", azaz igazhitű, tiszta fogalmi gondolkodású tanár és lelki-vezető volt. Szűz Mária iránti tisztelete példamutató – több mint 50 esztendőn keresztül foglalkozott a Mária-jelenésekkel, hitelességük megállapításával, azok szakirodalmát magas fokon ismerte. A Máriás Papi Mozgalom magyarországi felelőse volt.[114]

---

[112] Mária Kora – a Máriás Papi Mozgalom és a Máriás Mozgalom folyóirata.
IX. évfolyam 2008/4 19.
[113] Új Magyarország, 1996. augusztus 24.
Beke Margit: Az Esztergomi (Esztergom-Budapesti) Főegyházmegye papsága 1892-2006. Szent István Társulat Budapest, 2008. 178-179.
[114] Keresztény Élet, 2004. január 11.

Többször idézte Verseghy Ferenc, "Az igaz bölcs" című versét:

Nézd a búzakalászt, büszkén emelődik az égnek, míg üres;
És ha megért, földre konyítja fejét.
Kérkedik éretlen kincsével az iskolagyermek,
míg a teljes eszű bölcs megalázza magát.

A Szemináriumból való eltávolítást neki sem volt könnyű átélni, de amint vallotta, a "Melius sum esse, qua non esse" – "jobb lenni, mint nem lenni" filozófiája segített.

Egyik szentbeszédében így tanított: "Az Úr Jézus előre kiadta a nagy érettségi tételeket: az örök élet érettségijén kérdéseket tesz majd fel; azt fogja kérdezni: éhes voltam, ennem adtatok-e, szomjas voltam, innom adtatok-e, ruhátlan voltam, felruháztatok-e, beteg voltam, meglátogattatok-e, börtönben voltam, felkerestetek-e. S akkor azt fogja mondani: amit egynek tettetek a legkisebbeknek, nekem tettétek." Az ő nagy "érettségijén" pedig biztosan meghallotta Isten jóságos, hívó szavát: menj be Urad örömébe! Lelki örökségének megőrzése és továbbadása legfőképpen azoknak a feladata, akikben az ő magvetése, őszinte hite, személyes példája nyomán alakult ki és szilárdult meg a *hiteles* Istenkép.[115]

Matyi bácsival (ahogyan mindenki nevezte őt) 1985 nyarán, az esztergomi papszentelési mise előtt ismerkedtem meg személyesen. Bölcsvölgyi Zoltán atya, volt tanítványa sokszor beszélt nekem róla. Matyi bácsival való első találkozásomkor a Prímási Palota kápolnájába mentünk rövid imádságra és azt követően – nagy korkülönbségünk ellenére – 18 esztendeig (haláláig) tartó barátság szövődött közöttünk. Évente többször találkoztunk, és sokmindenről, köztük spekulatív teológiai kérdésekről is beszélgettünk. Ezeknek a beszélgetéseknek egy része azóta megörökítésre került, Matyi bácsira való emlékezésként. Ő egy elmúlt, de nem könnyű történelmi korszak hiteles tanúja volt. Nagy szeretettel és nyitott szívvel fogadott mindenkit. Utolsó beszélgetésünkkor elhangzott utolsó mondata ez volt: „Amikor jössz hozzám, az nekem mindig egy ünnep!"

Epölön (a leghosszabb működési helyén) tartott aranymiséjéből való az alábbi részlet: „50 évvel ezelőtt Rómában, Szent Szaniszló sírja fölött mondtam első misémet. A misén négyen voltunk jelen: én magam természetesen, egy tanárom, aki azóta már meghalt és két kispap. Az aranymisémet megint Rómában mondottam, elzarándokoltam Szent Szaniszló sírjához. A misén megint csak négyen voltunk: volt növendékem volt a kézvezetőm, és még két rokon volt jelen. És ezzel azt hittem, hogy az aranymisés jubileumnak vége van. Papi életem több mint egyharmadát itt töltöttem Epölön. A kezdet nehéz volt: nem a hívek miatt, akiket szerettem, hanem a körülmények miatt. Akik visszaemlékeznek, tudják, mit jelentett az, hogy ötvenes évek. **Minden nehézség elmúlik, ha kitartok a Jóisten mellett. A keresztény ember, aki megtanulta a keresztből a keresztviselést, mindent át tud vészelni a lelke javára.** Az aranymise a ti misétek is. Azt imádkozom, hogy áldozatunk kedves legyen. A tiétek is. A szentmise az egész Egyházé."

[115] Krajsovszky Gábor: Erdős Mátyás atya elmélkedései, beszédei, előadásai.
Budapest, 2006. ISBN 978-963-06-1931-8 www.ppek.hu/k528.htm

A negyvenes évek végén különösen nehéz sors várt a katolikus Egyházra, a hívő emberekre. Mindszenty József letartóztatását Matyi bácsi Esztergomban élte át. Budapesten, 1991-ben, a Szent Gellért Templom Mindszenty szobrának megszentelési ünnepségén – még a legnehezebb helyzetekben sem mellőzött humorával – az akkori időkre így emlékezett: „Január 7-én újra megjelentek az ÁVH-sok Esztergomban. Felszólították Brückner Józsefet, hogy adja elő az elrejtett dolgokat. Brückner – a titoktartáshoz híven – azt mondta: ő ilyenekről nem tud. Erre azt felelték: maga egy barna táskában ezeket az iratokat kapta elrejtésre. Erre a rektor előadta. Majd Vajdához mentek, aki hasonlóképpen válaszolt. Neki is felolvasták a levéltáros vallomását. Erre Vajda hivatta a kispapot, akire az iratok elrejtését bízta és kérte, hozza elő az elrejtett dolgokat. A kispap egy dobogó aljából elő is kotorászott egy csomag iratot. Mire az ávós: ott még valaminek kell lennie. A kispap azt is megtalálta. Ezután az ÁVH-sok zsákmányukkal lementek a prímási palotába Erdőshöz; azt hitték, ott lakom. Vajda éppen nálam volt és beszámolt a vele történtekről, amikor dühösen bejöttek a szobámba. Vajdát egy elutasító gesztussal kitessékelték. Nekem felmutatták az elfogatási parancsot: ha nem vallok, elvisznek. Elővettek egy listát és felolvasták, milyen címekre kaptam szétküldendő leveleket. Elsoroltam, ők kipipálták papírjukon. Az utolsó címmel akadtak meg. Erre megint letartóztatással fenyegetőztek. Mondom nekik, hiába fenyegetőznek, én mást nem tudok mondani, én ilyen címet nem kaptam. Ellenben kaptam egy másik címre. Akkor tisztázódott, hogy a helynöknek és a káptalannak címzett levél ugyanaz. Akkor mondták, majd Mindszenty is úgy fog vallani, mint maga. Azt persze nem mondtam, miért vallok olyan simán. Megnyugodtak. Kérdezték, rágyújthatnak-e egy cigarettára. Mondtam, ha udvari a cigaretta, akkor nem. Hogyhogy, ők nem urak! Mondom, ha olyan büdös, hogy csak udvaron lehet elszívni. Ne vicceljek velük, mondták, ők már kora hajnaltól fent vannak és dolgoznak, nincs kedvük tréfálkozni. Erre én: akkor maguk mégis csak előkelőbbek nálam, én csak hatkor keltem fel. Később hallottam, hogy voltak a címzetteknél és összeszedték a leveleket; csak a váci püspök nem adhatta oda, mert már elégette. Engem még kétszer rendeltek be a Gyorskocsi utcába kihallgatásra és házkutatást is tartottak nálam. De semmit sem tudtak belőlem kihozni és nem is találtak semmit. Így elkerültem a megtiszteltetést, hogy ingyen, állami költségen üd-*üljek*.”

Senkinek nincs nagyobb szeretete annál, mint aki életét adja felebarátaiért. Matyi bácsi papi életét, imádságait, széleskörű tudását mindig mások testi-lelki javának gyarapítására fordította. Egyik legnagyobb lelki felajánlásáról, a „hősi tett”-ről (ahogyan ezt a teológiában nevezik) a következőt mondotta: „Az actus heroicust még kispap koromban tettem meg. Ez azt jelentette, hogy minden jócselekedetem *engesztelő* részét a tisztítótűzben szenvedőkért ajánlottam fel. Az *érdemi* részét nem tudom felajánlani, abból csak saját magamnak jut, mivel azt én tettem, az mind nekem jár. Az engesztelő részét és a halálom után értem mondatott összes szentmisét, imádságot felajánlottam a tisztítótűzben szenvedőkért. Majd a mennyből felhúznak – sok-sok tanítványom van! Azok között vannak minden szakmából valók. Azok imádkoznak értem, azok az én Szent Antaljaim – nem felejtenek el, hálásak. **Ha valaki irgalmas, az Isten még inkább az lesz vele.**”

„Non moriar, sed vivam – Nem halok meg, hanem élek (Zsolt 117,17.)” – szokta volt ismételgetni Matyi bácsi a zsoltár szavait. Sík Sándor verssorain keresztül bízunk az örök dicső életben való találkozás isteni ígéretében!

“Én egy órával előre mentem és várlak a lakóhely ajtajában,
mely örökre egyesít velem.
Boldog, ki csendességben várja az Isten idejét.
Viszontlátásra! Ámen.”

Krajsovszky Gábor

Esztergom, Főszékesegyház
(Fotó: Mudrák Attila)